ŽELJKO RUDOLF PAVLIČIĆ

PORODAJ POBAČAJ PILULA

SLAVONSKI BROD
1986.

Hoi

ŽELJKO RUDOLF PAVLIČIĆ

porođaj pobačaj pilula

SLAVONSKI BROD
1986.

Izdao i umnožio: Župski ured 55000 Slavonski Brod II - Kumičićeva 16
Odgovara: Marko Majstorović, župnik - Slavonski Brod II - Kumičićeva 16

UVOD

Ova knjižica obrađuje tri problema, o kojima se danas mnogo piše, raspravlja diskutira, tražeći izlaz iz situacije u koju je zapao današnji svijet. To je pitanje demografske eksplozije u najsiromašnijim dijelovima svijeta, te obratno – demografske implozije, tj. katastrofalnog pada nataliteta u najbogatijim regionima u Evropi i izvan nje. Knjižica iznosi cijeli niz podataka o natalitetu, kontracepciji i pobačaju, kao i mišljenja stručnjaka koja su ne samo ozbiljna nego upravo alarmantna i upozoravaju na brojne činjenice koje moraju zabrinuti i pojedince i društvo kao cjelinu.

Što se tiče nataliteta, Evropski Parlamenat upozorio je nedavno Evropljane "da bi njihova budućnost mogla biti ozbiljno dovedena u pitanje zbog primjetnog zaostajanja u priraštaju stanovništva u usporedbi s 'ostatkom svijeta'.' Ako se nastavi sadašnji trend nataliteta, evropsko stanovništvo će 2025. godine činiti samo 2,5 % svjetske populacije, a 1950. godine iznosio je 8,6 %. Evropski parlamentarci zalažu se za organiziranje propagandne kampanje, i izdajanje većih financijskih sredstava, kako bi se potakao evropski "baby boom'. (Vjesnik, 25.IV.1984.) – U članku se veli da "politička uloga Evropljana u budućnosti" biva dovedena u pitanje. Mnogo je jednostavniji i tragičniji zaključak da dolazi u pitanje njihov biološki opstanak. Stara "kulturna" Evropa umire.

Za nas kao narod je bolno što u toj biološkoj katastrofi stupamo u prvim redovima. "Starost na velika vrata", "da li ćemo izumrijeti?" i slični natpisi su veoma česti u dnevnoj štampi. U dvije komune na službenom sastanku svećenika i političkih radnika u Slavoniji, iznijeli su podatke o očajnom stanju obzirom na natalitet u tim regionima. Negdje se apelira i na svećenike da u tom smislu govore. Nedavno smo mogli čuti izjavu stručnjaka da će od 1991. godine biti u nas više mrtvih nego rođenih ... Cijeli niz članaka veoma jasno govori o zaista teškom stanju obzirom na to pitanje. Stoga ti brojni podatci iz svijeta i iz naših krajeva imaju svrhu da pruže u prvom redu svećenicima, a onda i svakom drugom čitaocu, jasnu sliku o težini problema, jer dok toga nismo svijesni, ne može se niti sistematski poraditi u tom vidu. Politički radnici, sociolozi liječnici iz cijelog svijeta govore nemilosrdnim riječima statistike, i pozivaju na uzbunu. Niti pravi vjernik, a još manje svećenik, ne može o tome šutjeti. A da se može o tome govorit treba podataka, jer se ne može o tome govoriti s unkcijom, ako sami ne poznajemo problem.

Planiranje porodice, što za mnoge znači veoma ograničeni broj djece, vrši se preko kontracepcije, za koju kaže jedan liječnik, da je usvojena i od onih koji nemaju mnogo djece, da se liše neželjnog tereta, dobrim se djelo riješava kontracepcijskim sredstvima. Kakove teške fizičke i psihičke traume nastaju usljed takovog "planiranja", navodimo u knjižici, opet radi informacije i obilatog fonda za razgovore, predavanja ili svećeniku–za propovijedi.

Prije nekoliko mjeseci smo mogli čitati članak liječnice u našem dnevnom tisku o "Apsurdnoj slobodi pobačaja". I on je među ostalim naveden u spisu. I brojni drugi, mahom stručni, liječnički. Jedan liječnik reče da se na šest liječničkih kongresa od ukupno sedam–raspravljalo o pobačaju. Iznose brojne–opet fizičke i psihičke terete, koje žena nosi do kraja života radi pobačaja. Možda je najstrašnija dijagnoza onog liječnika, koji tvrdi: "Abortus je najveća epidemija koja hara Jugoslavijom. . .!" Stoga je i ovdje iznesen dugački niz članaka da bi jasno uočili upravo užasavajuće stanje u nas obzirom na ovo potresno pitanje. Dakako da knjiga nema nikakovih znanstvenih pretenzija, ona informira o stanju u svijetu i kod nas, i to ustima onih koji su pozvani da o tome govore. Bilo bi žalosno da ostanu nijema usta onih koji su pozvani da o tome govore kao vjernici ili još više učitelji Zakona.

Ž.P.

NATALITET

Prve stranice sv. Pisma govore o stvaranju čovjeka. Ističu nekoliko stvari. Bog je stvorio čovjeka. Stvorio ga je na svoji sliku i priliku. Stvorio ga je kao muško i žensko. Zato muž ostavlja oca svojega i majku svoju i prianja uz svoju ženu. Zašto? To tumači Božja zapovijed, koju daje prvim ljudima: „Rađajte se i množite i napučite lice zemlje..."

Tu moć rađanja, umnažanja, darivanja života, Bog je dao svim živim bićima. I u cijeloj prirodi savršeno se ispunjavaju Božji planovi. Ptice savijaju svoja gnijezda, životinje svoja duplja i legla, umnažaju se insekti i stanovnici rijeka i mora, cvatu cvijetovi i pretvaraju se u plodove, sve od male biljčice pa do divovskih stabala u prašumama.

Psalam 128 (127)

Starozavjetni pjesnik govori o radosti potomstva:

Psalam 128 (127)
Blagoslov vjerniku

Blago svakome koji se boji Gospodina,
koji njegovim hodi stazama:
Plod ruku svojih ti ćeš uživati
blago tebi dobro će ti biti.
Žena će ti biti kao plodna loza
u odajama tvoje kuće,
sinovi tvoji kao mladice masline
oko stola tvojega ....
Blagoslovio te Gospodin sa Siona ...
Vidio djecu svojih sinova ....

Psalam 144 (143)
Himna za borbu i pobjedu
... Daj da nam sinovi budu kao biljke
što rastu od mladosti svoje;
a kćeri naše kao stupovi ugaoni,
krasne poput hramskog stupovlja....

Takav blagoslov prosi nadahnuti pisac a tek onda da budu pune žitnice, ovce plodne, stoka tovna i zidine bez proboja. Danas su nam uši zaglušene od visokorodnih žitarica, sortnog voća, birane stoke, a novine pune vijesti o izumiranju cijelih etničkih skupina.

Tko je zatajio? Čovjek! O tome se danas piše, kao o demografskoj propasti, i to u najbogatijim i najuljuđenijim zemljama svijeta. Evo nekoliko stranica koje govore o tom problemu.

"B I J E L A   K U G A"

— Ozbiljan zdravstveni problem Posavine —

... Jedno, najviše dvoje djece, nepisani je zakon svake posavske kuće. U svojoj primitivnosti, međutim, Posavina se nije odrekla ni drugog zakona: "Koliko Bog da!" ... Od davnine uvele su običaj da se oslobađaju onoga "što Bog da!"...

Tako s ironijom, ateistički intoniran članak, govori o problemu "bijele kuge" i naglašava da je takvo rješenje problema ...."od davnina"... Članak je iz pedesetih godina, dakle, tridesetak godina unatrag. No, ako korijen problema tražimo u sličnim člancima danas, onda ćemo lako uočiti, da uz ono, koliko Bog da, ima i te kakve krivice na drugim činiocima. Svakako da su se brakovi držali onoga "koliko Bog da", (i prirodnih metoda reguliranja poroda!), da ne bilo danas demografske "implozije" u najvišem stupnju i kuknjave radi propasti nacija ovdje i po svijetu, da ne bi cijeli niz sastanaka ginekologa morao biti zaokupljen problemom pobačaja , pa da se uvijek dodaje podrugljiv komentar o odnosu Crkve prema kontracepciji i pobačaju. Jedno je ipak istina: da se od davnina broj djece kod nas rješava,(unatoč velikom postotku vjernika), pobačajem ili "čuvanjem", čemu odgovara i visok postotak glasova za kontracepciju i pobačaj (nažalost i u katoličkim zemljama!), prigodom različitih anketa, i što je još gore, prilikom raznih referenduma. Crkva nikad nije pala na koljena pred takvim pojavama, a danas - protiv pobačaja i kontracepcije - govori i medicina našeg vremena, a jasno potvrđuje ispravnost nauke Crkve i očajno stanje radi demografske implozije (kratko rečeno - izumiranja), koje se događa u najbogatijim dijelovima svijeta, i kod nas.

SUPRUŽNICI S MALO DJECE SU "REAKCIONARNOG SHVAĆANJA"

Prag 2. rujna 1958. /Tanjug/ - „Praška štampa danas ponovo razmatra problem niskog priraštaja stanovništva u Čehoslovačkoj, posebno u Češkoj..." 'Rude Pravo' — zalaže se za brži priraštaj stanovništva zemlje ... za supružnike koji imaju jedno ili dvoje djece kaže da su pristalice "reakcionarnog shvaćanja'. Isti list navodi, kako u Češkoj predstavlja problem i velik broje razvoda brakova, pošto na tri sklopljena braka dolazi jedan razvod.

/ " Vjesnik ", 2. IX 1958./

Opaska: "Reakcionarno shvaćanje" — prema "Rude Pravu" jednako je neprijateljskom držanju prema naciji. Pa to je i sa stanovišta vjere, neposluh osnovnim zakonima opstanka ljudske vrste. Zapovijed: "Rastite i množite se" — ima kao jedinu svoju svrhu održanje ljudske vrste. Tko krši taj osnovni zakon, svakako je reakcionaran, neprijateljski i u vjerskom pogledu, jer postaje sukrivac umiranja nacije.

S v e   m a n j e   Č e h o s l o v a k a

Konstantno opadanje prirodnog priraštaja stanovništva - Vlada, političke organizacije i stručnjaci raspravljaju.....

Prag 28. kolovoza. 1960. - Već punih deset godina u Čehoslovačkoj stalno i osjetno opada prirodni priraštaj stanovništva. Prošle 1959. godine rođeno je preko 70.000 djece manje nego 1950. godine, a ukupan broj rođenih bio je najmanji u čitavoj historiji postojanja Čehoslovačke. Pad priraštaja je naročito osjetan u češkim krajevima. U glavnom gradu Pragu već tri godine uzastopce broj umrlih je veći od broja rođenih.... Preko štampe se pozivalo na borbu protiv " reakcionarnih shvaćanja " roditelja bez djece, ili sa manjim brojem djece.

/ "Ilustrovana Politika", 27. I 1981./;

Opaska: Kuda vodi bijeg od potomstva, i da je zaista neprijateljsko, reakcionarno shvaćanje roditelja koji ne žele djecu, jasan je primjer stanje u Pragu. Kada u jednom gradu ili naciji bude više mrtvih nego rođenih, jasno je da je to najveći znak neprijateljstva protiv vlastite zajednice, jer vodi u samouništenje.

D e m o g r a f i j a

S v i j e t   o s t a j e   n a   s t a r i m a

Koncem dvadesetog stoljeća predviđa se da će na svijetu biti 389,000.000 ljudi starijih od 65 godina, a to je za 132,2 posto više nego danas kada ih ima 169 milijuna. Starenje nacija, naročito najrazvijenijih, izazvat će niz društvenih ekonomskih i političkih promjena.

/ " VUS" 23. IV 1977./

Evo posljedica " reakcionarnog shvaćanja " u odnosu prema potomstvu, a u cijelom svijetu. Posljedice takvog shvaćanja odrazuju se sudbinski - na ekonomskom i političkom području.

V i š e   d j e c e   m a n j e   p o r n o g r a f i j e

Pred činjenicom opasnog opadanja nataliteta u Švedskoj, ministar unutrašnjih poslova vlade u Stockholmu uputio je apel naciji: " Ponašajte se bolje u krevetu,

rađajte više djece, jer ćemo imati sve veću potrebu za imigrantima, da bi održali našu proizvodnju!"

/ "XX stoljeće" 13. V 1977./

Opaska: Zaista žalosna činjenica, da u jednoj "kulturnoj" i "naprednoj" zemlji, ministar policije, mora pozivati na rađanje djece, a još je žalosnije da to mora motivirati " da mogu održati proizvodnju ". Baš radi te uspješne proizvodnje i obogaćenja, nacije bježe od djece, kao i ostale najrazvijenije zemlje. A sada ih se mora pozivati na rađanje - da ta proizvodnja ne ovisi o imigraciji strane radne snage. Ostaje sasma u pozadini misao - da je šteta što tako uspješna ekonomska nacija - nestaje. Poziv ministra, rađajte djecu, bio bi potpuno nepotreban da su Šveđani zapamtili onaj prvi poziv iz zemaljskog raja: " Rađajte i množite se! "

Rode olovnih krila

Što se i s kakvim rezultatima poduzima u Sovjetskom Savezu, Francuskoj, Čehoslovačkoj i Mađarskoj da se stimulira rađanje djece i tako ubrza priraštaj stanovništva.

" Što se to događa, zašto je produktivnost u oblasti rađanja tako niska ?" glasi pitanje prema jednoj paprenoj anegdoti... Iza mnogih anketa i analiza u sovjetskim novinama i časopisima, iza alarma demografa i sociologa, kako " Izumriješe neke nacije ', stoje ozbiljne činjenice: natalitet u Sovjetskom Savezu posljednjih godina stalno pada, a republike u njegovom evropskom dijelu jedva održavaju prostu reprodukciju... Govori se i o " modernom vremenu" u kojem roditelji sve manje žele " robovati djeci ', u kojem mlade parove zaokupljaju " Lade " i " Volge '."a mališane prepuštaju " babuškama '."vrtićima ili jaslicama.

/ "VUS" 17. XII 1977. /

Ne može se reći što je žalosnije.Ili odnos roditelja prema već rođenoj djeci koju radi " Lada " i " Volga " prepuštaju bakama ili vrtićima, ili odnos prema nerođenoj djeci, koju ne žele iz istog razloga. To je još očitije kada se ima na umu da u istom članku spominju broj poroda koji se u Aziji kreće do dvadesetdevetero djece na tisuću, a u evropskom dijelu spušta sve do cigla dva na tisuću Važnost velikog broja identičnih članaka iz cijelog svijeta je u tome, da svakom bude jasno, da je rađanje djece najbrojnije u najsiromašnijim zemljama, a da najbogatiji krajevi imaju najmanje djece, kao i niskim motivima radi kojih roditelji odbijaju zdrav porod. (op.Ž.P.).

/ "Svijet" 24. II 1978. /

Prirodni priraštaj u svijetu

Prirodni priraštaj u nizu visoko razvijenih zemalja na Zapadu, pao je ispod kritične granice. Takav je recimo, slučaj u SR Njemačkoj, gdje na 1000 stanovnika ima samo 9,8 porođaja. U SAD ih je 14,7, u Japanu 16,4, u Francuskoj 13,6, u Italiji 14 4. Turska ima najveći prirodni priraštaj stanovništva i to 32,3 rađanja na svakih 1000 stanovnika, iako je jedna od najsiromašnijih zemalja, sa samo 1000 dolara nacionalnog dohotka po stanovniku / podatak iz Arene iz 1978./, koja mora izvoziti " radnu snagu ', obiluje porođajima, koji su nekoliko puta brojniji od najbogatijih zemalja Evrope i svijeta, a one najbogatije, kao npr. Njemačka, imaju ove godine / 1985. / više mrtvih nego rođenih.

Prirodni priraštaj u Jugoslaviji

Prirodni priraštaj u Jugoslaviji je u stalnom opadanju. U 105 općina SR Hrvatske 1960. u tri općine (Čazma, Hvar, Krk), više je ljudi umiralo, nego što se radalo. Devet godina kasnije - 1969., broj takvih općina popeo se na 34.Prirodni priraštaj je u padu u 103 općine Hrvatske... Planiranje porodice je prihvaćeno kao jedino sredstvo rješavanja za otklanjanje opasnosti od demografske eksplozije u mnogim zemljama Azije, Afrike, Južne Amerike, ali je na žalost prihvaćeno i od naroda gdje je prirodni priraštaj u stalnom opadanju.U SAD dolazi jedan pobačaj na dva porođaja, u Francuskoj je ovaj omjer isti.Kod nas je obrnuto stanje.Više je pobačaja nego porođaja.Kod nas, 40,6 posto zaposleni žena prije navršene tridesete godine života nije rodilo ni jedno dijete, a u istoj starosnoj grupi žena domaćica, samo 9,9 posto nije rodilo nijedno dijete zbog sterilnosti.

Uzroci ove depopulacije su različiti i veoma složeni. Industrijalizacija, urbanizacija, migracija sa sela u gradove, porast broja zaposlenih žena, promjena načina života, izbjegavanje materinstva da bi se novac trošio u druge svrhe / Op. Ž. P./, niske poreske olakšice za djecu, epidemija pobačaja, kontracepcija bez plana.

Sada ćemo moći razumjeti patetični uzvik misionara: " Bacite majke, bake i svekrve svoje krunice u Bosut. Kada ste bile mlade, same ste bježale od poroda i djecu ubijale, a sada u starosti, učite tom paklenom poslu svoje kćeri i snahe'. Dali je baba Kata već odavno pokojna pri susretu s Gospodinom mogla ponoviti svoju životnu bilancu: " Djece se nisam nadvorila, a Bogu sam se namolila', to je u Božjem sveznanju sakriveno. Što je njoj Gospodin odgovorio to je i u našem znanju na temelju njegovih riječi: " Neće ući u kraljevstvo nebesko..."

Koliko je vas bilo u kući?

Vršila je službu zvonarice u svojem selu. Ne radi novca nego iz ljubavi prema crkvi. Tu joj je službu namrla pobožna starica prije mnogo godina, a sada je već i ona zašla u staračke godine, pa traži kome bi ona predala, ali nema nikoga. Ta-

ko odgađa iz godine u godinu. Crkva joj je draga. Kod njezine obnove tražila je radnike, častila majstore, " redila " uvijek nove poslenike - i dakako sve za ljubav Božju. Prava kćerka Slavonije plemenite. Izgubila je muža obrtnika u mladosti, i doživjela smrt svojega sina, iza kojega je ostalo četvero djece. I kao što je podizala svoje sinove i kćeri nakon prerane smrti muža, tako je nastavila da pomaže svojoj snahi u odgoju još malene djece.

Sama pripovijeda, kako ju je jednog dana susrela mlada suseljanka, doseljenica iz Bosne, i počela da ju žali: " Kako ćete to izdržati, pa četvero unučadi je ipak mnogo, morali su mladi misliti na to.. Sada je glavni teret na vama," i slično.

Dobra ju je žena slušala, a onda je mirno upita: " Koliko je vas bilo djece u kući, kada si živjela u Bosni? " Mlada odgovori - osmero. " Pa, kojega bi se brata ili sestre odrekla, ili koji ti je od njih težak? " " Pa kako to pitate teta Maro, kako ne bih voljela svoje? " Dobila je primjeran odgovor: " Vidiš kako si glupa! Ti kao mlađa mene ispitkuješ i žališ što imam četvero unučadi, a vas je bilo u kući osmero. Zar ćeš ti hraniti i odgajati djecu mojega sina? Ne dolazi mi više s takvim pričama! "

I to je jedna od žalosnih slika. Kada se naši doseljenici nađu u Slavoniji, veoma često prihvate ono što je zlo, a u prvom redu bijeg od djece.Na žalost ono što je dobro, a i toga je bilo mnogo u zemlji plemenitoj, ne uđe u njihova srca.

Bogobojazne babice

Biblija, Knjiga Izlaska, pripovijeda o nevoljama koje su stigle izraelski narod za njihova boravka u Egiptu:

" Ogorčavali su im život teškim radovima..... različitim poljskim poslovima i svakovrsnim naporima koje im nemilosrdno nametahu'. No najstrašnije su bile njihove patnje, radi mržnje faraona na potomstvu Izraelovu.

" Egipatski se faraon obrati na hebrejske babice, od kojih jednoj bijaše ime Šifra, a drugoj Pua, pa im naredi: " Kad u porodu pomažete Hebrejkama dobro pogledajte...ako je muško dijete, ubijte ga, a ako je žensko, neka živi. Ali su se babice bojale Boga i nisu činile kako im je naredio egipatski kralj...Bog je to babicama za dobro primio...a kako su se babice bojale Boga, on ih obdari potomstvom..." Tako Biblija. Više nego jasno. Bog im kao nagradu daje potomstvo. Nekada su i zvali u našem narodu dijete: "Najveći Božji dar".

Pod tim naslovom, poslije otprilike mjesec dana, liječnik odgovara na pitanje o natalitetu prije rata i sada:

" ... Nažalost naša zemlja spada među zemlje sa niskom stopom nataliteta. Natalitet se kretao: 1921. godine 36,7 - 1939. godine 25,6 - 1948. godine 28,1 - 1961. godine 22,7 - 1971. godine 18,3 - 1974. godine 17,9 - 1976. godine 17,2. Smatra se da je stopa nataliteta vrlo visoka, ako je preko 35, visoka je 25 - 35, srednja, ako je 20 - 24, niska ako je od 10 - 19, vema niska ako je ispod 10. Najvišu stopu nataliteta u Jugoslaviji ima Makedonija, a najnižu Hrvatska. Ako se uzmu u obzir pokrajine, onda najvišu ima Kosovo ..."

/Đoković Dr Strahinja, "Svijet", 31. III 1978./

Opet jedna slika, puna tamnih sjena. Opet ista slika, najsiromašniji imaju najviše djece, a oni bolje stojeći najmanje.;

"Mercedes", pa dijete

/"Vjesnik", 20. VIII 1979./

Bonn /UPI/ - Zapadnonjemački funkcioneri zabrinuti su zbog opadanja nataliteta i nerazmjera između mlađeg stanovništva i broja umirovljenika. U zadnjih 12 godina broj rođenih u SR Njemačkoj, pao je za 45,5 posto. Godine 1966. bilo je više od milijun rođenih, dok je taj broj prošle godine iznosio 572 tisuće.

Bonska vlada već je poduzela neke mjere da bi se i tu nešto promjenilo. Plaćeno porodiljsko odsustvo produženo je sa četrnaest na 30 tjedana, bračni par s jednim djetetom dobiva mjesečni dodatak od 50 maraka, s dvoje djece 5o maraka, a s troje 195 maraka. " Troškovi " izdržavanja djeteta ...

Opaska: Ostaju dvije činjenice koje frapiraju. Zapadnonjemačke vlasti, moraju za novac kupovati roditeljsku ljubav prema novoj djeci, a razlog nerađanja je među ostalim želja za " Mercedesom ', prije želje za djetetom. Sjetimo se podataka iz Sovjetskog Saveza prema kojem dolaze najprije želje za " Ladama " ili " Volgama ', a onda tek djeca, koja se opet predaju " babuškama " ili vrtićima. Krasna slika čovijeka iz stoljeća sveopćeg " napretka '.

Zašto rode ne sleću svuda?

Procjena: za godinu dana ima nas više za 181.000. Ali statističari upozoravaju da natalitet opada, rađa se manje djece no što se želi ...

1978. godine natalitet je iznosio 17,4 posto, 1979. - 17,2, a 1980. - 16,9. U toku posljednje decenije bilježi se stalni, lagani pad, koji je naročito bio izražen prošle godine /1980. / ...

Krajem prošlog veka i početkom ovoga, u četiri područja u zemlji je primećen početak pada nataliteta: u Sloveniji, Hrvatskoj, užoj Srbiji i Vojvodini. Tridesetih godina ovoga veka u našoj zemlji je bilo 35 živorođene dece na hiljadu stanovnika, a 1980. oko 17. To znači da se prirodni priraštaj menjao zavisno od nataliteta i mortaliteta, a danas iznosi oko 8 / Osam / promila. Ovo je bilo prekinuto samo dva puta - posle prvog i drugog svetskog rata, kada su brakovi učestali. Tako je bilo od 1948. do 1955. godine. A posle toga od 1955. do 1970. bio je najizrazitiji pad nataliteta. U nekim je područjima broj rođene dece pao ispod dva, a sada je 2,15.

U Vojvodini je broj dece iznosio na jednu ženu 1970. godine 1,69. a danas je 1,92. U Srbiji je početkom decenije bio 1,86. , 1977. godine 1,88, a sada je / 1980. / 1, 83. Najniži u Jugoslaviji.
U Hrvatskoj je minimum bio 1970. godine - 1,79, sada iznosi 1,92.
U Bosni i Hercegovini ovaj broj iznosi oko 2., a u Makedoniji je više od dva. Na Kosovu je najveći - 4,66. Međutim i tamo je sada u padu u odnosu na 1950. godinu, kada je iznosio 7,7 ...
Podaci govore da se stanovništvo ne obnavlja dovoljno u Hrvatskoj, Srbiji bez pokrajina i Vojvodini, a situacija nije sasvim povoljna ni u Bosni i Hercegovini. Društvo treba nešto da učini, da ta područja gdje je natalitet nizak i gdje bi još mogao da opada, mada mislim da ga je teško podići.

Standard bez pelena

Koliko porast standarda utiče na pad nataliteta? Znamo da je visoki natalitet karakteristika nerazvijenih, koji imaju nizak standard ...
U ekonomski razvijenim zemljama s porastom obrazovanja, mjenja se položaj žene u porodici, stvaraju se novi odnosi, pa se i rađa manje djece ..

Planiranje porodice

U Hrvatskoj, Srbiji bez pokrajina i Vojvodini je više od 20 godina zaustavljen priraštaj stanovništva, što je u osnovi loše. To se danas još ne vidi, jer ima dosta starih osoba, ali će se s vremenom broj stanovnika smanjiti.
Nije jednoj zemlji svejedno, hoće li imati četiri - pet miliona stanovnika više ili manje ... Na jednoj strani broj stanovnika se vrlo brzo povećava, a na drugoj vrlo sporo ...
Tada je dogovoreno da bi trebalo poduzeti mjere kako bi se smanjio natalitet tamo gdje je visok, a podstakao priraštaj, tamo gdje je izuzetno nizak ...
Iako danas demografska situacija u zemlji ne zabrinjava posljedice se vide poslije tri ili više decenija, i zato se može utjecati na to, samo ako se poduzmu akcije na vrijeme. Mislim da je to moralna i politička obaveza ove generacije ...

Majke duže uz decu

Poznato je da je svojevremeno u Francuskoj, pa i u Mađarskoj / i u cijelom nizu ostalih zemalja na Istoku i Zapadu / , vođena velika akcija za povećanje nataliteta. Dali bi i kod nas bilo tako nešto potrebno?
Rekao sam već da je potrebno. Smanjenje priraštaja je samo po sebi zlo. A stanovništvo je značajno za razvoj zemlje.
Postavlja se pitanje, što se u budućnosti može očekivati kada je reč o fertilitetu - broju živorođene dece na hiljadu žena. Ne treba očekivati povećanje

broja udatih žena, već pad. Najverovatnije će to doprineti daljem ukupnom smanjenju broja normalno rođene dece.
A kakva je situacija sa prekidima trudnoće?
D. Mladenović: U Beogradu se godišnje obavi pedesetak hiljada abortusa i oko dvadeset hiljada porođaja. Znači abortusa je dva i po puta više. Planiranje porodice regulišemo abortusom, što je antimedicinski. Morali bismo da o tome povedemo više računa ...
M. Rašević : Engels je u poznatom pismu Kauckom 1841. godine rekao da će ljudi umeti da planiraju proizvodnju ljudi, kao i proizvodnju životnih dobara za svoj opstanak. Ako čovek može da utiče na sve oblasti života, zašto to ne bi mogao i u ovako značajnom domenu ...? Isto tako čovek sam ima značajnu ulogu u povećanju i smanjenju nataliteta.
D. Mladenović : Možemo na prste da izbrojimo žene koje su dolazile da se porode treći puta ... Jednu intelektualku, Slovenku, koja je kod nas u Beogradu rodila četvrto dete, gledali smo kao čudo. Nismo mogli da verujemo. Kad mi se javila mislio sam da je došla da prekine trudnoću. Odgovorila je da hoće da rodi.
Plašim se da ćemo, ako bude i dalje opadao priraštaj, doći u situaciju da nam nedostaje radna snaga. Biće mnogo staraca / *vidi statistiku 1982. g/*

Bela kuga

Dr. Petar Vlahović : Sve češća je pojava koju u nauci zovemo " belom kugom'. To je porodica sa jednim detetom ... Uzrok " bele kuge " je tradicionalno shvatanje da imanje ne treba deliti ...

Idealno i željeno:

U anketi centra za demografska istraživanja, 1970. godine, odgovarale su udate žene na pitanja o idealnom i željenom broju dece u porodici. Za mlađe idealni je broj prosečno dva, a željeni manji - 1,75. Nešto manja razlika je izražena u odgovorima starijih žena.

Treće dete

Dr Miroslav Rašević:
Deca više nemaju onako istaknuto mesto u tradicionalnoj kulturi. Na to utiču obrazovanje, lične slobode, ravnopravnost polova, samostalnost u odlučivanju. U takvim uslovima se roditelji zadovoljavaju jednim ili sa dvoje dece, što za priraštaj stanovništva nije dovoljno. Ovome treba dodati mnoge poremećaje, šokove i neke druge elemente koje nosi savremeni život, u raznim sredinama i

koji utiču na brak. Povećava se i broj žena van braka. Ako želimo da povećamo broj stanovnika, naglasak mora da bude na trećem detetu. A danas postoji čak 12 posto porodica bez dece. Taj postotak bi uskoro mogao da se poveća.;

/ *"Ilustrovana Politika", 27. I 1981.* /

Nemir i neplodnost

Literaturnaja Gazeta

Pomozite nam da se nađemo, da opet uspostavimo skladne obiteljske odnose! Kako često čujemo takve molbe ljudi koji se u braku ne mogu snaći! S druge strane stručnjaci uočavaju zabrinjavajući pad nataliteta.

Nije teško zapaziti vezu između tih podataka i navedenih bračnih žalopojki: što je obitelj čvršća i veza među supružnicima dublja, to više žele djecu. Upravo se stoga u Sovjetskom Savezu u posljednje vrijeme sve ozbiljnije postavlja pitanje o osnivanju posebne obiteljske službe ...

Manji rizik

Dječje bolesti, neposlušnost, suze, inat i nepažljivost - često se iskreno žalimo na sve nedaće što nam ih djeca priređuju i iskreno zavidimo prijateljima koji ih nemaju. No jesu li oni sretni u toj svojoj slobodi? Evo što kaže voditeljica Savjetovališta N. Lihačeva:

- Još nisam srela uvjerene protivnike djece. Nepostojanje djece nakon nekoliko godina braka, obavezno se pretvara u dramu. Ljudi to nekada pokušavaju sakriti, no mi to brzo uočavamo. Samo četvrtina onih koji dolaze po pomoć u naš kabinet za uklanjanje neplodnosti izlazi izliječena. To je vrlo niski postotak uvjetovan time što nam se, nažalost, javljaju zapušteni slučajevi ...

Dođu li supružnici onamo ubrzo nakon vjenčanja, rizik da će brak ostati bez djece mnogo je manji nego ako se obrate stručnjacima tek nakon nekoliko godina. Ovdje ih, npr , savjetuju da nipošto (osim u rijetkim medicinski opravdanim slučajevima) ne prekidaju prvu trudnoću, jer taj čin vrlo često izaziva trajnu neplodnost ..

/ *"Izbor" 8/1979.* /

Izumiru li Nijemci

Tiha demografska recesija sve je prisutnija u obje Njemačke. Istraživači tako tvrde da će se za 50 godina broj stanovnika u SR Njemačkoj smanjiti za skoro 19 milijuna.

Izumiru li Nijemci? Hitler je nekada govorio o " narodu bez prostora ", a današnji demografi upozoravaju da bi se već za pedesetak godina moglo dogoditi da se govori o " prostoru bez naroda ". Bonski " Die Welt " piše:

" U SR Njemačkoj kao i u DDR najnovije su statistike o broju stanovnika složne: nema prirasta stanovništva. Dok sve ostale evropske zemlje, predvođene Turskom, koja ima godišnji porast stanovništva od 2,2 posto, bilježe barem kakav - takav porast, broj stanovnika u DDR stagnira, a u SRNjemačkoj čak opada za 0,2 posto godišnje. Danas u SR Njemačkoj živi 61,7 milijuna stanovnika, od čega 4,6 milijuna stranaca. Demografska istraživanja tvrde da će do godine 2030. taj broj opasti na 38,3 milijuna, ukoliko se ne uračunaju stranci". Nitko ne nalazi odgovora ili rješenja, a kako piše " Die Welt ', nije čudo što je ovih dana na kongresu 250 demografa iz Evrope ta tiha demografska recesija u obje Njemačke države postala središnjom temom.

Iz Bonna Krešimir Fijačko, Vjesnik 29. rujna 1982.

Ovaj članak je namjerno stavljen uz gornji, da se ukaže na posljedice koje su predskazali njemački učenjaci prije 6. godina u gornjem članku - posljedice sve većeg broja njemačkih obitelji s jednim djetetom. (op.Ž.P.)

Sve manje rođenih, sve više ljudi

Godine 1971. , dakle za vrijeme zadnjeg popisa stanovništva, popisano je 20,522.972. Jugoslavena. Prošle godine statističari su, prema tzv. prethodnim podacima izračunali da Jugoslavija ima 22,200.000. ljudi. U SR Hrvatskoj je 1971. godine bio 4,426,221. stanovnik, a prošle godine računano po istoj metodi, 4,580,000.

Dakle, u osam godina broj stanovnika Hrvatske povećao se za oko 153.000. U Jugpslaviji to povećanje iznosi oko 1,877.000. stanovnika, pa izlazi da od ukupnog broja povećanja broja Jugoslavena na Hrvatsku otpada samo jedanaesti dio, odnosno 9 posto. S druge strane broj stanovnika Hrvatske čini nešto iznad 21 posto (oko petinu) ukupnog stanovništva Jugoslavije, a ona zaprema oko 21 posto ukupnog prostora (dakle, opet oko petinu) Jugoslavije, što bi značilo da bi i adekvatan udio povećanja stanovništva trebao iznositi 350.000, a ne 153.000.

Sve dulje živimo

... Demografska kretanja u Hrvatskoj bilježe nepovoljan trend, jer se natalitet stalno smanjuje, što znači da bračni parovi u republici (kao uostalom i nekima drugim) sve više ograničavaju broj djece. Tako je, na primjer, u Hrvatskoj godine 1953, živorođeno 90.200 djece, 1966. - 71.325., a 1977 - 68.035.

Smrtnost stanovništva se također smanjila, ali s manjim intenzitetom nego natalitet. Godine 1953, udio stanovništva starijeg od 60 godina bio je kod muškaraca 8,8 posto, a kod žena 11,6 posto. Prema popisu iz 1971. narastao je postotak u toj dobi na 12,8 posto, a drugih na 16,8 posto, ili evo preciznije formulacije: srednje trajanje života za muškarce iznosilo je u pedesetim godinama 59 godina, a u sedamdesetim 66 godina. Za žene 63, a kasnije 73 godine.

Kao rezultat kretanja...Hrvatska je od 1971. godine sa 4,426.000 stanovnika sredinom 1978. porasla na 4,580.000. Bosna i Hercegovina pa uže područje Srbije i Kosovo, pretežno zahvaljujući većem natalitetu, bilježe jači rast stanovništva nego li ostale republike i Vojvodina,

Statističari predviđaju, da će SR Hrvatska godine 2.000 imati samo 4,829.000 stanovnika (prema 4,580.000 prošle godine). To je zaista malo, a jedino će nas tada u porastu pada tući Vojvodina, gdje je pad nataliteta i sada veći nego u Hrvatskoj. Jasno, podaci za budućnost uzeti su prema sadašnjem stanju prirasta stanovništva, ali to ne znači da u idućih 20 godina ne može biti i određenih promjena.

28 općina u minusu

Prema stanju na kraju 1977. godine, može se zaključitii da od 113 općina u Hrvatskoj, 26 općina (sa oko 600.000 stanovnika) ima negativni prirodni prirast, što zanči da se u njima broj stanovništva prirodno smanjuje, a ne raste. Evo tih općina: Bjelovar Čazma, Đurđevac, Garešnica, Grubišno Polje, Koprivnica, Križevci, Donji Lapac, Gospić, Gračac, Titova Korenica, Orahovica, Cres - Lošinj, Krk, Vrbovsko, Brač, Vis, Vrgorac, Zagreb - Centar, Dugo Selo, Jastrebarsko, Klanjec, Vrbovec, Zelina i Zlatar - Bistrica.

Osim te prve grupe s negativnim prirastom, postoji i druga od 25 općina (uglavnom s područja Zajednice općina Karlovac i Sisak), u kojima prirodni prirast nije negativan, ali je veoma nizak i kreće se oko 2 posto, što je sasvim malo.

/ *"Vjesnik", srpanj, 1979.*/

Zapažanja dvije novinarke

" Gotovo da je izlišno imalo pažljivijem čitaocu ukazivati na međuovisnost rasta stanovništva i stepena društveno - ekonomske razvijenosti, na koje ukazuju demografske specifičnosti juegoslavenskih regiona. Razvijenija područja (Slovenija, Hrvatska, Vojvodina i uža Srbija) imaju vrlo niske stope prirodnog priraštaja, nerazvijene republike imaju srednje razvijen priraštaj (BiH,Crna Gora i Makedonija), dok je Kosovo naše najmanje razvijeno pdručje, po prosječnom broju porasta broja stanovništva - rekorder'. *Sarajevski " Svijet " - 1982.*

Opaska: Iako se kao razlog za pobačaje kao i ograničavanje poroda uglavnom navodi ekonomsko stanje, očito je iz navedenog primjera, kao i tolikih drugih koje donosimo, da je baš obratna situacija. Jedan novinar je to ovako stilizirao: " Manje djece - egoizam supružnika '.'

Hroničan pad

" Vrijeme koje je bilo potrebno za prelaz sa visokih na vrlo niske stope rasta / za demografsku tranziciju / u zapadnoevropskim državama i Sjevernoj Americi, iznosilo je 150. godina / od 1775 do 1925. / za SSSR to je bilo 40 godina / od 1910 1950. /, a za Japan trebalo je samo 25 godina / 1935 -1960 /.

" Najnovije procjene pokazuju hronično opadanje čvrstih stopa nataliteta u toku 60 - tih godina za 15 zemalja u razvoju, a vjerojatno opadanje tih stopa za još osam zemalja'.

Opaska: Treba li ponovo podvući, da se to zbivalo i zbiva za vrijeme ekonomskog booma u nevedenim zemljama, kao i u onim koje su krenule u " bolji život'. Već citirana maksima iz Njemačke SR : " Manje djece više novaca'.

Porez na neženje

Slijedeći naslov spomenutog članka o demografskom stanju u svijetu:

" Visokorazvijene zemlje već cijeli niz godina promišljenom i upornom populacionom politikom, nastoje suzbiti trend smanjenja nataliteta ispod točke proste reprodukcije. Francuska se teškim mukama uspjela izvući iz stagnacije stanovništva, u koju ju je doveo čuveni " sistem jednog djeteta ', između ostalog : tako što je otvorila svoje granice političkom azilu. Savezna Republika Njemačka kao da već pomalo gubi nadu, pa pokušava i druge metode - asimilaciju djece stranih radnika, na primjer, u Švedskoj i drugim skandinavskim zemljama. U SAD-u, udaraju poreze na neženje, ne bi li taj način života obeshrabrili visokim nametima... U Norveškoj se država raduje svakom djetetu, i onom vanbračnom, pa njegovoj majci osigurava ishranu za nju i dojenče, odjeću, obuću, kasnije i troškove školovanja. U istoj sakndinavskoj zemlji porodica sa više od četvero djece može komotno živjeti od dječjeg dodatka, pa nije ni rijetkost da otac prestaje da radi, jer se više isplati biti na spisku socijalne pomoći.Slično se zbiva i u Mađarskoj, gdje je stopa fertiliteta pala zabrinjavajući nisko, po mišljenju planera, pa je ovo jedna od socijalističkih zemalja, koje imaju razrađenu, uhodanu populacionu politiku ...

Tako, evo, novinarke A. Nuherendić i Lj. Smailović, daju iscrpan izvještaj o stvarnom demografskom stanju u dobrom dijelu svijeta. Taj prikaz otkriva svu moralnu bijedu onih najbolje stojećih, koji su ingeniozno uspjeli u ekonomskom blagostanju, koje nastoje ingenioznom ludošću lišiti baštinika. Njih treba kaznenim mjerama, materijalnim mamcima privući tako uzvišenom cilju - rađanju djece, a ako to ne ide - onda se okreću svojevrsnoj " krađi " onih koje su drugi na svijet dali. (op.Ž.P.)

Gdje rastu neboderi - ne rastu djeca

Članak nosi natpis valjda sa najvećim slovima, koje se uobičavaju upotrebljavati u tom tjedniku / *Sarajevski "Svijet"* /. Dakle, važno pitanje. Ispod to-

ga podnaslov: " **Naša tema : sve manje beba u Jugoslaviji' - pa opet: " Od bogatstva do sterilnosti "**

... Demografska kretanja su jedno od onih polja na kojima se svijet sve više dijeli na razvijeni i nerazvijeni, dok stari polaritet Istok - Zapad gubi na značenju; Društveno - ekonomsko uređenje tu izgleda ništa ne pomaže - povećanjem ekonomskog blagostanja i na Istoku i na Zapadu se dešava jedno te isto : PAD NATALITETA, STARENJE POPULACIJE, PREDZNACI SMANJENJA RADNO-AKTIVNOG STANOVNIŠTVA...

"Engels je, istina, tvrdio da će "tek socijalizam naseliti zemlju", u velikoj Sovjetskoj enciklopediji, kako piše Stane Krašovec, stoji da su najvažnije crte socijalističkog zakona stanovništva, brzi porast populacije, nizak morbiditet /niska smrtnost /, puno korišćenje aktivnog stanovništva ... Već danas, međutim, akademik Strumlin zastupa tezu da u solijalizmu, također važi zakon o obrnutoj proporcionalnosti između blagostanja i nataliteta, dok na Zapadu u potpunosti prihvataju takozvani Bartijonov zakon prema kome bogatstvo vodi sterilnosti. U Vezi sa ovim razmatranjima zanimljivo je predviđanje autora knjige " Slijedećih 200 godina " / Kan, Braun i Martel /, da " što više ulazimo u postindustrijsko doba, stope rađanja i smrtnosti sve više će se poravnavati, te ćemo vjerojatno, opet postići ravnotežu sličnu onoj koja je vladala u predindustrijsko doba'.'

Opaska: Prije dvadesetak godina u Parizu su filozofi iz cijelog svijeta održavali simpozij sa temom: " Dali je materijalni napredak poslije rata i v eliki ekonomski razvoj doprineo i intelektualnom razvoju pojednica i zajednice'. Odgovor je glasio : "Ne'. Novac zaglupljuje čovijeka. " Ova brojna i nedvojbena svjedočanstva, koja su već pretvorena u zakone, da se naime bogatstvo i populacija odnose jedno prema drugome u obrnutom razmjeru, najočitija su potvrda o toj strašnoj istini. Može li biti netko gluplji od onoga tko želi obilje svega, a ne želi najveću vrednotu: ljudsko biće, svoje potomstvo, pa i baštinike svojega truda / ekonomski gledajući /.

Madrid gubi stanovnike

Madrid je u pet godina izgubio 70.000 stanovnika, objavio je španjolski nacionalni zavod za statistiku ... Stručnjaci vjeruju da su tome dva glavna razloga: smanjivanje broja novorođenih u glavnom gradu ...

/ "Vjesnik" 23. VII 1981./

"STRAH OD BIJELE KUGE"

Opet jedan naslov sa velikim slovima.

" I materijalni stimulans za povećanje članova obitelji"

Sovjetski Savez ima danas više od 200 milijuna stanovnika, ali se ipak zbog različitih razloga ovdje plaše " bijele kuge '. Rekordan broj novorođenčadi zabilježen je 1960 godine - 5,241.000. Taj broj nije nikada premašen, nego stagnira, pa i opada. Broj članova obitelji se smanjuje, pa tako SSSR ima danas približno 70 milijuna obitelji, uglavnom dvočlanih i tročlanih ... Jedan je predstavnik Gosplana / Državnog plana) SSSR-a izjavio, da se tendencija opadanja broja novorođenih nastavlja i da će karakterizirati i sadašnju 11-tu petoljetku. Ta se spoznaja u Moskvi doživljava čak i alarmantno, pa se traže uzroci, ali i stimulansi da djece bude više. " Brak u dvadesetoj '. Prema istraživanju znanstvenika jedan od razloga padu broja novorođenih sve je veća zaposlenost žene. Dok je u početku šezdesetih godina bilo je 60 posto zaposlenih žena, potkraj prošlog desetljeća, ta je brojka dosegla 85 posto. Drugi je razlog učestalost razvoda brakova, što zajedno sa smrtnošću jednog od supružnika - prema ocjeni stručnjaka - smanjuje broj novorođenih za 15 posto.

/ "Večernji list" 6. i 7. II 1982.

Opaska: Novinar ističe da opadanje nataliteta u toj velikoj zemlji smatraju alarmantnim. Pa i s pravom. I s nacionalnog i s vjerskog stanovišta, čovjek je najveća vrednota. Stručnjaci traže razloge. Opet isto. Trka za novcem, rade jedno i drugo. Žena nema kome ostaviti djecu, pa su djeca nepoželjna i da dolaze na svijet. Rastava braka drugo zlo, koje proizlazi od shvaćanja o vlastitoj slobodi, kao i pobačaj iz shvaćanja o vlastitom pravu na vlastito tijelo. Ne rijetko se u obradi ta dva problema usput naglašava tvrdoća Crkve, koja "n e razumije " čovjeka. No, ova dva primjera govore o plodovima " razumjevanja'.

Zatvorenici starosti

" Osamljenost postaje sve veći problem, blještavog francuskog glavnog grada.Jer čak polovica stanovnika (od 7 milijuna) je iznad 65 godina, a četvrtina onih koji su zašli u "treću dob" nema nikog. Možda psa."

Cijena osamljenosti

... Ostaje žena iza muža ili muž iza žene, stari momci ili djevojke koji se nikkada nisu ženili ili udale, ne samo zato što to nisu htjeli ... Mnogima samoća ostaje kao zadnji stadij života, kao predsoblje smti ... Ima li izlaza iz tog masov--nog stanja osmaljenosti, kad se zna da je svaki drugi čovijek stariji od 65 godina udovac ili udovica, rastavljen ili rastavljena, neoženjen ili neudata ... U društvu u kojem se granica smrti pomiče, u kojem se sve dulje živi, to su velike brojke:

polovica od 7 milijuna Parižana je iznad 65 godina. Četvrtina ljudi koji su zašli u " treću dob " nema nikoga. Možda jedino psa. Treba li se složiti s jednim stranim radnikom koji se žali da " gazdarica " hrani psa mesom, a njega sendvičima?Njemu nije jasno da joj pas može biti bliži od njega, njoj je pak jasno, da će radnik otići, a da će / samo / pas ostati'.

U nastavku dopisa iz Pariza se priča o očaju staraca, o jedinom prijatelju telefonu s kojim mnogi održavaju jedino saobraćaj sa iste vrste patnicima i sl. Svakako da je to stravično. Da je takva starost pravo predsoblje smrti, no ako si dozovemo u oamet netom naveden podatak iz Francuske, da je desetke godina uhodana praksa, odnosno, "sistem jednog djeteta", da radi toga država mora proširivati broj pučanstva čak i pružanjem azila strancima, onda možemo, ako ništa drugo izvući iz svega toga slijedeći zaključak: Spasti na psa kao jedinog ukućanina ili na telefon kao jedinog prijatelja, vjerojatno neće, barem ne u velikoj većini, ona obitelj koja je prihvatila u svojim mladim godinama razuman broj djece, koji će im više ili manje osigurati ne samo materijalno, nego emocionalno sigurnu i sretnu starost, koja neće biti samo "zadnji stadij života" ili još gore "predsoblje smrti". (Opaska Ž.P.).

/ *"Vjesnik" 16. V 1982.* /

"Starenje ugrožava standard"

" Ujedinjene nacije traže način na koji bi se uklonio negativni utjecaj što će na ekonomsku sposobnost čovječanstva imati starenje populacije 2025.g. Dramatične promjene u starosnoj strukturi svjetskog stanovništva." " Bum beba" je okončan i oni iznad 60 godina sada prekoračuju sve ostale starosne grupe. Do godine 2025. u svijetu će biti preko milijardu ljudi starijih od 60 godina, i prvi put u povijesti čovječanstva bit će većina u mnogim zemljama. To su činjenice, koje su objelodanjene u Beču na svjetskom skupu Ujedinjenih Nacija o starenju.

Delegati iz 120 zemalja na ovom skupu raspravljaju kako će proporcionalno sve manja radna snaga izdržati rastući broj starih ljudi? Ujedinjeni Narodi smatraju kako se ne može čekati na rješenje. " Već su među nama stari ljudi budućnosti', upozorava William Kerrigan, generalni sekretar skupa. " Ako nešto ne učinimo sada, to će nam se osvetiti sutra."

Tek su posljednjih mjeseci demografi Ujedinjenih Naroda otkrili dimenzije eksplozije stanovništva starijeg doba, koja se predviđa za početak slijedećeg stoljeća. Kako pada natalitet, tako se postotak onih preko 60 godina starosti povećava - prelazeći 25 posto u industrijaliziranim zemljama kao Japan, Francuska i Velika Britanija...

Razlozi su starenja stanovništva jednostavni: dva desetljeća napora u prilog razvoja, uspješno je smanjilo natalitet, a i smrtnost. Sa smanjenjem nataliteta, i produženjem života djece iz doba " buma beba ', postotak starijih ljudi raste.

Tako, iako se starenje stanovništva pozdravlja kao pobjeda razvoja, ono bi u krajnjem ishodu moglo biti kočnica napretku ... U SAD, npr. odnos radnog

stanovništva i umirovljenika sa 16 : 11 u 1950 godini na 3,2 : 1 - danas.

Svjetski skup o starenju, međutim, urgira da se sposobnosti starih ljudi ne smiju zanemariti. " Moramo pronaći druge alternative koje potiču produktivno sudjelovanje starih, a ne samo potrebu njihove zaštite i zbrinjavanje'.

/ *"Vjesnik" 31. VII 1982.* /

Oni koji ne žele potomstvo

Dirljiva je i pomalo jeziva priča iz Evanđelja o nerodnoj smokvi. Gospodin ogladni i dođe do smokve da ubere ploda sa nje. Lijepa, granata, lisnata, ali bez ploda. I kada ne nađe ploda na njoj prokune je, priča evanđelista i odmah se osuši. Znao je da nema na njoj ploda i prije nego joj je pristupio. No znamo i mi da to nije slučajno učinio. I da će onaj koji govori o pozivu - položi račun - kojeg će uputiti svakom čovijeku, tražiti da položi račun svaki pojedinac, koji je u svom životu odigrao ulogu nerodne smokve. Bez sumnje u prvom redu, kada se radi o zapovijedi: množite se, bez koje nema kraljevstva Božjega na zemlji ni nastavka na nebu. Ne možemo sumnjati da će ono što DUH SVETI govori preko Apostola: " Žena će se spasiti rađanjem djece', ostati bez primjerene nagrade ili kazne.

Nema živoga groblja

Svake sam je godine pitao o blagoslovu kuća, kao i tolike druge: " Kako je bako? " Svake mi je godine jednako odgovarala kao nitko drugi: " Nema, gospodine živog groblja da idem u njega! " Nikada nisam ni prije ni poslije u svojem svećeničkom životu čuo ovako jezovitu želju. Žalio sam je. Bolovala je dugo od posebno bolnog oblika raka. Kako još nije bilo socijalnog, plaćao sam medicinske recepte za lijekove koji ublažuju boli. Zadnjih dana pred smrt su mi rekli njezine riječi: " Nisam luda da popu kažem za djecu koju sam pobila'. Pohodio sam je nakon toga, tješio je. Umrla je, a do groblja ju je otpratilo samo nekoliko dobrih duša. Naš svijet dobrog srca joj je materijalno pomogao. Zauzvrat su majke bez staraca u kući molile da im pričuva djecu, dok obave kakav posao. No, djeca su vrištala čim su je ugledala. Nitko nije to shvaćao. Ali otkrili su tome razlog. Djecu koju su joj dovodili, štipala je i plašila ih, samo da ih ne mora čuvati. Kako bi voljela tuđu djecu, kad je mrzila svoju djecu i grob im kopala po vlastitom priznanju. Nije čudo što je željela živo groblje radije nego žalosnu starost, kojoj je sama bila kriva.

Vatra na ognjištu

Ognjište je simbol doma. Kad ono ugasne, propala je kuća. Bračna i roditeljska ljubav jest vatra što plamti na ognjištu čovječnosti. Kad ona ohladi ozebe čovječanstvo. Ako ona utrne strada cijelo ljudsko društvo.

Žar vatre na obiteljskom ognjištu danas, nažalost, stalno opada. Gdje ste naša draga ognjišta, oko kojih je cičalo jato djece sa rumenim obraščićima, na kojima se zrcalila nevinost i sreća? Mjesto plamtećih očiju nevine mladosti danas u vas zure stare ugasle oči djedova bez unuka. Zanijemili ste. Bijela vas je kuga otrovala.

Gdje ste nestala stara kršćanska ognjišta, na kojima su se grijali vjerni supruzi, sjedinjeni u ljubavi i slozi, okruženi vijencem dječjih glavica, koje žare srećom pod okriljem roditeljske ljubavi. Raspukla ste, razrovana draga stara ognjišta, neslogom, nevjerom i rastavom. Ugasila se je bračna ljubav, ugasili ste se i vi.

O dobra, nezaboravna ognjišta djetinjstva naših, na kojima je plamsao badnjak zaliven vinom i uljem i koja ste odjekivali božićnom pjesmom i zdravim mladenačkim smijehom! Badnjak je davno već odgorio, jer se ugušio plamen vjere, a zajedno s njim i vi.

Ne bruje više oko vas " očenaši", ne čuje se zveckanje krunica, niti šapat molitava. Rasplinuo se zvuk bakinih pobožnih priča i djedovskih doživljaja. Utihnula ste i opustjela. Onoga časa, kada se je ugasila u vama vatra kršćanske vjere, čeljad je osjetila studen, razišla se i napustila vas je.

Raspale su se drevne obiteljske zadruge, a bračni prstenovi leže polomljeni oko ugaslih i zapuštenih ognjišta. Staro zaboravljeno raspelo visi začađeno negdje u kutu, a Gospina slika, požutjela i prašnjava opletena je paučinom. Ne razabire se dobro jeste li ognjišta ili zgarišta, istrunule kolijevke ili grobnice?

O sveta i draga ognjišta naša! Kako da sa vas razgrnemo pepeo, upalimo iskru vjere i ražarimo žar obiteljske ljubavi? Kako da vas oživimo dječjom cikom i majčinskim tepanjem?

/ *B. Markić: "Primjeri privlače"* /

Rode nad kućama

Prije nekoliko godina osvanula je u Americi jedna dopisna karta s veoma zanimljivom slikom. Na slici se vide bezbrojni krovovi jednog velegrada, koji je sav utonuo u studenu, ali svijetlu zimsku noć.

Nad kućama kruže cijela jata roda. Svaka od njih nosi u kljunu živu bebu, zamotanu u bijele ili ružičaste povoje. Rode se trude na sve moguće načine, ne bi li kako spustile svoju bebu u koju kuću, bilo kroz dimnjak, bilo kroz prozor, ili kakvu luknju na krovu...

Ali badava im je sav trud, jer iza dimnjaka, u svakoj luknji i na svakom prozoru, stoji muž ili žena s puškom u ruci, pa pucaju na rode. Gone ih da ne bi spustile svoga tereta u njihovu kuću.

Ovo je samo jedna zanimljiva, šaljiva slika, ali se u njoj krije žalosna i grešna zbilja.

" Slobodna Dalmacija " od 18. X 1967. donosi, da će najmanje milijun Amerikanki izvršiti abortus na nedopušten način u ovoj godini. To je saopćenje saveza za planiranje porodice u USA, u kojem se također kaže da će vjerojatno 1000 žena tom prilikom izgubiti život.

Predstavnik te organizacije izjavio je da je na četiri žene bar jedna imala abortus. Prema njegovim riječima, pobačaji su u USA dostigli epidemične razmjere, a time prouzrokuju ozbiljne zdravstvene probleme.

/*B. Markić, "Primjeri privlače"* /

Tko je glup?

Došao sam u svoju prvu župu, koju su u slavonskim selima i u pjesmama spominjali, kao primjer raspuštenosti. Nemoral i bijela kuga, a ta dva zla često idu zajedno.

Kroz osamdeset godina, prema župskim knjigama, selo se umanjilo za nekoliko stotina. Dolazili su još prije rata misionari. Njih trojica su u svojim propovijedima udarili na bijelu kugu i sva slavonska zla. Pričao mi je već pokojni župnik slijedeće:

Misionari su u svojoj revnosti, birajući sva sredstva da narod potaknu na bolji život, uzimali i usporedbe iz života našega naroda po svim krajevima gdje su bili. " Bogata Slavonija nema djece, a u krševitoj Bosni i Hercegovini, vrve kuće od djece"

Priča stari župnik, kako su nakon takve jedne propovijedi došli " najugledniji ljudi " iz sela, i sa ogorčenjem tražili da govore s misionarima, " jer ih oni vrijeđaju'. Župnik ih je jedva umirio, i obećao da će " posredovati ', da se taj spor izgladi. Na odlasku je " delegacija " izjavila: " Jedu naš kruh , a nas vrijeđaju! Ako su im bolji Hercegovci i Bosanci, neka idu k njima, ali dok ih mi ranimo, neka nas ne vrijeđaju! "

Vođa misionarske ekipe je žalosno uzdahnuo. To još nismo doživjeli. Pravi grijeh protiv Duha Svetoga.

Godine su prolazile. Nastala nova vremena. Nov način pastoralnog rada. Svijet se pokrenuo. Natalitet je, unatoč teškim poratnim prilikama toliko porastao da je neki profesor u monografiji o selu pokušao naći razlog, zašto samo u tom selu stopa nataliteta toliko raste.

Jednoga dana došao liječnik da im održi predavanje o planiranju porodice. Bio je drzak i prepotentan. Nazvao je glupim sve one žene koje imaju brojnu djecu. Nije dugo pripovijedao. Digla se jedna sa šestero djece, inače Slavonka, i kratko odgovorila " Kada rodimo djecu, rađamo zemlji i vojnike i porezne obveznike, zar smo zato glupe i zaostale. Stidite se! "

Pričala je kasnije medicinska sestra, kako joj je liječnik rekao: " Hajdemo odavde! Tu mi nemamo šta tražiti! " Sada, četvrt stoljeća kasnije slušamo druge priče. Zlo je u tome, što se ljudske misli i glave ne mogu manipulirati po želji i po planu, pa kada jedan naraštaj dođe do uvjerenja, da nije dobro rađati brojnu djecu, onda će proći mnogo godina, da se takvi stavovi promjene i ispravi ono što je krivo. Reče jedan od stručnjaka: moraju proći deseci godina da se vide plodovi takva nastojanja.

Upoznao sam toga liječnika slučajno. U Vinkovcima sam ušao u jedan mali kupe vlaka, koji je vozio prema Zagrebu. Pozvao me unutra jedan poznanik - apotekar. Nakon par izmjenjenih riječi, saznao sam da putuju u Zagreb na neki kongres. Liječnici i apotekari. Čuo sam priču jednog starijeg liječnika. Mogla bi se nazvati pričom ljudske ludosti, da se nije radilo o zločinu.

Bez ikakvog ustručavanja iznio je slijedeći događaj:

U vrijeme kada je pobačaj bio strogo zabranjen, a kazne bile veoma drastične i za majke i za liječnike, pozvali su ga u neko selo u okolici Vinkovaca, da učini pobačaj. Platili su mu i kočiju, a on je cijelim putem strahovao od opasnosti koja mu prijeti. Povjerio se i kočijašu. Ovaj mu cinički odgovori: " Gospodine, velika opasnost, velike pare! " Liječnik je uz smijeh nastavio svoju priču, hvaleći se kako je sve prošlo dobro, kako je dobio lijepu " svoticu ', zahvaljujući mudrom savjetu kočijaša.

Nikakvo čudo da je takav liječnik nazvao majke s brojnom djecom glupavim i zaostalim. No od njih je dobio drugačiju pouku od one pokvarenog kočijaša.

Pa se ne slažemo...

Došao u svoju prvu župu mladi svećenik. Slavonija pusta. Prihvatio se ozbiljnog posla da liječi rane koje razdiru biće njegova naroda. No ubrzo je zapazio, da svaka njegova propovijed izaziva reakciju kod slušatelja, koja nije bila baš vjernička.

Pregledao je odmah matice, i sjećajući se svega što je čuo u bogosloviji, pročitao u hrvatskoj književnosti i ubrzo dosta sam saznao, počešće je govorio o problemu nerađanja. Bilo je i psovke i grdnje i anonimnih pisama. Tako je došao prvi Božić. Po blagdanima, dođe u posjete jedna rođakinja iz susjednog sela, te mu ispriča svoj doživljaj.

Putovala je u grad po poslu, pa se u vlaku našla sa župljankama iz njegove župe. Oprezno ih je ispitivala, a da se nije predstavila kao njegova rođakinja, kako su zadovoljne s novim župnikom. Dobila je odgovor:

" Svaka mu čast. Lipo radi i vridan je, ali on voli djecu a mi ne volimo, pa se ne slažemo! " Druga je ljutito dodala: " Samo o djeci govori! " No nije bilo uzalud. Naš narod nije opak, nego često puta zapušten. Par godina kasnije su pisali o čudnom priraštaju i napretku jednog sela, što nitko nije znao objasniti. Dakako, tko ne pozna tajnu vjere i Božjeg djelovanja ljudskim dušama.

Dite, zar si poludio

On Bosanac, a ona Slavonka, i pored roditeljskog protivljenja, uzeli su se i vjenčali. Prve godine nakon sklapanja braka, našlo se je dijete, bez nekog razmaka dođe i drugo. Materi mlade je prekipjelo pa očita bukvicu kćeri, kada ih je prvi puta pohodila. Mlada žena joj ozbiljno odgovori: " Nemoj mamo da te možda čuje Filip. Ti znaš da Bosanci vole djecu, a ja sam mu morala

obećati prije braka da neću ni pobačaja učiniti ni od djece bježati. No nije mi ni krivo. Volim njega, volim djecu, lijepo se slažemo, pa što se onda miješaš u naš brak! "

Majka je otišla bijesna, mrmljajući da joj je kći poludjela i da ju je " onaj Bosanac zaludio'. Međutim, kada se rodilo četvrto dijete - dođe im u kuću opet ženina majka. Nije unuče ni pogledala, nego s vrata odmah pođe k Filipu. Podboči ruke o bokove i počne da mu čita:

" Znala sam ja da će tako biti, zato i nisam bila za to da se moja kći uda za tebe. Šta će biti od vas? Kuda ćete s tolikom djecom? Od čega ćete živjeti? Filip je mirno slušao, a onda nevješto zapita: " Pa što sam trebao učiniti? "

" Pa toliko si u Slavoniji dugo, zar još ništa ne znaš? Moj pokojni čovjek je svaki puta prodao jedno prase, i ja bih podmirila sve troškove da se riješim djeteta.Pa to ti nije ništa, za čas je gotovo, pa ste bez brige."

Filip se okrene i izađe iz kuće. Za čas se vrati noseći sjekiricu u ruci. Stane pred staricu i rekne: " Vidiš, ti se bojiš kako ćemo, da nas je previše, da bi trebalo moju djecu ukloniti sa svijeta, pa bi nam bilo lakše. To sam već puno puta čuo. No ti si već stara, naživila si se dosta, a nisi više ni zašto. Ja ću radije tebe ukloniti, nego djecu, koja još ni sunca nisu vidjela ni radosti doživjela'. Pošao je prema njoj, a ona se, luda od straha povlačila prema vratima. " Zar si poludio? Zar mene da ubiješ? " "Ma ne boj se. Neće te boljeti. Samo te kvrcnem sjekiricom i sve je gotovo. Ne ćeš ni osjetiti, a nama će sav imetak pripasti, pa će nam biti mnogo lakše nego do sada!"

Dok je starica od užasa hvatala zrak da koju izusti u svoju obranu, on baci sjekiricu na pod i reće: " Ma di bi ja to učinio? Nego si mi dosadila tim tvojim pričama. Jeli, iako si ostarila bojiš se smrti. Naživila si se i nauživala, pa i uz cijenu života koje si ubila, a kako strepiš pred nemilom smrću!" Zatim otvori vrata i drekne: " Nosi se napolje, i da mi više nisi dolazila s takvim đavolskim savjetima!"

Pouka je bila djelotvorna. Kod petog i šestog djeteta više nije bilo prigovora. Donijela je ne samo ponudu, nego prosula i svoje dugo čuvane dukate. A svima koji su se čudili toj promjeni, samo je odvraćala: " Moj zet je pametan čovijek. Dok je Filipa bit će i kruha za moju unučad, a oni su i moja krv! "

Bogu sam se namolila, a djece se nisam nadvorila

Bila je svima poznata u velikom slavonskom selu. Godinama je predmolila i predpjevala, prije službe Božje i blagdanima i radnim danom. Devetnice i razni sveci sa svojim molitvama, izmjenjivali su se cijele crkvene godine. A ona, baba Mara, glavarica trećoretkinja je sve to vodila. Dok bi župnik ispovijedao, pobožne žene su predvođene svojom glavaricom nizale svoje pobožnosti. Slavonke su pobožne, naročito u starosti. Netko je lijepo rekao: " U slavonskim crkvama, kao u samostanima, lijepo se i pobožno moli i pjeva." Ali je još nešto kao u samostanima - nema djece. Takvom svijetu je pripadala i baba Mara.

Moja rođakinja, koja je rodila sedmero djece, a obudovila u dvadesetosmoj godini, ostala je sa petero žive djece. Dugo je muža " kajala ', nosila crninu, a onda na ukore ukućana, svekra i svekrve, obukla opet svoje krasne slavonske haljine. Mlada, lijepa i dobra imala je prosaca. Prosio ju i seoski učitelj. No, ona je živjela samo za uspomenu svoga muža i još više za svoju djecu. Pričala mi je ovo:

Jedne se nedjelje vraćala iz crkve, i putem stigne babu Maru - glavaricu trećoretkinju. Lijepo joj se javi, a ona stupi s njim u razgovor. Žalila ju je, radi toga što je sama, a još više što su je "posula" tolika dječica. "Pa kako ćeš s njima, pa hoćeš to moći izdržati, pa morala si misliti prije". Mlada je snaša strpljivo odgovarala na sva zabadanja "pobožne" bake. Ovoj kao da to nije pravo, pa stojeći pred svojom kućom završi razgovor: "Eto, gledaj mene! Djece se nisam nadvorila, a Bogu sam se namolila i krunica nanizala od zemlje do neba!"

Nisam mislio da bi revna baba Mara mogla pokazati ovoliko jeda. Slušao sam to kao mladi bogoslov i sablaznio se. I posve drugačije otada gledao na ovu vrstu pobožnosti u našoj Slavoniji. Mnogo je takvih baba Mara kasnije prodefiliralo pred mojim očima u svim slavonskim županijama, gdje sam djelovao kao župnik. Iako uvijek u crkvi, u prvim klupama, s krunicom u rukama, ništa nisu shvatile od tolikih tumačenja, opomena i poziva. Kao da nikada nisu čule onu: "Pustite meni malene, i ne priječite im da dođu k meni ', ni riječi Starog Zavjeta, ni pouke iz Evanđelja ili poslanica, nisu ih mogle urazumiti. One su imale svoj pogled na život i smrt, na rađanje i čuvanje, one su često bile najveći ratnici protiv budućnosti svoje Slavonije. Zar se baš na njih ne mogu primjeniti Spasiteljeve riječi, koje zvuče kao prijetnja: " Neće ući u kraljevstvo nebesko onaj koji mi govori Gospodine, Gospodine, nego onaj koji vrši volju oca mojega koji je na nebesima."

Opaska: Koliko besmislica u jednom članku. Članak počinje konstatacijom "odbora Ujedinjenih Nacija - o problemu starenja". Delegati iz 120 zemalja zaključuju, kako će proporcionalno sve manja radna snaga sve teže izdržavati rastući broj starih ljudi, da u istom članku čujemo slijedeće:"Dva desetljeća u prilog razvoja, uspješno su smanjili natalitet ... Sa smanjenjem nataliteta ... postotak starih ljudi raste". Sada - plod tako ' uspješnog smanjenja nataliteta" - jest enormni porast starih ljudi na štetu mladih. Rješenje: osposobiti starije da što duže rade, umjesto pružanja "zaštite i zbrinjavanja". Što se pak sve više piše o tome kako je već u nekim krajevima, pa i kod nas, na pomolu kriza radne snage, a da natalitet konstantno opada označava veoma crnu budućnost i starih i mladih, koji, kako netko reče ovih godina, neće moći raditi dovoljno za starce u mirovini.

EVROPSKA ZAJEDNICA
"Izumirući Zapad"

Zajedno s budućim članicama Španjolskom i Portugalom, Evropska Zajednica (EZ), sada ima 319. milijuna stanovnika, ili sedam posto svjetskog stanovništva. Neki dan je Statistički Ured EZ-a u Bruxellesu upozorio na neosporan pad prirodnog priraštaja u tim zemljama evropskog Zapada: u 1981. rodilo se cijelu trećinu manje djece nego u 1964. godini. Zato će 2.000. g. živjeti u EZ-u unatoč gustoj naseljenosti - samo 5 4 posto čovječanstva.

Dok se broj ljudi u svijetu povećava 37 posto godišnje (u Japanu deset, u SAD 13, u SSSR-u 16), u EZ-u potkraj XX stoljeća ne treba očekivati stopu priraštaja višu od tri posto. Izuzetak je Republika Irska, gdje je kontracepcija zabranjena a pobačaj kažnjiv kao zločin. brojem novorođenih nadmašuje već za 70 posto prosječnu ukupnu stopu priraštaja u zemljama EZ-a. Dok se u Njemačkoj (Saveznoj Republici) predviđa pad broja stanovnika za još 4,1 posto, Republika Irska stupit će u XXI stoljeće sa 19,8 posto stanovništva više nego sada.

/ "Večernji list" 25. i 26. VI 1983./

Sam naslov "Izumirući Zapad" je više nego rječit. Izumiranje bilo čega na svijetu je nešto tragično. Ovdje je više nego očito, kad pad nataliteta nije plod bijede, socijalnog momenta ili medicinskih razloga, nego naprosto bijeg od onoga što je utisnuto u narav svih živih bića: rađanje i obnavljanje vrste. Ove godine (1985) bilo je u našem tisku govora baš o zemljama EZ-a, pa je isticano da veoma velik postotak stanovnika tih zemalja ističe svoje zadovoljstvo sa svojim ekonomskim stanjem. Koliko se sjećamo oko 80%. Ostali su također zadovoljni, no imaju samo neke svoje opaske. Te, dakle, zemlje velikog prosperiteta i blagostanja, odbijaju prihvaćanje najvećeg dobra, a to je podmladak. To je bez ikakvog prikrivanja isticala više puta njemačka štampa, koja za tu zemlju velikih materijalnih dobara ističe kao parolu "manje djece, više novca". Kako je to užasavajuća filozofija života vidi se po izvještaju, koji, smo netom citirali, da će naime, SR Njemačka imati krajem ovog stoljeća 4,1 posto manje stanovništva.Primjer Irske dovoljno pokazuje, da neke restrikcije moraju postojati i na tom području.Pa ako Irska stoji bolje nego ijedna druga nacija, sigurno nitko ne može proglasiti glupom njihovu populacionu politiku.

"Moskva : Fakultet za demografiju"

Suočene s brzim promjenama u pojedinim dijelovima zemlje što se tiče stanovnika i njihovog brojčanog stanja, sovjetske vlasti donijele su odluku da u listopadu ove godine, u sklopu moskovskog sveučilišta otvore fakultet za demografiju. Suradnici tog Centra će , kako se javlja / *Tass* /, pratiti stope prirasta stanovništva Sovjetskog Saveza u raznim dijelovima zemlje ...

/ "Vjesnik" 5. V 1984. /

Ta kratka notica pokazuje da je i tu veliku zemlju zahvatila kriza populacije u tolikoj mjeri, da smatraju kako je potrebno otvoriti fakultet za demografska pitanja.

" Strassbourg : Poticanje nataliteta"

Evropski parlament upozorio je Evropljane da bi njihova politička uloga u budućnosti mogla biti ozbiljno dovedena u pitanje zbog primjetnog zaostajanja u priraštaju stanovništva u usporedbi s "ostatkom svijeta". Ako se nastavi sadašnji trend nataliteta, evropsko stanovništvo će 2025.godine činiti samo 2,5 posto svjetske populacije, a 1950. godine iznosio je 8,6 posto. Evropski parlamentarci zalažu se za organiziranje propagandne kampanje, i izdvajanje većih financijskih sredstava, kako bi se potakao evropski "baby boom".

/ *"Vjesnik" 25. IV 1984.* /

Kako tugaljivo zvuči upozorenje evropskog parlamenta, koji predstavlja barem desetak kulturnih i bogatih zemalja, da će ih nestati ako tako nastave. "Boom" ekonomski evropskih zemalja urodio je katastrofalnim opadanjem broja rođene djece, tako da će se u roku 75 godina smanjiti četiri puta ili 400 posto.

I šta će ta 2,5 posto predstavljati u svijetu, i što će tada ostati od duhovnog, kulturnog i civilizatorskog vodstva Evrope. Ispunit će se neminovno ona naša stara izreka: "Koga nema ni dijela mu nema". (op.Ž.P.)

Ova smo tri članka uzeli kao upozorenje na početku razmatranja pitanja nataliteta, da bi se dobio siguran uvid u katastrofalne razmjere pada broja novorođene djece u svijetu. Pokušajmo sada kronološki iznijeti činjenice koje govore o tom problemu, bilo kod nas bilo u ostalim djelovima svijeta.

"Ideal: -jedno dijete"

" U gradu Vančou - u, službenici zaduženi za smanjivanje priraštaja stanovništva, zatražili su da budu premješteni na druge poslove. Nije ni čudo - od 728 rukovodilaca u gradu njih 496 ima više od troje djece, dvojica po osmero, desetorica sedmero, itd. Krivci su sada podvrgnuti kritici, pa su se samo odlučili na samokritiku "

"Peking" (Od stalnog dopisnika "Vjesnika")

" Supruga druga Lina Hsianrena, stalnog člana partijskog gradskog komite, ta, rodila je treće dijete. Linova supruga je učiteljica. Napadala je one koji su je nagovarali da ne rodi".

" Vang Danven, članica revolucionarnog provincijskog komiteta i zamjenica direktora pošte u Venčouu, bila je noseća s trećim djetetom, ali je to skrivala, sve dok nije bila u osmom mjesecu trudnoće. Time je stvorila teškoće uredu za kontrolu priraštaja stanovništva".

Povodeći se za takvim primjerima, Lin Hsiaouhua, jedan od rukovodilaca u tužilaštvu i sudu Venčouu-a, i Sua Lianfang, član partije i rukovodilac u mjesnoj bolnici, dobili su treće dijete. Supruga Vanga Guithua, knjigovođe u gradskom revolucionarnom komitetu i člana partije, bila je u drugom stanju s petim djetetom. Partijski komitet je više puta tražio od Vanga da nagovori svoju ženu na pobačaj, ali on to nije htio učiniti".

"Šogorica Šanga Lantanga, direktora okružnog ureda za industriju i sekretara partijskog komiteta kemijske tvornice u Venčou-u, bila je u drugom stanju, prije nego se udala. Šang je dao lažne podatke o godinama svog sina i njegove buduće žene, kako bi dobio dozvolu za sklapanje braka. Kasnije je lagao da mu šogorica ima tumor u maternici i da bi pobačaj mogao biti opasan ..."Takva pisma objavljuje povremeno *"Žen Min Žibao"* i drugi listovi nastojeći djelovati na rukovodeće ličnosti da svojim primjerom predvode u smanjivanju priraštaja stanovništva. Iznose najdrastičnije slučajeve nepoštivanja direktiva i ponavlja kako "narod govori, ako se oni na visokim položajima ne ponašaju kako treba, zar se može očekivati da će oni ispod njih postupiti drugačije?".

"Od 728 rukovodilaca na raznim položajima njih 496 ima troje ili više djece: dvojica imaju po osmero djece, desetorica po sedmero, trojica po šestero, stotinu i jedan po petero, 164 po četvero i 163 po troje. Žena zamjenika sekretara jedne komune rodila je prošle godine jedanaesto dijete ..."

"U trideset godina od osnivanja nove Kine, stanovništvo se povećalo za 600 milijuna *(do 1980. g. - op. Ž. P.)* ...

"Oko 65% stanovništva je mlađe od trideset godina. I svake godine oko dvadeset milijuna mladića i djevojaka dolazi u godine kad se mogu ženiti i imati djecu".

Kažnjavanje obitelji s više djece

... "Bilo je pokušaja da se od majke u sedmom mjesecu trudnoće tražilo da izvrši pobačaj, jer njeno dijete "nije planirano"... "Primjenjivat će se i neki oblici nagrađivanja obitelji s jednim djetetom, ali i materijalnog kažnjavanja obitelji koje će ubuduće htjeti imati više djece..."

Spominju se pojedinačni slučajevi, gdje se namješteni muž i žena, kada su dobili četvrto dijete, kažnjavaju sniženim plaćama s vrijednošću u dolarima USA od 2.000 (što iznosi otprilike njihova dvogodišnja primanja)... "Sve troškove porođaja i drugih liječničkih usluga snositi će sami. Ženi neće biti plaćen porodiljski dopust. Muž neće dobivati višak cijele godine, a žena naredne tri godine. A moraju vratiti i višak kojeg su primili u 1979. godini (zbiva se u 1980.)

/ *"Vjesnik" 12. X 1980.* /

Sve te mjere poduzima "najmnogoljudnija zemlja na svijetu", jer njezini stanovnici vole djecu. Treba samo letimičan pogled na stanje npr. u zemljama EZ-a o čemu smo govorili, pa da shvatimo kolike razlike u humanosti i ljubavi pre-

ma potomstvu između Kine, koja je u razvoju i najbogatijih zemalja u svijetu. Treba li dodati da se tu radi o zemljama koje se deklariraju kao kršćanske. Polovicom ove godine /1985. /, je baš o tome bilo govora, da je veliki postotak građana u zemljama EZ a s jedne strane izjavio da je vrlo zadovoljan sa svojim materijalnim stanjem, a s druge strane se u istom članku ističe, kako je 96% starijih izjavilo da vjeruje u Boga, a 91,4 posto mladih. Žalosna vjera ili negacija osnovnih istina vjere.

Popis stanovništva 1981. godine

Prve brojke - prvi rezultati

STANOVNIŠTVO SFRJ	1971	1981	Povećanje u procentima
Svega SFRJ	20,523.000	22,352.000	8,9
SR B i H	3,746.000	4,116.000	9,8
SR Crna Gora	530.000	583.000	10
SR H	4,426.000	4,576.000	3,3
SR M	1,647.000	1,914.000	16,2
SR S	1,727.000	1,884.000	9,0
SR Srbija			
Uže područje	5,250.000	5,666,000	7,9
SAP Kosovo	1, 244.000	1,585.000	27,4
SAP Vojvod.	1,953.000	2,028.000	3,8

SR Crna Gora	530.000	583.000	10
SR H	4,426. 000	4,576. 000	3,3
SR H	4,426.000	4,576.000	3,3
SR M	1,647.000	1,914.000	16,2
SR S	1,727.000	1,884.000	9,0
SR Srbija			
Uže područje	5,22		
Uže područje	5,250.000	5,666.000	7,9
SAP Kosovo	1,244.000	1,585.000	27,4
SAP Vojvod.	1,953.000	2,028.000	3,8

Gore smo naveli stanje u isto vrijeme a u različitim prilikama, koje vladaju u Kini obzirom na natalitet, pa nakon toga stanje u našim krajevima u istom vidu. Bilo bi dovoljno dodati, kako ćemo i kasnije navesti, da kod nas porast blagostanja nije probudio želju za brojnijom djecom. U osvrtu na popis ima rečenica u tom smislu: "Vojvodina stari, ali je sve bogatija, a za Sloveniju se navodi koli-

ko ima konja goveda, kokoški, svinja i kombajna. Sve je u redu. "Cijeli niz gradova se povećao - Zagreb je drugi po veličini, Valjevo, svake godine za tisuću više, Skoplje preskočilo pola milijuna, i sl. Samo dječji fond nije u redu.

"Vratile se rode"

Francuska je bila jedna od zapadnih zemalja koja je sa zabrinutošću pratila opadanje nataliteta. Od 1965. godine rađalo se sve manje djece. Što sve nije poduzimano da se žene podstaknu na ispunjenje svoje patriotske dužnosti, ali uzalud.

Naravno, pronalažena su objašnjenja za to (privredna kriza, nesigurna dućnost, pilula), ali lijek nije mogao da se nađe. Odjednom, 1976. opadanje se zaustavilo da bi 1979. i 1980. natalitet krenuo uzlaznom linijom (da to nije samo časovito, navodimo da je statistika ove godine - 1985 - potvrdila taj broj koji raste - **Op. Ž. P.**).

Neki navode razlog: 'Žene suočene s procesom starenja nacije, osetile su neku vrstu patriotskog prkosa"

Porast nataliteta zabeležen je i u nekim drugim zapadnim zemljama: SR Njemačkoj, Belgiji, Engleskoj. Naravno, svi su još daleko od plodne decenije: 1954 - 1964, ali važno je da je krenulo". / *"NIN" 17. II 1981.* /

Da li je u tim ostalim zemljama uzlazni trend nataliteta konstantan, ne znamo, ali da kod nas nije niti ' krenulo ", nego stalno i ozbiljno opada je po nas najtragičnija stvarnost. Ostaje pitanje hoće li u nas žene osjetiti ' neku vrstu patriotskog prkosa ", kao one u Francuskoj. (op.Ž.P.)

1982. godina
"Starost na velika vrata"
U povodu Međunarodne godine starijih osoba UN 82"

Poslije prave demografske eksplozije starosti, više od dva i pol milijuna Jugoslavena ima životni vijek duži od 65 godina.

... " U našu je zemlju ušla starost na velika vrata i preduhitrila sva naša razmišljanja. Napredovala je mnogo brže no što smo mi bili spremni da se s dužnom brigom okrenemo ostarjelim sugrađanima i njihovim problemima, ali i boljoj vlastitoj budućnosti.

Prije 20 godina još smo s nevjericom primili statistički podatak da je od 18,5 milijuna stanovnika, čak 1,167.000 ljudi starije od 65 godina. Iduće desetljeće, međutim, donijelo je novo povećanje najstarije kategorije naših sugrađana: prema popisu u 1971. godini imali smo milijun i 517 tisuća starijih osoba, a u posljednjem popisu ta se brojka popela na dva milijuna i 626 tisuća..."

U nerazvijenim zemljama Azije, Afrike i Latinske Amerike, govori se o demografskoj eksploziji nataliteta, kod nas je obratno - demografska eksplozija

starosti. Ona zahvaća cijelu Evropu. U nekim zemljama strahuju kako će za nekoliko godina mali broj mlađeg naraštaja uzdržavati veliki broj ostarjelih i onemoćalih. A što će biti s opustjelim selima, gradovima i cijelim pokrajinama, izgleda još kao daleki problem.

1983. godina
Hoćemo li izumrijeti?

Dvotjednik "Duga" donosi u broju 235 tekst pod naslovom "Hoćemo li izumrijeti" i nadnaslovom "Posle najnovijih podataka o padu nataliteta u Jugoslaviji". U njemu nalazimo i ove podatke:

" Između 1920. i 1924. godine na hiljadu stanovnika rađalo se dvadesetpetero dece .Posle drugog svetskog rata, između 1950. i 1954. godine, rađalo se dvadesetčetvero, a danas svega sedamnaestero dece na hiljadu stanovnika ... Profesor doktor Dušan Breznik, direktor Centra za Demografsko istraživanje iznosi konkretne podatke. U Bosni se pre trideset godina rađalo na svaku ženu 5,13 dece. Danas 1,90. U Crnoj Gori 4,25, danas 2,15. U Sloveniji tri, danas 2,11. U Hrvatskoj 2,24, danas 1,92. Na užem podučju Srbije 3,57, danas 1,90. Na Kosovu 7,7, danas 4,82. A u Vojvodini se danas rađa svega 1,86 dece".

/ *"Kana" travanj, 1983.* /

I na ovaj izvještaj možemo primjeniti sve ono što je već od svih uočeno. Konstantni pad nataliteta ide uporedo s porastom prosperiteta. Čudno i tragično.

"Pod ponistrom a daleko"
Sve manje stanovnika

"Šolta, kao i većina jadranskih otoka stalno je smanjivala broj svoga pučanstva, pa se, recimo, u posljednjih šezdesetak godina broj stanovništva tri puta smanjio da bi se popis iz 1981. godine zaustavio na 1904 otočana s prosjekom starosti od 61 godine Smijeh i plač djece se sve manje čuje, a svojevrsna potvrda tome da će u jednu otočku školu u Grohotama biti upisano samo 11 prvoškolaca

Mora li tako biti na otoku samo devet milja udaljenom od velikog grada i snažno razvijenog centra? ' / *"Vjesnik" 14. VII 1983.* /

Svatko se pametan mora pitati, mora li biti tako, a da mala udaljenost od velikog grada i snažno razvijenog centra nije dovoljna da se netko odluči na rađanje zdravog potomstva, i to je jasno. I da postoje mnogo ozbiljnije udaljenosti, nije teško shvatiti. (op.Ž.P.)

Najmnogoljudniji - Meksiko

New York. - Naslov iz novina 17.III 1983. Ispod toga još jedan:

Priraštaj - nacionalni problem

Katmandu • Uz ostala zaduženja predsjednik vlade Nepala S. B. Thapa odnedavno vodi komisiju za praćenje prirasta stanovništva - problem je vrlo ozbiljan jer uz sadašnjih 14 milijuna žitelja i priraštaj od 27 posto, ovoj himalajskoj državi prijete mnoge socijalne poteškoće..."

/ *"Vjesnik" 17.III 1983.* /

I mnogoljudni Meksiko, i Katmandu s velikim priraštajem imaju sigurno svoje probleme. Ali je isto tako sigurno, da je njihova perspektiva mnogo ružičastija no otoka Šolte s jedanaest "prvačića" i svih onih koje čeka sudbina tog otoka i sličnih regija.

AZIJA
"Prijeti demografska eksplozija"

BANGKOK (AP) - Ako se uspori provođenje programa za kontrolu rađanja do kraja ovog stoljeća u Aziji i na Pacifičkom području moglo bi živjeti čak 3,5 milijarde stanovnika.

Na to upozorava Ekonomska i socijalna komisija UN za Aziju i Pacifik, podsjećajući da sada u tom dijelu svijeta (koji ne predstavlja većinu, obzirom na teritorij - op. Ž. P.) - sada živi 2,6 milijardi stanovnika ili 56 posto ukupnog broja svjetskog stanovništva... U Nastavku se govori o pravoj eksploziji stanovništva / *"Vjesnik" 22. VIII 1983.* /

U istom spisu naveli smo da će Evropa nastavi li tako kao do sada početkom slijedećeg stoljeća predstavljati samo 2,3 posto od ukupnog stanovništva svijeta. Nije teško pogoditi komu će svijet pripasti, kada samo na području Azije i Pacifika živi danas već 56 posto od ukupnog broja stanovništva iz cijelog svijeta.

Netom navedeni članak nosi naziv: Azija - prijeti demografska eksplozija - misli se novog potomstva. Godinu dana prije toga, u navedenom članku *"Vjesnika" od 6. i 7. II 1982. godine,* govori se o jednoj drugoj demografskoj eksploziji i to u nas Novinar ju je nazvao: "Prava demografska eksplozija starosti". Naslov je članka. "Starost na velika vrata". Zaključak je jasan.

Kako zaustaviti pad nataliteta

Za budućnost treće dete

To je naslov jednog članka iz zdravstvenog časopisa namjenjenog laicima. Iznad toga je jedna slika obitelji, ispod koje piše: " Troje dece - radost za porodicu, ali i neophodnost da bi se obezbedilo obnavljanje stanovništva i napredak društva".

Kratko, lijepo, jasno. Radi se o sudbinskom pitanju svake zajednice. Sreća u obitelji je veća, veli jedan psiholog, veća s dvoje djece no s jednim, ali isto tako je veća ako je u obitelji troje djece nego ako je dvoje.

Uz članak je u okviru doneseno slijedeće: " Brojke upozoravaju", te: "Poslednji popis iz 198o. godine pokazao nam je za koliko stanova, kuća i drugih dobara smo bogatiji, ali nam je potvrdio i to da se prirodni priraštaj stanovništva u našoj zemlji smanjio, za poslednjih 30 godina, od 302.000 na 137.000..."

U svim se raspravama obzirom na ekonomski razvitak ističe koliko je potrebno paziti na sve. Visokorodna pšenica, kukuruz i ostale poljoprivredne kulture. U stočarstvu isto tako, najplemenitija i najkvalitetnija stočna grla. Peradarstvo, već broji farme s milijunima kokoši, pilića itd.Što sve to koristi ako jedna tako napredna zajednica ne mari za najplemenitiji fond - djecu. (op.Ž.P.)

"P r i n č e v i"

Dok Zapadni Nijemci jadikuju nad niskom stopom nataliteta, koja bi, plaše se neki, mogla dovesti i do "odumiranja nacije", Britance more drukčije brige. Tamo se boje buma nataliteta, koji bi mogao imati neželjene posljedice ....Spominje rođenje drugog djeteta engleskog prijestolonasljednika Charlesa-a, koje se očekuje (1984) pa nastavlja:

"Šezdesetih godina broj poroda porastao je gotovo za pedeset posto, a bilo je to vrijeme kada su kraljica i princeza Margareta rađale djecu.Mnoge engleske obitelji smatrale su, očito, da bi bilo "šik" roditi dijete u istoj godini kada se rađa jedan princ ili princeza. Kada je Diana (žena princa Charles-a očekivala prvo dijete), u Engleskoj je zabilježeno 2.000 poroda više nogo obično",

/ *"Vjesnik" 26. II 1984.* /

U svoje vrijeme, kada je sadašnja engleska kraljica imala djecu, poslije poroda četvrtog djeteta, francuski časopis "Paris Match", donio je njezinu sliku s najmanjim djetetom i četiri niza bisera oko vrata. Komentator je dodao: "Svaki puta kada je rodila koje dijete, dobila je od muža jedan niz bisera".Za pametnog oca i majku - nizovi bisera sigurno nisu motiv za rađanje djece, ali se ne traži kraljevska pamet da se doživi radost pri dolasku novog djeteta na svijet. (op.Ž.P.)

"S v i j e t (i m i) u b r o j k a m a"
K o l i k o ć e n a s b i t i?

Kakva je situacija kod nas? O tome svemu razgovaramo s profesorom Dušanom Breznikom, upravnikom Centra za demografska istraživanja u Beogradu.

Na nedavnoj prvoj azijskoj konferenciji o demografskim problemima u New Delhiju, Indira Gandhi je naglasila da " naglo povećavanje stanovništva u svijetu ozbiljno ugrožava razvoj većeg broja zemalja, dok posljedice tog stanja najteže pogađaju najsiromašnije, koji su i najbrojniji.

Na konferenciji iznijet je i gotovo nevjerojatan podatak - broj stanovnika u XX stoljeću na kugli zemaljskoj povećao se više noge u svih devetnaest stoljeća ukupno i da sada raste godišnje za osmanaest milijuna".Što je kod nas - u nastavku govori prof. dr Dušan Breznik:

" U Jugoslaviji se obitelji odlučuju najviše za dvoje djece i vrlo su rijetke one s više djece"... "Područje s visokim padom nataliteta su otoci u Dalmaciji, Dalmatinska Zagora, zatim uže područje Srbije, Vojvodina..."

"Pratio sam situaciju na primjeru Hrvatske. Od 1965. ona je bila niska, od tada se održava 14 15 novorođenih na tisuću stanovnika ... Tu već dva desetljeća nema normalnog obnavljanja populacije. Smatra se da bi svaka žena u prosjeku trebala da rodi 2,15 djece, a danas je to ispod 2 (1,8 u Hrvatskoj, a u Srbiji samo 1,77). U Bosni je situacija na granici, ali u jugoslavenskoj cjelini sada je ispod brojke dva. Ako se to nastavi, pad populacije bit će neizbježan..."

R a đ a t i v i š e d j e c e

... "Moglo bi se reći da standard ili bolji ekonomski uvjeti života PRIDONOSE DA SE SMANJUJE BROJ DJECE ... Slovenija, za posljednjih dvadesetipet godina, kada je u Hrvatskoj zabilježen znatan pad nataliteta, imala je natalitet koji je osiguravao prostu reprodukciju..."

/ *"Vjesnik" 2. V 1984.* /

To što stručnjak za demografska istraživanja ističe, isto je ono što smo spominjali u govoru o Njemačkoj : manje djece - više novca. Biva, ako ne rađamo djecu i ne podižemo ih, više će nam novaca ostati. Ali je isto tako i ono drugo istina, da populacija Njemačke opada u postotku 4,1, kao da se već govori o "odumiranju nacije". Manje djece - više novaca, a kod nas - više novaca, manje djece. Mogli bi reći dva puta na putu u zlo.

"D e m o g r a f s k a i m p l o z i j a"
D r a m a t i č n i v a k u u m

S najvećim slovima " Sedam dana" od 6. srpnja, 1984. intonira raspravu o demografskoj nevolji u nas. Toj je temi posvećena cijela četvrta stranica: ... "Ako ništa ne učinimo, već na kraju tisućljeća mogli bismo se suočiti s vrlo nepovoljnim kretanjima u broju stanovnika u cijeloj Jugoslaviji. Rečeno grublje, broj stanovnika mogao bi i apsolutno pasti, a starosna struktura mogla bi dosegnuti i zabrinjavajuće omjere..." " Zato se neki naši demografi ne ustručavaju reći kako je situacija katastrofalna..."

" Kratko rečeno, na teritoriju Jugoslavije na kojem živi čak 73,3 % stanovnika u Vojvodini, užoj Srbiji, Hrvatskoj i Bosni i Hercegovini - nije više osigurano obnavljanje stanovništva, jer je broj rođene djece, što ih rađa jedna žena u generativnoj dobi (od 15 - 49 g.) u tim republikama i pokrajinama pao ispod 2,15, koliko bi morao iznositi u našim uvjetima, da bi se stanovništvo obnavljalo. (Dio žena ne rađa, dio žena i djece umire, pa bi zato broj djece po ženi morao bi biti viši od 2,15)...."

"96 starih na 100 mladih"

"Stanovnika starijih od 50 godina u Hrvatskoj, užoj Srbiji i Vojvodini već je od 27 do 28 posto, a proces starenja se nastavlja. U Hrvatskoj je, recimo, još 1961. godine na svakih 100 mladih stanovnika (od 0 do 14 godina) dolazilo 27,5 starih (od 65 i više godina) a već 1981, taj se indeks i pokazatelj starosti stanovništva popeo na 58. Ako se ništa ne promjeni, upozoravaju demografi, već 2.000 godine mogli bi očekivati 96 starih na 100 mladih u Hrvatskoj ".

..."Demografi i drugi stručnjaci upozoravaju da sva ova kretanja toliko zabrinjavaju da je krajnji trenutak o njima porazgovoriti i poduzeti mjere kako bi se spriječili dalji tokovi u tom smjeru" ..." to se više ne smije odgađati. Jer sve što se poduzme sada, može se osjetiti tek za 20 do 30 godina. Propusti li se sada, "ode voz dalje" (još dalje). Upozoravali su kažu, (demografi) i dosad ali se preko toga često prelazilo odmahivanjem ruku. A razgovori su se izbjegavali kao da se radi o nekoj tabu - temi".

NEMA NI ZNANJA NI SVIJESTI - nosi jedan odlomak natpis, a riječi su to stručnjaka, a odnose se na nedovoljno shvaćanje tog gorućeg problema, koji, kako smo već citirali, po sudu stručnjaka prijeti katastrofom - " situacija je katastrofalna". U jednoj općini su na sastanku političkih radnika sa svećenicima tog područja, apelirali na njih da govore o tome, jer je u toj općini u tom pogledu situacija očajna.

Crkva je uvijek o tome govorila. Pa i u našem vremenu. Cijeli kršćanski svijet može sada shvatiti od kolike je važnosti Enciklika Pavla VI : "Humani generis", a posebno Evropa u kojoj je bilo najviše kontestacija, pa čak i u crkvenim krugovima. - "Demografi i drugi stručnjaci upozoravaju da sva ova kretanja zabrinjavaju i da je krajnji trenutak ... da se poduzmu mjere, kako bi se spriječili dalji tokovi u tom smjeru..."

"Tko ne želi djecu?"

Opet s najvećim slovima *"Večernji list" od 6. i 7. IV 1985.* piše o istom problemu; u podnaslovu:

"Produžetak trajanja života imperativ je svake nacije, ali u tome ne treba zaboraviti podmladak ... Zašto imamo sve manje djece i sve više ljudi "treće dobi. U situaciji kad je sve manje unuka, a sve više djedova i baka, ni starost nije lagana..."

"Kretanje stanovništva SR Hrvatske, krajnje je nepovoljno". Kao naslov tom razmišljanju stoji na istoj stranici podnaslov : "Tvrdoglave činjenice". Na istoj stranici drugi novinar pod naslovom "Stari i mladi " izlaže problem ovako: "Produžetak trajanja života imperativ je moderne populacijske politike i medicine. Naša je zemlja na tom području od rata do sada postizala skokove, koji do sada nisu zabilježeni u svijetu. Već 1961. godine prosječno očekivano trajanje života kod muškaraca bilo je oko 60 godina, a kod žena 65. U Hrvatskoj je to bilo 64,3 za muškarce i 69 za žene. Deset godina kasnije prosječna dob žena je već 72,3 a muškog stanovništva 65,7 godina. Godine 1968. muškarci su prosječno doživljavali 66,9 godina, a žene 74,1 godinu. Projekcija je za 2.000 godinu u Hrvatskoj 72 godine za muškarce i čak 78 za žene.

"A što je s mladima? Demografi kažu da starenje jednog stanovništva počinje kada u populaciji udio starijih od 60 godina je prema mladima do 19 godina veći od 40 indeksnih poena. Najnoviji podaci u Hrvatskoj govore, da je tu stanovništvo već 1981. godine bilo u punom zamahu starenja (51,8 indeksnih poena) i da će treći milenij, ako se ništa ne poduzme, dočekati sa 73 osobe starije od 60 godina na 100 mladih od 20 godina. A to nije bezazlena tema, ako ni zbog čega drugog, onda zbog činjenice da će sve manje mladih, sve manje aktivne populacije brinuti o sve većem broju starijih".

"Natalitet u offsajdu"

Kakvi su izgledi da se ta nepovoljna kretanja zaustave? ...Ako se ne pođe odlučnije tim putem, izgledi da se nešto učini su mali. Majke neće drugo dijete. O trećem da i ne govorimo. Natalitet, istina, opada u cijelom svijetu : neće više mnogo djece ni Šveđanka, ni Francuskinja, ni Engleskinja: stanovništvo Norveške npr., ispod je granice prirodne obnove. (Poznato je baš za Norvešku, koliko je porastao zadnjih godina prosperitet u zemlji u vezi s iskorištavanjem naftnih izvora - op. Ž. P. - opet ista slika, najbogatije zemlje, najmanje potomstva)..." I u drugim zemljama umjesto pune kuće djece u kojoj su jedno drugom do uha, i iz koje se izlazi kao iz škole, danas je često samo jedno, uštirkano, razmaženo jedinče".

U svim dosadašnjim člancima koje smo iznijeli, a koji su, kako vidimo vrlo česti, govori se o kritičnom, katastrofalnom, demografskom stanju. Da to znači opasnost od "nacionalnog izumiranja", da već sada prijeti ekonomski problem tko će brojne starce izdržavati, kada je njih sve više, a mladih sve manje? No sada čujemo i jedan drugi motiv, koji je novinar iznio kratko, ali potresno: " Danas je često samo jedno, uštirkano razmaženo jedinče". Čovjek je socijalno, društveno biće. Po rođenju postaje član osnovne zajednice - obitelji iz koje polazi u školu, u vojsku u brak, na svoje radno mjesto.Kamo god dođe susreće se s ostalim članovima društva. Svoje životne interese, nazore, nastojanja, moći će ostvariti samo u zajednici. U toj zajednici će se i njegovi interesi, nazori i nastojanja često puta naći u raskoraku s tim istim elementima pojedinaca iz njegove okoline. Morati će naći "zajednički jezik" sa tuđim interesima, nastojanjima i nazorima, pa ako ne zna poštivati sve ono što drugi nose u sebi - doći će u sukob od ranog djedinjstva s okolinom u kojoj živi. Psiholozi ističu da su neodgojena djeca, koja postaju problem već u dječjem vrtiću pa sve do života u braku upravo oni, koji su naučili da uvijek bude po njihovu. Jedan naš liječnik to formulira ovako:

"Roditelji koji svojoj djeci podilaze, udovoljavaju svim njihovim željicama, krivi su da njihova djeca postaju problem kod kuće, u školi, u vojsci, a možemo dodati i u braku". Koja su to djeca?

U obitelji sa više djece, od ranog djetinjstva se svako pojedino dijete privikava na činjenicu, da i njegov mlađi, odnosno stariji brat ili sestra, imaju pravo na igračku, koji novi dio odijela, slatkiš, nagradu, ili bilo što drugo u svakodnevnom životu. Dijete - jedinče ili dvojče nauči da njemu bude uvijek onako kako ono misli, da dobije sve što poželi, da se njegova želja respektira, jer i nema s kim dijeliti dobra koja pripadaju obitelji, ili povlastice koje može steći. Dakako, pri tom prvom stupanju u svijet, osjetiti će da to ne ide. Naučen da se njegova volja respektira, rješavati će to u djetinjstvu vriskom i lupanjem nogu, a kasnije svađom, tučnjavom ili sileđijskim ponašanjem, sve do života u braku gdje će terorizirati bračnog druga ili lomiti bezumno bračnu vezu. To bi bio kratki komentar na ono što smo već naveli: "Danas je često samo jedno, uštirkano, razmaženo jedinče".

NATALITET U SVIJETU

Kina

120 milijuna trudnica

U NR Kini živi već zamalo milijardu ljudi. Godinu 1981. dočekalo je 120 milijuna Kineskinja u drugom stanju. "Ženmin Žibao" je zato nedavno najavio svеopću kampanju radi ostvarivanja vladina programa za planiranje obitelji. Naime, uz sadašnju stopu prirodnog priraštaja, Kina će i prije 2000 godine doseći 1,2 milijarde stanovnika.

/"Večernji list" 21. i 22. II 1982./

Dok to pišemo, Kina je stvarno već premašila jednu milijardu. Iako je zemlja u razvoju, 120 milijuna trudnica se ne ustručava prihvatiti novi život, jer više vole djecu - nego sebe.

Amerikanci stare

Od deset stanovnika SAD više od jedan ima 65 ili više godina, pa prema tome stariji ljudi postaju najbrojniji dio stanovništva. Najnoviji podaci Službe za popis stanovništva u 1980. g. potvrdili su ranije podatke, prema kojima je sadašnja prosječna starost Amerikanaca 30 godina, odnosno, više od polovine Amerikanaca ima 30 ili više godina. Prema tome, 65 godišnjaci ili još starije osobe čine 11,3 posto stanovništva SAD, dok je 1970. godine popis stanovnika pokazao da je 28 godina prosječna dob prethodnog desetljeća...

/"Vjesnik" 29. V 1981./

Ako usporedimo te brojke sa stanjem u Hrvatskoj, gdje je 1981. godine stanovništvo bilo u punom zamahu starenja /51,8 indeksnih poena/, onda će nam biti jasno u kakvom se stanju mi nalazimo. (op.Ž.P.)

Stanovništvo Mađarske

..."Na tisuću stanovnika prošle godine u Mađarskoj je zabilježeno 13,9 novorođenčadi. U proteklih sto godina priraštaj je osjetno smanjen. Demografski stručnjaci očekuju da bi i ukupan broj stanovnika Mađarske krajem ovog stoljeća mogao biti manji za 20 do 30 tisuća od sadašnjeg".

U velikoj Britaniji demografske prilike sve lošije

Prema podacima Centralnog statističkog ureda, u Britaniji se rađa sve manje djece, brakovi se razvode u većem broju (dvostruko većem) nego prije deset godina, dok kriminal raste.

Uspoređujući podatke iz 1971. godine s podacima iz prošle, statističari su došli do zaključka da je u prošlom desetljeću rođeno dva milijuna Britanaca manje nego u prethodnom 1961-1971.). Prošle je godine izvršeno oko 129.000 abortusa, što je porast od 36 posto u odnosu na 1971. godinu. U 1981. godini razvedeno je 157.000 brakova - dvostruko više nego desetljeće ranije.

"Sukobi sa zakonom dostigli su 1981. godine rekordan broj od oko tri milijuna, ali zabrinjava činjenica, da je sve teže otkriti počinioce raznih prekršaja ili zločina. Prije 11 godina otkriveno je u prosjeku 45 posto kriminalaca, dok je prošle godine taj prosjek opao na 36, iako je u međuvremenu policija ojačala svoje snage za četvrtinu".

/"Vjesnik" 14. XII 1982./

Kratka rekapitulacija podataka koje smo pročitali, mnogo govori.
U prošlom desetljeću je bilo dva milijuna djece manje.
Prošle godine (1981) 36 posto pobačaja više.
Razvedeno je brakova - dvostruko više.
Kriminala zabrinjavajuće više.
Za četvrtinu policajaca više.
Otkriveno kriminalaca manje.

Čovjek koji svoje vlastito dijete ubija, ne čini dobro - to svi kažu. Dehumanizirani čovjek lagano napušta svojeg bračnog druga ili družicu - i to nije dobro, nego zlo. Kada zlo uđe u čovjeka, može roditi samo zlom, to su napuštena djeca, koju neće novi supružnici da prihvate iz prvog braka. Iz redova takve djece, često rastu i oni kojima zlo postaje profesija. (op.Ž.P.)

"N a g l i p o r a s t n a t a l i t e t a u P o l j s k o j"

VARŠAVA - Natalitet u Poljskoj približio se prošle godine rekordnom nivou. U razdoblju ratnog stanja, kažu statistike, na svakih tisuću stanovnika, rođeno je 10,2 djece. Oko 36,4 milijuna Poljaka dobilo je tako 702.400 potomaka za samo 12 mjeseci. U Evropi je sada stopa nataliteta viša samo u Irskoj i Albaniji. Stručnjaci predviđaju da će to stvoriti kasnije probleme i to znatne..."

/ *"Vjesnik" 9. III 1983.* /

"S v e m a n j e M a đ a r a"

"BUDIMPEŠTA - Prema upravo objavljenom statističkom godišnjaku, u 1981. godini broj stanovnika u Mađarskoj smanjio se za dvije tisuće, a u 1982. za jedanaest tisuća. Nepovoljan trend nastavio se i u prošloj godini..." Što dodati ovoj tužbalici. Isto kao gore.

/ *"Vjesnik" 10. I 1984.* /

"K r i z a b r a k a"

Iako ovaj dopis ne govori samo o višem ili nižem natalitetu, mnogo govori: "Britanke mlađe od 20 godina (s izuzetkom Irkinja) rodile su u 1982. godini - kako se vidi iz tek dovršene statističke dokumentacije - izvan braka 2000 djece više nego njihove zemljakinje, izvanbračne novorеđenčadi evidentirano je 29.000, a bračne 27.000. Centralni statistički ured upozorio je britansku javnost na još neke zabrinjavajuće znakove...Tako je npr. samo u 1982. godini od spolnih bolesti oboljelo oko 500.000 Britanaca, ili osam puta više nego u 1981. godini (porast za samo jednu godinu - op.Ž.P.) Pred sudom se rastalo oko 159.000 bračnih parova, dvostruko više nego prije deset godina. Većina Britanaca doživjet ćedublju starost od nacionalnog prosjeka ikad u prošlosti, osobito žene. Međutim gotovo svaka druga Britanka starija od 65 godina već sada živi sama. Većinom to nisu uvodice."

/ *"Vjesnik" 15. I 1984.* /

"Centralni statisltički ured upozorava" - tako se čita u članku, "britansku javnost na neke zabrinjavajuće znakove"...A znakova i to užasavajućih cijela bujica: djevojke rađaju djecu više nego udate žene, broj spolno oboljelih se poosmerostručio za godinu dana, veliki porast rastave braka, gotovo pola Britanki živi sama (ne kao udovica, nego kao rastavljena). Mnogi bi postavili pitanje: Što tu može učiniti jedan statistički ured? Sjetimo se da je uvelike pala stopa nataliteta, i da se sva navedena zla, uključivši i kriminal, konstantno nalaze u uzlaznoj liniji. Jedino je dužina života porasla, ali - kakav život za osamljene starce i starice nakon 65 godine. O tome bi mogle reći mnoge statistike, koje govore da više od 100 milijuna osoba se nalazi u teškoj depresiji.

Značajno je što već drugi puta čujemo izuzetak Irske. Njihove mlade ne rađaju izvan braka, ili barem ne u značajnom broju, čuli smo da je natalitet u toj zemlji najviši uz Albaniju u Evropi. Poznato je da je stopa rastava brakova (kao i u Španjolskoj) daleko niža nego li u bilo kojoj zemlji u Evropi. Kao što je i poznato, da je postotak Iraca na nedjeljnoj misi jedan od najviših u svijetu.

Kroz sve članke o natalitetu, pobačaju, rastavi brakova, vrlo se često pojavljuje komentar na račun Crkve i crkvene nauke. Nismo to navodili - jer ne spada u objektivan vid statistika, ali primjer Irske i Poljske je sigurno itekako uvjerljiv - jer su to zemlje u kojima nauka i moral Crkve čvrsto stoji. Nitko pošten ne može nijekati, da je manje nemorala , više djece, manje rastava brakova, manje spolno zaraženih - nešto dobro i poželjno. Sva se ta pitanja i obrađuju toliko u svjetskoj štampi, zato i statistički uredi u cijelom svijetu donose svoje brojke - no samo tu ne možemo tražiti rješenje.

BRAKOVI S BROJNOM DJECOM

Ljepotica na prijestolju

Plodna žena

Mlada Marija Terezija udala se 1936. za lotaringijskog vojvodu Franju Stjepana, udarivši tako temelje novoj dinastiji...Navodno taj političko-dinastički brak bio je i znak pune ljubavi supružnika, osobito što se tiče Marije Terezije. Njena ljubav i odanost nominalnom suvladaru nije jenjala ni oslabila...Njihov brak je što bi se reklo žargonom onoga vremena, bio blagoslovljen djecom: njih dvoje su izrodili čak šesnaestero djece - deset sinova i šest kćeri"

"Vikend", 26. 9. 1980.

"Novi američki senator iz New Yorka, ROBERT KENNEDY, održao je govor pred studentima sveučilišta COLUMBIJA. Upitan što misli o problemu prenapučenosti na svijetu u neprilici je odgovorio. Po svoj prilici nisam kvalificiran da vam odgovorim na to pitanje. "Razlog: Njegova supruga Ethel očekuje deseto dijete."

VUS 11. XI 1964.

Opaska: Moženo toj vijesti dodati samo slijedeće: Njegova žena je, nakon umorstva svojega muža rodila posmrče, jedanaesto dijete.

Nagrađena majka

Jedna žena iz Toronta u Kanadi dobila je "nagradu Foster" od 1250 dolara, zbog osobitih zasluga: dala je svojem gradu u posljednjih deset godina najviše djece. Tu je nagradu osnovao načelnik grada Toronta Tom Foster, uz uvjet, da se

podijeli ženi koja rodi najviše djece u prvih deset godina po njegovoj smrti. Sretnica je bila Muriel Scott. Ona je u deset godina rodila devetoro djece, ali to nije sve: prije toga ona je rodila dvanaestoro djece, pa ukupno ima dvadesetijedno dijete. Dakako, neka od tih nisu više djeca. Najzanimljivije je pri tom da Muriel Scott ima samo 42. godine.

"Vjesnik u srijedu", 19. IV 1956.

12 dece - 12 operacija

Uz članak je slika 41 godišnje Engleskinje Ketlin Mec Gari sa njeno dvanaestoro dece. Neobičnost nije u brojnom potomstvu, već u tome što je ona svu decu izrodila uz pomoć 'carskog reza'. To je jedinstven slučaj, kakav nije dosad bio poznat u medicinskoj literaturi. Carski rez se šire primjenjuje tek od ovog veka, ali se posle trećeg savetuje majci da ne bi trebalo da ima više dece. I Ketlin i deca (osam dečaka i četiri devojčice) odličnog su zdravlja.

("Ilustrovana Politika", broj 310.)

Opaska: I ovo je jedan rječiti primjer, kako, uz sve poštivanje medicinskog znanja mnogi savjeti nijesu najsretniji.

Još jedan primjer:

Poznato je da je John Kennedy, predsjednik USA imao dvoje djece. Manje je poznato da mu je kratko vrijeme prije smrti umro nakon poroda sin. Teško je to podnio, danima je potpuno povučen, bio izvan sebe od boli, kako se moglo čitati u dnevnom tisku. Također je manje poznato, da je njegova žena rodila petero djece - sve uz pomoć carskog reza.

Jedna ministarka

Danska ima ženu kao trgovačkog ministra. Zove se Lis Groes, ima 43 godine i dvanaestero djece. Izjavila je: "Nisam se nikada bavila politikom. Kad mi je predsjednik vlade telefonirao da li bi ušla u njegov kabinet kao ministar, ja sam mislila da se šali. Ipak, tog sam dana postala ministar, a u parlamentu s ministarskog stola ja sam mahnula svojoj djeci. Devet sinova i kćeri bilo je na tribini među publikom."

/"Vjesnik u srijedu", broj 104./

Bakini rekordi

Osamdeset jednogodišnja Lilie Snader imala je dvanaestoro djece. Onda je postala baka - ni manje ni više nego 51 put. Danas ima točno pedeset i devetoro praunučadi i jednu pra-pra-praunuku. Ako joj sve to ne bi pribavilo mjesto u Guinessovoj knjizi svjetskih rekorda, ova tri mališana što ih drži na rukama možda malo pomognu. Oni su: jedan unuk, jedan praunuk i /jedina/ pra-pra-praunuka, a sve troje rođeni su istoga tjedna.

/AP - Laserphoto - VPA/

Plodan bračni par

Dvadesetitroje djece za dvadeset i dvije godine braka - rokord je argentinskog bračnog para Leona i Klementine Soto koji je sigurno bez premca u Argentini, a možda i u svijetu. Prema pisanju argentinske štampe, nakon rođenja dvadeset i trećeg djeteta, bračni par tvrdi da je to i kraj množenju njihovoj obitelji. Liječnici, međutim, sumnjaju u to jer je majka 'samo' 38 godina.

Za uzdržavanje tako brojne obitelji, Leon Soto koji je poljoprivredni radnik, osim svoje redovne plaće od oko 250 dolara, dobiva i socijalnu pomoć u vrijednosti od 800 dolara.

/"Vjesnik", 8. IV 1981./

Medalje za majke

U želji da poveća priraštaj, francuska je vlada još poodavno, pored ostalih mera uvela i medalje za majke sa više dece. Medalja je bila čast, a donosila je i neke materijalne koristi. Šta znači 'više dece?'. Određeno je da to bude petoro. Majka je dobivala medalju nakon rođenja petog deteta.

Izgleda da je ta medalja imala uticaja: bilo je godina kada je dodeljivano po nekoliko stotina hiljada medalja.

Nije više tako. Sad se dodeljuje godišnje samo osam do deset hiljada medalja. Francuska je vlada sada odredila da se medalja podjeljuje kada roditelji dobiju treće dete."

/"Ilustrovana politika", 15. VI 1982./

Opaska: Što sve ne moraju vlasti danas činiti da spriječe pad nataliteta i povećanje broja djece. Ako je istina da su radi medalje mnoge žene rađale djecu, ne moramo li se pitati: "Zar ne postoje toliki mnogo jači motivi da roditelji prihvate veći broj djece?" No, s druge strane, jasno je da se mora sve upotrijebiti da ljudi zavole brojnije potomstvo - svoje vlastito.

19. dijete 43 godišnje Grkinje

ATENA - Zaista rijedak rekord postavila je ovih dana 43 godišnja Grkinja donesavši na svijet svoje 19 dijete. "Bude li sreće", izjavila je sretna majka, "bit će ih još." Zasad, bračni par Zaganelis ima deset djevojčica i osam dječaka, dok je jedno dijete umrlo u ranom djetinjstvu.

/"Vjesnik", 7. XII 1982./

Opaska: Danas se kao jedan od prvih razloga smanjenog broja djece u svijetu spominju ekonomske prilike. Očito je da ovaj cijeli niz spomenutih obitelji sa brojnom djecom, ne spominju socijalne indikacije. Još je očitije kuda takav račun vodi. "Manje djece, više novaca", parola je u jednoj od najbogatijih zemalja na svijetu, a da najbogatije zemlje u svijetu i najbogatiji krajevi u pojedinim zemljama imaju najmanje djece, dokaz je da se radi o najcrnjem egoizmu i ni o čemu drugom. Često spominjana demografska implozija, nestanak pojedinih nacija je definitivna posljedica takovih 'računica'.

Jedan maršal i jedan biskup

Maršal Montgomery, jedan od svjetskih vojskovođa u prošlom ratu, je nakon rata posjetio njemačkog biskupa dra Izidora Emanuela. U razgovoru se pohvalio biskupu da je iz veoma brojne obitelji. Biskup je odgovorio maršalu, da je on jedanaesto dijete, koje je majka rodila u 46 godini svojeg života. Pokazao mu je svoj biskupski prsten koji je zapravo preopravljeni vjenčani prsten njegove majke. Imao ga je i zašto nositi.

Još jedan biskup iz brojne obitelji

Na koncu misija u jednoj župi, misionari pozvali biskupa dotične dijeceze da rekne nekoliko riječi vjernicima, posebno o problemu nataliteta u župi koja izumire. Biskup je ovako počeo: Da je moja majka mislila kao tolike majke danas, i je ne bih bio danas na svijetu. Ja sam, naime, trinaesto dijete svojih roditelja. Brat crkvenog poglavara ima 14 djece. Najmlađe, a kažu i najpametnije dijete mu se rodilo kada je imao već 49. godina.

Ministar na porodiljskom dopustu

Danski ministar trgovine, gospođa Lis Groes, nastupila je dvomjesečni dopust, jer se nalazi pred porođajem svog desetog djeteta. Ona je žena direktora danskog potrošačkog saveza, a preuzela je ministarstvo trgovine unatoč tome što je već imala devetoro djece."

/ "Vjesnik u srijedu", 22. I 1955./

Kako su bili plaćeni kompozitori

Čuveni Bach živio je gotovo isključivo od svojih pogrebnih skladbi i jedva je izdržavo svoje dvadesetoro djece. Kad je umro, prodali su bakrene ploče, na koje su bile utisnute njegove kompozicije staretinaru, a njegova žena Magdalena otišla je u sirotište. "Koliko su točni pojedini podaci - nije važno, nego činjenica da je taj veliki među najvećima bio i velik u ljubavi prema svojem potomstvu. Velika pamet i veliko srce.

Žele sina

Supruzi Friman iz Tamperea u Finskoj, već petnaest godina koliko su u braku uzalud žele da dobiju sina. Dosad su im se rađale same djevojčice. Ni nakon posljednjeg porođaja, kad je i deseta djevojčica ugledala svijet, Frimanovi nisu izgubili hrabrost i nadu. Vjeruju da će moža jedanaesto, a svakako dvanaesto dijete biti dječak.

Majka dvadeset i šestoro djece

Uz sliku majke, piše slijedeće: "Ova žena po imenu Lucien Svard ima samo 47 godina a rodila je ništa manje nego - dvadeset i šestoro djece. Ovih je dana posljednji sinčić ugledao svijet. Majka je smješeći se izjavila: "Mogu ih ja još roditi." Simpatična žena živi u Sant David de Falardeau u Kanadi, supruga je šumara koji ima 100 dolara plaće i 70 dolara dječjeg dodatka."

/ Vjesnik - "Foto vijest"/

Opaska: Ti se ne muče socijalnim indikacijama. Novinar lijepo kaže - simpatična žena. Svakako i u svakom pogledu, za svoju zemlju i za moderni izgubljeni svijet. (op.Ž.P.)

Dvadeset i prvo dijete

MANFREDONIA /UPI/

U Manfredoniji u Italiji, rođen je dječak težak oko tri kilograma. To ne bi bila nikakva vijest da ta beba nije 21. dijete u braku supružnika Guerra. Školski nadzornik i negova žena za 27 godina braka, izrodili su 21. dijete, od kojih je 18 u životu. Kada im se rodila dvadeseta beba, mama i tata Guerra nadjenuli su joj ime Massimo, želeći da i na taj način označe, da je došao kraj rađanju djece. Međutim, ovih dana se rodio još jedan dječak. "Zaista posljednje dijete" - rekli su roditelji."

/ "Vjesnik", 13. VI 1979./

Još jedna "Foto vijest"

Dvadesetiprvo - ali posljednje

"Ovo je zaista moja posljednja beba", izjavila je rodivši zdravnog dječaka, 46 godišnja Edith Hill iz engleskog grada Leicestera. Zajedno s posljednjom obiteljskom prinovom, Edith Hill rodila je 21 dijete. Od toga je na životu 19 djece. Šestoro je oženjeno ili udato, a ostatak živi kod roditelja. 'Mlada majka' Edith Hill ima već i 12 unučadi. Nećaci i nećakinje stariji su od svojeg najnovijeg strica.

Suprug Edith Hill, poštanski činovnik, zarađuje tjedno deset funti, a samo za prehranu brojne obitelji troši skoro 14 funti tjedno. Razliku nadoknađuje dječjim dodatkom, i prekovremenim radom. "Preporučujem velike obitelji kao najbolju garanciju sretnog bračnog života", izjavila je Edith Hill novinarima koji su došli da je snime u rodilištu."

(Vjesnik - "Foto vijest")

Misionareva riječ

Obišao je misionareći preko dvijesto župa u cijeloj zemlji. Podijelio stotine tisuća odriješenja. No, on je šesto dijete iz obitelji sa desetero djece. Majka umrla rano - jedva je se sjeća, a otac kada mu je bilo 9 godina. Uzela ga k sebi starija sestra. Ona je rodila još trinaestero svoje djece. Dva očeva brata i tri sestre rodili su 31 dijete, od toga je bilo u jedan mah živo sedamdesetak praunuka i ukupno 145 živih pripadnika obiteljskog 'klana'.

Ljubav prema djeci - veća od materinske

Radi se o majkama, koje su podizale tuđu i to brojnu djecu, postale pomajke i bolje reći više od majki, jer su djeci davale kroz godine sve što daju rođene majke, iako ih nisu rodile.

Majka četrdeset petoro djece

Osamdesetčetvorogodišnja Prusina Pašić, poznata baba Vula iz Miloševca, za života je odnjegovala četrdeset i petoro tuđe djece.

U braku - kaže ova - majka hrabrost - nisam imala djece pa sam s pokojnim mužem odlučila da odgajam tuđu djecu, koja su stjecajem okolnosti ostala lišena roditeljske ljubavi kad im je bila najpotrebnija. Noću sam ustajala i pokrivala svoje golubiće, hranila ih i podizala, kasnije ženila i udavala i tako od njih stvarala korisne članove društva.

Sada baba Vuli često stižu topla pisma od njenih 'sinova' i 'kćeri', a sva su ona puna zahvalnosti, ljubavi. Njezino dobročinstvo očigledno nitko nije zaboravio. Za svoju plemenitost ona je odlikovana Ordenom rada sa srebrnim vijencem

/"Arena", 8. VI 1980./

Čovjek bi rekao da je dobra baka premašila sve one o kojima smo čuli da su velikim brojem djece obdarile svoju zajednicu. Kraj sve njihove velike i vrijedne životne žrtve, njihova je ljubav i razumljiva. Njihova su djeca dio njihova bića. No primjeri majka koje su prihvaćale tuđu djecu i 'lišenima roditeljske ljubavi' pružile svoju veliku i nesebičnu ljubav, zaista pripada naslov majka, jer im je pružila sve, počevši od noćnog bdijenja, pa sve do njihove udaje ili ženidbe. Za tolike majke - nemajke potresan primjer i najozbiljnija opomena. (op.Ž.P.)

Od Miholjca do Pariza

Juraj i Apolonija Lazar iz Donjeg Miholjca od šesnaestoro rođene djece, četrnaestoro su postavili na noge a ona se razmiliše na razne strane svijeta.

Romanopisci ne gubite vremena, hitajući u Lazarevu kuću, zašiljite olovke, ponesite hrpu papira i samo zapisujte što vam naizmjence govore otac Juraj i majka Apolonija iz Donjeg Miholjca.

Šesnaestoro ih je majka rodila, četrnaestoro su postavili na noge i u svijet otpravili. Ima ih svuda, na svim stranama: od rodnog Donjeg Miholjca do Osijeka, Zagreba, Beograda, a bogme čak i Pariza. Sad su svoji ljudi i svoj kruh jedu.

- Kada se danas svega sjetim, ne mogu vjerovati da sam prošla taj put i sve to izdurala - treći put ponavlja majka Apolonija.

Trebalo je dosta vremena da se roditelji prisjete kada je koje dijete ugledalo svjetlo dana, dva tri puta smo se vraćali u nabrajanju da ne bismo koga preskočili ili zaboravili, stavili mu koju godinu više ili manje...

Juraj ima na svojim leđima sedamdeset pet, a Apolonija šezdeset i osam godina. Nije im lako pamtiti ni imena osamnaestoro unučadi i osmero praunučadi...

Posna zemlja nije uvijek darivala dovoljno za brojnu družinu. Tada se Juraj hvatao drugih majstorija razumio se u tesarenje i zidanje, bio je majstor u sviranju...Pjevao je i onda kada mu nije bilo do pjesme. Ljeti su nadničarili, uzimali su u ris polja pod pšenicom, kosili su oboje i kako je koje dijete raslo, tako se i ono uključivalo u posao. Pleli su užad, nosili snoplje u nagranke. Nedjeljom je Juraj oblačio vatrogasnu uniformu, i sa svojim drugovima cijelo prijepodne vježbao u rukovanju vatrogasnom opremom.

- Sve je ostalo na meni, na mojim leđima: i kuća i djeca i marva. Ne, ne mogu vjerovati da smo sve to preživjeli - tiho zbori majka Apolonija.

Sve smo radili, ali užitaka je bilo malo. Nitko nam nije pomogao. - odlučan je otac Juraj...

Danas, kada imamo sve ne možemo uživati. Zdravlje nam je slabo. Mene ne služe noge kako treba, teško dišem, nemam volje za jelom, a žena, vidite, stalno trese rukama. Znate, prijatelju, ponekad mi je teško oko srca, jako teško: uvijek sam želio da nešto postignem u životu, da nešto ostavim djeci". . . Majka Apolonija dodaje: "Sjećam se jedne godine kada je Juraj bio u bolnici, baš tada došla vršalica u naše dvorište. Ja sama i to pred porodom, trbuh do zubi. Ovršili žito, otišla vršalica ali otišla i rabota, ostala je sama i što mi je preostalo nego da - vučem vreće na tavan. Stavim ih pred sebe na trbuh i vuci jednu po jednu. Poslije toga rodio se Štef. Nijedno dijete nije se rodilo prije vremena, pa ni on!"

Otac Juraj: "Kada sam vidio da se babe motaju oko žene /u trudnoći/ ja rekoh: 'Pazi što radi! Mnoge su mlade otišle pod ledinu, ako ti odeš ja ću već sebi naći ženu, ali ne i majku za našu dj ecu'. –Nije nam bilo lako s djecom, ali nam nikada nisu bili teret. Znate, u početku je bilo najteže, ali kada su počelrasti jedno je pazilo na drugo, učili su jedno drugo čitati i pisati. Dvije godine prije nego što su pošli u školu svatko je od njih znao čitati. Tako su nam mnogo olakšali život!" Opet upada majka Apolonija: "Jedino sam se starala da imaju toplo jelo i da su čisti. Svi su bili dobri đaci i u svom su ponašanju pružali uzor drugima. Sjećam se jednog roditeljskog sastanka. Stari kaže da on neće ići da se tamo sramoti i šalje mene. I učitelj mene prvu prozve. 'Recite-molim vas –počne on–jel' vi mnogo terate djecu da uče? Ne znam što on smjera, pa mu kažem kako je to u našoj kući: "Znate u našoj kući stari svako jutro izdaje naredbe – ti ćeš čistiti štalu , ti ćeš hraniti svinje i tjerati ih na pašnjak, ti ćeš drva cjepati, a ti ćeš ići sa mnom u polje. A oni se tada uhvate knjiga i bilježnica i za tren je stol prepun knjiga. . . "U nastavku ove dirljive priče saznajemo da je časnim starinama jedina bol u vezi s njihovom brojnom djecom što više nisu s njima. No ipak–telefon i je najdraža i jedina veza sa njihovom djecom, unučadi i praunučadi. . .

"Glas Slavonije, 8. siječnja 1983.

Opaska: Ovoj priči iz života ne treba naročiti komentar. Otac Juraj i majka Apolonija rađajući šesnaestero djece nisu se pozivali niti na socialne momente, niti na zdravstvene indikacije kod brojnih poroda, mada je majka u visokom stupnju trudnoće vukla vreće na tavan. Nisu imali niti poteškoće s djecom u vladanju i učenju –u jednom i drugom su bili uzorni – iako, kako kaže otac Juraj, odlučno kaže, kako navodi novinar: "Nitko nam nije pomogao."

Marx i njegova djeca

"Cijeloga života Marx nije samo ljubio, nego je i bio zaljubljen u svoju ženu... Njegova žena Jenny, rodila mu je 7 djece."

/"Izbor" veljača 1981./

BLAŽENSTVO PORODA

Drugo stanje danas nije više neprilično. "Nosi li se opet dijete?", pitala je nedavno neka novinarka u Australiji. Da, Nosi se. Ponosne...žene danas otvoreno pokazuju svoju trudnoću. Otkrile su da sve većim zaokruživanjem svojeg tijela postaju i sve ljepše. To im potvrđuju i muževi'

"Tek kad sam ostala u drugom stanju, otkrila sam svoje tijelo", piše jedna žena koja je nedavno rodila. "Počela sam ga osjećati. Manje sam gledala u zrcalo, a više osluškivala samu sebe. Osjećala sam promjene na tijelu koje je dosad bilo samo nešto što funkcionira". Nije to nikakva 'nova osjećajnost', već izraz pojačane samosvijesti te prirođenog shvaćanja i osjećanja vlastitog tijela...Činjenica je da se broj porođaja posljednjih godina smanjio za više od 40 posto...Prosječni zapadnonjemački brak nema više od jednog i pol djeteta...

Objašnjenje za taj manjak beba nalazi se možda u tome što radikalne feministkinje smatraju rađanje djece sputavanjem i što se mnogi parovi mire s neprijateljskim stavom društva i pojedinaca prema djeci. Nije li to, međutim, u protivnosti s novom samosvješću trudnica...Što se manje djece rađa, to više će, vjerojatno, sam porođaj i novorođenče izbiti u prvi plan zanimanja. Trudnoća i porođaj doživljuju se svjesnije i odgovornije...

Opaska: Članak ističe ponos žene radi trudnoće. "Nije to nikakova 'nova osjećajnost', tvrdi, već izraz pojačane samosvijesti". Kraj fizioloških, pozitivnih plodova trudnoće, evo još jednog psihološkog. Zdravi ponos radi djeteta koje nosi pod svojim srcem, i osjećaj samosvijesti. Sjećamo se starih natpisa na javnim mjestima: "Trudnice i invalidi imaju prednost."Jedni radi svojih tjelesnih nedostataka, a druge radi svoje tjelesne vrijednote.

TRUDNOĆE BOLESNIH MAJKI

Tuberkuloza, trudnoća i porođaj

Prije se smatralo da tuberkuloza i trudnoća jedna na drugu nepovoljno djeluju, tj. da tuberkulozno oboljenje organizma dovodi do pobačaja, a trudnoća dovodi do poboljšanja tuberkuloznog procesa u organizmu.

U poslijeratno doba, a osobito posljednjih godina, kad su u terapiji tuberkuloze postali dostupni mnogi novi i snažni lijekovi i kada su postignuti znatni uspjesi u terapiji tuberkuloze ipak se održalo staro i prošireno mišljenje da trudnoća nepovoljno djeluje na tuberkulozni proces organizma. Međutim, zahvaljujući upravo novim lijekovima protiv tuberkuloze i ranom otkrivanju tuberkuloze kod trudnica u toku sistematskih pregleda trudnica danas se zna da je to staro mišljenje danas naučno neodrživo. Na temelju velikih statistika danas je poznato da tuberkuloza, doduše nepovoljno djeluje na trudnoću, jer tuberkulozno oboljenje ženskih spolnih organa, može biti uzrok neplodnosti, pobačaja u ranim mjesecima trudnoće i produženje trajanja porođaja. Međutim, trudnoća nema nepovoljna utjecaja na tuberkulozni proces u organizmu, pod pretpostavkom da je ispravno i dovoljno liječen da se kod trudne žene provode izvjesne sanitarno-higijenske mjere i da se porođaj kod takve žene obavlja u bolnici.

Jednom velikom statistikom među 2000 trudnica - tuberkuloznih - nađeno je slijedeće: u grupi od 536 neliječenih žena tuberkulozni preces je u otprilike 50 posto trudnica ostao nepromijenjen, a u 50 posto slučajeva došlo je do pogoršanja ili proširenja tbc procesa. Ti podaci govore u prilog prijašnjem mišljenju o lošem utjecaju trudnoće na tuberkulozu. Međutim, kod ostalih trudnica vršeno je odgovarajuće liječanje različitim kombinacijama streptomicina, eutisona i PAS-a, i kod njih je u 51 posto slučajeva stanje ostalo bez promjene, a u 43 posto došlo je do poboljšanja tbc procesa, a samo u 8 posto slučajeva došlo je do pogoršanja. Ni u jednom slučaju nije bilo naročitih smetnji pri porođaju, a sva porođena čeda bila su zdrava, tj. nisu bolovala od tuberkuloze, niti je dugotrajna upotreba streptomicina i drugih lijekova izazvala na njima bilo kakovu nepovoljnu promjenu.

Na temelju gornjih rezultata smatra se da trudnoća nema nepovoljan utjecaj na tbc proces organizma. Mnogo jevažnije da se tuberkulozna trudnica liječi na odgovarajući način, dobro da se ishranjuje, da dovoljno spava i miruje, ili, najbolje da bude smještena u odgovarajući zavod gdje će dočekati porođaj. Svakoj, ili gotovo svakoj ženi koja boluje od tuberkuloze, a ostane u drugom stanju, i želi postati majka, danas je to omogućeno, uz pretpostavku da se liječi i živi po savjetima liječnika."

/Iz dnvenog tiska/

PLANIRAMO LI PORODICU?

"Naša bračna norma - dvoje djece?

"Žena je i raspoložena kada rađa, kad oba supružnika žele decu..."

..."Strah od začeća je često uzrok neslozi u porodici. Uzrok i frigiditetu. Pomućeni bračni odnosi čine ženu nesrećnom i u kući i na poslu. Žena je zdrava i raspoložena kada rađa, kad oba supružnika žele decu, a taj fertilni period žene traje od 15 do 40 godina života."

/"NIN" 14. februar 1960./

Opaska: U podnaslovu pisac članka uzima kao značajno iz dopisa na cijeloj stranici mišljenje stručnjaka, da je žena 'zdrava i raspoložena kad rađa". Svakako da je to potvrda o istinitosti onoga što Biblija bilježi na prvim stranicama: "Rastite i množite se", ili onu iz novog Zavjeta. "Žena će se spasiti rađanjem djece." Svakako da novinar nije to imao na umu pišući o tom problemu, ali je isto tako jasno da je upravo to rađanje Bog postavio kao uvjet za sretan i zdrav život žene. Novinar dodaje da postoji za to još jedan uvjet 'da oba supružnika žele decu".

RADOST RAĐANJA

"Nemir i neplodnost"

Četvrtina braka ovisi ponajviše o duševnom i tjelesnom zdravlju supružnika... Pomozite nam da se nađemo, da ponovno uspostavimo skladne obiteljske odnose. Kako često čujemo takve molbe ljudi koji se u braku nipošto ne mogu snaći! S druge strane, stručnjaci uočavaju zabrinjavajući pad nataliteta.

Nije teško zapaziti vezu između tih podataka i navedenih bračnih žalopojki; što je obitelj čvršća i veza između supružnika dublja, to više žele djecu...

Savjetovalište za problematiku braka i obitelji...pruža supružnicima različite oblike pomoći: medicinsku, psihijatrijsku, pravnu. No na žalost, njihovo je djelovanje uglavnom borba protiv neplodnosti...

"Još nisam srela uvjerene protivnike djece. (Kaže N. Lihačeva, voditeljica savjetovališta). Nepostojanje djece nakon nekoliko godina braka obavezno se pretvara u dramu. Ljudi to ponekad pokušavaju sakriti, no mi brzo uočavamo to."

/"Izbor" kolovoz 1979./

DJECA - NAJČVRŠĆA VEZA U BRAKU

Svaki jedanaesti brak u Jugoslaviji, koji kao što je uobičajeno započinje cvećem veseljem i poljupcima, uz razdraganu asistenciju rodbine, prijatelja, kumova, posle dve, tri, pet godina završava se pod paljbom otrovnih strela - u sudnici za razvode. Bez crvenih ruža, bez dobar dan, ponajmanje bez doviđenja...Da ne bi jedni drugima 'iskopali oči', advokati govore umesto njih...

U Makedoniji razvede se 3,1 posto sklopljenih brakova, u Crnoj Gori 7,6, u Bosni i Hercegovini 8,9 posto, Sloveniji 13,4, u Hrvatskoj 14,3, Srbiji 12 odsto - u Vojvodini 16,9, a na Kosovu 2,3. Ipak bi se moglo uopštiti:

49,6 posto slučajeva razvoda u brakovima bez dece
34,4 odsto sa jednim detetom
12,5 odsto sa dva deteta
3,5 odsto sa tri i više dece

Očigledno - deca produžavaju ljubav, a bez sumnje učvršćavaju osećanje odgovornosti i smanjuje egoizam."

Opaska: Kako se prava ljubav, a iz ljubavi se sklapaju normalni brakovi, sastoji u davanju, egoizam nije ništa drugo do li protivnost Kristovoj zapovijedi ljubavi prema bližnjemu, i zapovijedi svakodnevnog odricanja. Zato su brakovi pravih vjernika stabilni i trajnošću nadmašuju sve oblike bračnih zajednica: civilnih, nezakonitih i sl. Jedan je pisac rekao: "Mnogi su brakovi nesretni zato, što svaka strana čeka da je usreći ona druga."/*Rudi von Endt*/. Klasična uzrečica u braku - ako me voliš, učini mi to i to - nije ništa drugo nego negacija ljubavi prema drugome i afirmacija grubog sebeljublja. Tu se može pod isti nazivnik staviti jedan od najčešćih razloga rastava koji se vodi pod naslovom 'neslaganje naravi'. Ne radi se ni o čemu drugom, nego o konstantnom manjku svake želje i spremnosti, da se u različitim sitnijim i krupnijim situacijama udovolji želji one osobe, koja je 'izabrana iz ljubavi'. Sveti Pavao rješava taj problem kratko: 'Pretječite jedni druge ljubavlju.'

"Natalitet sve slabiji"

TOKIO -" priraštaj stanovništva u Japanu iznosio je prošle godine samo 0,67 posto, što je najniža stopa od drugog svjetskog rata. U isto vrijeme broj osoba starijih od 65 godina dostigao je nešto više od 11 milijuna, odnosno porastao je za dva posto u odnosu na 1982. godinu". / *"Vjesnik" 28. III 1984.*/

Evo još jedne eskalacije zla. Mladih sve manje, starijih sve više. Zlo po svaku zajednicu. Uzroci?

U navedenom članku o demografskom opadanju u Mađarskoj, komentator nalazi rješenje u slijedećem: " Pozitivne promjene u demografskoj slici te zemlje mogu se očekivati ako se radikalno poboljša stanje u domeni školstva, zdravstva i stambene politike".

Japan je po svojem ekonomskom stanju ušao među prve zemlje svijeta. Pa? To vrijedi i za SR Njemačku. Pa? Kod nas je standard, kako smo čuli prouzročio pad stope nataliteta. Nije li tako i u svim evropskim zemljama (osim Irske i Albanije, koje vrlo skromno stoje). Nije li sve to dokaz, da se tako velike vrednote, kao što je briga za budućnost jedne zemlje, ne mogu rješiti samo ekonomskim mjerama? Ljudi se neće u tako delikatnim, a presudnim pitanjima stimulirati samo novcem, boljim uvjetima života, ili jednom riječju višim standardom. O tome jasno govore primjeri Kine, Indije, Latinske Amerike, Poljske - kao i obratno, o čemu je već toliko rečeno!

Manje djece -egoizam supružnika

GRČKA: Demografi i sociolozi smatraju da je tendencija mladih bračnih parova da imaju jedno dijete rezultat želje za bezbrižnim životom.
Specijalno za Vjesnik

Atena - U Grčkoj se prije sto godina na 1000 stanovnika rađalo 45 djece, u razdoblju od 1922. do 1940. oko 30, a krajem prošlog desetljeća samo 15. djece. Prirodni priraštaj pao je na ispod jedan posto.

Atenski tjednik *"Tahidromos"* ocjenio je tendenciju suvremenih Grka da imaju manje djece, kao "egoizam supružnika" i nastojanje da žive bezbrižno.

Natalitet je u opadanju i u gradu i u selu, gdje je po tradiciji bilo uvijek više djece... Tendencija k što boljem životu je i razlog da se mnogi Grci zadovoljavaju jednim ili najviše dva djeteta. Prema sadašnjoj stopi nataliteta, narodima u nerazvijenim zemljama dovoljno je 25 do 50 godina da se udvostruči njihov broj, da se reproduciraju, a u razvijenim zemljama 120 do 150 godina.

/ *" Vjesnik " 23. II 1985.* /

Opaska: Problem nataliteta je i u Grčkoj istovjetan s problemom u cijelom ostalom svijetu. Grci neće djece, jer "nastoje da žive bezbrižno". Zaista sramotan razlog A drugi ništa manje bestidan: " tendencija k što boljem životu". U Francuskoj je već pred dva stoljeća izražena ta tendencija riječima : "Poslije nas potop ". Što znači, mi proživimo, a onda nek svijet propadne ako hoće. I još nešto - razvijene zemlje su i ' kulturnije" od nerazvijenih. Ovdje ne pokazuju ni kulturu ni pamet, jer manje pametni se udvostručuju točno pet puta prije nego oni "više pametni". U tom pokazuju pet puta veću ludost.

"Napred deco otadžbine!"

U jednom od poslednih brojeva francuskog lista "Le Maten", bliskog socijalistima, privlači pažnju naslov preko cele prve strane : "Allons enfants!" To su kao što je poznato, prve reči francuske himne, "Marseljeze" - Napred deco otadžbine...

Šta se to tako značajno dogodilo kad list upućuje ovaj stari slavni apel čitaocima?

Ne nije to poziv na borbu. Nije reč o "deci otadžbine", nego bukvalno - o deci. O Novorođenčadima.

Dogodilo se - za Francuze - nešto zaista značajno! Krenulo je! Posle dugih godina opadanja ili stagniranja nataliteta, sada se i tu nešto menja. Podaci kažu da je prošle godine rođeno 11.000 beba više nego u 1983. godini, a da se i ove godine očekuje povećanje. Otuda i ova radost i ova patetika.

List konstatuje da je ovo utoliko značajnije što "svuda oko nas", to jest u zapadnoevropskim zemljama, natalitet i dalje opada. Dakle, hvala dragim sunarodnicama (sunarodnicima naravno) što su shvatili nacionalne interese i postupaju u skladu s njima.

Stručnjaci koji gledaju hladnije, kažu da ne uspevaju da nađu " zadovoljavajuće objašnjenje za ovaj fenomen". Međutim u uvodniku objavljenom u istom broju, bivši ministar Maks Galo ističe da zasluga za to pripada dugoročnim merama vlade za zaštitu porodice, ali i optimizmu Francuza i ponovo stečenom poverenju u budućnost... " / **" Ilustrovana Politika " 30. VII 1985.**/

Ta, ovih dana donesena vijest, potvrđuje da je uzlazna stopa nataliteta u Francuskoj, koja je započela, kako smo naveli prije nekoliko godina, konstantna. Kako se ističe, to se može zahvaliti i socijalnoj skrbi zajednice, ali i nacionalnoj svijesti Francuza. Svakako utješna činjenica za Francuze. **(Op. Ž. P.)**

Gladni planet

" Ne može dio svijeta plivati u blagostanju, dok gotovo milijarda i po ljudi gladuje. Zapravo može ali to će prije ili kasnije izazvati za sve goleme socijalne i političke nevolje ..."

Priraštaj stanovništva

"Bitan elemenat (gladi) problema je i rastući priraštaj stanovništva u zemljama u razvoju. Procjenjuje se da će do kraja ovog stoljeća od ukupno novorodenog stanovništva svijeta biti čak 90 posto u zemljama u razvoju. Uz stopu rasta stanovništva od gotovo tri posto, a u nepovoljnim međunarodnim uvjetima, permanentno se smanjuje dohodak po stanovniku u velikom broju zemalja u razvoju ..."

U istom članku se iznose potresni podaci u vezi s ishranom, odnosno gladi, koju trpi veliki dio čovječanstva, pa čitamo slijedeće:

... " S jedne strane razvijeni svijet ima problema s rješavanjem viška hrane, a na drugoj milijuni ljudi umire od gladi. Više od milijardu ljudi živi u apsolutnom siromaštvu, a 450 milijuna ljudi je na granici života, zbog kronične neishranjenosti i neimaštine koju prate različite bolesti ..."

... " Ako se nastavi sadašnja situacija 2000 godine će u svijetu biti više stanovništva na razini apsolutnog siromaštva, nego što je ukupno bilo stanovnika između dva rata ..." / *" Vjesnik " 31. VII 1985.* /

Jedno je sigurno, da su problemi mnogoljudnih zemalja s visokom stopom nataliteta u teškom položaju. Ističe se da je to bez njihove krivnje, jer je najveći uzrok u toj nestašici suša, potresi, poplave ili druge elementarne nepogode. No isto je tako mostruozna činjenica, da bogate zemlje, bez najnužnije stope nataliteta " brinu kamo će s viškovima ", te u isto vrijeme troše na naoružanje (milijarda dolara na dan), luksuzni život, itd.

Opet se ponavlja notorna činjenica. Obitelji u nerazvijenim zemljama prihvaćaju brojnu djecu, i to u tolikoj mjeri, da će koncem ovoga stoljeća, od ukupnog broja novorođenčadi - 90 posto pripadati stanovništvu u nerazvijenim zemljama. Poznato je već da su između dva rata mnoge zemlje bacale u more ili uništavale na druge načine viškove hrane, da se održi cijena prehrambenim artiklima na svjetskom tržištu. Ista pojava se nakon drugog svjetskog rata nebrojeno puta ponovila. Ne moramo li se ponovo pozvati na riječi Pape Pavla VI, koji apelira da se ne ograniči broj onih koji sjede za stolom, nego da se radije proširi stol da svi stanu za njega. (op.Ž.P.)

"Uvjeti rađanja" i naš narod kroz povijest

Kroz nekoliko stotina godina u našim su krajevima haračili Turci. Jedan od najstrašnijih tereta koji je snosila kršćanska raja, je bio harač u krvi. Svako odre-

đeno vrijeme, dolazili su Turci u kršćanska naselja i odvodili sa sobom najbolje razvijenu mušku djecu. U Turskoj bi ih poturčili, odgojili ih u vojnim školama za janjičare, koji su bili najstrašnija vojska u ratu za proširenje otomanskog carstva. To je trajalo stoljećima. Ništa manje žalosna sudbina stizala je djevojčice u nesretne raje, koje su otimali iz naručja majki i vodili ih na Istok, gdje su zauvijek izgubljene i za svoje roditelje i za svoj rod. Dakako da je taj strašni harač u krvi značio najstrašniji način ometanja prirodnog umnažanja i razvijanja jednog naroda.

Predaja kazuje, da majke nisu žalile unakaziti svoju djecu, samo da ih očuvaju od tako strašne sudbine. Što su te majke osjećale, koje su kroz stoljeća otomanske strahovlade djecu rađale a što očevi koji su tu djecu prihvaćali kao svoje najveće dobro, pri pomisli da će mnogi od njih završiti u rukama nasilnika? Za njih nisu postojale ni socijalne ni političke indikacije po kojima bi spriječavali djeci dolazak u svijet. Toj njihovoj ljubavi prema djeci, možemo i mi zahvaliti svoj opstanak.

Prema izvještaju starog povjesničara (Konstantina Porfirogeneta), znade se koliko je vojske mogao podići kralj Tomislav: Koliko pješaka, koliko konjanika, koliko mornara. Prema tom broju se računa da je tada bilo u njegovoj zemlji oko 2 milijuna stanovnika. To je bilo prije više od tisuću godina.

Neki povjesničari tvrde da je za vrijeme tridesetgodišnjeg rata u Njemačkoj, na sadašnjem njezinom području živjelo oko pet milijuna Njemaca. Danas ih ima oko osamdeset milijuna u obje Njemačke. Znamo koliko nas ima danas u našim krajevima.Ne bi nas bilo ni toliko, a možda bi i iščezli kao toliki narodi u povijesti, da su se roditelji pozivali na teška vremena, posebne uslove života, neprestane ratove, vlast Turaka, ili sve ono što se zove krvava povijest jednog naroda.

Broj djece u obitelji

Stvarajući čovjeka i ženu, Bog im je dao zapovijed umanžanja. Što znači množiti se, lako je shvatiti. Roditelji koji se odlučuju samo za jedno dijete, ostavljaju iza njih dvoje - jedno. Jasno je da su se umanjili za pedeset posto. Oni koji imaju dvoje djece nakon smrti ostavljaju iza sebe isti broj - nisu se umnožili. Tome moramo dodati jedan znatan postotak neplodnih brakova (neki govore do 20%) imajući to u vidu, jasno je da tek troje djece predstavlja tek neko slabo jamstvo za održanje jedne zajednice. Pripisuju se poznatom engleskom političaru Winstonu Churchill-u da je rekao: Engleska će propasti, ako ne bude u prosjeku barem četvero djece u svakoj obitelji". Gotovo isto je rekao i legendarni vođa Francuza De Gaulle, da će budućnost Francuske biti crna, ako se u obitelji ne nađe barem četvero djece. Novinstvo je u svijetu zabilježilo da je za njegove uprave (11 g. je bio predsjednik Francuske) broj djece toliko porastao, da su za par godina morali osposobiti nekoliko tisuća novih prostorija za nastavu.Često je govorio o tome problemu - Francuzi se nisu oglušili.

Obitelji s brojnom djecom
Radost roditelja - ponos zajednice

Sveci i veliki ljudi iz brojnih obitelji.

Zanimljivo je da je vrlo velik broj svetaca i znamenitih ljudi rođen u brakovima bogato obdarenim djecom.

Tako su potekli iz braka sa šestero djece:sv.Vinko Paulski, sv. Ivan Vianney, sv. Toma Akvinski, sv. Karlo Boromejski, Windhorst.

Iz braka sa sedmero djece: sv. Bernardo od Clairveaux - a, sv. Alfonzo, sv. Alojzije, sv. Marija Margareta Alacoque, papa Leon XIII.

Iz braka sa osmero djece. sv. Vinko Fererski, sv. Anđela Merici, sv. Bernardica, bl. Grignon, Shakespeare.

Iz braka sa devetoro djece: sv. Lidvina, sv. Pio X , sv. Terezija od Malog Isusa, biskup Ketteler.

Iz braka sa desetero djece: sv. Petar Kanizije, sv. Ivan de la Salle, papa Leon XII , sv. Hildegarda, Joseph de Maistre.

Iz braka s 12, djece: sv. Klemente Hofbauer, Lessing, Klement Brentano (njemački pjesnik), W. Scott.

Iz braka 13. djece: sv. Leopold, sv. Ignacije Lojolski, M. Diepenbrock, Fenelon (jedan od najvećih propovjednika).

Iz braka s 14. djece. Ozanam, Spencer, Fridrih Veliki, Chr. v. Goilert, W. v. Simens.

Iz obitelji sa 16. djece: sv. Pavao od Križa.

Iz obitelji sa 17. djece: sv. Franjo Borgia, Alban Stolz (znameniti duhovni pisac).

Slikar Albrecht Duerer je osmanaesto dijete, a sveta Katarina Sienska 23. dijete, iz braka sa 25. djece.

Danas se često piše o malformiranoj djeci (djeca za koju se već za vrijeme trudnoće ustanovi da imaju velike tjelesne mane). Poneki liječnici tvrde, da je to najčešće kod žena koje rađaju u kasnijoj dobi. Ovdje smo vidjeli cijeli niz svetaca ili poznatih ljudi, koji ne samo da nisu malformirani, nego su odskočili po svojim duševnim kvalitetama daleko iznad prosjeka.

Za papu Ivana XXIII se priča mnogo anegdota.Vele da se pred svojim posjetiocima vladarima i uglednim ličnostima, rado vraćao u sjećanju na svoje roditelje. Pričao je o svojem ocu, koji je, kako je isticao, bio nadničar kod seljaka, a ne posjednik. Sjeća se kako ga je njegov siromašni otac, koji je podizao jedanaestero djece u kući često nosio po crkvenim godovima u torbi na leđima. Iz te torbe siromašnog nadničara, izašao je jedan od najvećih papa, koji je ne samo "provjetrio" Crkvu, svojim životom zaslužio da se misli na njegovu kanonizaciju, nego je po priznanju cijelog svijeta, spasio ljudski rod od atomskog rata, nekoliko stotina tisuća židovske djece od uništenja u nacističkim logorima i štošta drugo.

Na jednim misijama, zamoliše oci misionari našeg kardinala i zagrebačkog Nadbiskupa Franju Kuharića, da na završetku misija rekne koju riječ o problemu rađanja djece. U svojoj je propovijedi među ostalim rekao: " Da je moja majka mislila kao i tolike majke, i ja ne bih došao na svijet. Ja sam trinaesto dijete u svojoj obitelji". Da je majka imala četvero, petero, mogli bismo mi dodati, već bi pokazala svoju vjerničku savjest. Da je imala i desetero i dvanaestero, bio bi to heroizam, ali da nije imala trinaesto, ne bi imala sina Kardinala i Nadbiskupa.

Majka svećenika

Dne 31. I 1922. umro je mons. Vaughan, nadbiskup Salgforda u Engleskoj. Bio je zadnji od devet sinova u obitelji, od kojih su šest postali svećenici, a tri kćerke časne sestre.

Jedan od svećenika postao je Nadbiskup Westminstera, a drugi Nadbiskup Sidney-a u Australiji. Svaki dan u svom životu pobožna majka je molila krunicu da njezini sinovi postanu dobri svećenici. U svojoj molitvi bila je uslišana.

/ *B. Markić: "Primjeri privlače"* /

Zar sam ja kržljav?

Pričao mi je pučki misionar, koji je obišao u našoj domovini više od 200 župa, svašta čuo, vidio i doživio. Priča kako mu se neka ženica u dobroj vjeri opravdavala što nema više djece. Bojala se da će, kako reče, djeca biti slaba i kržljava. Misionar koji je potjecao iz brojne obitelji od devetero djece, visokog stasa i snažne građe, blago je upita : " Gledajte me, zar sam ja slab, zar sam ja kržljav?"

Zajedno s njim je dolazio u župu i drugi misionar, njegov subrat.Doktor crkvenih nauka. Učen, plemenit, neumoran u radu. - Pričao mi je da potječe iz obitelji s desetero djece.

I treći, veoma mlad.Nedavno mi je propovjedao u župi.Djeca u obitelji su prešla "tuce." Tri svećenika, jedna časna sestra, a otac - radnik, patnik. Priča mladi redovnik: 'Kada sam bio na studiju i vratio se kući jednih praznika, upitao sam oca, kako nas je mogao sve staviti na noge, i koliku je imao plaću.On mu je odgovorio: Imao sam plaću - tada osam tisuća, a trošio sam dvanaest mjesečno!" Na sinov upit, odakle mu onih četiri, koje nije dobivao u plaći, on mu je kratko rekao: " ne znam". Mnogi bi tako roditelji - mučenici mogli odgovoriti ne znam. A mi znamo da osim ljudskog faktora i ljudskih računa, postoji najveći i najvažniji faktor, a to je onaj, za kojega kaže Gospodin da se brine za vrapce u zraku i ljiljane u polju. Samo je jedan uvjet. Da njegovo očinstvo prihvatimo i živimo kao njegova djeca, te na taj način steknemo pravo na njegovu očinsku pomoć i zaštitu (Ni vlas s glave ne pada bez znanja Oca vašega, koji je na nebesima). Ponavljamo - treba živjeti kao dijete Oca nebeskoga, da dobijemo njegovu očinsku pomoć i zaštitu.

Pomoć sa prave strane

Poznato je da u Francuskoj vlada običaj da svaka majka koja ima više djece od desetero dobiva pravo na pomoć od države, a predsjednik Republike svakom djetetu kumuje. Rodila majka dvadesettreće dijete. Dobila je obavijest, da će i tom djetetu kum biti predsjednik Republike, i da će dobiti novčanu pomoć. Plemenita majka je ovako odgovorila: " Velika je čast za mene, što će kum mojem djetetu biti sam poglavar države, ali je još veća, što moje dijete nije samo moje, nego i dijete Oca našega koji je na nebesima. Veoma sam zahvalna za pomoć koja mi je obećana, no ja sam mnogo sigurnija da ću i ovo moje dijete postaviti na noge, što je ono na platnom spisku i na brizi onoga koji sve živo uzdržava i hrani".

Majko, hvala ti!

Doživio sam slijedeće: "Klasična obitelj " s dvoje djece. Mlađi petnaest godina, stariji osamnaest. Dobri roditelji i dobro odgojena djeca. Iako je od zadnjeg rođenja prošlo punih četrnaest godina, odlučili su se da još jednom djetetu poklone život. Priča sama majka: " Nisam znala, kako ću to reći mojem starijem sinu. Znate da je uvijek u crkvi, dobar nam je i poslušan, ali nisam znala kao će dočekati događaj koji se imao zbiti u kući". Jednog dana sam mu s velikom pažnjom rekla:"Sinko, znaš da očekujemo veliki događaj. Dobiti ćeš bracu ili seku." Moj me sin pogledao s iznenađenjem, a onda me sav uzbuđen zagrlio i kroz suze protisnuo: "Mama, mama, koliko puta sam te htio zamoliti da nam daruješ bracu ili seku!" Sada je dječaku oko dvije godine. Kako su vrlo blizu crkvi, viđam ga gotovo svaki dan, kako ide na 'adoraciju' s mamom ili bratom. Mnogo, svakako, ne razumije, ali svaki dan tepa: "Bogi, Bogi!" Otac, školovan čovjek, dočekao majku kada se vratila iz rodilišta, i pun radosti rekao u jednom dahu: "Da si mi donijela i dvoje, ne bi mi bilo krivo!"

I on je radost sviju

Otac radnik, majka domaćica. Troje djece u kući. Lijepo odgojeni, uvijek čisti i uvijek u crkvi. Najstariji je osamnaest godina, drugi šesnaest, a djevojčica dvanaest. I oni su se odlučili da povećaju svoju obitelj. U crkvi svaki dan svi, osim oca, koji dolazi svaki dan s posla iz gradića, i oko kuće obavlja sve poslove, dok se ostali ne vrate iz crkve. No i on je svake nedjelje u crkvi, cijelu zimu na vjeronauku za muževe, a na crkvenim objektima od prvog dana besplatno radi, pa je skupa s djecom "nakupio" nekoliko desetaka besplatnih nadnica za crkvu. Rodio se sinčić. U trudnoći je majka mOrala čuti prigovore i "savjete" svojih susjeda. I kako to biva u Slavoniji: Svake nedjelje na misi, sluša propovijedi, ali uporno propovijeda staru slavonsku filozofiju: " Kud ćeš s njima? Pa nisi više mlada! Zar ti nije dosta troje? A jedna od najbezobraznijih vikne preko ograde: "Jesi li se zabunila u brojenju?"Mislila je jadnica na dane plodnosti, čime se žene

vjernice služe u potrebi. Svaka prema svome srcu i svojoj pameti. Majka, držeći sinčića u naručju, kratko je vratila : "Nisam zaboravila na brojenje, ali nisam zaboravila niti knjižicu na ginekologiji kao ti!" Zna se radi čega je ova druga išla tamo. Šaptalo se u cijelom selu. Dječak je već u trećoj. Lijepo čavrlja i župnika zove čim ga vidi: 'Časni, časni!" Sada je i on s mamom i troje braće i sestara u crkvi i radnim danom.I on ima svoje svakodnevne putove do crkve i Gospine špilje. Zna i za Gospu i za Bernardicu, oko čijih se kipova neprestano vrti. Još natuca i penta, ali zna da je Abel dobar a Kain zločest. Voli ga cijelo susjedstvo.

Najstariji brat u međuvremenu svršio srednju školu i pošao u vojsku. Redovno se javlja svojima, i uvijek pita za maloga bracu u svojim vojničkim pismima. U jednom se pismu obratio majci sa ovom molbom: " Molim te mama stavi bracinu ruku na papir i ocrtaj je olovkom, da vidim jeli što narastao.Može li se zamisliti ljepši život i veća radost od ove koaja caruje u toj obitelji, punoj Božjeg ozračja?

Draga tvrdoglavost

Pisalo se u nas o tome. Brojna obitelj, sve dječaci, njih 11 na broju. Otac razgovara s reporterom jednog časopisa. Kako mu je, kako se snalazi s tolikom obitelji i štošta drugo. Otac odgovara da mu je jedino teško da u pravi čas prozove po pravom imenu dijete koje treba, naročito kada je u žurbi. Dali ste sada odlučili da je jedanaestero djece konačni broj, pita ga novinar. On sa smiješkom odgovara. Kada smo se uzeli, željeli smo dječake i djevojčice, no kako imamo do sada samo muškiće i ja i moja žena smo se zainatili da nećemo mirovati dok ne dobijemo djevojčice. Tvrdoglavi - ali sretni. Jedini im je problem briga da ne pobrkaju imena svoje brojne djece.

Njegov "Fićo"

Vidio sam ga desetak godina iza mojeg odlaska iz župe. Čekao je na autobusnoj stanici sa dva dječaka. Nakon pozdrava pitam ga, dali je to cijela obitelj. Pa, žena je kod kuće, odgovara, a dvojica su otišla po sladoled u trgovinu preko puta. Dotrčali su noseći i za braću koji su ostali s ocem. Pitam ga ima li Fiću? A on milujući najmlađega, a toplo gledajući onu trojicu, s ponosom i malo vlage u očima odgovara: "To su, velečasni, moji Fiće!" I on i ona su pravi Slavonci. Iz župe, gdje je otac Slavonac sa šestero djece s prkosom pjevao onima koji su ga podvaljivali: "Nije gazda tko ima volove, već tko ima kćeri i sinove!"

Pa zašto se ženim?

Oboje su išli redovno u crkvu, oboje svaki puta na vjeronauk za mlade. Sada su pred vjenčanjem. I ženidbena pouka je završena, pa treba još načiniti propisani zapisnik. U skladu s rubrikama zapisnika, svećenik među ostalim postavlja pitanje, da li znaju da je prva svrha ženidbe rađanje djece, i da li su možda sklopili kakav ugovor protivan ovoj uredbi. Mladić, stidljiv, Slavonac, pocrveni i odgovori: "Pa zašto se i uzimamo, velečasni?" I onda protisne s još jednom nijansom rumenila: "Volio bi da imamo barem četvero!" Zadnji puta sam ih vidio desetak godina iza sklapanja braka. Već su tada ispunili što su naumili.Imali su tri kćeri i jednog sina. Kasnije ih nisam susretao, ali su mi ostali u dragoj uspomeni.

Priča jedne žene

Davno sam ju slušao. Nije pričala meni, nego svojim susjedama, a ja sam kao četverogodišnjak slušao i zapamtio. Pričale su o svojim muževima. Kakvi su bili za vrijeme trudnoće prema njima. Jedna se žalila na njegovu bezobzirnost. Da je tražio sve bez obzira na njeno stanje. Druga je pričala da se porodila kod bunara, kada je išla po vodu. Treća da je njezin bolji, a onda je ona započela svoju priču: "Znadete da je strog u kući. I prema djeci, a često i prema meni.Nije mi baš uvijek pravo. Što se tiče njegova odnosa prema meni dok sam djecu nosila, mogu reći sve najljepše. Imali smo petero djece, a jedno je umrlo maleno.Plakao je, rekla bih, više nego ja.A onda su se djeca rađala jedno za drugim. U teškim godinama iza prvog svjetskog rata. Kada bi očekivala koje dijete, a rodila sam ih četvero u osam godina, bio je nevjerojatno pažljiv. Kako sam bila slabog zdravlja, liječila sam se kao djevojka od plućne bolesti, pobrinuo se da kroz nekoliko godina imam malu kućnu pomoćnicu - djevojče sa sela, koje je pazilo na djecu i pomalo pomagalo u kući. Prije svakog poroda upravo je dosađivao s pitanjima.Kakvo će biti dijete? Muško ili žensko? Kakvu će kosicu imati? Kako će ga nazvati, itd. Ja ga nisam mogla prepoznati u tim trenucima. Nestalo je sve njegove strogosti, a on bi gotovo podjetinjio od radosnog iščekivanja. Kada bi se dijete rodilo, on bi onako autoritativan, pomagao previjajući djecu, često ih kupao, štedeći boležljivu majku. Ako bi se dijete u noći budilo i plakalo, on se budio i tetošio oko njega, a liječnik je bio čest gost u kući, mnogo puta i bez prave potrebe.Iz brige za majku i dijete. Strogi otac i glava u kući u punom smislu riječi, mnogo puta se sagnuo nad koritom i prao pelene, što će rijetko koji muškarac učiniti. Mnogo je godina prošlo odkako sam čuo tu priču, a ja sam se nje mnogo puta sjetio i mnogo puta pripovijedao budućim ženidbenim drugovima. Takve se majke ne moraju bojati djece, jer znaju da ih imaju uz koga rađati i odgajati.

Zar samo petero?

On je bio iz drugog sela, a ona moja župljanka. Zadnji par koji sam u toj župi pripremio za vjenčanje. Razmišljao je bi li išao na pouku svojem župniku ili sa zaručnicom. Odlučio se da dođe s njom. Ona iz dobre obitelji, skoro svaki dan

na misi kao i ostali iz kuće. Pouka je potrajala nekoliko sati, jer sam se spremao na liječenje. Nakon završetka su došli u kancelariju, na razgovor. Dakako samoinicijativno. Njoj nije bilo ništa za čudo, jer je išla godinama na sve pouke. On se oduševio. Imao je stotinu pitanja. Pozvao se na ono što je bilo u bračnoj pouci. Izrazio svoju radost nad onim što je čuo, a onda se povjerio: "Eto ja i moja zaručnica smo mnogo govorili o našem budućem životu. Proučavali smo jedno drugo. Govorili o svim problemima, koji nas mogu u braku stići. Jednoga dana sam joj rekao između ostalog, da bih volio da imamo barem petero djece. Ona blaga i skromna, pogledala me je stidljivo i upitala: "Zar samo petero?"

I on i ona su bili iz obitelji gdje je bilo više od četvero. To ih nije uplašilo. I oni su odlučili da tako žive, kako su osjetili u svom djetinjstvu.

Šta će ti toliki?

Bilo je davno, pedesetih godina. Vlak iz Vinkovaca prema Osijeku prepun. Kako sam stigao u zadnji čas, ostao sam neposredno na ulazu u vagon. Nekoliko muškaraca i dvije žene. Jedna je imala cijeli snop mladih sadnica, voćaka. Priča se o svemu i svačemu, a one kao žene o svojim kućnim problemima. "Pa što čujem da ćete imati prinovu? upita jedna, ona koja je držala snop voćkica, da joj ne podrope. "P a da", odgovorila je druga sa smiješkom. "Gdje se nađe hrane za troje, bit će i za četvrto". "Čudim ti se", nastavi druga. "U takovim prilikama nije lako ni meni sa dvoje, iako nismo siromašni. Ti znaš što se danas traži, moraš djeci dati da ne budu gora od drugih. Meni je dosta tih dvoje, makar i moj muž znade reći da bi volio bar još jedno dijete. Što će ti ta nova briga. To ti nije trebalo!" Druga ju je mirno pogledala, uhvatila jednu voćkicu za vrh, pa rekla: "Zašto si kupila tolike sadnice. Imate krasni voćnjak, a znam da nije lako s tim uz sve ostale naše poslove na njivi i oko kuće?" Ta kako možeš tako nešto pitati, ko da nisi sa sela. Nikada previše i za nas u kući, a bit će i za prodaju. Eto vidiš kupila sam i kruškicu i jabuku, dvije kajsije i jedan orah. Volim da imam svega u kući!" "Pa da", nastavi i završi druga. "Ti voliš da imaš mnoge i različite voćke. Kako ne možeš shvatiti, da ima i žena i ljudi koji vole drugačije mladice, a to su brojna djeca, koja na različite načine donose roditeljima i mnoge brige, ali i mnoge radosti?' Mislim da se neću pokajati što sam djecu rađala, ne znam hoćeš li se pokajati ti, kojoj su draže voćke nego djeca".

Ne rodilo se

Još prije nekoliko godina bio je stari narodni običaj, da se pred Božić ide "položajit". Položaj bi ušao u kuću, uzeo ožeg, otvorio štednjak i prevrčući po žari da iskre vrcaju čestitao uz brojne želje: "Telilo se, ždrebilo se, prasilo se, purilo se..." neka bude svega u kući - značilo je. Nikad nisam čuo pred rođendan najdražeg Djeteta u tim brojnim željama biti nabrojena i ova: "Rodilo se!"

Mnoga su slavonska sela gotovo potpuno iščezla. U centru župe od 200 kuća. bilo je samo 20 starosjedilačkih, a na filijali od više tristo domaćinstava samo su njih pedesetak bila stara domorodačka. Tako se desilo jedne godine da je u prvom razredu sjedilo jedanaestero djece, od kojih je samo jedno bilo iz stare slavonske obitelji. Selo se pamti preko dvjesto godina unatrag, a unaprijed tko zna dokle. No svatko zna - bez onih koji djecu ne vole.

Vukovi i potomstvo

U cijeloj seriji o životinjama, pod naslovom "Vukovi", moglo se čitati i slijedeće:

"Kad je ženka skotna, bira mjesto gdje će biti iskopan brlog, otprilike dva tjedna prije nego što će se okotiti. Kad se okoti, čopor se ponovo okuplja i zbija redove da bi mogao braniti ženku i njenu mladunčad. To je najteže doba godine za vukove. Čitava se njihova lovna aktivnost nužno obavlja u neposrednoj blizini brloga kao središta, iako bi lov neuporedivo bio uspješniji da se lovište bira slobodno. Nema sumnje da se članovi čopora žrtvuju u interesu opstanka mladunčadi kao zaloga da će čopor preživjeti ... Dok ženka doji mlade, ona ih sama odgaja. Međutim, čim se mladunci odbiju od sise, počnu ih zajednički odgajati članovi čopora i ujedno zajednički hraniti. Neko vrijeme, pošto su se odbili od sise mladunci se hrane napola probavljenom hranom, koju za njih izbljuju starije životinje. Kod vukova postoje "baby sitteri", guvernante (to su podjednako mužjaci i ženke) koji se s mladuncima igraju i tako ih zapravo odgajaju i uče. U prvih osam tjedana života mladunčad se zadržava u neposrednoj blizini ulaza u brlog, jer je ondje najsigurnije. Poslije toga odrasli "baby-sitteri" ih čuvaju.

POROĐAJ POMLAĐUJE

"Lekari potvrđuju ovo otkriće koje će iznenaditi mnoge žene. Doneti na svet dete znači podvrći svoje telo kuri pomlađivanja. Porođaj može da ih oslobodi raznih neprijatnosti: glavobolje, oboljele jetre, lošeg varenja, frigidnosti ili kratkovidnosti.

Suprotno davnašnjem mišljenju i verovanju žena, još grčki, rimski i egipatski lekari tvrdili su da porođaj ne čini ženu starijom, već je naprotiv pomlađuje.

Sve počinje jednim neprijatnim, jakim pritiskom, koji je dobro poznat svakoj porodilji. Kada se jedan sat poslije velikog događaja, mlada majka zaljubljeno sagne nad kolevku svoje bebe, odjednom oseti da se njen stomak bolno grči. To je signal koji označava početak kure pomlađivanja, a bolni grčevi pretstavljaju kontrakciju maternice. To je razumljivo, jer se posle porođaja maternica smanjuje sa 20 na 0 santimetara, a njena težina od jedan kilogram na pedesetak grama. Kako se to događa?

Ponovo su na scenu stupili hormoni koji su i tokom trudnoće bili od primarnog značaja. Oni upravljaju kontrakcijom maternice, čiji je prvi zadatak da zaustavi krvarenje. Zaraščivanje je hiljadu puta brže nego kod bilo koje rane. Tkivo koje je bilo olabavljeno od porođaja, obnavlja se takvom brzinom, da se slični primeri ne nalaze u prirodi.

"Kad bismo poznavali biološku tajnu zaceljivanja porodilje, piše profesor Mejer sa kalifornijskog univerziteta Palo Alto, kad bismo znali kako da analiziramo fantastični proces readaptacije i obnavljanja ženinog tela posle porođaja, uneli bismo mnogo svetla u medicinu ćelija. Napredovali bismo i u proučavanju kancera. (raka - op.Ž.P.)

Od trenutka kada počinje kontrakcija maternice, ženin organizam, oslobođen brige o embrionu, posvećuje se svom obnavljanju, iz kojeg će izići ojačan i pomlađen..."

Transformacija

"Rezultat ovog pomlađivanja organizma, ogleda se u seksualnom životu žene. U odnosima sa svojim suprugom ona će doživiti novo, mnogo snažnije zadovoljstvo, lakše će doći do orgazma, postaće zaljubljena.

Neobični fenomen pomlađivanja ne ograničava se samo na organe direktno povezane sa trudnoćom i porođajem. Posle povratka menstrualnog ciklusa, ovaj fenomen se oseća u celom telu, u venama i arterijama, kostima, mišićima, nervnom sistemu. Sve ćelije tela profitiraju iz ovog pomlađivanja.

Kao što cveće i trava bujaju posle kiše, tako i telo žene posle porođaja pronalazi novu mladost. Rezultati ove kure, kojoj nema ravne u medicini, manifestuju se u različitoj vremenskoj dužini - šest nedelja ili dva meseca, deset nedelja ili duže, ali su stalno prisutni.

Mnoge mlade majke koje su patile od jetre, posle porođaja neće doživljavati više krize, one koju su imale migrenu, neće više patiti od glavobolje, ili ako su se osećale slabo posle jela, neće više kuburiti s lošim varenjem. I frigidnost ukoliko je postojala kao psihička posledica, može biti pobeđena ovim prirodnim lečenjem.

Velike misterije

I druga oboljenja nestaće kao odneta nekom čarolijom. Žene koje su imale suviše masnu i suviše suhu kosu imaće sada normalnu, a onima kojima je opadala iznenadit će se kada to opadanje prestane. Čak i kratkovidnost može znatno da se popravi posle porođaja.

Kako se ovi događaji objašnjavaju?

"To je jedna od najvećih misterija života - kaže profesor Mejer - koja obećava najveća otkrića u budćnosti. - Odakle dolazi taj vitalni uticaj?

Za sada se moramo zadovoljiti samo konstatacijom o njegovom postojanju i snazi. Saznanje da nose u sebi devet mjeseci tu malu fabriku visokog napona koja se naziva embrion, pretstavlja za mladu porodilju šansu pomlađivanja čiji će se uticaj vrlo dugo osećati."

"FELJTON", 22. maj 1971.

Djeca braku donose puninu i sklad

Dr Hamilton u Americi kroz četiri godine istraživao je bračne prilike stotine muškaraca i isto toliko žena. Stavio je na njih oko 400 točno određenih pitanja. Rezultat je iznio u stručnoj knjizi pod naslovom: "OD ČEGA BOLUJE DANAŠNJI BRAK?" Njegova je osnovna misao: najveći dio smetnji u braku mogli bi se riješiti, kad bi bračni drugovi harmoniziranli u spolnom pogledu...Mnogi prvaci istraživanja područja rastave brake to isto tvrde...

Glavni razlog spolne neskladnosti u današnjim brakovima izlazi iz toga što se pošto poto brak pretvara samo u instituciju seksualnog iživljavanja, a sve manje i manje u obitelj. Najviše literature govori o braku pod vidom seksa, a premalo pod vidom rađanja i odgajanja djece.

Previše se tumače različiti načini sprečavanja začeća pod zajedničkim imenom kontracepcije. Svi su ti načini protuprirodni, protumedicinski i protupsihološki. Oni u sebi nose otrov nezadovoljstva i otrov bolesti i smrti. Istina je da baš sklad u seksualnom životu ima veliku ulogu u braku. I žena i muž moraju nastojati oko toga da ne budu neznalice u tom pitanju. No brak nije samo sekssus. Brak je još manje varanje prirode. Seksualni život traži kao naravni plod djecu. Priroda traži djecu. I, ako se jedno traži bez drugoga, tj. spolno zadoboljavanje u braku bez rađanja djece, taj brak nužno ide prema propasti. Postoji jedna karakteristična evolucija kod takovih brakova u kojima je sve postavljeno samo na seksualnu bazu uz upotrebu kontracepcije da ne dođe do rađanja djece.

a) Najprije žena ne može razumjeti što njezinog muža privalči samo u spolnom zadovoljavanju. Ako muž ne posvećuje dovoljno pažnje i poštovanja bračnom činu, i odbija uzvišenu svrhu očinstva i majčinstva, a često radi upravo protivno prirodi toga čina, ako ne pristupi sa dovoljno ljubavi i počitanja, sa potrebnim smislom i sadržajem, žena tokom vremena i ono malo što osjeća izgubi, i postaje hladna, frigidna družica.

b) Takova žena ne može shvatiti što njenog muža može privući spolnom životu, kada ona ništa ne osjeća, ili naprotiv smatra da je taj čin u najmanju ruku puka sebičnost, ako ne i nešto odvratno. Ona žali što je njihova međusobna lju-

bav uprljana...bilo bi mnogo zgodnije kada bi se mogli ljubiti i bez toga. Ona se ipak predaje, jer to je predviđeno ženidbenim ugovorom i jer drugačije ne može. Ali ona takvog sebičnog muža koji sve postavlja na seksualno zadovoljavanje, smatra grubim čovjekom koji ne zna svladati svoje instinkte...Često joj dolazi pomisao da se udala za razvratnika. (Netko reče - ozakonjeni blud). Op.Ž.P.)

c) Slijedeća pojava u takovom braku - ženi postaje takav sebični muž nepodnošljiv za vrijeme bračnog čina. Ona se sve više odvraća od svega što je u vezi s bračnim općenjem ili s onim što k njemu vodi. Da čujemo odgovor jedne mlade žene kojoj su postavili pitanje: - "Jeste li sretni kada vas muž poljubi?" "Svakako, jesam", glasio je odgovor, ali je iza toga proslijedila: "Osim ako mislim da je to uvod u bračno općenje." Ova primjedba vrlo dobro pokazuje vezu između seksualnog života i još nečega što treba unijeti u brak. Muž može postati ženi odvratan sve vrijeme: i po danu i po noći. Sve u njegovom životu, vladanju, riječima, činima, ogorčava ženu. Ona uvijek iznova otkriva sve više pogrešaka na svojem mužu, krivo tumači svako njegovo djelo...život postaje pravi pakao...I, eto rastave, koja postaje ljudski govoreći neminovna. Nema više načina da se ponovo ostvari ljubav, kada je žena svojim čitavim bićem usmjerena protiv svojeg muža...

Nije rješenje ovih pitanja samo u tome da se proučava seksualna psihologija muža i žene, načini bračnog općenja, izazivanju međusobnog zadovoljenja, poučavanju muškaraca da postepeno vode ženu do orgazma...

Glavna je bolest današnjeg braka, izvor velike većine nesklada u tome što izbjegavaju rađanja djece. Istom djeca unose u brak potpuno novi oblik. Brak se po djeci razvija u obiteljsku zajednicu. Djeca svojim tijelom i dušom potvrđuju nutarnji smisao i vječnu vrijednost bračnog života. Ona svojom dušom daju pečat i vrijednost njihovim bračnim činima koji se uzdižu do stvoriteljske sfere. Djeca nijesu samo simbol nego i stvarni znak bračne ljubavi. Neophodni uvjet bračne sreće. Istom po djeci dobivaju zakoniti muž i žena kvalifikaciju. Muž postaje ocem, a žena postaje majkom. Međusobni odnošaji muža i žene stavljaju se istom po djeci na novu stvarnu podlogu...Svi ginekološki priručnici kažu da žena tek po djeci - fiziološki gledano - postaje prava žena. Naime, spolni organi žene, tek su nakon porođaja normalno razvijeni. Čak dolazi do toga, da tek nakon drugog porođaja žena može doživjeti potpuni orgazam - užitak u bračnom činu. Trudnoća, djeca su ženi nužno potrebni. Ženi da bi doista postala prava žena, u punom smislu riječi, potrebna su njezina vlastita djeca.

PLANIRANJE OBITELJI

Kada rađati i koliko

Prvo dijete treba rađati prije dvadesetipete godine. Drugo i teće u naredne tri godine, smatraju stručnjaci - pedijatri, psiholozi i pedagozi u SR Njemačkoj.

U raznim centrima za planiranje obitelji u svijetu donedavno (!) je važilo ustaljeno pravilo: bračnim parovima koji su željeli održati harmoničan brak, savjetovano je da odgode dolazak na svijet prvog djeteta i da rođenje ostale djece planiraju tako da izbjegnu rađanje neželjene djece. Neželjeno dijete, kao i djeca rođena jedno za drugim, govorili su nam psiholozi, mogu patiti od poremećene i neusklađene afektivne klime, što se može odraziti na cjelokupni njihov razvoj. "Svi ti mudri savjeti već su potpuno zastarjeli", pišu u sve opsežnijim studijama zapadnonjemački znanstvenici i pedijatri. **(Kratak i hladan komentar, koji ništa ne govori o velikoj šteti i radi takovih 'stručnih' savjeta, radi kojih su mladi bračni parovi živjeli godinama neprirodnim životom u strahu od 'neželjenog' djeteta ili djece prerano rođene, trujući se sredstvima protiv začeća ili stradajući emotivno u prvim počecima života u braku. Op.Ž.P.).**

Neprilike jedinaca

Prema riječima profesora Johannesa Perchsteina, direktora centra za neuropedijatriju u Mainzu (SR Njemačka), broj obitelji s jednim djetetom povećao se u SR Njemačkoj za 70 posto, a samim tim i broj djece poremećena ponašanja.

Fenomen porasta djece koja se teže prilagođuju toliko je uzbudio pedijatre da su zatražili da timski, zajedno sa psiholozima i sociolozima, ispitaju slučaj jedinaca ili djece koja rastu usamljena zbog velike razlike u godinama između njih i njihove braće, odnosno sestara.

Ta djeca, tvrde stručnjaci, nemaju mogućnost da bilo što podijele s drugom djecom u igri, da se prepiru ili pak podijele svoje misli, nedostupne svijetu odraslih. Svi su se složili u jednom: jedinče je za žaljenje.

Jedino je dijete gotovo uvijek preodređeno da postane društveno neadaptirana osoba, tvrde stručnjaci. Promatrajmo ga u školi: obično je to dijete usamljeno, plaši se jer misli da ga okolina ne shvaća, odnosno 'ne voli kao oni koji imaju braću i sestre'. To je dijete lišeno 'svog svijeta'. Njegov svijet je svijet njegovih roditelja i psihijatri se s pravom zgražaju pred činjenicom da 'neki jedinci i u devetoj godini traže da spavaju u majčinoj postelji."

Djeci trebaju braća i sestre

Jedinac ili dijete starijih roditelja teže se uklapa u društvo. Isuviše razmaženo, narcisoidno, egocentrično, ono kasnije sazrijeva od svojih vršnjaka, teško nalazi rješenje u obiteljskim konfliktima, a kasnije teže odgaja i vlastitu djecu, što se odražava velikim brojem razvoda upravo kod te kategorije.

Bilo bi najbolje, prema riječima stručnjaka SR Njemačke, da se prvo dijete rađa kad je roditeljima 21 - 25 godina, a da razlika između prvog i drugog djeteta bude 18 mjeseci.

"Djeci su potrebni roditelji, ali im istodobno trebaju i braća i sestre", tvrdi profesor Perchstein i napominje da su velike, tj. brojne obitelji već od antike njegovale "tradicionalne vrijednosti naše suvremene civilizacije."

Obitelj s troje djece "sretnija je od obitelji s jednim djetetom pa i od onih s dvoje djece", tvrdi ovaj njemački stručnjak. Njegovi savjeti, pa i savjeti nekih njegovih kolega, kao da previdaju neke činjenice. Danas mlade žene prije nego što se odluče da imaju djecu, žele da steknu diplomu, da napreduju u profesiji, da 'stvore uvjete' na neki način. Profesor Perchstein je neumoljiv. Djecu treba rađati prije dvadeset i pete, ali to nije sve: "Ako jedan od supružnika (u većini slučajeva majka) ne namjerava napustiti posao u prve tri godine nakon rođenja djeteta ili raditi pola vremena još sedam godina - bilo bi bolje da se bračni par odrekne potomstva."

Reklo bi se da su se pedijatri, psiholozi i pedagozi urotili protiv 'modernog shvaćanja'. Međutim, oni su toliko sigurni u svoje stavove da iznose kako je "budućnost društva dovedena u pitanje", i traže pravnim kanalima "pomoć roditeljima spremnim da se žrtvuju kako bi podizali djecu u skladu s tim kriterijima."

Victor Vincent VUS br. 1282. 4. XII 1976.

POBAČAJ

Svake godine, izvrši se u našoj zemlji oko pola miliona pobačaja, poznatih nasilnih abortusa.

Žene po deset puta liježu na operacioni sto i stare prije vremena. Trećina naših žena boluje od zapaljenja unutarnjih organa. Postaju loše radnice, majke i supruge. Krupna bi bila cifra kad bi se izračunala, koliko stoji naša 'primitivna kontrola' rađanja zajednicu.

Možda više nećete moći da rađate - govori ženama ljekar. Muž će se odjednom zaželjeti djece. Razvest će se, ako se ne izliječite. Izgubite li materinstvo, i drugi vam brak neće biti sretniji. Izgubit ćete možda ljepotu, svježinu, privlačnost. Za vaše vas dobro upozoravam: NE TRAŽITE POBAČAJA...

United Press — *specijalno za Globus*

Svakoga dana u Velikoj Britaniji djevojke i žene umiru tajnom smrću. Svakog dana u zabačenim ulicama, u jarcima, napuštenim stanovima, policija nalazi tijela djevojaka umaljana krvlju. Umrle su od "unutrašnjeg krvarenja". To se događa u civiliziranoj Engleskoj dvadesetog stoljeća. Pa ipak, štampa gladna senzacija, ne piše o tim slučajevima...

O abortusu se malo govori, pa ipak, to je operacija koja je na stalnom dnevom redu... Procjenjeno je da se tjedno u Velikoj Britaniji izvede 5000 ilegalnih pobačaja, ili tokom godine - 250.000 ...

Zvuči nevjerojatno ali na svakih četvero djece koja se danas rađaju u Velikoj Britaniji, dolazi jedno dijete, koje je ubijeno abortusom...

("United Press" - Globus)

Opasni pobačaj – Italija

U Italiji ima navodno, 700.000 do milijun abortusa godišnje. U Francuskoj se izvodi više od 600.000 pobačaja godišnje... Cifra od 5.000 umrlih žena ograničena je na one što su umrle u bolnicama...

The American holocaust

Pod tim naslovom izašao je u USA veliki plakat, koji s malo riječi i nekoliko jezovitih slika, govori o jednom od najvećih zala našeg vremena: O POBAČAJU.

Prva slika:

Nekoliko radnika vuče u velikim vrećama za otpatke smrvljena dječja tjelesa, djece ubijene taj dan u jednoj američkoj bolnici.

Druga slika:

Dr.. Joseph Wood vrši autopsiju nad žrtvama pobačaja. Na pomoćnom stolu vidi se trideset plastičnih posuda...U svakoj je jedno satrveno dječje tijelo.

Treća slika:

U velikom planu je prikazana glava i gornji dio tijela djeteta. Pod slikom piše: smrt je bila vrlo okrutna.

Četvrta slika:

17.000 tjelesa (dječjih) - starost je većinom 30 tjedana. Na unutarnjoj strani plakata se nalazi nekoliko slika u boji, koje nose točan opis uzroka smrti - odnosno načina:

Prva slika:

Dijete, dječak (dakako bezimeno, jer je svršilo u kontejneru - op. Ž.P.) težina 420 grama, uzrok smrti:- totalno raskinuto (Na slici se vide samo čitave nožice, sve je ostalo bezoblična masa, op.Ž.P.)

Druga slika:

Dijete, dječak...teško nakon pobačaja 480 gm. Starost oko 27 tjedana, uzrok smrti - teško krvarenje (Tijelo je čitavo - glava smrvljena. op.Ž.P.)

Treća slika:

Dijete, dječak...teško nakon pobačaja 590 gm, staro 22-23 tjedna, uzrok smrti - ubijeno injekcijom solne kiseline (Izgleda kao biljka ubijena od mraza).

Četvrta slika:

Dijete, dječak, bezimeno...teško nakon pobačaja 900 gm, staro 27-29 tjedana, uzrok smrti raskinuti udovi (liječnik - citirano ime i prezime). Djetetu su otkinute obje noge. Glava je posve sačuvana (Izraz lica je bolno - strog. kao da pita: kako ste to mogli učiniti? op.Ž.P.)

Peta slika:

Dijete, djevojčica...teško nakon pobačaja 825 grama, starost 25-26 tjedana, uzrok smrti - ubijeno injekcijom solne kiseline - doktor N.N)

Šesta slika:

Dijete, dječak, težina nakon pobačaja 320 gm, starost 20 -22 tjedna, uzrok smrti - totalno samljeveno - dr. N.N. (Dijete je potpuno samljeveno, tako da se ne vidi nijedan određeni dio - op.Ž.P.)

Sedma slika:

Dijete, djevojčica, teška nakon pobačaja 890 gm, starost 25-28 tjedana...uzrok smrti - teško krvarenje, ubijeno injekcijom solne kiseline - dr N.N.) Netko se duhovito sjetio, pa u diafilmu o pobačaju prikazao sliku iz nacističkog logora, gdje na kolima vuku tijela umorenih logoraša.. Toj slici savršeno odgovaraju moderni kontejneri - koji voze na smetlišta ili u novije vrijeme u tvornice za kozmetičke preparate, tjelesa ubijenih mališana.

Brojke strave:

U prošlom je ratu stradalo oko 100 milijuna ljudi. Od toga je broja poginulih blizu polovice.Nakon rata je u "malim prljavim ratovima" poginulo oko 36 milijuna ljudi.. Te su brojke strašne, jer se tu radi većinom o onima koji su protiv svoje volje išli u rat, a stanovnici gradova, djeca, žene i stari svijet su doživjeli okrutnu smrt, a da nisu niti uzeli oružje u ruke.

Milijun pobačaja godišnje

Kako postići da se rađanje djece ne regulira prekidom trudnoće - Beograd, 16. prosinca (Tanjug). U zdravstvenim ustanovama godišnje se izvrši oko 500.000 pobačaja. Pretpostavlja se da je toliki i broj pobačaja obavljen izvan zdravstvenih ustanova. Milijun žena godišnje nasilno prekida trudnoću i time **ozbiljno ugrožava zdravlje..**

Prema ocjenama medicinskih stručnjaka, čak i pobačaji izvršeni u zdravstvenim ustanovama u oko **30 posto slučajeva imaju ozbiljne posljedice i PRERANO SMANJUJU ŽIVOTNU SNAGU ŽENA. Pobačaji ne nanose štetu samo zdravlju, nego i ekonomskim interesima žena - prije svega zaposlenih**

Tako doslovno piše zagrebački "Vjesnik"" prije dvadesetak godina. U svim dosad navedenim izjavama pojedinaca i liječničkih skupova, neprestano se čuje ista opomena: škodi životu, zdravlju, ljepoti, svježini, ekonomskom napretku, a u zadnje vrijeme se mnogo govori i o katastrofalnom demografskom stanju u gotovo svim dijelovima zemlje, čemu svakako pobačaj mnogo doprinosi..

Manje ilegalnih, više legalnih pobačaja

107.000 BO dana (bolovanja).

Prije dvije godine (1977.) 41.620 žena odlučilo se u našoj republici na pobačaj, i one su zbog toga ležale u bolnici prosječno dva i pol dana...Svakako je zanimljiv podatak da je *najviše žena koje se odlučuju na pobačaj izvan braka*, upozorava doc. dr D. Štampar, a to su uglavnom maloljetnice ili žene u dobi od 20. do 24. godine... Tu zabrinjavaju medicinski razlozi više nego u žena koje već imaju djecu, zbog mogućih posljedica za zdravlje i kasniju mogućnost rađanja (sve podcrtao Ž.P.)...'Čak 97 posto molbi za prekid trudnoće je izdano na temelju socijalne indikacije, a samo dva posto na medicinske, pravne itd.

Oko 36 posto žena koje su zatražile odobrenje za prekid trudnoće, imalo je već dvoje djece, 26 posto ni jedno dijete, i 22 posto jedno dijete.

"Vjesnik", 4. 2. 1979.

"Da curice ne postanu trudnice"

"Porodica je još tvrđava malograđanskog morala, škola se pravi da vidi oko sebe sve male anđelčiće. A mladi "igraju na sreću"

Ginekolog:

Zbog čega toliko abortusa?

..."Često ne uzimamo brojke ozbiljno, međutim, koliko je neznanje konkretna opasnost, a ne statistička apstrakcija, govori podatak od 41.000 artificijelnih abortusa godišnje, od toga 17.000 u Zagrebu (Podaci su za 1978.) I tu brojku treba uzeti s rezervom, vjerojatno bi bila točnija pomnožena sa dva.(Imam na umu činjenicu da privatni, nelegalni abortusi još nisu izuzetak). Pisac članka ističe da je to površno ("Pilot") - istraživanje, a da bi "veće istraživanje dalo još poraznije podatke."

U nastavku pisac članka misli da se porastu ionako velikog broja pobačaja mora stati na kraj poukom o kontracepciji.

Slijedi jedan odlomak s naslovom "Recepti za uspješan seks". Ističe se nedostatak spolnog odgoja. Svakako s glavnom nakanom da se izbjegne "neželjena trudnoća". Okrivljuje se obitelj da je "malograđanska" (tvrđava malograđanskog morala.). I škola je kritizirana, jer je i ona zatajila. Konstatira se da u kinematografima "caruje polupornografija" (tu se, začudo ništa ne preporučuje, iako jedan seksolog govori o nekom pornografskom filmu, kojega je gledao da prati reakcije mladih, pa slušajući sve vulgarnosti zaključuje otprilike: "Što ima socijalistička zajednica, ako jedna takva grupa izlazi van seksualno razdražena?").

Spominje se i krivi seksualni odgoj. Citira novinar leksikon "Nauka o spolnosti" *(Interpress, Bgd. 1971. str. 485.)*: "Postavlja se pitanje u čemu se sastoji pozitivno spolno vaspitanje. Pre svega se moramo osloboditi zablude da se spolno vaspitanje (sastoji) svodi na davanje nekih obaveštenja o anatomiji i fiziologiji organa za razmnožavanje... "Jedan od viđenijih seksologa je to nazvao "genitalna pouka", (za razliku od seksualne)!

Uz članak je slika "Ginekološkog stola" sa tugaljivom opaskom. "Tko bi ga očekivao (ginekološki stol za pobačaje) u pričicama o divnim, nezaboravnim, prvim školskim ljubavima. Tu je izjava neke Branke (23) koja priča kako se u četrnaestoj godini zaljubila u Danijela pa veli: "Kad bi on znao da sam pobacila u četrnaestoj godini. .mislim da bi me ubio." Koliko kontradikacija upravo tragičnih dimenzija kako u postupku mladih, tako u optužbi onih koji nisu prvi krivci. Neka "Biba" od 17 godina misli: "Najbolje je da se svatko brine za sebe, a ne da rade svašta. Abortiraju, plaču i deru se. Bez veze..."

Ksenija (16): "Mama veli da su dečki užasni...zgraža se i nad životom današnje mladeži.. To nam govore i profači (profeseri)...Otišla sam liječnici, pa mi je rekla da sam premlada, pitala me je da li sam dovoljno razmišljala...Izgubila sam volju .."

Svakako da je morala izgubiti volju, kada je čula pametnu liječnicu, a slično majku i poštene profesore. Zar bi bilo bolje da ih savršeno izobraze u spretnosti da se čuvaju neželjene trudnoće i još manje željenog pobačaja? Kada su pitali jednog od zadnjih predsjednika USA što bi on rekao djevojci koja bi pitala za kontraceptivna sredstva, on je odgovorio: "Ja bih joj rekao da ne čini onoga što će ju siliti da ta sredstva treba." Da pokušamo grubo parafrazirati ono što intonira naslov. 'Da nam curice ne postanu trudnice" - neka curice ne budu bludnice, pa neće biti niti trudnice niti će trebati kontraceptivna sredstva (današnji broj "Vjesnika" govori o opasnom utjecaju takovih sredstava na vid) a neće morati niti tražiti ginekološki stol, pa kako to liječnici ističu, pretrpjeti i psihičke i fizičke teške traume. (op.Ž.P.)

"Masovni pokop bezimenih"

U svijetu je sve češća praksa da se obavljaju znanstveni pokusi na ljudskim fetusima starim od 12 do 21 tjedna. Polemika koja se oko toga i zbog toga vodi poprimila je već široke razmjere., a osnovano je pitanje mogu li se obavljati takova istraživanja i na ljudskim plodovima, makar oni bili nerazvijeni...Jeremy Gladstone (43), sudac iz Los Angelesa prekratio je takove rasprave u svom gradu i naredio je da se 16.930 ljudskih fetusa, koje je policija otkrila u jednom znanstvenom institutu pokopa u skupnu grobnicu istoga dana."

"Vikend", 8. IV 1983.

Na svršetku rata pronađene su masovne grobnice nesretnih logoraša u raznim logorima. Tisuće slika i informacija obišle su cijeli svijet i sada, 40 godina nakon rata još se o tome piše, i s pravom. No, postoji li ikakova razlika između gomile mrtvaca koji su ni krivi ni dužni završili u masovnim grobnicama i ove i njima sličnim grobnicama djece? Postoji, dakako, jer su mala, bezimena djeca ostala bez života presudom nepravednih roditelja, koju su izvršili liječnici, određeni da život čuvaju a ne razaraju.

"Natalitet – vraćanje unazad"

(Vjesnik 15.12.1983.)

Natalitet više ovisi o stambenim prilikama, dužini porodiljskog dopusta, mogućnosti smještaja djece u predškolske ustanove itd., nego o legalnosti

U članku se iznosi utješna činjenica da majke ne umiru od pobačaja kao prije, i nimalo utješni dodatak:

„ Na žalost to ne znači da trebamo biti zadovoljni. Pobačaja (registriranih), naime, sve je više. Godine 1980. bilo ih je u SR Hrvatskoj 51.301 ili 75,19 na 100 živorođene djece. (Veoma crna slika. Još crnja ako imamo pred očima brojke koje naglo rastu, svake godine, kao i činjenicu iz gore navedenog članka, da te brojke treba možda i podvostručiti, imajući u vidu da se još uvijek obavaljaju "ilegalni" pobačaji). (op.Ž.P.)

"Nasilno prekidanje trudnoće sve češća pojava"

POBAČAJ "PLANIRA" OBITELJ

U Jugoslaviji se godišnje obavi 350 - 500.000 pobačaja...posljedice su teške... ..."Prije dvadeset godina, kada se je u Jugoslaviji još vodila središnja statistika o broju pobačaja u zemlji, bilo ih je 133.000., 1968. godine bilo ih je već 255.000 ili 46 pobačaja na tisuću žena fertilne dobi. Prema podacima Saveznog zavoda za zdravstvenu zaštitu u Jugoslaviji je 1971. bilo gotovo 262.000 abortusa, a 1979. čak 335.000. Stanje je danas još teže: ima liječnika koji tvrde da se godišnje napravi i do 500.000 pobačaja...

Natalitet

I dok broj pobačaja, bar zasada, nezaustavljivo raste, natalitet u zemlji pada. Na primjer u Sloveniji, Hrvatskoj i Vojvodini stanovništvo je na samoj granici reprodukcije, čak i niže od toga. I dok je u Jugoslaviji stopa nataliteta od 1961. do 1971. godine bila 20,3 posto, prošle je godine već pala na 16,7 na 1000 stanovnika.

Primjećano je da broj pobačaja raste od 1974. godine, kada su donesene nove ustavne odredbe o "pravu svakog čovjeka da slobodno odlučuje o rađanju djece" i liberalizaciji propisa o mogućnosti pobačaja..."

"Večernji list", 20, 21. X 1984.

I ovdje se vidi očito kolike nevolje prouzročuje pobačaj, kao i činjenica da pobačaj raste. Nije sugurno taj porast povezan niti sa socijalnim okolnostima, a još manje sa zdravstvenim. Radi se naprosto o epidemiji, kako to novine i nazivaju. Epidemija uzrokovana težnjom za lagodnijim životom uz cijenu manje obitelji, pa se broj "željenih" članova postigao tako strašnim sredstvom kao što je pobačaj.

JEZIKOM BROJKI

Časopis "Danas" donosi u gornjoj rubrici kratku obavijest:

2013 pobačaja i 1050 poroda obavljeno je lani u Medicinskom centru u Sisku. Prekid trudnoće prema riječima dra Ivana Banića, poprimio je epidemiološke razmjere i broj pobačaja će i dalje rasti, ukoliko se ne poduzmu mjere...

Kada bi kojem seljaku koji se bavi uzgojem peradi uginulo 2013 kokoši a ostalo na životu 1050, angažirao bi sve moguće veterinare i lijekove.

"Demografija"

"ZAŠTO NAM STARE NARODI"

Populacija Hrvatske postaje sve starija, sa svim posljedicama, koje takova demografska situacija može donijeti narodu i društvu. Slično je stanje i na području uže Srbije te u Vojvodini, ali je najizraženije u Hrvatskoj...

Godine 1921. na tlu sadašnje SR Hrvatske na svaku stotinu mladih između 0 i 20 godina dolazilo je 20 osoba starijih od 60 godina. Taj indeks poslije raste, pa u 1961. godini iznosi 37. da bi već 1971. iznosio 47, a u 1981. godini popeo se na 52. Ako se tako nastavi, onda će taj indeks godine 1991. iznositi 63., a 2.000. godine čak 73. Prema svjetskim normama, "starenje naroda" počinje kada indeks dosegne ili prijeđe broj 40! Mi smo, dakle, već u 1981. godini premašili taj indeks starenja, a za 15 godina imati ćemo na stotinu osoba mladih od 0 do 20 godina čak 73 osobe starije od 60 godina!..."

..."Pobačaja više od poroda"

Registiranih pobačaja ima danas više nego ikada (prije) dosada, jer na svaki normalan porod dolazi jedan pobačaj. Budući da se dio pobačaja obavlja ilegalno, mimo bolnica, praktički ima više pobačaja nego poroda...Podatak posebno zabrinjava kada je riječ o mladim ženama i djevojkama, zbog negativnog utjecaja pobačaja na buduću sposobnost rađanja."

"Vjesnika-Sedam dana", 15. 2. 1985.

Te najnovije brojke od ove godine, zaista mnogo govore. Hrvatska nije ako ćemo poći s ekonomskog stanovišta najsiromašnija, nije niti najneprosvjećenija, da bi morala doći na najnižu razinu u državi, a zna se i u svijetu. (op.Ž.P.)

Prema izvještaju Radio Zagreba

Neki podaci o pobačajima

U SR Hrvatskoj izvedeno je 1984. godine oko 58.000 pobačaja. Od toga:
- 6 posto kod adolescentkinja
- 28 posto pobačaja - neudate
- 23 posto s prvom trudnoćom
- 30 posto bez ijednog djeteta - a već prekid trudnoće
- 56 posto koje već imaju jedan pobačaj

(emisija početkom 1985. godine)

Ako to malo rasčlanimo, onda izgleda ovako: adolescentkinje, a već žalosna iskustva, i žalosne posljedice - ubojstvo djeteta. Neudate (28 posto) - ubiru gorke plodove seksualne slobode. One s prvom trudnoćom i odmah prvim ubojstvom, bez obzira na fiziološke posljedice - žalostan osjećaj morala. Prekid trudnoće, a u kući niti jednog djeteta (30 posto) - kakve predodžbe o životu osob-

nom i zajednice? One koje su već imal barem jedan pobačaj (čak 56 posto). Čuli smo iz različitih izvora, da smo po tome među prvima u svijetu. Zaista žalosno prvenstvo. (op.Ž.P.)

ZLOUPOTREBA LJUDSKIH ZAMETAKA

U embriološkim istraživanjima ružno je koristiti se i mrtvim ljudskim zamecima. Ali, u posljednje vrijeme sve više se razvija prava trgovina ljudskim zamecima koji se koriste i radi dvojbenih "znanstvenih" pokusa, te za kozmetičke zahvate i "pomlađivanja".

Štoviše donedavni predsjednik francuske Medicinske akademije Jean Cheymol optužio je neke medicinske laboratorije da obavljaju istraživanja na živim ljudskim čedima, u dobi od tri do pet mjeseci, pa i starijima.

Tako nastaju složeni medicinsko-etički, sociološki, moralni, pravni i drugi problemi koji se nikako ne mogu protumačiti "uzvišenim potrebama znanosti".

Francuski stručnjaci Claude Jacquinot i Jacque Delaye, pišu: „Živi fetusi, gdjekada u 21. tjednu života izvađeni neopravdanim carskim rezom bez oštećenja, dobro razvijeni i osjetljivi na bol, secirani su ili su katkad umjetno održavani u životu i potom im je odrubljena glava".

U knjizi koju su objavili, nastojeći potaknuti javnost i vlasti na poduzimanje zaštitnih mjera protiv te vrste zločina, spominje se i slučaj izvoza ljudskih zametaka iz Jugoslavije1981. godine za kozmetičke institute pa je nadasve koristan napor naše novinarke Ingrid Baturina da o svemu obavijesti i našu javnost putem feljtona koji su izlazili u časopisu "Start".

"Vikend", 9. 8. 1985.

SVE VIŠE POBAČAJA

Washington (AP, UPI, Reuter) - Svaka četvrta trudnoća u svijetu završi se abortusom, a polovica od četrdeset milijuna pobačaja, koliko ih je bilo prošle godine, izvedena je protiv zakona - piše u izvještaju jedne američke orga nizacije za praćenje problema stanovništva.

Prema njihovim podacima, u svijetu je prošle godine rođeno 122 milijuna djece, uz relativno mali broj spontanih pobačaja. Međutim, bilo je i 40 do 55 milijuna obortusa, a predviđa se da će se taj broj i dalje povećavati. U Sovjetskom Savezu, Japanu i Austriji je srazmjerno najveći broj pobačaja: više od polovice trudnoća se prekida nasilno. Ovaj odnos je nešto manji u SAD, Indiji, Kini, Švedskoj, i Danskoj, gdje se "tek" svaka četvrta trudnoća prekida. Izvještaj ove organizacije ističe takoder da zabrana abortusa u većini latinoameričkih i afričkih država ne smanjuju njihov broj, već utječu na povećanje postotka legalnih prekida trudnoće. To predstavlja i jedan od najvažnijih uzroka visoke stope smrtnosti žena.

"Vjesnik", 4. 5. 1979.

P. s. Novinar stavlja u navodnike riječcu "tek", kada govori da se u nekim zemljama ubija svako četvrto dijete, dok je prosjek u najbogatijim zemljama iznad polovice. To je vrijedilo, prema novinskom izvještaju za godinu 1979. Prema izvještajima za prošlu, 1984. godinu, naša štampa bilježi izjave liječnika, prema kojima i u nas ima već više ubijene nego li rođene djece. U svim izvještajima o porastu broja pobačaja, uvijek iznova se javlja kao trajna opomena, velika smrtnost majki, koje djetetu daruju smrt umjesto života.

Jednostavna računica: POMNOŽENO SA 1500 DINARA

Novac što se daje za prekid trudnoće, mnogim je bolnicama dodatni izvor prihoda, a taj se često koristi za investicije ili se prelijeva u osobne dohotke.

Nerođeno dijete gradi bolničke odjele ili pak "utječe" da se povećava platna vrećica zaposlenih. Kako je to moguće...Gotovo da i nema zemlje koja je svojim zakonima toliko učinila kako bi svaka žena slobodno odlučivala o broju djece. Postupak prekida trudnoće ne samo da je legaliziran, već je i jednostavan: odabere žena bolnicu, plati i sutra je kod kuće...Kako se na sastanku čulo (Predsjedništvo Konferencije za društvenu aktivnost žena), novac što se daje za prekid trudnoće, mnogim je bolnicama dodatni izvor prihoda, a taj se često koristi za investicije ili pak prelijeva u osobne dohotke...Kada se to zna, onda ne čudi ljubaznost bolničkog osoblja i konkurencija između pojedinih odjela...Podaci pokazuju da nam obrazovanje žena još kaska. Naime u odnosu na broj živorođene djece, broj prekida trudnoće je još uvijek prevelik. Dok je 1980. godine bilo na 68.220 živo rođene djece 51.301 pobačaj, dotle je 1976. godine rođeno 76.186 djece a bilo je samo 18.287 pobačaja...U nastavku novinar zastupa potrebu rada sa budućim majkama - savjetovališta i slično. Što se tiče novca za te svrhe, sarkastički završava:

„A novac? Pa, sudeći po broju pobačaja, ima ga. Dovoljno je pomnožiti taj broj sa 1.500 dinara".

„Vjesnik", 20. X 1982.

Ne zna se što je jezovitije u tom svemu skupa. Da li broj pobačaja, ljubeznost bolničkog osoblja u borbi sa konkurencijom, namjena za povišenje dohotka smrću jednih za one koji bi život morali promicati, ili strašna računica - pomnoži s 1.500. (op.Ž.P.)

NEPOTREBNI I OPASNI POBAČAJI

„Uprkos postojećih najsavremenijih sredstava za sprečavanje neželjene trudnoće, svake godine, u našoj zemlji, izvrši se oko pola miliona pobačaja. Posledice su često veoma teške, a ponekad i smrtonosne.

O p a s n e   p o s l j e d i c e

Žena je kao rascvetana voćka. Drvo se osuši, ako mu posečete cvetove. Ceo ženin organizam, prilagođava se novom životu...Prekinete li tu vezu - nastane pustošenje, koje ne izdrži svatko.

Svake godine, kaže doktor Mladenović, izvrši se u našoj zemlji oko pola miliona poznatih nasilnih abortusa.

Žene po deset puta ležu na operacioni sto i stare pre vremena.

Trećina naših žena boluje od zapaljenja jajnika i jajovoda. Postaju loše radnice, majke i supruge. Krupna bi bila cifra kad bi se izračunala koliko stoji naša 'primitivna' kontrola rađanja zajednicu.

Možda više nećete moći da rađate '- govori ženama lekar.Muž će se odjednom zaželeti dece. Razvešće se ako se ne izlečite. Izgubite li materinstvo, i drugi brak vam neće biti srećniji. Izgubit ćete možda lepotu, svežinu, privlačnost. Za vaše vas dobro upozoravam: **ne tražite pobačaja...**"

("Ilustrovana Politika" br.90. - 26.7.1960.)

O p a s n i   p o b a č a j

Svaki, pa i najsolidnije izvedeni prekid trudnoće (legalni ili ilegalni), ostavlja psihičke, a često i fizičke posljedice za ženu. Ta je činjenica poznata svakom liječniku, a i svakom imalo razumnijem laiku...Svaki prekid trudnoće, pa i najlegalniji, što ga izvodi stručnjak u klinici, bolnici ili sl. u biti je brutalni akt nad tijelom žene, koji može, kako sam već spomenuo ostaviti trajnih i fizičkih i psihičkih posljedica, a u najtežem slučaju, dovesti i do smrti pacijentice.

Dr. med. Velimir Celić

(VUS br. 815.)

POBAČAJ U SLOVENIJI

"Preuveličavaju li se posljedice pobačaja?"

Upitali smo neke slovenske specijaliste, što misle o primjedbi, koju postavljaju mnogi laici, da se ipak možda pretjeruje kad se govori o posljedicama pobačaja. Odgovor je ovakav:

"Poznate su tri vrste pobačaja. spontani, koji je vrlo rijedak (10 do 20%), stručni, koji izazove ginekolog, i treći - kriminalni, (nestručni). U Sloveniji se svake godine izvrši (oko 1960.g. - op.Ž.P.) oko 30.000 pobačaja, a u čitavoj našoj zemlji oko 500.000. Statistikama je utvrđeno, da gotovo 100% žena koje su pobacile, pate od različitih komplikacija (a najopasniji je prvi pobačaj - prije prvog porođaja). Te komplikacije dovode u 25 do 35 posto slučajeva do sterilnosti (neplodnosti) žene. Tisuće i tisuće žena uzalud se liječe godinama, gube životni optimizam, postaju nesposobne za rad, itd. Trudnoća je vrlo dubok proces u ženi, pa ako ga grubo prekinemo, izazivamo time teške poremećaje i u tijelu i u psihi svake žene...

Je li pobačaj koji izazove ginekolog, barem manje opasan? Slovenski ginekolozi misle da i na to pitanje najbolje odgovaraju brojke. U SSSR na svakih 400 stručnih pobačaja umire po jedna žena, a kada se uzme u obzir da pobačaja ima mnogo, onda znači da svake godine umire na tisuće žena. Premda danas medicina raspolaže odličnim sredstvima, kao što su antibiotici, transfuzija, itd. ipak je smrtnost deset puta veća pri pobačajima, nego pri porođajima. U Švedskoj na primjer u više od 15 posto pobačaja, koje izvrše liječnici, dolazi do ozbiljnih komplikacija."

Sve je to doslovno izvađeno iz članka Igora Prešerna: "Legalizacija pobačaja ili moderna kontracepcija" *("Vjesnik" - 1960.).*

BORBA PROTIV POBAČAJA

..."Liječnici (u Francuskoj), neće da obavljaju 'zakonite' pobačaje i neće da im bolnice postanu 'avortoirs' (pobacilišta)...Liječnicima i svemu ostalom bolničkom osoblju zakon omogućuje da odbiju izvršenje pobačaja iz razloga savjesti. I sad se pokazuje da liječnici i bolničko osoblje zaista odbijaju vršiti pobačaje, pozivajući se na tu zakonsku mogućnost.

Tako su nedavno, u provinciji Melun, tri mlade trudnice došle u bolnicu na ginekološki odjel, sa svim dokumentima što ih novi zakon propisuje za mogućnost prekida trudnoće. S njima je došla i grupa 'simpatizera', među njima i dva liječnika. Ravnateljica ginekološkog odjela, doktorica Lelievre, odbila je tri žene, - odlučno izjavivši da melunska ginekološka služba, dok joj je ona ravnateljica, neće postati "javna klaonica ljudskog mesa."...

Tako su slično postupili i liječnici i liječnice i drugdje po Francuskoj u Rennesu, u Rouenu, Nantesu, Chalonsu i drugim mjestima. U Boulognu-sur-mer je doktor Frederic Debusschere na jednom javnom skupu:"Ne znam kako će to svršiti. U tri privatne klinike u našem gradu nitko neće da obavlja pobačaje.

U državnoj bolnici sastali su se ovih dana kirurzi, ginekolozi i opsetrici - nitko od njih nije htio preuzeti odluku o obavljanju pobačaja po zakonu. **"Zakletvom koju smo položili, mi liječnici obvezali smo se na obranu ljudskog života od samog početka."...**

Ginekolozi kažu da "državni abortus" (zakonom dopušten), nije njihova stvar nego kirurga, a kirurzi opet da je to stvar ginekologa. Jedni i drugi, kažu novinske kronike, boje se ogovaranja i povrede svoga profesionalnog dostojanstva. Supruge liječnika, pak, se boje da vršenje zakonotog pobačaja ne naškodi društvenom ugledu njihovih muževa: jer ima u tim starim francuskim gradovima i svijeta koji će uskratiti pozdrav liječniku zbog izvršena pobačaja. Aborteri su u Francuskoj uvijek bili na zlu glasu - stari je prezirni naziv za njih "faisseurs des anges", što otprilike znači fabrikanti lažne nevinosti. Udruženje francuskih liječnika...strogo se protivilo uvođenju novog zakona, i ostaje pri tom unatoč druk-

čijem mišljenju pojedinih svojih članova. Jak je otpor i među bolničarkama: neće da sudjeluju u djelu koje je do jučer bilo zločin, odbijaju da ih se premješta na ginekološki odjel kad taj ima postati 'avortoir' (pobacilište, op.Ž.P.)

"Glas Koncila", 30. III 1975.

LIJEČNIK I POBAČAJ

Prije nekoliko godina mnogo se je pisalo o jednom slučaju koji se je desio u jednoj od nordijskih zemalja. Ženi koja je u bolnici zatražila da joj izvrše pobačaj, liječnik je predočio sve opasnosti i zle strane pobačaja. Kako je žena insistirala da se pobačaj izvrši, liječnik je nakon izvršenog pobačaja pokazao ženi odrezanu ručicu njezinog djeteta, da 'zapamti što je učinila'. Žena je bila užasnuta, i nakon izlaska iz bolnice podnijela tužbu protiv liječnika, radi mentalne okrutnosti. Slučaju je dan veliki publicitet, pa se je na suđenju sakupilo mnogo i novinara i ostalih znatiželjnika.

Kada je tužitelj iznio pred auditorij što je liječnik učinio, i kada su svi promatrali još uvijek uzbuđenu ženu kojoj se to desilo, nastala je gužva u sudnici i mnoštvo je tražilo da se "mentalno okrutni" liječnik kazni. Branitelj optuženog liječnika je međutim zatražio da se prikaže jedan od brojnih dokumentarnih filmova o pobačaju. Sud je taj zajtjev prihvatio. Nakon prikazivanja filma, reakcija je u dvorani bila stopostotno drugačija. Čuli se se sa svih strana izrazi zgražanja, a simpatije prisutnih pripale su liječniku, koji je u svojoj obrani prikazao kako je želio da ženu odvrati od eventualno novih pobačaja.

Za veliki dio laika je pobačaj, kako je gore rečeno, odstranjivanje 'nakupnina' tkiva, čišćenje, operativni zahvat ili nešto slično. Za svakog razumnog čovjeka pobačaj može biti, ne mentalna, nego najstrašnija okrutnost u kojoj se svjesno, na najstrašniji način, oduzima život nevinom, vlastitom djetetu.

Medicinska sestra i pobačaj

Mlada medicinska sestra u jednoj manjoj bolnici, pozvana je da prisustvuje izvršenju jednog pobačaja. Molila je da je oslobode od toga. Liječnik je prihvatio, ali ju je nakon završenog čina pozvao i pokazao joj krvave ostatke djetata uz riječi: "Pazi mala što znači pobačaj". Sestra nastavlja i veli: "Izašla sam napolje i povratila od užasa. Mislim da sam zauvijek izliječena i od same pomisli na pobačaj."

Ista sestra priča: "Dvije djevojčice sjede u bolničkom parku. Jedva su navršile petnaestu. Jedna je beć bila na operacionom stolu, a druga se sprema. Jedna od njih veli: 'To ti nije ništa. To ti je manje nego kada dobiješ injekciju ili vadiš zub'. Koliko tragičnog neznanja i zloće već u tim godinama!?"

Liječnik i intelektualka

Davno je to bilo, par godina iza rata. Liječnik u svojoj seoskoj ordinaciji prima stranke. Mnogi još čekaju. Ulazi jedna mlada žena. Svi ju znaju jer radi u susjednom selu. Školovana je. Nakon kratkog nerazumljivog razgovora što se

nejasno čuo iza zatvorenih vrata, svi su čuli glasnu viku liječnika: "Nijedno dijete još nijeste rodili, zašto želite ovo ukloniti? Jeste li vi majka ili kanta za smeće koju treba, po Vašoj riječi, očistiti?" Izbacio ju je van.

Moderni život
Odgovorno roditeljstvo

"POBUNA" GINEKOLOGA

"Borci za pravo na prekid trudnoće (neželjene) upozoravaju da će se ubuduće zalagati za sprečavanje abortusa i sprovođenje ustavnog prava čovjeka da slobodno odlučuje o rađanju djece".

Tako intonira članak *beogradski NIN (od 9.XII 1974.),* te nastavlja:

"Da nam se 300.000 sugrađana svake godine razboli od tifusa, kakvu bismo društvenu akciju preduzimali! Svi bismo bili na nogama, pa i vojska, pa i unutrašnji poslovi! Opravdano, razume se. Tri stotine hiljada pobačaja, međutim, kao da nas ne uznemirava. Kao da to nije najveća epidemija koja je ikad harala kod nas... Kao da ne znamo koliko su pobačaji štetni i opasni.

Iako klinički hladan i kao skalpelom oštro odmeren, ginekolog dr Franc Novak nije mogao da pritaji svoju ozlojeđenost kad se ovim slobodno interpretiranim rečima ovih dana obratio skupu lekara, socijalnih radnika i pravnika.:

"Do sada je većina ginekologa trošila mnogo vremena na radu oko abortusa, bilo u komisijama, bilo u izvođenju ili lečenju nedozvoljenih abortusa, ili lečenju njihovih posljedica. Smatram da bi sada najviše našeg vremena - od sedam ginekoloških kongresa, abortus je na šest bio glavna tema - morali utrošiti na sprečavanje abortusa..."

"Kakve opasnosti krije i 'legalni' abortus, u stvari, postalo je naročito jasno, u toku posljednjih godina, kada su ginekolozi sistematski pratili zdavstveno stanje žena kojima su komisije dozvolile pobačaje." Ozbiljnost posljedica koje na psihu i organizam trudnica ostavlja nameran prekid trudnoće ne treba više dokazivati", rekao je prof. Dr Mladenović Dragomir. Pitanje je samo kako ta tragična saznanja približiti onima koji bi mogli biti partneri. Dr Mladenović saopštio je podatke koji problemu prekida neželjene trudnoće daju još jednu zabrinjavajuću dimenziju:

Prošle godine, na primer, u Beogradu se rodilo 19.000 dece. Iste godine u ovome gradu i prigradskim opštinama registrovano je 45.285 pobačaja...

Računice izvedene iz tih podataka - 119 pobačaja na 1.000 žena fertilnog doba uz 49. porođaja na istu populaciju..."

Skupo plaćeno: "Za svaki prekid trudnoće, kaže dr Mladenović, koji je izvršen u Beogradu, Komunalni zavod za socijalno osiguranje plaća koliko i trudnicama 110 dinara (1974. g. op.Ž.P.) Iz družtvenih fondova, plaćeno je dakle oko pet miliona dinara." U nastavku novinar nabraja troškove oko hospitalizacije žena (jer ostaju barem tri dana u bolnici), te opet jedan jezivi podatak da je trebalo platiti troškove oko liječenja 10.000 žena, koje su imale nakon pobačaja kompli-

kacije. Za taj broj žena je izgubljeno 127.995 radnih dana...te se opet dodaje izgubljeno vrijeme kod onih koje imaju komplikacije nakon pobačaja.

Strahovanja: Struktura onih koji se odlučuju na prekid trudnoće je više nego zabrinjavajuća. Pisac članka donosi statistiku, koja izgleda ovako: radnice - 26 odsto, službenice 24 odsto, domaćice 37 odsto, studentkinje 9 odsto, učenice 4 odsto. "Dosada su komisije odobravale prekid trudnoće uglavnom iz socijalnih a veoma retko iz medicinskih razloga ili nekih drugih", u nastavku kaže ginekolog dr Mladenović...

NIN 9. decembra 1974.

Mogli bismo rekapitulirati članak koji je napisan na temelju izvještaja uglednog ginekologa. Već je sam članak obilježen značajnim naslovom: Pobuna ginekologa. Oni koji su se borili za pobačaj, sada se bore protiv njega, nadalje

a) pobačaj - najveća epidemija, koja je ikada harala kod nas
b) od sedam ginekoloških kongresa, abortus je na šest bio glavna tema
c) pobačaj ostavlja ozbiljne posljedice na psihu i organizam trudnica
d) u jednoj godini u Bgd-du rođeno 19.000 djece na 45.285 pobačaja, što iznosi 119 pobačaj na 49 porođaja na 1.000 žena fertilnog doba
e) pobačaj mnogo stoji
f) 10.000 žena je imalo komplikacije (na 45.285 pobačaja)
g) izgubljeno je 127.995 radnih dana
h) na studentice i učenice otpada 13 odsto pobačaja.

To je profil jednog grada i to prije dvanaest godina. Taj cijeli niz najozbiljnijih opomena koje upućuje ginekolog javnosti, trebalo bi još 'garnirati' temeljnom opomenom, koja glasi ovako: "Kakve opasnosti krije i 'legalni' abortus, postalo je naročito jasno u toku posljednjih godina, kada su ginekolozi sistematski pratili zdravstveno stanje žena kojima su komisije dozvolile pobačaje".

Mogli bismo dodati i završiti ovo razmatranje: **A ako stručnjaci nabrajaju tolike strašne štete za pojedince, društvo i obitelji, tko onda može i smije preporučiti, ili još više, prihvatiti pobačaj.**

Iz jednih naših novina - ("Svijet" 13. VII 1981.)

U svojih 40 godina rodila sam 4 djece i imala 17 prekida trudnoće, iznosi svoje poteškoće i svršava pitanjem: "Da li sam možda oboljela od raka?" Liječnici često ističu težak osječaj krivnje, koje se žena teško riješi.

"Da li rani seksualni odnosi bitno utiču na pojavu opake bolesti (raka)?"

To je naslov članka koji je donijela "Ilustrovana politika" prije tri godine, te iznosi kako slijedi:

"Timočanke gotovo četiri puta češće oboljevaju od raka...nego žene u susednom niškom regionu.

Do ovog podatka je u toku višegodišnjeg istraživanja došla grupa lekara-specijalista..." zatim se nabraja nekoliko liječnika, profesora, ginekologa, radiologa i sl., te nastavlja: "prerano stupanje u polne odnose, prerane trudnoće i pobačaji i ostalo u vezi sa tradicionalnim maloljetničkim brakovima u ovom kraju.

"Grehovi" iz rane mladosti plaćaju se kasnije, negde između 40. i 50. godine u najboljem dobu..."

"Taj prerani polni život u ovom kraju, (veli dr Kračunović) - najčešći je uzrok bolesti (raka op.Ž.P.) o kojoj govorimo. Otuda i naša nastojanja da mladima ukažemo na štetnost preranih polnih odnosa..."

"Osnovali smo ekipe koje svakodnevno obavljaju sistematske preglede. Na tom poslu smo angažovali pet primarijusa, jednog magistra medicinskih nauka i jednog doktora nauka. Godišnje pregledamo osam do deset hiljada žena. Prošle godine smo otkrili u 123 slučaja karcinom, a u 23 slučaja samo površinska oboljenja.. "

"O seksu kao značajnom faktoru rizika za bolest raka grlića maternice dosta je govoreno i na tradicionalim 'ginekološko-akušerskim danima'..."

Služba za zdravstvenu zaštitu žena u Tetovu, iznijela je podatak da je u njihovom kraju rak grlića maternice češći kod Makedonki nego kod Albanki, pa su to doveli u vezi (među ostalim) s malim brojem (pobačaja) abortusa, promjenama partnera i sa drugim faktorima vezanim za tradicionalne običaje ovih žena (Albanki),

Kao i u gornjem članku, te svim ostalima, proizlazi iz svega, da je moralni život i u vezi s tim izbjegavanje pobačaja, najsigurnije jamstvo da će mladi, pa i stariji izbjeći mnogim teškim nevoljama i u zdravstvenom pogledu. Iz ovih se zadnjih podataka vidi, da ovdje kontracepcija nema mnogo vrijednosti.(op.Ž.P.)

"Populaciona politika"

"Naša (ne)željena djeca"

"Abortus je najveća epidemija koja hara našom zemljom, a bezopasnog pobačaja nema."...

"Najnoviji podaci u Hrvatskoj govore da je stanovništvo te republike 1981. godine bilo u punom zamahu starenja (indeks 51,8) i da će treći milenij, ako se ništa ne poduzme, dočekati sa 73 osobe starije od 60 godina na sto mlađih od 20 godina. A to zacijelo nije bezazleno...Ako se, naime nastave sadašnji demografski trendovi (sve manje mladih), onda će se sve manji broj aktivne populacije morati brinuti za sve veći broj starih".

"Novo je, međutim, da su porodi i pobačaji došli u položaj matematičke jednakosti, (još ako se ne uzmu u obzir tajni pobačaji - op.Ž.P.).

U Hrvatskoj na jedan porod dolazi jedan pobačaj, a još nedaleke 1975. godine bilo je 0,5 pobačaja na porod, upozorila je voditeljica skupa prof. dr Dubravka Štampar."

U nastavku članka, među ostalim se veli da je 1965. godine dolazi jedan pobačaj na 3,5 porođaja. Svakako se ne radi o socijalnim indikacijama, jer je tada ekonomsko stanje obitelji bilo teže nego sada, a 97% indikacija za dozvolu pobačaja se piše sa oznakom socijalni razlozi.

Novinarka govori za Šibenik, a tvrdi da je tako i u drugim gradovima u Hrvatskoj, pa i u zemlji, da je teško naći "trećerotkinju, a majke sa četvoro djece, kao da su izišle iz kakvog povjesnog romana."

"Abortus je najveća epidemija koja hara Jugoslavijom. Kažu ima ih više od 500.000 godišnje. A bezopasnog pobačaja nema: u tijelu i u psihi ostaju posljedice...!"

"Vjesnik" 19, 20. 5. 1984.

Svakako da ostaju posljedice. Vidimo iz svih članaka koji su navedeni, pa je još jednom potrebno naglasiti , da se to dešava i sada, kada, prema štampi više nema smrti za žene koje se opredjele za 'prekid trudnoće'. No smrt je sigurna za 500.000 nevinih malih sugrađana, a sigurne su, opet ponavljamo i posljedice koje ostaju u tijelu i psihi žene koje to prihvate. (op.Ž.P.)

"Fetusi u križarskom ratu"

..."Drugi pažnje vrijedan događaj, koji će, bez sumnje, na velika vrata ući u burnu povijest pokreta za zabranu pobačaja - jest prikazivanje jednog dokumentarnog filma na američkoj televiziji: snimio ga je jedan od bardova pokreta glasoviti konvertit (obraćenik - op.Ž.P.) dr Bernard Nathanson, koji je još prije deset godina upravljao (i, dakako, operirao) u jednoj od najvećih američkih (i svjetskih) privatnih ginekoloških klinika, specijalniziranih gotovo samo za abortuse. Dakle, doktor se preobratio, napisao knjigu "Aborting America", u kojoj se okomio na "masovna ubojstva - pobačaje", a sad snimio i film i to ultrazvučnom kamerom: tako je prvi puta pokazao javnosti, što se zbiva u maternici žene prilikom abortusa.

Naravno, trebalo je da Nathansov film bude potresan dokumenat o tome kako fetus, od dvanaestak tjedana, koji je sve do penetranije maternice kirurškim instrumentom navodno unutra mirno sisao prst (ili ručicu), najednom bačen u suprotni zid maternice, a onda, prestravljen na smrt, počeo lamatati nožicama i ručicama širiti usta u nijemom vrisku ("Nijemi vrisak" naslov je Nathansova filma), ukratko - fetus neizrecivo pati...Poanta je filma u svakom slučaju, više nego jasna: abortus je ubojstvo živoga djetata, koje pri tom još umire u najstrašnijim mukama i bespomoćno urliče. Nathansonova poruka glasi: **"To je film koji bi morala pogledati svaka trudnica prije nego što se odluči pobaciti!"**

U podnaslovu članka koji citiramo govori se i o knjizi, koju su napisali o temi pobačaja jedan francuski pravnik i jedan novinar. Knjiga nosi naslov "Trgovci nerođenim bebama"...Radi se o Claude-u Jacquinot i Jacques-u Delay-u. Pisac članka ima mnogo zamjerki, ali ipak ističe:

"Knjiga, bez sumnje, ima dobrih strana. Ona je upozorila barem na jedan ozbiljan problem - a to je, navodno, ubijanje fetusa, zamrzavanje i eksperimentiranje na njima. Onda tu je, navodno vađenje fetusa, carskim rezom da bi se dobili neoštećeni, i konačno, tu je (mnogo uvjerljivija) trgovina "fetusnim tkivom", odnosno masom "malih fetusa", koji se dobivaju u masovnim legalnim pobačajima do 10 ili 12 tjedana trudnoće...Nije se teško složiti s autorima "Trgovaca", kada tvrde da je ubijanje fetusa u eksperimentalne svrhe (ili još gore u trgovačke) svrhe nedopustivo: to, kao i zamrzavanje fetusa, da bi se oživili nekom drugom prilikom bilo u kakove svrhe, svakako je zločin (protiv prirodnog prava, iako to još nije sankcionirano **pozitivnim** krivičnim propisima) sramno je, i ne bi se smjelo dopustiti, da žene, koje uopće ne žele roditi, produžavaju trudnoću zato da bi prodale eksperimentalnim laboratorijima ili kozmetičkoj industriji svoje "što veće" čedo: i još mnogo toga drugoga što su nam tako živo i zanimljivo ispričali Jacquinot i Delaye, s onu je stranu dopuštenog i granice morala, i dobrog ukusa, pa i mnogih već danas važećih zakona!"

Autor članka konstantno stavlja pod upitnik vjerodostojnost i znanstvenu "dokazanost" i Nathansovnog filma i citirane knjige. Međutim, jedno je sigurno što i ona priznaje a i svaki normalan čovjek uviđa, da nešto mora biti na stvari, i u kolikogod to bilo u obujmu većem ili manjem, mnogo toga je s one strane granice i morala i dopuštenog i ozakonjenog.

Danas u mnogim zemljama svijeta postoje društva za zaštitu životinja, koja **protestiraju** na svaki i najmanji okrutni tretman životinja, te često, kako smo to čitali i ovih dana, uspiju da takove stvari gurnu pred sud i zatraže, ne bez uspjeha odmjerenu kaznu.

Postoje klinike za životinje - nikada nitko vjerojatno nije čuo da su nad nekom živinom izveli nasilni "prekid trudnoće". Kada bismo pitali o tome sve veterinare svijeta, bismo li našli kojega, koji je naišao na zahtjev marvogojca da izvuče nasilnim putem plod životinje ili da ga uništi.

Mnogi gradovi svijeta već desetke godina unatrag imaju groblja za četveronožne "prijatelje" čovjeka. Mnoga, međutim, djeca u "najkulturnijim" zemljama svijeta, odvoze se u kantama za smeće i kontejnerima na đubrište. I kolikogod se o tome pisalo i raspravljalo, sigurno pravo na sarkazam ili cinizam koji se upućuje braniteljima ljudskog života, ne pripada ni u najmanju ruku njima. Nije li to najveća perverzija, da na bogatom zapadu kupuju sebi djecu iz Vijetnama za upravo uvredljivo nisku cijenu, a svoju vlastitu djecu masovno šalju u smrt i na smetlište?

Trebalo bi svakog branitelja takovog postupka, postaviti pred samo jedno razmrcvareno tijelo malog djeteta i nesuđenog građanina, pa ga upitati da li je to ljudski, plemenito, mudro, pravedno, uzvišeno ili bilo što od onoga čime se danas kiti svjetska civilizacija.

Pisac članka završava s osudom "kozmetičke zloupotrebe fetusa, i to fetusa svih uzrasta...protiv eksperimenata na živim fetusima, kako god humane i važne znanstvene pobude"..."eksperimenti treba da se dopuste samo na već mrtvim fetusima no i to samo uz obaviještenost i dopuštenje majke i roditelja" - **svakako da mi tu moramo i svoje dodati: dijete mrtvo, ali odlukom roditelja, ubijeno, i da se zločin kompletira, ponuđeno da se mrcvari poput kakvog eksperimentalnog zamorca. (op.Ž.P.)**

SMRT MAJKE UBOJICE

"Lisebeth Burger, koja je 40 godina bila primalja, napisala je svoj dnevnik, koji je izašao pod naslovom "U četiri oka". Tu opisuje događaje, koje je sama, kao dugogodišnja primalja doživjela. Među ostalim opisuje strašnu smrt majke bez djece:

Jedne me noći pozovu sestre u bolnicu...Dovezli su ženu gostioničara u tvorničkoj kantini. S velikom vrućicom, bez svijesti; obilno je krvarila. Nadošla je strašna noć. Najstrašnija u mojem životu, a slijedilo je još nekoliko groznih dana i noći. Htjela bih, da su ih proživjeli i svi oni, koje je vrag ikada naveo na abortiranje...

Sat na zvoniku odbio je dvanaest...Na ovo se kucanje bolesnica ispravi...pogleda ukočenim očima punim užasa prema vratima...Sve više beči i širi oči... javlja se u njima groza ludila...kosa joj se kostriješi...hoće da iskoči iz postelje do otvorenog prozora da se sunovrati...

"Otići, samo otići..." usopljeno šapću blijede usne...na čelu joj se od straha sjaji znoj. Nama s najvećim naporom uspijeva, da je zadržimo. Onda se zavuče pod pokrivač, zavija i cvili u muci i strahu...A nikoga nema u sobi...Neko vrijeme leži u jastucima iscrpljena i kao mrtva. Žuta kao vosak i upala kao žena od sedamdeset godina. Onda opet prilazi avet i žena počinje govoriti:

"Što hoćete ovdje...sada...danas...? Vi ste mrtvi...nikada niste živjeli...ja nemam djece...tko vas je poslao amo?...Tu...tu...opet dolaze svi...jedan, dva, tri... Čujete kako zapomažu...čujete li ih? - Ne možemo ući u vječni pokoj...ti si nam uzela mir...uzela domovinu...protjerala si nas iz materinskog krila...ukrala si naš počinak...daj nam pokoj vječni...A oči...užasno šuplje oči..."

Šiljasti prsti bolesnice opet pokazuju i broje po stijeni. "Dva...četiri...šest...idite..." Pruža ruke kao da se brani. Udara oko sebe. Brani se od nevidljivih prikaza, koje se stiskaju k njoj, da opet klone. Ali ne dolazi do mira. Dolazi nova groza:

"Tu...tu...jedan, dva, tri...trinaest...zašto ste tako gnjusni, krvavi...rastrgani... razderani...goli...? Odlazite...odlazite!

Zar ne vidite...zar ne čujete, kako se jadaju i cvile, kako plaču i viču...tamo... sad...opet...mi nemamo vode krštenja, da operemo svoju ljagu...nemamo odjeću milosti, da pokrijemo svoju golotinju...nemamo svečanu haljinu za vječnu svadbu...isključeni smo...zebemo...gladujemo...daj nam svjetlo...svjetlo...ugrij nas... Ta zar ništa ne čujete?...tu...tamo...ovdje...jedan...dva...tri..."

Nenadano pobjesni opet i poviče: "Idite...idite...ne dotičite me se...pustite me da idem...odem...hoće da mi uzmu oči...srce...pustite me dalje, dalje."

"Sad...sad...opet dolaze...jedno za drugim...to je već veliko, skoro doraslo... to je ostalo maleno, dva, tri, četiri...tom je glava otkinuta...pet, sedam, osam, ovaj glavu nosi u ruci...devet, deset...to je bez nogu, a ipak se kreće...raspolovljeno je i krvari..jedanaest, dvanaest...i sada samo jedna ruka i jedna noga...Gdje ti je glava?...Drugi udovi?...Zašto nemate očiju...?

Nenadano trgne pokrivač u vis i pritisne ga na lice.

"Ne...ne...ne...idite...idite...vi nemate pravo da živite..." Izmučena padne natrag. Za neko vrijeme opet počinje: "Čujete li ih kako dolaze? Slušajte ih što govore...Ne možemo vidjeti vječno svjetlo...daj nam tvoje oči majko! Ti si nam uzela naše, daj nam svoje oči...zar ih ne čujete...tu tamo...jedan, dva, tri.. opet jezovito brojenje do trinaest.

Meni zastaje srce od straha, jer odjednom sve razumijem. Ali ne, to je buncanje, lude misli. Ipak nije moguće da je ubila trinaest...

Gurne sestru na stranu. Na sreću dođe liječnik. S valom krvi izađe dječja glava. Brza diagnoza: operacija smjesta. "Sve je pripravljeno", rekla je sestra predstojnica. Budući da je broj sestara za vrijeme rata bio veoma umanjen uslijed mnogih bolnica koje su djelovale, ja sam tada često pomagala kod operacija. Tako i danas. Nalaz je potvrdio moje očekivanje. Dijete je bilo raskomadano mehaničkim zahvatom u majčinoj utrobi. Nastala je upala potrbušnice. I k tomu još već satima neprestano krvarenje. Kako se može predvidjeti - do sutra je kraj. Obavijestili smo muža.

Taj je primio vijest veoma ravnodušno, dok nije čuo, da će svakako uslijediti istraga. Onda je i on počeo divljati. I radi pravnika, koji da nemaju drugog posla nego da turaju nosove u brakove drugih ljudi, mjesto da se brinu za svoje vlastite.

Dok je on tako bjesnio i kleo, počela je jadna žena, još uvijek napola u narkozi, opet brojiti: "Tu...tamo...opet dolaze...svi ...jedan...dva...tri...četiri...pet...šest ...sedam...osam..."

Muž je utekao, kao da ga vile gone.

Uboga žena vikala je i stenjala tri dana i tri noći. Ni najjače injekcije omamljujućega sredstva nisu je mogle umiriti. Uvijek je nanovo vidjela svoje trinaestero djece, što ih je nosila u svojem vlastitom tijelu, kako joj dolaze sa svojom tužbom, predbacivanjem i molbama. Nije se toliko osvijestila da bi se je moglo navesti na pokajanje i na povratak Bogu, ili da bi se moglo pokušati, da je se pogledom na Božje milosrđe i dobrotu oslobodi te užasne duševne patnje. A ni umrijeti nije mogla od same tjeskobe i straha. Sestre, druge bolesnice, dapače i sam liječnik, smutili su se radi te jezovitosti. Ni svećenik koji je došao nije mogao ništa. Nikoga nije poznala.

Za četiri dana bila je iznenada pri svijesti, bar se tako činilo. Obavijestili smo opet župnika, a poslali smo i po muža. Svećenik je došao. Prekinula ga je iza prvih riječi: "Da trinaest ih je bilo! Ne morate pitati..." No kad joj je počeo govoriti o milosrđu Božjem, rekla je posljednjom snagom: "Pustite me da idem...hoću u pakao...da tom nitkovu plaćam u vječnosti..."

Njezina zadnja riječ, koju je uputila mužu kada je stigao, bijaše. "Lopove!. I umrla je.

STARI LIJEČNIK NA SAMRTI

Umro je prije dvadesetak godina. Ležao je nemoćan godinama u krevetu, dvoren od svoje dobre žene. Svršio je studij u Pragu. Kao student koncem stoljeća izgubio vjeru. Ali ostao uvijek pošten, savjestan i siromašan. Službovao je mnogo godina u Bosni. Svakog utorka je izvjesio na Ordinaciji tablicu: Danas primam siromašne besplatno. Pod konac života doselio je u rodno mjesto svoje žene učiteljice u mirovini. Često sam ga pohađao. Poklonio mu Evanđelje. Nakon nekoliko mjeseci je rekao da zna cijele dijelove napamet. Kada je osjetio da se pribilžava kraj, prihvatio je jednostavno poziv župnikov da primi sakramente umirućih. Gospođa je rekla da se vjerojatno nije ispovijedio od vjenčanja. Kada je svećenik ušao s Presvetim u sobu i molio uvodne molitve, časni starina pred ženom i dobrim susjedima glasno izreče: "Nikada velečasni, nikada u životu nijesam učinio pobačaja, sirotinju sam pomagao na svaki način..." Prekinuo sam ga i rekao: "No zato, jer ste samo dobro činili, ići ćete u život vječni, kako to naš Gospodin kaže, a sada ćemo obaviti svetu ispovijed na samu. "Umro je potpuno miran i zadubljen u molitvu.

"Nikada nijesam u životu učinio pobačaja", to je bio pozdrav svećeniku koji k njemu dolazi. Shvatio je kao liječnik, kao čovjek i kršćanin, gdje je obzirom na njegovu profesiju srž problema.

Naše dobre priproste starice, Bosanke, Dalmatinke, koje su napučile Slavoniju zadnjih desetljeća. U crkvu se 'vuku', kako same kažu dok ih noge nose. Onda dolazi kraj. Pobožna sveta ispovijed. Svećenik za svaki slučaj pita: "Majko, jeste li možda kojem djetetu oduzeli život?" Često puta, uvele staračke oči, koje su još više zamagljene blizinom smrti, najednom živnu. "Ujače, hvala Bogu toga grijeha nemam. Rodila sam desetero, četrnaestero, ili više." Što drugo može reći svećenik, nego: "Majko, blago tebi, ti ćeš u nebo svojem Isusu."

ABORTUS I TRUDNOĆA

Pitanje: Dosada sam imala već tri abortusa, dva prošle godine i jedan u ovoj godini. Imam 22 godine i dosada nisam rađala. Sada imam sve uslove da rodim i to što prije. No, bojim se da ostanem u drugom stanju, jer mislim na eventualne posljedice. Da li da čekam još određeno vrijeme, pa tek onda da zanesem?

Ž.M. Zagreb

Odgovor: Zaista je vrlo tužno što ste sa toliko godina i u tako kratkom vremenu imali čak tri abortusa. No, šta je, tu je. Sada biste željeli da rodite..."

"Svijet" 10. 3. 1981.

Ovaj kratki odgovor specijaliste, ginekologa, zvuči kao marche funebre (posmrtni marš), a kolikima namijenjen? A koliki shvaćaju njegovu intonaciju? No, uvijek iznova liječnici, stručnjaci se zgražaju.

(I)legalan pobačaj

"'Usprkos zakonu koji od 1979. godine legalizira pobačaj, izgleda paradoksalno, da je sve teže, kako godine prolaze, legalno prekinuti trudnoću...U slučaju jedne žene koja je tražila prekid trudnoće, od 18 bolnica koje su zamoljene, 11 ih je izjavilo da nemaju mjesta za tu ženu.

U Parizu, od stotinu žena koje traže prekid trudnoće, samo ih petnaest dobiva potvrdan odgovor u javnim bolnicama...

U trenutku kada su se stvarali centri za prekid trudnoće, 90 posto šefova ginekologa bilo je protiv abortusa, kaže dr Jean-Claude Magnier...Danas je isto...

"Vjesnik" 12. VII 1982.

Prekid trudnoće

Sve je više mladih žena koje se odlučuju na prekid trudnoće. Što moraju znati o posljedicama? Ima li to neke veze s rakom?

...Posljedice prekida graviditeta nije moguće uvijek sagledati neposredno nakon zahvata. Sigurno je i dokazano, da prekid, osobito prvo trudnoće, makar i najstručnije izveden, može ponekad uzrokovati sterilitet, a češće infertilitet, odnosno spontane pobačaje i u slijedećim trudnoćama. Tada je mogućnost iznošenja uvjetovana velikim trudom, naporima, žrtvama, i trudnice i liječnika...Postoji mogućnost kronične upale kao posljedice izvedbe abortusa, a to eventualno ima veze i s uvjetima nastajanja raka.

Također i nasilno otvaranje grla maternice pri izvedbi abortusa može donekle pridonijeti stvaranju uvjeta za razvoj upale i karcinoma grla maternice. Oštećenja grla maternice svakako su predilekciono mjesto za eventualno nastajanje raka..."

"Arena", 8. 4. 1981.

P.s. I sterilitet, i infertilitet, i različiti oblici raka, prema izjavi stručnjaka moguća su posljedica pri izvođenju nasilnog prekida trudnoće. Koliko znadu to one žene koje traže pobačaj, koliko ih u to upute liječnici - to ne znamo. Vjerojatno mnoge ne znaju, kada se unatoč tolikim opasnostima podvrgavaju uništenju svojega ploda. (op.Ž.P.)

"U ime nerođenih"

Naslov je knjižice, koja govori o problemu pobačaja. Evo nekoliko snažnih misli različitih autora:

"Čovjek je sam sebi mjerilo (obzirom na rađanje djece - op.Ž.P.). Nitko ne može natjerati ljude niti da stupaju u brak niti da djecu začinju. Ali kad je dijete već začeto, onda se tu više ne radi o onima koji su pri tom činu sudjelovali, već o novoj osobni koja započinje život za sebe. To je sada već netko drugi, i po kakvom bi moralu trebalo njemu život oduzeti? Zar nismo svi bili u začetku do tri mjeseca i dalje? I da su se naši roditelji kojim slučajem odlučili na pobačaj, kome bi to život oduzeli nego nama?! Ili zar nisu bila u začetku sva naša djeca koju smo rodili, koju toliko volimo, za koju bismo i svoj život dali?

I zar ne bismo baš njima život oduzeli, da smo se odlučiti na pobačaj? Neshvatljivo je da su toliki ljudi tako slabe svijesti pa ne mogu voljeti neko svoje dijete samo zato što ga još ne vide, a znaju da ga pod srcem nose.

Ipak je činjenica da mnogi ne shvaćaju i da na tom području vladaju teške predrasude, krive predodžbe i neznanje. Naime, u vrijeme trudnoće, čvrsto se uvriježio pojam, 'oživjelo dijete' u petom mjesecu, kad majke osjeti prvi pokret. I to ne samo kod laika, već i u rječniku liječnika. Na temelju toga mnogi misle da dijete nije živo prije tih pokreta i da ništa ne smeta ako se 'neživo' i izbaci. Obično pri pobačaju ne vide ništa pa misle: 'To je samo krvarenje'.

Stvarnost je, međutim, drugačija. Čovjek je već kod začeća pravi, puni čovjek s već određenim svojim osobinama u maloj prostim okom jedva vidljivoj stanici. Univ. docent, dr. Bosiljka Durst - Živković kao prevodilac knjige "Život prije rođenja", isto kaže: "Život prije rođenja, bez sumnje je nedjeljiv dio ljudskog vijeka. Upoznavanje njegova toka, olakšava razuman pristup tim zbivanjima i približuje ih svijesti čovjeka. Misterij o embrionalnom razvitku se gubi i čitalac je suočen s istinom da je čovjek od začetka čovjek. To ga neminovno upućuje na jednak odnos prema životu prije i poslije rođenja".

Svakom čovjeku koji iole razmišlja je to i prema prirodi stvari jasno. Dođe li do spontanog pobačaja, očito je da je život, a mi to zovemo duša, napustio začetak, koji tada postaje mrtvo tkivo i tijelo ga majke, radi samozaštite odbacuje. Taj je, dakle, život - duša od početka u začetku, koji se razvija. Pustimo li sve prirodnom toku stvari, dolazi na svijet dječak ili djevojčica, koji će biti u životu vrsni radnici, stručnjaci, učenjaci, vođe svoje zajednice, dobri očevi i majke. Konkretno...koliko je čovječanstvo izgubilo takovih velikih, u bilo kojem vidu, likova, u masi od pedesetak milijuna ubijene djece svake godine. Iako se moramo prema izjavi liječnice, profesorice, jednako odnositi prema životu prije rođenja i poslije rođenja, i nije li ubojstvo djeteta prije rođenja jednako čovjekoubojstvo, kao i ubojstvo djeteta ili čovjeka nakon rođenja. (op.Ž.P.)

"Značajno bi bilo da prije pobačaja vidi svaka majka, onaj mali plod od dva ili tri mjeseca, kako poput male lutkice od tri do četiri centimetra, leži na svojoj lijepoj i udobnoj posteljici, ili pak da vide fotografske snimke razvitka djeteta snimane direktno u tijelu majke za vrijeme pregleda u raznim fazama od začeća do rođenja. Brzo bi se uvjerili da je dijete ne samo živo, već i da sliči na dijete, još prije nego li je žena i mogla saznati da je trudna.

Već sa 26 dana trudnoće, snimljen je u tijelu majke jedan od najranijih portreta čovjeka. Vidi se osnova izgleda djeteta. Tu su već obrisi čela, oka, usta, ždrijela, donje čeljusti, srca, vrata, krvnih žila, mokraćnog mjehura, debelog crijeva. Tada obično žena još ne zna, tek pomalo sumnja, jer je prošlo desetak dana da nije dobila menstruaciju. Zatim, npr. jedan drugi snimak sa 35 dana trudnoće: pravi izgled se sve više oblikuje, tu su već i male nezgrapne ručice. Na početku trećeg mjeseca, dijete je već dosta veliko, oko 3 cm, srce normalno radi, oči su formirane, uši su na svom mjestu, ruke i noge su već konačne. Svi organi su oblikovani. Dijete treba samo dalje rasti. Ono sliči na pravo dijete: bezbrižno spava ili se beć pomalo radosno praćaka. Majka tek doznaje da je stvarno trudna. Sve to o djetetu ne znaju mnogi ljudi i žene koji se odlučuju na pobačaj. Ali to znaju ljudi u komisijama za dopuštenje pobačaja, kao i stručnjaci za njihovo izvršenje..."

"Etičkom odgoju liječnika od najstarijih vremena posvećivala se najveća pozornost. Poznata je drevna Hipokratova zakletva koja se u bitnim elementima nije izmjenila ni do danas. Na kongresu Međunarodnog saveza liječničkih udruženja u Ženevi, godine 1948. raspravljalo se uglavnom o liječničkoj etici. Tom prigodom prihvaćena je modifikacija Hipokratove zakletve prilagođena današnjim potrebama i shvaćanjima. Nazvana je "Ženevska Formulacija Hipokratove zakletve". Ona glasi: "U času kad stupam u liječničke redove svečano obećajem da ću svoj život staviti u službu humanosti. Prema svojim učiteljima sačuvati ću dužnu zahvalnost i poštovanje. Svoje ću zvanje vršiti savjesno i časno. Najvažnija će mi biti briga zdravlje mojeg pacijenta. Poštivat ću tajne onoga koji mi se povjeri. Održavat ću svim silama čast i plemenite tradicije liječničkog zvanja. Moje kolege bit će mi braća. U vršenju dužnosti prema bolesniku, neće na mene utjecati nikakvi obziri vjere, nacionalnosti, političke ili klasne pripadnosti. APSOLUTNO ĆU POŠTIVATI LJUDSKI ŽIVOT OD SAMOG ZAČETKA. Niti pod prijetnjom neću dopustiti da se iskoristi moje medicinsko znanje protivno zakonima humanosti. Ovo obećajem svečano, slobodno, pozivajući se na svoju čast."

Tu su zakletvu prihvatila liječnička društva Jugoslavije i ona je obvezatna za sve naše klinike.

I u Kodeksu etike zdravstvenih radnika SFR Jugoslavije kaže se: "Vjerni principima socijalističkog humanizma zdravstveni radnici BEZUVJETNO POŠTUJU ČOVJEČJI ŽIVOT OD SAMOG ZAČETKA i aktivno se bore za unapređenje, čuvanje i uspostavljanje zdravlja kao jednog od osnovnih ljudskih prava". Dalje u istom Kodeksu stoji: "Polazeći od principa POŠTOVANJA LJUDSKOG ŽIVOTA OD SAMOG ZAČETKA, od socijalističkog humanizma i medicinske nauke, zdravstveni radnik smatra pobačaj biološki, medicinski, psihološki i socijalno štetnim".

I u "Deklaraciji o pravima djeteta", jednoglasno prihvaćenoj u Generalnoj skupštini Ujedinjenih nacija 20. studenog 1959. između ostalog se kaže: "Djetetu je zbog njegove fizičke i mentalne nezrelosti, potrebna naročita zaštita i briga uključujući odgovarajuću PRAVNU ZAŠTITU PRIJE I POSLIJE ROĐENJA." Potpisnica te deklaracije je i Jugoslavija.

Opaska: Sve svečane izjave, zakletve i deklaracije o pravima na život svakog čovjeka, pa i nerođenog djeteta, pune nas ponosom i radošću. Međutim, kakove li jezovite oprečnosti u činjenicama. Svake se godine, prema navedenim statistikama ubije do 55 milijuna djece, one iste, za koje te sve deklaracije ističu, da imaju pravo na zaštitu od prvoga časa začeća.

ŠPANJOLSKA PRVI LEGALNI "AB"

..."List "La voz de Asturias", objavio je vapaj jedne trudnice: "Duboko sam ojađena. Imam pravo na zakonski pobačaj, hoću ga ovdje, a ne ilegalno u inozemstvu..." U gradu Gijonu, četvorica su ginekologa, također 'po savjesti', odbila trudnicu (u početku članka se ističe da su šestorica ginekologa u gradu Cabuenesu u Asturiji, također odbili 'po savjesti' da izvrše pobačaj...). Samo 12 posto liječnika u Španjolskoj izrazilo je spremnost za izvrše zakonit pobačaj.

Zakon star niti mjesec dana, još je uvijek meta žestokih napada...sa crkvenih vrhova u zemlji..." Ispod članka se nalazi karikatura izvađena iz španjolskog časopisa "El Pais Semanal", Madrid. Na slici se vide dvije babe, jedna s obaveznom krunicom, a trećoj se vide samo pete. Kako je to glupo, i neistinito, vidi se po činjenicama iz članka u našim novinama. Da su, naime u jednom gradu odbili izvršiti pobačaj - četiri liječnika, u drugom čak šest, a da je svega 12 posto španjolskih liječnika izjavilo da su spremni izvršiti 'zakonski ' pobačaj. Naveli smo identično stanje obzirom na liječnike u Francuskoj. No bez obzira na to, nije teško razlučiti tko se mora stidjeti. Ili oni s krunicom, a za ljudski život ili oni koji vode nečasnu borbu protiv života, služeći se lažima kao gore navedenom. (opaska Ž.P.).

APSURDNA SLOBODA

Opet jedan naslov s velikim slovima, o velikom problemu - pobačaju. Kako reče jedan liječnik - Najvećoj epidemiji - smrtonosnoj, u našoj zemlji. Evo što u tom članku stoji.

"Politika priraštaja stanovništva, jedan je od bitnih dijelova razvojne politike svake državne i nacionalne zajednice, pa ne iznenađuje vijest da će se problemi pomlađivanja populacije u našoj zemlji naći uskoro na dnevnom redu Skupštine SFRJ. Međutim, već sada možemo ustvrditi, da će jedan podatak zacijelo izazvati veliku pažnju i uzbuđenje delegata: BROJEM PREKIDA TRUDNOĆE ŽENE JUGOSLAVIJE NA NESLAVNOM SU PRVOM MJESTU U EVROPI. Čak 73 Jugoslavenke od tusuću onih u fertilnoj dobi jedanput godišnje rješavaju se 'neželjenog ploda'. Istodobno u Čehoslovačkoj ima jedva nešto više od šest pobačaja na tisuću žena, u Danskoj oko četiri, u Italiji također četiri, a u Nizozemskoj jedan jedini prekid trudnoće na tisuću žena godišnje.

Evo još malo statistike među našim republikama i pokrajinama, u populaciji između 15 i 44 godine, na prvom je mjestu SR Srbija (bez pokrajina) sa 131 pobačajem. U SR Hrvatskoj su 1983. godine pobacile 54 žene (na tisuću - op.Ž.P.), u SR Crnoj Gori 48, SR Makedoniji 65, SR Sloveniji 57, u SAP Kosovu 24 i SAP Vojvodini 100 žena. U SR Bosni i Hercegovini bilo je te godine 46 prekida trudnoće u 1000 žena, ali je u populaciji do 19 godina tamo zabilježeno 129 pobačaja, što daje zaista zabrinjavajuću sliku zdravstvenog i seksualnog prosvjećivanja u toj republici...Svakako je uz seksualnu neprosvjećenost, potpuna liberalizacija (potpuna sloboda u pobačajima, op.Ž.P.), glavni krivac za spomenute konsternirajuće brojke. Kako kaže prof. dr Dubravka Štampar, koja se godinama bavi problematikom planiranja obitelji, " sloboda odlučivanja o prekidu trudnoće u nas je dovedena do apsurda". Mlada trudnica ne mora reći niti riječi -- dovoljno je da pokaže indeks i pobačaj je odobren... U nastavku članka se veli da liberalizacija pobačaja nije jedini uzrok porastu abortusa, nego "Takozvanu seksualnu revoluciju očito nije pratio program priprema stanovništva od neželjenih popratnih pojava."

"Vjesnik", 12. 10. 1985.

Opaska: Članak o apsurdnoj slobodi pobačaja, nosi u sebi cijeli niz apsurda. Čuli smo da smo po pobačajima na prvom mjestu u Evropi, a Evropa sigurno u cijelom svijetu. Prvo mjesto na jednoj krvavoj Olimpijadi. Apsurd je u tome, što ipak nismo najsiromašniji u svijetu, a što se i opet ponavlja, kao i kod planiranja obitelji ista slika. Najsiromašniji krajevi imaju najmanje pobačaja (SAP Kosovo 24 a s druge strane oni najbogatiji vode u pobačajima. Apsurd je i u činjenici da mladi u jednoj republici imaju zabrinjavajući broj pobačaja, a općenito govoreći da je dovoljno pokazati indeks, pa da se pobačaj bez riječi odobri. Apsurd je u traženju da se mladima, zahvaćenim seksualnom revolucijom pomogne da se obrane od neželjenih popratnih pojava (trudnoća), pomaže se samo poukom da se toga liše umjesto da im se rekne koja o moralnijem načinu života. Što reče jedan državnik: "Ne bih lako rekao malodobnici da uzima pilule, nego radije da se čuva onoga što dovodi do neželjenog stanja."

POBAČAJ I "ZDRAVSTVENE INDIKACIJE"

Majka pred izvršenje pobačaja, dolazi još na zadnje savjetovanje psihijatru. Dobila je dozvolu za izvršenje pobačaja, jer boluje od skleroze. Liječnik mora dati svoje mišljenje. U razgovoru s pacijenticom je saznao da je ona vjernica. Njegov psihijatrijski zahvat je izgledao ovako:

"Vaše dijete, gospođo, radi Vaše bolesti može doći i samo bolesno na svijet. U tom slučaju ćete, ako ste dovoljno jaki, nositi svoj i njegov križ. Ali dijete može biti i potpuno zdravo, kako to medicina i tumači. U svakom slučaju, ukoliko se odlučite za porod, molim Vas da me uzmete za kuma Vašem djetetu." Majka je prihvatila zahtjev. Rodila je zdravo dijete, liječnik je kumovao na krštenju, i već nekoliko godina, kadgod dođe iz inozemstva, obavezno pohađa svoje kumče, kojemu je bio ne samo householdkršteni, nego i životni kum.

Još 1929. godine udala mi se je rođakinja za mladića u svojem rodnom mjestu. Bogata obitelj, mnogo marve, mnogo zemlje, mnogo posla. Očekuju nakon godine dana prvo dijete. Liječnik govori mladoj ženi: "Slabi ste na plućima, pa bi bilo potrebno da uklonimo dijete. Ili dijete, ili Vi." Mlada žena, iz kršćanske obitelji, odbila je bez premišljanja taj savjet. Rodila je ukupno sedmero djece. Muž joj je odavno umro, a ona je još živa (u 1985. godini).

Ljudske dileme
"Oduzeti život ili ne?"

Doktor Bonimond, akušer na univerzitetskoj klinici u Bordou, priča:

"U jednom teškom porođaju dete je došlo na svet faktički mrtvo. Specijalista - akušer, veliki bigot ('pretjerano pobožan' op.Ž.P.), učinio je protiv moje volje sve da bi oživeo dete koje je očigledno bilo pravo čudovište i imalo na vratu tumor velik kolika sama njegova glava. Nekoliko dana kasnije dete je operisano i tumor odstranjen. Danas je to ljupka devojčica koja na vratu ima jedan mali ožiljak, jedino svedočanstvo njenih prvih nesreća."

(NIN, 18. novembar 1962.)

Ne moramo li ovdje dodati. Kada bi ta 'ljupka devojčica' saznala da joj je doktor "bigot - bolesno pobožni", spasio život, a onaj drugi ju osudio na smrt, kome bi poklonila svoju životnu zahvalnost i ljubav? A takovih ljupkih djevojčica i dječaka, smaknu svake godine u cijelom svijetu do 50 milijuna. Doliko je krivnje u tom masakru na roditeljima, koliko na ovakovim liječnicima zna samo Stvoritelj, koji proklinje prvog ubojicu i osuđuje na vječni gubitak mira.

"Gospođa Mišele iz Eks Provansa priča o svojoj kćeri Veroniki:"Kad joj je bilo šest meseci, počela je da pati od ozbiljnih kriza. Objasnili su mi da će, ako ostane u životu, biti bogalj, da neće moći da hoda, da govori, itd. Godinu dana kasnije, ona je obolila od malih boginja. Svi oko mene, porodica i prijatelji, počeli su da mi govore, da je bolje da mala umre.

No četvrtog dana krize su prestale. Posle petnaest dana ona je mogla da sedi uspravno. Sad ima pet godina, hoda, trči, skače kao svaka druga devojčica...

"Može li se uopšte reći da je bilo koja bolest neizlječiva?"

(NIN, 18. novembar 1962.)

U gore navedenom slučaju se zapravo govori o problemu eutanzije, ubojstva iz milosrđa. No kako liječnik završava s pitanjem, da li je ikoja bolest neizlječiva, možemo i mi, uz sve poštivanje medicine, koja kao nauka čini čovjeku tolika dobra, postaviti pitanje: "Može li ikada liječnik preuzeti ulogu suca kada se radi o životu ili smrti - bilo djeteta, bilo majke, bilo tzv. neizlječivih bolesnika?"

"Neverovatna beba"

"Danijela Harington je čudo od deteta. Njena majka je na početku trudnoće doživela saobraćajnu nesreću i lekari su joj savetovali da abortira. Ona je odbila. Htela je dete. Želela je samo da beba bude normalna. Mala Danijela ne samo da je normalna, već svojim sposobnostima zapanjuje lekare: čvrstu hranu za bebe počela je da jede već nakon jedanaest dana, da pije iz šolje posle pet nedelja, prvi put je stala na noge kad joj je bilo tri meseca, a naučila je da pliva pomoću gumenog pojasa - kad je napunila šest meseci."

"Ilustrovana Politika 30. XII 1975.

Koliko bi bilo na svijetu danas takovih "nevjerojatnih beba", da nije nevjerojatne zloće opakih roditelja i prepotentnih liječnika. Evo takovog primjera iz vlastitog doživljaja.

Dijete će biti abnormalno

O blagoslovu kuća došli smo u kuću jednog ministranta. Dječak je najbolji đak u razredu, uzoran ministrant, izvanredno tjelesno razvijen i ugodne vanjštine. Ostavio sam ga na samu s mamom, da čujem 'da li sluša'. Majka iz čestite hercegovačke obitelji gladi sina po glavi, a onda mu blago kaže da ide za svojim drugovima. Priča mi njegovu povijest.

"Kada sam bila u četvrtom mjesecu trudnoće, pala sam s tavana. U bolnici mi rekoše, kako bi bilo najbolje da dijete uklonimo, jer će biti fizički ili psihički neispravno. Nijesam htjela pristati. Rodio se moj sin. Bojala sam se posljedica, o kojima su mi govorili. A sada? Eto, hvalite ga Vi, hvali ga u školi nastavnik, dobar mi je i poslušan i posebno osjeća za mene. Više puta ga gledam kada smo sami i mislim što ga je moglo zadesiti. Tada ga zagrlim i suze mi udare na oči. Moj mališa me pita: "Mama, zašto plačeš?" Što da mu odgovorim? Zar da je bio osuđen na smrt? Jedina mi je utjeha i sretna sam što sam svjesna da niti jedan trenutak nisam pomislila da ubijem svoje dijete."

Eto opet jednog nevjerojatnog djeteta. Nisam ga dugo vidio, ali sam čuo da je završio uspješno jedan od fakulteta. Koliko takovih crna zemlja krije, a bili bi radost svojih roditelja i dobro svoje domovine.

"Znam što ćete mi reći"

Primio sam svoju prvu župu prije mnogo godina. Prvo dijete koje sam krstio, bilo je iz kuće pokraj crkve. Kada je majka očekivala treće dijete, došla je jednog dana sva zaplakana i molila za razgovor. Liječnik mi je rekao", tužila se,

"da sam slaba na plućima, pa da bi bilo najpametnije da se dijete ukloni, jer bih mogla stradati u porodu."

Nastavila je i rekla: "Znam što ćete mi reći. Znam da mi Vi ne možete dozvoliti da dadnem ubiti svoje dijete, ali sam Vam se došla požaliti." Odgovorio sam joj kratko: "Za svakoga čovjeka je strašno kada zna da nekome prijeti smrtna opasnost. Svećeniku je to posebno teško kada se radi o majkama s djecom. No i sama zna da to svećenik ne može dozvoliti." Ako učinite pobačaj, ubiti ćete sigurno jedno ljudsko biće, a možete zaglaviti i Vi. To dijete neće biti kršteno, što je Crkva uvijek naglašavala, a Vašoj duši će to biti veliko opterećenje jer je pobačaj strašan grijeh. Molite se, a i ja ću Vas uključiti u molitve, pa se nadajmo pomoći Božjoj." Rodila je sretno, a nakon pregleda, majka tvrdi da je liječnik pitao: "Snašo, što ste to radili sa svojim plućima? Ništa se više ne vidi." Rodila je šestero djece, što baš u Slavoniji nije običaj, barem kod domorodaca - i živi još danas nakon više od trideset godina.

Naš je dnevni tisak češće pisao o temi: Porođaj kao faktor ženinog zdravlja. I domaći i strani liječnici, kako navodimo u ovom svesku, ističu totalnu obnovu žene po trudnoći, počevši od mozga i srca, pa do obnove kože.

MUŠKARCI I POBAČAJ

"Nekoliko tjedana nakon raskida sociolog Artur Shostak, ušao je sa svojom bivšom djevojkom u vlak u Philadelphiji i otpratio je do klinike za pobačaje u predgrađu. Oboje su bili za operaciju, ali Shostak je bio potpuno nepripremljen za takvo iskustvo. Još je bio ljut na prethodno tumačenje službenika klinike koji je o pobačaju govorio kao o 'odstranjivanju nakupnine tkiva'. Nije bilo ni kakva savjetovanja ni literature za muškarce, a klinika mu je zabranila pristup u operacijsku dvoranu i sobu za oporavak. "Bio sam užasnut", prisjeća se . "Pobačaj je i muškarčev problem, a nema gotovo nikoga da pomogne mnogim muškarcima, koji ga proživljavaju svake godine."

Otada Shostak već gotovo deset godina proučava utjecaj pobačaja na muškarce. Njegov zaključak: pobačaj je golem duševni potres za muškarce, možda jedini takva značenja koji većina muškaraca proživljava neznano, bez ičije pomoći. Shostak, profesor na Univerzitetu Drexel u Philadelphiji, ispitao je tisuću muškaraca pobačajnih veterana, u osamnaest država SAD, koji su pratili svoje žene ili djevojke do klinike za pobačaje. Izvještaj na kojem će se temeljiti knjiga (Arthur Shostak, Gary Mc Louth i Lynn Seng: "Men and Abortion: Lessons, Losses and Love". "Muškarci i pobačaj: pouke, gubit i ljubav", izdat će ju Praeger u ovoj godini) , pokazao je da se većina muškaraca osjećala osamljenima, da su bili ljuti na sebe i svoje partnerice i u strahu od fizičkih i emocionalnih nevolja što ih mogu pretrpjeti žene..."

"Iako je 93% muškaraca reklo da bi učinili sve što je u njihovoj moći samo da ubuduće izbjegnu pobačaje, trećina ih se opet našla u istoj situaciji.

Muškarci su uglavnom krili svoj stres i prekrivali svoje sumnje željom da pomognu ženi i 'učine pravu stvar'. Četvrtina muškaraca ponudila je da plaća troškove podizanja djeteta ako bi žena bila protiv pobačaja, a pola neoženjenih bilo je pripravno da se oženi. Otprilike 26 posto muškaraca, smatralo je pobačaj ubojstvom, 81 odsto njih izjavilo je da su razmišljali o djetetu koje se moglo roditi, ali malo ih je željelo nagovoriti ženu da se predomisli.

Mnogi muškarci izgubili su vlast nad sobom i plakali za vrijeme anketnog razgovora. Arnold Medvene, psiholog u Savjetodavnom centru Univerziteta Maryland, kaže: Pobačaj je jedno od najvećih iskustava smrti što ih ljudi doživljavaju. On oživljava vrlo važne i vrlo primitivne porive, uspomene i osjećaje." Ili, kako je rekao jedan od anketiranih muškaraca: "To je rana koju ne možeš vidjeti ni osjetiti, ali ipak postoji". Najčešća reakcija, bila je osjećaj bespomoćnosti. "Velik dio muškaraca navikao je da upravlja situacijom, a u ovom slučaju to nije moguće", ističe Andre Watson zdravstveni odgojitelj u Centru za planiranje obitelji za muškarce u Washingtonu,"Osjećaju se nemoćnima, a mnogi nisu navikli na to."

"Izbor", 2/1984.

MUČENICE RAĐANJA RADIJE SMRT NEGO POBAČAJ

U poratnoj propovjedničkoj literaturi, spominje se ovaj slučaj. Ugledni mladi par iz Rima, kneževskog su porijekla. Mlada žena veoma slabog zdravlja, a očekuje prvi porod. I na najtaktičnije aluzije o pobačaju, odlučno odbija tu mogućnost. ubiti dijete da sebe spasi. Muž ju nježno voli, no i on nije za pobačaj jer su oboje vjernici. Rodila je, ali uz cijenu vlastitog života. Ona to zna, pa zahtijeva da joj pozovu muža i donesu dijete. Muž grca od plača, ona se s njim oprašta, a onda tepa djetetu koje su stavili na njezinu samrtničku postelju: "Živi dijete moje. Majci nije žao umrijeti samo da ti živiš." Ne samo muž, nego i liječnici i medicinsko osoblje ne može sustegnuti suze. Majka umire da dijete živi. Nije melodrama. Žao mi je da nijesam zapamtio inače poznata imena. Danas se ne rijetko govori o pravu žene na život, po kojem smije uništiti život djeteta da spasi svoj. Ne postoji nijedno drugo područje u ljudskom životu, gdje se daje takova vrsta prednosti. Nebrojeni su primjeri otaca i majki koji su dali svoj život da spase život svoje djece.

Kada tone brod, dolaze djeca, pa žene, a onda svi ostali.

Možemo li zamisliti vojnika, koji bi izdao domovinu da svoj život spasi?

Da li bi itko shvatio časnika koji bi predao vojnika da sebe spasi?

Čitamo svakodnevno gdje se ljudi bacaju u vatru, vodu, pod vlak da spase tuđu djecu od smrti. Često i sami stradaju.

Da li ima ikakovo opravdanje za majku koja hladnokrvno dozvoljava da joj dijete raskomadaju ili samelju, da se spasi ne samo život, nego često i daleko manje vrijednote, kao što su ekonomski prosperitet, želja opakog muža, ljudski obzir, ili nešto slično?

"Umrla jer je htjela postati majka

Pod tim naslovom donosi "Vjesnik" kratku, ali dirljivu povijest materinske ljubavi.

"Jeanne (20) i Felix (21) iz Diesta u Belgiji bili su sretan i zaljubljen mladi bračni par. No, da bi obiteljska sreća bila potpuna, željeli su iz sveg srca dijete. Liječnici su kod Jeanne već odavno ustanovili lakšu srčanu manu i preporučili joj da ne postaje majka, jer bi to moglo biti kobno. No, Jeanne nije htjela poslušati savjet i odlučila je da radije operira srce i zatim rodi, nego da ostane u braku bez djece. No, srce joj nije izdržalo operaciju."

Tako novinska vijest. A čuli smo i drugih. Da svake godine deseci tisuća majki umiru, jer su htjele ubiti djecu, pa su ubile i sebe. Novinar kaže da je za mladu ženu bilo kobno što je htjela roditi. Nije li daleko kobnije i užasavajuće, da su tolike majke odbile da rode, pa radi toga ubile i djecu i sebe?

Indijanka i pobačaj

"Nuditi Indijanki pobačaj kao oblik oslobođenja, može samo izmamiti njezin podsmijeh..."

Neovisno o tome da se indijansku ženu ne pita apsolutno ni o čemu, a pobačaj sigurno neće biti izuzetak, odgovor koji bi ona dala, sigurno bi se razlikovao od onoga gradske žene. Indijanka bi se jednostavno nasmijala, kaže antropolog Margarita Nolasco.

Indijanka...se bori da izbjegne prirodni pobačaj uzrokovan pothranjenošću i nedostatkom liječničke njege. Borba Indijanke je u tome da preživi, jer od deset ili dvanaest trudnoća koliko ih ima u toku svog dugog plodnog života (udaje se vrlo rano), trećina završava upravo prirodnim pobačajem, trećina umire u prvim godinama života, a samo trećina preživi. Tako je prosjek indijanskog para četvoro ili petoro djece.

Činjenica je da poznaju mnoge biljke koje im pomažu u provociranju pobačaja, ali su za njih važnije i brojnije one koje pozitivno djeluju na njihovu plodnost, što dovoljno govori o njihovu odnosu i interesu da imaju djecu. ..Antropolozi smatraju da su problematika provociranog pobačaja i metode protiv začeća apsurdni kad se nastoje nametnuti indijanskoj ženi. Nuditi pobačaj Indijanki kao oblik oslobođenja može samo izmamiti njezin podsmjeh, jer za nju bi oslobođenje značilo nove mogućnosti za njezinu djecu, više zdravstvene zaštite, obrazovanja i hrane."

"Vjesnik", 13. 8. 1979.

Prije kraćeg vremena su jedne naše novine donijele nešto što bi imalo zvučiti kao životna parola obzirom na rađanje djece i to u bogatoj Njemačkoj: "Manje djece, više novca". Sigurno da Indijanke nijesu toliko ograničene da ne znaju i ne vide kroz tolike godine što zahtijeva odgoj i podizanje djece. Pa tko ispada glup i pokvaren, nije teško odgovoriti. I dodati: mnoge bi žene kulturne bijele rase trebalo poslati na izobrazbu južnoameričkim ženama i majkama. (op. Ž.P.)

BORBA ZA ŽIVOT NEROĐENE DJECE

Prije nekoliko godina su naše novine donijele sliku žene i djeteta. Uz sliku je ovaj komentar: "Majka sa svojim dvanaestim djetetom. To je već svakako heroizam." No to nije sve. Novine izvješćuju da je svako dijete rodila sa primjenom teškog zahvata, carskim rezom. Da je toliko puta svjesno prihvatila materinstvo, znajući što je čeka, to je sigurno u našem vremenu uzdiže na mučeništvo rađanja.

Priprosta ali pametna

Pričala je to žena jednog kočijaša u teškim poratnim godinama. Imala je već petoro djece, a očekivala je šesto, iako slabog zdravlja. Liječnik je savjetovao pobačaj. Kada nije htjela slušati, razljutio se i počeo galamiti. Ona mu je mirno rekla:"Nemoj da se ja razljutim. Znam da imaš neke injekcije za pojačanje. To mi daj, jer ja želim dijete." Rodila je i to i još jedno ili dva poslije toga. Svakako da je ta svojoj zemlji i svojoj zajednici nešto ostavila. Više nego njezine bogate susjede koje su je svaki dan vrijeđale, a koje su iza sebe ostavile jedno ili dvoje samožive djece, od koje neće imati ništa ni Crkva ni narod.

Otac napada - majka brani

Došla je u župski ured sva utučena (i natučena). "Velečasni, muž me tuče kao životinju. U trećem sam mjesecu trudnoće i sili me da pobacim dijete. Ide u crkvu, sluša propovijedi, ali ponavlja jedno te jedno: 'Neću da ga rodiš, dosta mi je djece, ubit ću te ako ne odeš na čišćenje.' Što učiniti?" Svećenik je savjetovao da ga poplaši tužbom, no ona to neće,a veli bilo bi tada još više batina.Tada je župnik savjetovao majci da kaže mužu, kako svećenik već zna - a to se u selu brzo sazna da očekuju dijete. Biti će mu vjerojatno neugodno da i dalje progoni ženu - jer nije bio bez vjere. Žena se više nije pojavljivala. Dijete se je rodilo. Kada mu je bilo dvadesetak mjeseci - župnik promatra kroz prozor, kako otac vodi za ručicu svoju kćerku i nešto joj tepa. Pri prvom susretu nakon toga, že-

na sva radosna veli župniku da muž tako voli kćerku, da joj i nožice i ručice ljubi, a bez nje ne ide niti u gostionicu na svoje 'redovno pivo'. "Samo jednom prilikom sam mu rekla", priča majka, "vidiš, a htio si da dijete ubijemo." Skočio je stisnutih pesnica prema njoj i urliknuo: "Još jednom mi to reci, ubit ću te!". Ponosni, tvrdoglavi i ludi muškarac. Takovi su primjeri - doslovno - nebrojeni, jer ima mnogo žena, koje su morale voditi borbu za život kojega djeteta.

Neće ubiti moje dijete

Radili su u istoj radnoj organizaciji. On stariji od nje osam godina, ona se tek zadjevojčila. Kada su roditelji saznali da će djevojka roditi, sve je bilo spremno da se stvar zataška, dakako pobačajem. Čim je to mladić saznao, doletio je u kuću djevojke i povikao: "Moje dijete nećete ubiti. Nemojte se usuditi da takova nešto učinite!" Na brzo su se spremili za vjenčanje, vjenčali se, a sada su sretni i uzorni roditelji nekoliko djece.

Otac brani - majka napada

Imali su već troje djece. Jedno milije od drugoga. Već su trčkarali oko crkve na filijali i pravili društvo župniku koji je čekao da vjernici dođu u crkvu. A onda su javili župniku. Majka čeka četvrto . Otac želi dijete, ali ona ne. U obiteljskom centru su nakon obavijesti o tome obećali veću novčanu pomoć. Iako joj je muž prijetio, ako se usudi ubiti dijete, dok je on bio na poslu, ona je otišla i učinila pobačaj. Svakakovih žena i svakakovih majki.

Razgovor u vlaku

U Vinkovcima uđe u vlak prema Osijeku velika grupa putnika. Među njima najviše žena, koje se vraćaju 's pijaca', iz trgovine, bolnice itd. Ubrzo se upoznaše. Poče razgovor o svemu i svačemu. Jedna sredovječna žena prislanja uz sebe trogodišnje dijete, koje pomalo plače i 'tenta' majku. Ona ga blago smiruje i na upit suputnica odgovara da je bila kod liječnika, jer je mali bolestan. To joj je peto dijete, ali je od poroda osjetljiv. Tada se javlja jedna 'gospoja', koja joj stane čitati lekciju o zaostalosti. Zar ona ne zna za čišćenje, pilule, čuvanje i sve drugo. Tko joj je kriv što pati kada je glupa. I ona je mogla imati toliko djece, ali je ona našla babicu koja ju je svaki puta uz lijepu nagradu lišila neželjenog tereta. Majka djeteta je oborila oči i ušutila slušajući razgovor između suputnika. Znatiželjne žene upitaše i 'gospoju' odakle ona putuje. Raspričala se o svojim bolestima, i kako se upravo vraća iz Zagreba gdje je bila na zračenju, jer se sumnja da ima rak. Pričala je, uzdišući brisala suze i pokazivala lijekove koje je izvadila iz svoje ručne torbice.

Vlak je zastao na prvoj stanici. Žena s bolesnim djetetom uzme u jednu ruku svoju torbu, s drugom nježno prihvati dijete, a onda na izlazu, okrenu se 'gospoji' i rekne:"Vidite gospoja, ja imam petero moje dječice, koja me neće pojesti, a vas će izjesti vaš rak, koji ste i zaslužili."

Izgleda okrutno, ali sa mnogo gorke istine.

Da nam curice ne postanu trudnice

Pod tim naslovom napisao je nedavno jedan novinar podugačak članak. I to se dešava. A kako se rješava? U Engleskoj je prema ispitivanju jednog godišta žena koje su učinile pobačaj, ustanovljeno da je više neudatih majki u jednoj godini učinilo pobačaj, no njihovih vršnjakinja koje su u braku. Za naše krajeve vrijedi nešto slično. No, niti djevojke trudnice ne rješavaju svoj problem uvijek na taj način.

Nije tako davno, da je jedna djevojka došla u župski ured i izjavila da više ne može dolaziti na vjeronauk. Veoma sam se začudio, a ona je stidljivo obrazložila da očekuje dijete. Sa suzama u očima je ispričala o jednom času slabosti i o nepoštenju mladića. Vjerovao sam joj sve, jer zaista nije bila loša. Utješio sam je i pohvalio da nije posegnula za životom djeteta, s nekoliko riječi ju ohrabrio, ako ga lijepo odgoji, da će imati pomoć i potporu u životu kao i svaka druga majka, pa je smireno otišla. Rodila je dijete koje su radosno prihvatili i njezini roditelji. Kolike, da 'sačuvaju svoje poštenje', učine još veći zločin. Pokušaju oprati izgubljenu djevojačku čast krvlju svojeg djeteta. Ova to nije učinila.

Još jedna takova

Bila je veoma pametna, medicinska sestra, i veoma naivna, kao mnoge inače dobre djevojke. Redovno na vjeronauku, sv. misi, pristojnog vladanja. I ona je stradala. Patila je i ona i njezini roditelji. No, iako je mogla, kao član bolničkog kolektiva vrlo lagano 'urediti stvar', nije htjela. Kada je rodila dijete i došla ga prijaviti za Krštenje, pozvao sam da dođe sa ostalim roditeljima na propisanu pripravu za sv. Krštenje. Bila je i sve lijepo pratila. Trebalo je odrediti datum krštenja djeteta. Svi će ostali u nedjelju, no ona ako želi, može i običnim danom sama, da ne bude nepotrebnih seoskih komentara. Župnik joj je ipak rekao. "To je tvoje dijete, a ti si njegova majka, kao i sva druga obzirom na patnje i teret majčinstva. Preporučio bih ti da dođeš s ostalima na krštenje. Time ćeš najbolje zatvoriti usta nepozvanim sucima". Poslušala je i došla u pratnji svojih roditelja i rodbine. Tim je postupkom izazvala kod svih čestitih župljana ne samo sućut i odobravanje, nego i poštovanje.Nije na odmet ovdje spometnuti toliko naglašenu opasnost od neplodnosti, za sve one djevojke i žene, koje unište prvi plod svojeg materinskog krila. Netko bi rekao kao i da sama priroda, a mi kaženo - kao i da sam Stvoritelj veli: "Nijesi više vrijedna da budeš majkom.

Kakova je to strašna prevara za njezinog budućeg muža - ta koji muž ne želi barem koje dijete? A rastava braka koja iza toga slijedi - još je jedna kazna, koja stiže majku - nemajku, koja želi smrću djeteta 'izmiriti svoje djevojačke račune'.

Zajedno u grubu - zajedno u vječnosti

U mojem rodnom gradiću neposredno pokraj grobljanske kapelice, nalazila se jedna lijepa grobnica. Polazeći s majkom na grob njezinih roditelja slušao sam dirljivu priču. Majka se nalazila pred porodom. Svi su znali da je radi njezinog slabog zdravlja porod opasan po nju i po dijete. Svi su u kući željeli dijete. U porodu umre i majka i dijete. U lijes su položili majku, a na njezine grudi i dijete, koje je babica krstila pri porodu. Cijelo mjesto ih je pratilo na zadnji počinak. Iako takovi slučajevi nijesu česti, ipak je u povijesti brakova dovoljno da se čovjek sjeti one Gospodinove: "Od ljubavi ove veće, da tko život svoj položi za prijatelje svoje." Takove majke će, istina u isti grob sa svojom djecom, ali će isto tako s njima u isti vječni život koji su zaslužile najvećom žrtvom - žrtvom života.

Podmladak ljudski i životinjski

Naš jezik pozna lijepe izraze, koji govore o ljubavi životinje prema njezinoj mladunčadi. Kaže se: "Nosa ih ko mačka mačiće." Ili: "Brani ih kao kvočka piliće." Poznata je i ona: "Brani ih kao lavica laviće."

No naš jezik u vezi s tom temom, ali kada se radi o najplemenitijem podmlatku - ljudskoj djeci, pozna i drugu vrstu 'izreka'.

U našoj se Slavoniji mogu čuti i ovakove uzrečice: "Niti oko krmače nije lijepo vidjeti puno prasaca, a kamoli oko žene mnogo djece. "Jedan je župnik u gnjevu replicirao u propovijedi: "Ali i krmača voli svoje prasce makar ih ima mnogo i doji ih, a ako žena ne voli svoju mladunčad, tko je gori takova žena ili krmača?"

"Koti se ko zečara", "Ne zna ništa drugo nego rađati djecu", "Kada ćeš se okotiti?" - te i tomu slične sotonske sentencije, natjerale su mnogu majku da radije ubije dijete, nego podnosi 'sramotu' rađanja.

Majka - čudovište
Potencijalna čedomorka

Opet nešto iz bogatih, razvijenih zemalja. Majka očekuje dijete. No, prvo dijete se rodilo gluhonijemo. Majka se boji da će i drugo biti takovo. Ide na različite testove, koji imaju pokazati da li dijete pod srcem majčinim čuje zvukove ili je gluho. Liječnici su ustanovili da reagira čak i na blagi zvuk koji nastaje kada njezina majka grize jabuku. Majka, sva sretna odlučila se je da rodi. I rodila je zdravo dijete. Mnoge su svjetske novine pisale o tome i donijele sliku majke i djeteta. No to će dijete kada odraste i dobije tu sliku u ruke i izvještaj o opasnostti u kojoj se nalazilo, sigurno osjetiti veliku ljubav i poštovanje prema majci, koja je mirno razmišljala bili ga ubila ili ne, naprosto zato, da ne rodi gluho dijete.

Koliki očevi i majke mirno raspravljaju o umorstvu svoje djece međusobno ili sa stručnjakom. Netko napisa prije par godina da je jeftinije klanje jednog djeteta, nego jednog teleta u gradskoj klaonici. A svi znamo da se veoma često radi o vjernicima, koji napokon pretstavljaju većinu u zajednici.

'Privatna' borba protiv - tuđe nerođene djece

Došla je prije ispovijedi u kancelariju, da se optuži, kako je u tim krajevima čest običaj. "Ujače, ubila sam dijete. Iako sam prešla četrdeset godina, a imam ih već perero, ja bih i to rodila. Mi Bosanci volimo djecu. No moje susjede i s jedne i s druge strane su me toliko napadale i vrijeđale da se nisam usudila izaći na ulicu. Štipale su me za trbuh i pitale: "Krmačo, kada ćeš se oprasiti?" Klonula sam i napravila što nisam smjela. Sada sam tako nesretna da mi je cio svijet crn pred očima. Ne znam da li sam živa ili mrtva. Hodam okolo izvan sebe. Molim Vas za ispovijed, pa što mi bude."

Svi znamo povijest prvog grijeha. Sotona zavodi ženu. No ako postoji danas ikakav grijeh sotonskog zavođenja, a to je sigurno guranje u zločin ubojstva nevinog djeteta. To su često, i u prvom redu, majke i svekrve. Naš pučki pisac Matasović opisuje jednu takovu mirnu, poštenu i pobožnu dušicu, koja svaki dan kuka pred trudnom kćerkom: "Kćerce, kuda ćeš s tolikom djecom , kako ćeš ih othraniti? Ako umreš što će biti s ostalima?" Jedan misionar je viknuo o misijama: "Bacite bake, majke i svekrve, svoje krunice u Savu, jer kada ste bile mlade, same ste morile svoju djecu, a sada to učite svoje kćeri i snahe. Nikada Božjeg lica nećete vidjeti!"

Da sam ja slušala popove

Slavonska župa. Od 1880 do 1950. smanjila se za oko 500 duša. Bijela kuga i pobačaji. Jedne nedjelje nakon propovijedi o tim zlima u našem narodu, dok se svijet zadržava pred crkvom da popriča sa rodbinom i znancima, jedna žena pred svima opsuje oca svećeniku uz riječi: "Da sam ja slušala popove, imala bih danas jedanaestero u kući. Ovako imam jedanaest grobova u šljiviku, a mir u kući." Jer se radilo o javnoj sablazni, župnik je slijedeće nedjelje, ne spominjući imena, ponovio i dodao - "mir u kući, a pakao u duši", te završio: "Kada se na sudnji dan dignu iz grobova u slavonskim šljivicima mali nevini mučenici, stati će nasuprot svojim majkama ubojicama da ih optuže pred vječnim Sucem. Što će tada pred cijelim ljudskim rodom Isusu Sucu odgovoriti majke zločinke?" Mogli bismo za mnoge od takovih matera i otaca sa potpunom sigurnošću ustvrditi s riječima iz naše himne: "Dok mu mrtve grobak krije". Kao da najviše vole grobove svojih najdražih.

Nije poslušala

Pozvali su me bolesnici na filijalu udaljenu pet kilometara od župe. Siromašni su, kola nemaju, poledica je pa se ne može biciklom, nego po klizavici polako

pješice. U kući veliko siromaštvo. Doselili su izdaleka. Baka je jako bolesna. Kako ih još nijesam dobro poznavao, upitam kod susjeda koju riječ o njihovom stanju. Rekoše mi da je baka na umoru, ali da je mlada snaha noseća i da kani u grad u bolnicu radi 'čišćenja'. Baku sam ispovijedio i podijelio sv. sakramente, a onda bez sustezanja rekao što se priča. S mnogo sam im riječi pokušao prikazati zloću pobačaja. Njega sam viđao svake nedjelje u crkvi. Nijesu bili loši ljudi, pa sam vjerovao da je sve u redu, to više što sada znaju da župnik vodi račun o njima. Rekao sam joj da se prije poroda dođe ispovijediti i mirno otišao kući. Nakon dva ili tri mjeseca, u rano proljeće, iz župskog dvorišta vidim gdje kola voze lijes, a kraj njega ide s kapom u ruci sav zaplakan, sin bake, koja se ispovijedila zimus. Bio sam uvjeren da je majka umrla, pa je voze kući. Još iste večeri dođoše prijaviti ukup, ali ne bake, nego mlade majke. Rekli su 'da je umrla od poroda'. Bio sam strašno potresen, bojeći se da je stvarno umrla u porodu, na koji je pristala radi mojeg uvjeravanja.

Iza ukopa je došao muž sav zaplakan. Pričao je kako su ženu 'operirali' jer ima već mnogo djece, da su tako svi komšije govorili, pa kada je došao iza 'operacije' u dan posjeta ženi i ponio 'milošće', našao je njezin prazan krevet. S brigom je upitao žene iz bolničke sobe gdje mu je žena. One su se zgledale i mijenjale boju, dok jedna ne protisne: "Zar ne znaš da je umrla još prekjučer?" Niti nju nije spasio stručni zahvat sa svim pomagalima jedne moderne bolnice. Muž je plakao kao malo dijete, koliko radi gubitka životne družice, toliko radi troje djece koja su ostala bez majke. Kada sam mu blago spočitnuo, zašto nije poslušao svećenika, odgovorio je s rezignacijom: "Pa svi su nas nagovarali da to nije ništa, da su to sve one učinile, neke i po više puta, pa su ostale žive...No ova nesretnica je isto učinila, ali nije ostala živa.

Majka - zvijer

Desilo se to u jednoj od naših slavonskih bolnica. Majka brojne djece imala je neke poteškoće nakon poroda, pa je ležala nekoliko dana na ginekološkom odjelu. Pričala mi je slijedeće:

"U našoj sobi ležala je i jedna žena iz okolice V., koja je čekala na 'čišćenje.' Došlo je i vrijeme da taj žalosni posao obave. Kada se je vratila nakon 'čišćenja' u sobu, smijala se, pričala viceve, kao da se nije ništa desilo. No vrhunac je svega bio, kada je u svojoj ludosti u jedan mah povikala: "Dođi sine sa smetlišta, došlo je mami mliko!" U sobi je nastao tajac. I nesretnica je osjetila da je prevršila mjeru. Dugo se nije nitko javio. Kada je izašla iz sobe, jedna od žena jaukne: "Bože, nijesam ni slutila kakovih zvijeri ima na svijetu!"

Dijete iz šamca

Bilo je to pred konac školske godine, prvih lipanjskih dana. Imao sam vjeronauk s jednim razredom. Najednom se izlila kiša, pravi pljusak, koji u našim ravničarskim krajevima u čas preplavi cestu, ispuni šamčeve, izvuče kal čak sa đubrišta na ulicu. No, kao sve ljetne kiše, brzo stade, za čas se nebo razvedri i sine sunce.. Na izlazu iz sakristije salete me mali prvopričesnici: "Velečasni, eno malo dijete pliva u kanalu.. Sledio sam se.. "Jako je malo, evo ovolicno", viču jedan za drugim. Ma nije djeco", pokušao sam ih ušutkati. "To nije dijete, to je neka beba, lutka". "Ma nije, velečasni, to je malo dijete od mesa, samo je jako malo." Nijesam im dao više govoriti. Ponavljao sam - odmah kući," a najbistrijem sam rekao da pozove mojeg dobrog zvonara.. Mislio sam da dijete pokopa. Međutim, kad se on vratio nakon dužeg traženja - djeteta više nije bilo. Jesu li ga skupile seoske svinje koje su se vraćale sa paše, ili je otplivalo šamcem tko zna kuda. Rekoše - pravo malo dijete od mesa. Biblija nas uči da je čovjek stvoren od Boga na Njegovu sliku i priliku.. Ljudsko tijelo je dobilo i dušu. A sada - evo poderana slika Božja i bačena na neko seosko đubrište, odakle ga je povodanj izbacio. Sin vječnog Oca je uputio poziv-"Pustite meni malene, jer je njihovo kraljevstvo nebesko", a majke nemajke, uz pristanak neotaca, tjeraju kanalima od sebe slike Božje i baštinike kraljevstva nebeskog.

Kada svećenik razgovara s takovim majkama ubojicama, naročito kad ih sprema na smrt, toliko puta jadnice sa jezom pitaju: "Hoće li mi to Bog oprostiti? Što može drugo svećenik, kao sluga Božjeg milosrđa odgovoriti nego: "Hoće. Dakako hoće". Međutim kao čovjeku, nameće mu se pitanje: One su ih ubile, djeca nisu krštena, neće u pakao, ali ne mogu u nebo, a one su se pokajale pa što nije dano nevino umorenim sinovima i kćerima, bit će dano njima- oni će ipak u nebo. No štošta naša ljudska bijeda ne shvaća - što milosrdni Bog čuva u svojem sveznanju.

Ne pobačaj...

Nakon brojnih putovanja sv. Oca po različitim zemljama, sve se svjetsko novinstvo osvrće na papine propovijedi. Jedan je od tih rekao - papa kao kakav župnik ponavlja jedno te isto svuda: ne predbračni odnosi, ne vanbračni odnosi, ne droga. Jedno nikada ne izostavi: ne pobačaj. Dakako da svaki župnik kao otac svoje zajednice, ne može a da ne govori o tom problemu. Nakon takove jedne propovijedi majka dječaka prvopričesnika veli župniku: "Moj me sin pita: kako, mama, župnik uvijek propovijeda da se ubijaju mala djeca, a nikada nema pokopa male djece. Gdje njih sahranjuju?" Nijesam znala što da mu odgovorim. A onda je uslijedio drugo pitanje: "Mama, jesi li ti ubila koje svoje dijete?" Na to pitanje nije dala odgovor svome sinu.

Mnogo puta mi se nametnulo to pitanje: kako bi djeca gledala na svoju majku i što bi joj rekla, da prizna kako je ubila jedno, dva ili tri djeteta njihove brace i seke? Bi li radosno prihvaćali kruh iz onih ruku, koje su okrvavljene krvlju njihove ubijene braće i sestara?

Kriminalni pobačaji

Zid ćutanja

"U apartmanu xy, tog i tog hotela, nađena je mrtva 24 godišnja djevojka iz N.N. Uzrok smrti sepsa i iskrvavljenost posle nasilnog prekida trudnoće u petom - šestom mesecu." Nesrećne devojke iz nekoliko republika dolazile su u grad i raspitivale se za doktora N.N. Za cenu nisu pitale, a cena je bila, i to se zna, milion do dva. /Prije 5 godina - op.Ž.P./ O ilegalnim poslovima dotičnog lekara, znale su, izgleda i njegove kolege...međutim, nije bilo dokaza..."

P.s. Jedan od turobnih izvještaja, koji, nažalost nisu rijetki u dnevnom tisku. A svakako još mnogo češći, koji nikada ne dođu u tisak. U jednom gradu svi pokazuju krasnu zgradu, koja je podignuta krvlju nevine djece, kako to znalci kažu. Pa sve ono što novine počešće donose kao primjer - sve što čovjek može da uradi samo da zgrne novac. Svega, dakako, toga ne bi bilo, da nema onih koji to sami zahtjevaju. I opet, kako često čitamo, da se ekonomski 'stabiliziraju'.

Nevina dječica, opake majke i kralj Herod

Stara legenda pripovijeda: "Svake godine na blagdan nevine dječice, ustaju djeca koju je Herod pomorio, i dolaze na njegov grob. On ustaje iz groba i pun strave bježi pred svojim žrtvama glavom bez obzira. Nigdje se ne može skloniti, jer nitko neće zaštititi takovog zločinca. No, tada se otvaraju grobovi onih majki koje su ubile svoju vlastitu djecu. One pozivaju Heroda: "Dođi k nama, jer mi smo daleko opakije od tebe. Ti si pobio tuđu djecu, a mi svoju vlastitu. Dođi, mi ćemo te uzeti pod svoje okrilje."

Vatikan protiv abortusa

VATIKAN (REUTER) - Oko 280 talijanskih biskupa, okupljenih u Vatikanu na redovnoj godišnjoj konferenciji, osudio je novi zakon kojim se u Italiji dopušta pobačaj. Biskupi su se složili da taj zakon 'nikada nije trebao da bude ozakonjen', jer o sudbini čovjeka, i onog još nerođenog - kako oni smatraju - 'odlučuje Bog'. Oni su pobačaj ubrojili među 'đavolske radnje', u koje prema njihovim diskusijama, spadaju i izazivanje nereda, pornografija, prostitucija, upotreba droga, te otsustvovanje s posla."

"Vjesnik", 21. V 1978.

Da li toj biskupskoj 'diskusiji' može itko pametan prigovoriti, kao i zaključku nakon te diskusije. Svi su, naime nabrojeni zločini, baš u našem vremenu prava propast za čovjeka ovog stoljeća. Hoće li to netko nazvati đavolskim djelima ili nekako drugačije, nije važno. Važno je da svaki kulturan čovjek može shvatiti brigu Vatikana, biskupa da se stanje na kraj ubijanju nevine djece, pornografiji, prostituciji, upotrebi droge i sl. I da se Vatikan ni najmanje ne mora stidjeti te osude, nego oni koji se cinički odnose prema toj brizi za dobro čovjeka u našem vremenu.

Crkva u Španjolskoj protiv pobačaja

Oštru osudu je izreklo 77 biskupa katoličke Crkve u Španjolskoj u pogledu zakona kojim se dozvoljava pobačaj u Španjolskoj. Kaže se da je abortus zločin ...Međutim, oko 300.000 Španjolki godišnje ilegalno abortira u okolnostima koje su dosada izazvale smrt više od 6.000 žena."

"Vjesnik" 27. 6. 1983.

To što su rekli španjolski biskupi, da je pobačaj zločin, posve je u skladu s onim što smo čuli od brojnih liječnika. Pobačaj je najveće zlo za ženu pa i za muža. Ako, dakle, netko takovo zlo čini, može li se ikako drugačije nazvati negoli zločin?

Radio Vatikan - protiv pobačaja

U vijestima Radio Vatikana od 13. 4. 1985. citiran je papin nagovor senatorima USA, kojih je bilo u audijenciji 36. Sv. Otac ih je odlučno pozvao: "Borite se svim silama protiv pobačaja."

Crkva protiv abortusa

Rim /Reuter/ - Kardinal Ugo Poletti uputio je preko valova radio Vatikana upozorenje svim vjernicima i medicinskom osoblju da će biti ekskomunicirani iz crkve budu li nasilno prekidali trudnoću. Kardinal je najoštrije morao zaprijetiti vjernicima, jer je u Italiji nedavno dopušten abortus ženama starijim od 18 godina iz 'zdravstvenih, socijalnih i psiholoških razloga.'

"Vjesnik", 16. 7. 1978.

Pobačaji - Španjolska

"Crkva je oštro osudila vladin zakon o pravu na abortus...kaže se da je abortus zločin, a stav vlade protuustavan. Međutim, oko 300.000 španjolki godišnje ilegalno abortira u okolnostima koje su dosada izazvale smrt više od 6.000 žena." Tako "Vjesnik" od 27. lipnja 1983. godine, a što misle o tome liječnici - da nema sigurnosti niti za žene koje se podvrgavaju "legalnom pobačaju" - o tome govore, kao najpozvaniji, liječnici - između ostalih i slovenski, kako smo vidjeli u gornjem članku.

Borba protiv pobačaja
Izjave državnika, Crkve, javno mišljenje

1975. godine donešen je u Njemačkoj (Zapadnoj) zakon o slobodnom prekidanju trudnoće. No pojedine stranke su podnijele tužbu Saveznom ustavnom sudu, da je takav zakon protuustavan. Odgovor je slijedeći: "Sud smatra da nema razlike između 'rođenog i nerođenog života', a država je, kaže, ustavom dužna štititi život svojih građana, pa i nerođenih."

"Vjesnik", 27. II 1975.

Protest u Linzu

Beč, 29. svibnja (Tanjug) - Više od 20.000 osoba protestiralo je u Linzu protiv vladine namjere da promijeni propise prema kojima su dosada kažnjavani počinioci abortusa. Ovaj protestni miting bio je vrhunac akcije "Život" u kojoj je dosada sakupljeno 820.000 potpisa protiv prijedloga vlade da se dozvoli nekažnjeni abortus u prvih tri mjeseca začeća. Nikada u povijesti druge Austrijske Republike nijedna akcija nije bila opsežna kao ova.

"Vjesnik", 28. 5. 1973.

Ne treba zaboraviti da je Austrija malena zemlja, pa da stoga taj impozantan broj potpisa protiv dozvole pobačaja, dobiva znatno na vrijednosti.

Predsjednik USA o pobačaju

"Američki je predsjednik, (kako izvješćuju neka katolička glasila u nas) u časopisu "Human Life Review" objavio tekst u kojem među ostalim kaže: 'Sjedinjene Države moraju ukinuti zakon o slobodi pobačaja jednako kao što su nekoć ukinule zakon o ropstvu, da bi Amarikanci mogli preživjeti kao slobodna nacija."

"Vjesnik" 1983. (Nenad Ivanković)

Tu istu vijest prenio je i "Glas Koncila" broj 11., 29. 5. 1983., te dodaje što je u nastavku rekao predsjednik USA:

"Nema važnije zadaće nego što je borba protiv prakse prekidanja trudnoće. Abraham Lincoln je izjavio da naša nacija ne može preživjeti ako određene osobe odlučuju da drugi ne smiju živjeti." Izrazio je nadu da će Vrhovni sud SAD ponovno preispitati svoju odluku o slobodi pobačaja, koju je donio pred deset godina."

Ne samo da nacija o kojoj se govori nije u stanju preživjeti ako se dozvoli pobačaj, nego nikakova etnička zajednica, o čemu jasno govore brojke iz cijelog svijeta. S jedne strane pobačaj, a s druge kontracepcija - uništavaju budućnost pojedinih naroda. I dok narodi Južne Amerike, Azije i drugih najsiromašnijih naroda doživljavaju pravu demografsku eksploziju, kako se to u novinama naziva, za pojedine narode Evrope već se računa koliko će se umanjiti do konca stoljeća, a koliko je potrebno da iščeznu potpuno, ako tako nastave. Kada bi se netko usudio danas pisnuti u obranu uništavanja nevinih žrtava u zločinačkim logorima, cio svijet bi skočio na njega, a što se u isto vrijeme godišnje ubija do pedeset milijuna nevine djece, o tome se često piše kao o 'pravu na slobodnu odluku roditelja' - da umore svoju rođenu djecu.

Međunarodna konferencija o stanovništvu u Meksiku

Ciudad Mexico (Tanjug) - Šef delegacije SAD na međunarodnoj konferenciji o stanovništvu James Buckley izjavio je da SAD neće ubuduće pružati financijsku pomoć organizacijama koje se zalažu za pobačaj, čak i ako se ta pomoć koristi za aktivnosti koje nisu u direktnoj vezi s pobačajem...SAD smatraju da u svijetu ne postoji populacijska kriza i da su privrede...sposobne da apsorbiraju sve veći broj stanovništva dok zemlje u razvoju mogu riješiti pitanje velikog priraštaja stanovništva samo jačanjem svojih privreda..."

"Vjesnik", 9. 8. 1984.

Tu je misao istaknuo kratko ali nadahnuto Papa Pavao VI kada je prije gotovo dva desetljeća izjavio u Ujedinjenim Nacijama: **"Nemojmo ograničavati broj onih koji sjede za stolom, nego proširimo stol da svi stanu za njega."**

U gore ~~citiranom stavku~~ spominje se kako je šef te velike države htio pridobiti za sebe 'konzervativne birače'. Sigurno ih nije malo, a to su oni koji svim silama brane pravo ~~svakog ljudskog~~ bića na život. Ili je možda naprednije, boriti se za pravo bilo koga da oduzme bilo kome pravo na život i sam život.

Španjolska: Presuda ustavnog suda - POBAČAJ ILEGALAN!

Madrid - Španjolska, osim Belgije i Irske, i dalje ostaje treća evropska zemlja u kojoj je prekid trudnoće - ilegalan. Tako je dolučio ustavni sud Španjolske koji je nacrt zakona o pobačaju, koji su u listopadu 1983. usvojili španjoslki kongres i senat, proglasio neustavnim. Istina, i tada usvojeni zakon o abortusu bio je samo polovičan...(Tanjug)

"Vjesnik", 13. IV 1985.

Ne samo u katoličkoj Španjolskoj, nego i u Italiji i ostalim kršćanskim zemljama Zapada, prolazio je zakon o pobačaju. Kako je to moguće? Oni koji rade u pastvi mogu taj problem transponirati na naše vjerski nastrojene slojeve. Pobačaj, nažalost, hara u našim krajevima i to najviše u najbogatijim, već više desetljeća. On je bio, kao i sada, izraz težnje za lišavanjem djece putem pobačaja, ne samo u teškim ekonomskim prilikama, nego iz najčistijeg hedonizma, želje da se 'sačuva mladost i ljepota', da se ne smanji materijalni fond obitelji. To nije svjedočanstvo protiv vjere kao takove, nego protiv morala koji kraj sve svoje vjere vjernik odbacuje. To je povijest grijeha, kako kod izabranog naroda u Starom Savezu, tako i kod onih slojeva vjernika koji sami sebi kroje vlastiti moral. Prema pisanju strane štampe, u jednoj izrazito katoličkoj zemlji ubijeno je od rata do 1984. godine ni više ni manje nego 25 milijuna djece.

"Zakon o abortusu u Portugalu - da ili ne"

Prema sadržaju članka u malom Portugalu se svake godine obavi oko 200.000 ilegalnih pobačaja...a oko 2.000 Portugalki umire svake godine...dok više tisuća njih ostaju sterilne ili s doživotnim psihološkim oštećenjima.

Spominje se uz ostalo: "Moćna crkvena hijerarhija i konzervativno liječničko društvo napalo je zakon (o pobačaju - op.Ž.P.) oštrim riječima, a organizacije za borbu protiv abortusa dobile su snažnu podršku i od Pape Ivana Pavla II čiji je napad na abortus za vrijeme obilaska susjedne Španjolske dobio veliki publicitet na portugalskoj televiziji."

"Vjesnik", 12. 11. 1982.

Nije teško odgovoriti, da li se i Hijerarhija, i 'konzervativno' liječničko društvo, i organizacije za borbu protiv abortusa, moraju stidjeti svoje 'rabote'. To više što smo toliko dosada čuli da niti 'legalni' abortus ne garantira zaštitu od smrti, fizičkih i psiholoških oštećenja, ekonomskih gubitaka, a da i ne govorimo o demografskoj karastrofi.

PILULA

Evropski parlament upozorava Evropljane da bi njihova politička uloga u budućnosti mogla ozbiljno biti dovedena u pitanje zbog primjetnog zaostajanja u priraštaju stanovništva u usporedbi s 'ostatkom svijeta'. Ako se nastavi sadašnji trend nataliteta, evropsko stanovništvo će 2025. godine činiti samo 2,3 posto svjetske populacije. Evropski parlamentarci zalažu se za organiziranje propagandne kampanje, i izdvajanje većih financijskih sredstava, kako bi se potaknuo evropski 'baby boom'.

Pilulama se ne rešava problem *(Piše prof. dr Aleksandar Kostić)*

"Nekoliko čiteteljka mi je uputilo pitanje da li su pilule za sprečavanje začeća ('antibebi' pilule, sastavljene od kombinacije ženskih polnih hormona) ma u čemu štetne po organizam žene. One zahtevaju, i s razlogom, da im se odgovori što potpunije, jasno i odlučno, utoliko pre što se preko naše štampe tvrdi da je njihova upotreba bez ikakvih štetnih posledica".

U ovom svom odgovoru ne mogu biti tako kategoričan i tvrditi da su te pilule bezopasne. Konačni sud o njihovoj bezopasnosti, ne može se još doneti jer su u upotrebi tek 10 godina. Taj rok je suviše kratak...Da li one imaju u sebi neka kasnija negativna dejstva, još se ne može tvrditi. To će se videti tek posle 30 i više godina, i to ne samo na genitalnim organima, nego i na drugim, ne samo na telu žene, nego i u njenom duševnom životu i ponašanju...Ne treba biti kratkovidan pa se zadržati samo na sadašnjim rezultatima...Pilule se ne preporučuju da bi se, trudnoća jednostavno "skinula s repertoara"...Odkada današnje devojke mogu da nose, tako-reći, u svojoj tašni ključ svoga polnog života, problemi nisu postali jednostavniji, jer se pokazalo da nije u pitanju ključ nego kalauz: na silu se otvara ono što treba da bude na najprirodniji i najprikladniji način.

U nedavno objavljenom izvještaju naročite grupe naučnika svetske zdravstvene organizacije (OMC), jasno se tvrdi da ima još dosta nerasvetljenih problema koje upotreba antikoncepcionalne pilule postavlja...Zato što se sprečava normalno rasprskavanje jajonosnih meškova nanosi se vrsta nasilja. Kad se znade da je jajnik središte tako važne funkcije (endokrine) onda nije lako doneti zaključak da obustavljanje jedne tako važne funkcije prolazi bez štetnih posljedica. Zato,

nezavisno od svega što se dešava u polnoj funkciji žene koja uzima te pilule, valja upoznati i promene u celom telu, a naročito one koje mogu nastati u njenom duševnom životu (promene u emotivnom stanju) ili u drugim važnim organima. Te promene ne moraju ugrožavati njen život. Dovoljno je da poremećuju ravnotežu, makar i u kasnijim godinama, u opštim funkcijama, pa da se donese negativni sud o štetnosti ovih pilula. Ne treba misliti pri tome samo na sadašnjost, nego i na budućnost bližu, dalju i najdalju.

Mislim da će biti korisno ukazati i na probleme koji nisu još rešeni, a na koje ukazuje već pomenuti izveštaj Svetske zdravstvene organizacije. Pre svega, treba podrobno proučiti dejstvo ovih pilula na više nervne centre i na kontrolu žlezde hipofize. Valja razjasniti njihovo dejstvo na štitastu žlezdu, kao i na koru nadbubrežnih žlezda. Važno je saznati kakov je promet ugljenih hidrata u žena koje uzimaju ove pilule, a naročito onih koje naginju šećernoj bolesti. Ni podrobno histološko ispitivanje njihovih jajnika nije izvršeno, a posebno u onih žena u kojih se jajničke funkcije ne uspostavljaju odmah po prestanku uzimanja pilula. Još se tačno ne zna da li ove pilule Ipak ne povlađuju pojavu raka u kasnijem periodu utoliko pre što su u tih žena zabeleženi češći slučajevi blagih tumora materice (fibromiomi). Važno je saznati i kakvo je dejstvo ovih pilula na lučenje mleka i na njegovu kakvoću.

Od posebne je važnosti ispitati, pre i posle klimakterija, njihovo dejstvo na jetru i njenu funkciju, na zgrušavanje krvi i na pojavu tromboze. Tek kad se utvrdi da ove pilule nemaju štetna dejstva na sve ove funkcije, može se reći da su problemi rešeni. Dotle - ne treba se pre vremena radovati."

"Svet", 18. XI 1967.

Sve to što profesor, akademik piše zvuči sada kao vaticinium ex eventu-proročanstvo iz onoga što se zbilo. Napisano je prije punih 18 godina. I? - Ispunilo se u svim vidovima, a najjezovitije - u pojavi raka. Ispunilo se na takav način da smo i u svijetu i kod nas čitali zadnjih godina članke s alarmantim naslovima kao ono na koricama "Arene": "Sedam štetnih vrsta pilula protiv začeća" od 26. 12. 1975. Ili: "Kazna zbog smrtnosne pilule", "Uzbuna zbog ružičastih pilula" i brojni drugi. Vrlo lijepa opomena svima koji na sva usta preporučivahu pilulu ili to sada čine, što nije ništa drugo, do li šarlatanski posao. Njegova je tragika u tome što su mnoge žene, slušajući takve nepozvane i nesavjesne izvikivače u korist pilula, izgubile zdravlje ili čak život. A što o tome misle učenjaci kao prof. dr Kostić i toliki drugi, navesti ćemo u nastavku razmišljanja o ovom ozbiljnom problemu. (op.Ž.P.)

Posljedice neprirodnog bračnog života

Pod tim naslovom dr M. D. prije više od četvrt stoljeća govori o štetnosti različitih načina kontracepcije. Također o nesigurnosti, mogućoj zarazi, itd.

Među ostalim piše,

Liječnik se svakodnevno suočava s najrazličitijim neurastenijama, katkad veoma teškim koje su plod prekida spolnog odnosa, u svrhu sprečavanja začeća. Mnogi bolovi u krstima, glavobolje, zujanje u ušima, nesanice i slično, same od sebe nestanu, nakon nekog vremena pošto se prešlo na normalni način spolnog odnosa, bez prekidanja prije završetka."

Opaska: Članak dra Kostića "Pilulama se ne rešava problem", koji smo netom naveli, nosi podnaslov - "Ljudski organizam teško podnosi nasilje". Što veli liječnik za pilule protiv začeća, to isto vrijedi, kako dr M. D. navodi i za prezervative svih vrsta, pa i stari način čuvanja kojim su se služile i služe danas široke mase. Posljedice? Mogućnost zaraze, nesigurnost i različite bolesti. Stara riječ kaže: "Priroda se osvećuje."

Ministar i zabrana pilula

"Svet" piše prije više od dvadeset godina:

"Boris Petrovski, ministar zdravlja SSSR izjavio je povodom zabrane prodaje kontracepcionih pilula u svojoj zemlji: - Pokazalo se da su ove pilule, u ovom stadijumu, veoma opasne za potomstvo. Tek, ako budućnost negira, ovo, skinućemo zabranu.

Kazne zbog smrtonosne pilule

Berlinska farmaceutska tvrtka mora platiti odštetu zbog smrti supruge norveškog radnika.

Oslo, večljače 1971. - Sud u Oslu osudio je zapadnjonjemačku tvrtku - farmaceutsku Scheering AG da isplati odštetu od 150.000 norveških kruna norveškom građaninu mađarskog porijekla Josefu Hudetzu, čija je žena umrla od infarkta pošto je uzimala kontracepcijsku pilulu "Anovilar". Ovo je prvi proces u Zapadnoj Evropi u kojem je pravno utvrđena odgovornost jedne tvornice lijekova zbog tragične posljedice njezina preparata, a tvornica osuđena na plaćanje odštete. Pošto je Hudetz dobio proces, očekuje se više tužbi protiv tvornice lijekova, jer je zabilježen stanovit broj smrtnih slučajeva mladih žena koje su uzimale pilule i umrle su od tromboze. Advokat Josef Myhre (spremao se za proces tri godine, te bi prema pisanju štampe mogao obraniti doktorsku disertaciju o štetnosti pilule), govorio je prvoga dana procesa...Oslanjao se na izjave liječnika prema kojima "ne iznenađuje što uzimanje pilula može prouzrokovati trombozu." Uzimanjem hormonskih preparata, žena dolazi u stanje slično trudnoći. Budući da se zna da trudnice dobiju lakše trombozu nego ostali, tvrtka je mogla predvidjeti da bi se isto moglo dogoditi nakon uzimanja "Anhilara". Stoga se ovaj slučaj ne može poistovjetiti s nekim sličnim procesima...kada se iznenada ustanovilo da se zbog uzimanja "Contergana" rađaju deformirana djeca...Među ostalim, odvjetnik je naveo izvještaj s obdukcije, u kojem se kaže da je smrt prouzrokovalo "nekoliko manjih tromba u srcu", što je "vrlo neobično, jer žena nije bolovala ni od kakve bolesti koja bi mogla biti uzrok njihovu nastajanju...to više što je žena umrla u - 32. godini života.

Kratko vrijeme nakon što joj je liječnik prepisao "Anhalar", počela se osjećati loše. Tužila se na bolove u prsima, oko srca, ponestajalo joj je daha. Pozlilo joj je 12. studenog 1964. i umrla je u kolima hitne pomoći na putu u bolnicu."

Uzbuna zbog ružičastih pilula

U Velikoj Britaniji su podeljena mišljenja o upotrebi novog efikasnog preparata za kontracepciju. O 'pilulama sreće', kako ih nazivaju žene, vodi se polemika u štampi i u Parlamentu.

Pod tim naslovom "Ilustrovana Politika" br. 195. donosi poduži članak o piluli. Sam izraz polemika - te dodatak u štampi i u Parlamentu, označuje ozbiljnost situacije.

Lekari se protive

Nakon kratkog prikaza o upotrebi pilule u Engleskoj - u članku se pod gornjim podnaslovom iznose navodi liječnika:

"O njima se raspravlja ne samo u dnevnoj i stručnoj štampi, nego i u Parlamentu. I jedni i drugi brane uporno svoja gledišta. Međutim, treba istaći činjenicu da su glavni i najžešći protivnici ružičaste pilule upravo - lekari. Niko, doduše, ne osporava efikasnost pilule, koja je nepobitno dokazana. Međutim - mnogobrojni ginekolozi i endokrinolozi izražavaju ozbiljnu zabrinutost i ukazuju na mnoge štetne posledice koje bi pilule mogle imati na zdravlje žena, naročito posle duže upotrebe ..Nijedan naučnik nije dosada mogao da objasni...na koji način novi preparat, ako se uzima duže vremena, menja i remeti onu izvranredno delikatnu hormonsku ravnotežu u organizmu žene.

Ser Čarls Dods, predsednik Kraljevskog medicinskog koledža, i jedan od najpoznatijih biokemičara u svetu, oštro je ustao protiv pilule. On je u isti mah bio i jedan od prvih koji je opomenuo javnost. Dods upoređuje ženski organizam s preciznim časovnikom i kaže: "mada njegov mehanizam poznajemo u tančine, ipak je neoprezno dirati ga kada radi A ako ga poznajemo samo pribilžno, kao što je slučaj sa hormonskim aparatom, onda bi svaka spoljašna intervencija mogla da izazove kobne posljedice."

Njegove reči citirala je u Domu lordova ledi Samerskil veoma popularna lekarka i bivši ministar narodnog zdravlja...koja je sa govornice u Vesminsteru rekla:

"Ovaj novi kontraceptivni metod obećava da postane jedan od najvećih poslovnih pothvata ovog stoleća. Upotreba pilule će se brzo širiti i začas će doći vreme kad će ih upotrebljavati ne samo bolesne žene nego i zdrave, ali koje ne žele da imaju dece. Najzad to važi i za one koje žele bezbrižnu zabavu. Ali pre nego što do toga dođe, treba da budemo sasvim sigurni, da novi preparat nije štetan za zdravlje Ne smemo se izlagati opasnosti da kroz nekoliko godina možda polovica ženskog stanovništva oboli od ozbiljnih bolesti, ili postane žrtva teških poremećaja, ili još gore, - da nam se deca rađaju s urođenim manama."

("Ilustrovana Politika", br. 195.)

Opaska: Ovaj je članak tiskan prije okruglo četvrt stoljeća. I u ovom slučaju, kao i znanstvenoj prognozi dra Kostića - ispada kao pravo proročanstvo. Prvo pitanje štetnog utjecaja pilula na zdravljae žena. Dr Čarls Dods jasno kaže: uzimanje pilule može 'izazvati kobne posljedice' Doktorica Samerskil - 'pilule će uzimati ne samo bolesne, nego i zdrave žene - koje ne žele da imaju djece' - kakove plodove je u tom vidu donijela upotreba pilula - uz ostalo, donosimo u spisu o natalitetu. Treći negativni učinak: ista dr Samerskil , govori o još jednom fatalnom učinku: pilulu će uzimati i 'one koje žele bezbrižnu zabavu' I to se proročanstvo i te kako ispunilo. Kroz godine se piše da je općem moralnom promiskuitetu, te u vezi s tim porastu spolno zaraženih u jezovitoj eskalaciji, pridonijela pilula, jer je riješila moralno labilne djevojke, pa i mladiće, 'neželjene trudnoće', koja je oduvijek dobrim dijelom držala u moralnoj stezi mladež. Još je jedan učinak, o kojem se češće pisalo u svjetskoj štampi. Upotreba pilule je uvelike omogućila život van braka, opet - pilula kao 'zaštitnica' neželjenih posljedica. I još jednom: cijeli članak, koji u najvišoj stručnoj medicinskoj razini govori o tajnama ženinog tijela i opasnostima po ženin fizički i psihički život, opet i opet govori o upravo zločinačkoj aktivnosti onih koji svojim neodgovornim piskaranjem glorificiraju i promiču upotrebu pilule.

Pilule za kontracepciju opasne

Chichago - Pilule za kontrolu rađanja učinit će da žene budu podložnije srčanim oboljenjima, gotovo isto onoliko, koliko su to muškarci To mišljenje iznio je dr Wiliam Kannela iz američkog Nacionalnog instituta za ispitivanje srca, koji je primjetio da se kod žena, koje uzimaju pilule protiv začeća, javlja povišenje krvnog pritiska i drugi poremećaji sistema krvnih sudova."

("Vjesnik", 12. VI 1977.)

Opaska: Članci koje donosimo kronološkim redom, pokazuju jednu te istu sliku. Razne bolesti kao posljedica uzimanja kontraceptivnih pilula, bivaju uvijek iznova otkrivane i registrirane od strane liječnika iz cijelog svijeta.

Opasna pilula

Kopenhagen (UPI) - Osam Dankoinja koje tvrde da je njihov organizam ozbiljno oštećen nakon uzimanja pilula za kontracepciju počele su 'pravu bitku' koja treba utvrditi tko je odgovoran za njihovo stanje.

Oštećene osobe stare između 18 i 40 godina, pate naime od cerebralne tromboze bolesti koja nastaje od stvaranja ugrušaka krvi u mozgu - i njihov advokat navodi da je tome uzrok pilula za kontracepciju. One tvrde da im njihvi liječnici nisu nikada ukazali na štetne uzgredne efekte djelovanja pilula protiv začeća.

("Vjesnik", 22. VI 1978.)

Tvrdoglava apotekarica

Besanson (AP) - Apelacioni sud u francuskom gradu Besansonu donio je presudu da se sa 500 franaka globe kazni jedna apotekarica koja je odbijala da mušterijama prodaje pilule za kontracepciju.

Proces je pokrenut prošle godine kada je više stanovnika jednoga sela u blizini Besansona podnijelo tužbu žaleći se da zbog svojeglavosti lokalne apotekarice moraju da putuju kilometrima da bi nabavile pilule u apotekama u susjednim selima. Prvostepeni sud donio je odluku prošle godine da se optužena kazni sa 400 franaka ali je na insistiranje 'oštećenih' proces obnovljen i globa povećana za još 100 franaka.

("Vjesnik", 6. II 1978.)

Opaska: Ako usporedimo gornji članak, gdje 'oštećene' od pilule vode 'pravu bitku' da se otkrije odgovornost onih koji su im pilulu dali (valjda i napravili i prepisali pa i prodali), ovaj drugi članak govori o 'oštećenima', koje su tužile apotekaricu koja im nije te pilule htjela prodati Vidi se da je pilula proizvela u mozgovima apsolutni nemir i kontradkcije koje idu do apsurda.

Treći na ljestivici

Cerebrovaskularne bolesti danas već poput epidemije ugrožavaju čovjeka i iza zloćudnih tumora i srčanih oboljenja najčešći su uzrok pobola i pomora ljudi...

Cerebrovaskularne bolesti oboljenja koja danas poput epidemije ugrožavaju zdravlje čovjeka.

Pod ta dva naslova donosi jedan broj "Arene" iz 1978. godine članak Doc. dra Zdravka Poljakovića. Između ostalog i ovo:

"Prevencija se sastoji u suzbijanju pogubnog utjecaja raznih faktora, a među koje ubrajamo: povišeni krvni tlak, povećane količine masnih tvari u organizmu, šećernu bolest, pušenje.. a mnogi ubrajaju i kontraceptivna sredstva (pilule protiv začeća) ?"

Pilula

RIM (UPI) - Talijanke koje se žele zaštititi od trudnoće pilulom, morat će prvo pokazati liječnički recept, odlučila je vlada. Ministarstvo za zdravstvo saopćilo je da će se te mjere poduzimati, kako bi se smanjila opasnost od pojave štetnih sekundarnih posljedica uzimanja pilula.

Jedan recept moći će se koristiti više puta, osim kod onih vrsta pilula koje sadrže ženske spolne hormone i inače se vrlo mnogo koriste.

('Vjesnik" - 1978.)

Opaska: Iz ove vijesti saznajemo da i talijanska vlada znade da su pilule štetne, pa ide tako daleko da zabranjuje češće uzimanje pilula, barem nekih vrsta. Sigurno ministarstvo zdravstva nije došlo do toga zaključka bez najozbiljnijih stručnih savjeta svojih medicinskih stručnjaka.

Pilule kontracepcije - posljedice na djeci

Boston - Djeca žena koje su uzimale pilule za kontracepciju ili neke druge ženske hormone u vrijeme trudnoće, dvoostruko su više izložena opasnosti od srčanih bolesti, utvrdili su istraživači sa sveučilišta u Bostonu. Ispitivanjima je utvrđeno da je stanovit broj žena uzimao pilule za kontracepciju i hormone kada još nisu znale da su trudne.

Zbog uzimanja kontraceptivnih pilula u prvim mjesecima trudnoće, na svakih 1000 djece 18 ih se rodi sa srčanim manama, dok je ovim bolestima ugrožena svaka šesta beba majki koje nisu u vrijeme trudnoće uzimale hormone.

('Vjesnik" - 1978.)

Ova otkrića su djelo istraživača sa sveučilišta u Bostonu. Oni tvrde ni više ni manje nego to, da i djeca majki koje uzimaju pilule, plaćaju to svojim zdravljem odmah na početku života.

"NEZDRAVA" PILULA

Novinarka Neda Todorović piše o tome u "NIN-u" prije nekoliko godina. "Na hiljadu žena u plodnom dobu, 49 se odlučuje na porođaj, a 116 odlazi na pobačaj. Samo delimice ove brojke su posledice promenjenih shvatanja o ciljevima braka i porodice...

Od 750 majki s decom do 7 godina starosti, preko polovica ima samo jedno dete . Ukoliko smatraju da bi teret novoga deteta bio pretežak, žene nasilno prekidaju trudnoću, narušavaju zdravlje, psihičku ravnotežu, bračne odnose. Komplikacije se gomilaju bolovanja, smanjeni dohoci, niži standard, nesporazum...

Gotovo 30 odsto bolovanja posledica je nasilnih prekida trudnoće..."

U članku se ističe, kako se sve više uspjeva radnice okrenuti prema upotrebi anti bebi pilula. Smatra se to uspjehom. No cijeli članak je dobio naslov na temelju izjave jedne žene koja veli: "Muž je protiv anti-bebi pilula. Kaže, to nije zdravo.. Gledajući unazad nekoliko stranica možemo jako lagano zaključiti, da taj muž nije zaslužio da ga se ironizira. Jer tako misle i mnogi stručnjaci u medicini Pa ako je pobačaj veliko zlo, pilula je bezuvjetno velika nevolja.(op.Ž.P.)

Koliko je opasna pilula?

London (AP) - Čak 500.000 tisuća žena u Velikoj Britaniji ove je godine prestalo uzimati redovito kontracepcijske pilule, velikim dijelom pod utjecajem dobro propagiranih rezultata nekih istraživanja, koja upozoravaju na štetnost toga još najpopularnijeg kontracepcijskog sredstva za neke dobne skupine žena, osobito one vrlo mlade.

Iako je još nemoguće točno i općenito odrediti rizike koje ona predstavlja za zdravlje žene, istraživanja su pokazala da su te pilule opasne za neke grupe žena. Na primjer za one koje u obitelji imaju nasljedne sklonosti srčanim smetnjama i nekim drugim hereditarnim bolestima, zatim za strastvene pušačice i žene koje boluju od nekih bolesti..

("Vjesnik" 15. X 1978.)

Opaska: Ovo je napisano nekako u isto vrijeme, kada i gornji članak, u kojem se ironizira mišljenje muža jedne radnice da pilula nije zdrava. Da pilula zaista nije zdrava "rezultat je nekih istraživanja", a pilule su opasne: "za neke dobne skupine žena, osobito one vrlo mlade", "za one iz obitelji gdje postoji sklonost srčanim smetnjama, nekim drugim hereditarnim bolestima, za strastvene pušačice i žene koje boluju od nekih bolesti "/Doslovno smo ponovili kome pilule škode. A kome onda ne škode, i tko može svakoj pojedinoj ženi otkriti te sve i još neke bolesti i sačuvati je od eventualne veće ili manje zdravstvene ili životne opasnosti

Za i protiv pilule

Od kada su se 1961. godine pojavila oralna kontraceptivna sredstva u opštoj upotrebi, najmanje 10 miliona Amerikanki koristilo je ove pilule. Sada ih uzima oko 7 miliona. Uprkos opštoj pretpostavci da je takvu popularnosti zaslužila, pilula je izazvala gotovo isto toliko jak otpor i optužbe. Protivnici pilule zahtevaju da se ona ukloni sa tržišta, tvrdeći da ona ubija desetine i stotine Amerikanki svake godine. Od mnogih stvara invalide, a kod nekih dovodi do neplodnosti Protiv proizvođača pilula podignuto je više od sto tužbi. (Još prije 15 godina. - op.Ž.P.)

Američki list "Lejdiz houm džerln" kategorički je protiv pilule: objavio je više članaka pod naslovima "Velike nevolje s pilulama za kontrolu rađanja", "Zašto one odbacuju pilulu", itd. Članci govore da su "u najmanje 10 odsto izveštaja o njihovom štetnom delovanju ustanovljene kobne posledice a u jednoj trećini slučajeva pilule su prouzrokovale smrt" ../

"Najnovija ocena vrednosti pilule izneta je prošlog meseca na sastanku američkog "Društva za planiranje porodice" Eksperti nisu mogli da se slože oko relativnih prednosti i štetnosti pilule, ili da odrede pacijente kojima će pilula biti dozvoljena, odnosno zabranjena. Zajedničko mišljenje došlo je do izražaja kad se govorilo o najvažnijim i najopasnijim posledicama koje pilule mogu da prouzrokuju."

Krv i zakrečavanje

Hormonski sastojci pilule uslovljavaju oživljavanje lančane reakcije drugih hormona koji regulirajú krvni pritisak. Kod dvadeset žena koje su uzimale pilulu krvni pritisak se naglo povećao...Žene koje boluju od bubrega naročito su osetljive. Povezani mehanizam - kaže dr Džon H. Lara - objašnjava žalbe žena na "osećaj natečenosti" i dobivanje na težni koje se najviše ispoljava u prva 3-4 meseca od trenutka uzimanja, jer izvesni hormoni iz sastava pilule prouzrokuju zadržavanje soli i vode'.

. Poznato je da estrogen povećava zgrušavanje krvi, a time se stvaraju grudvice krvi. Britanski istraživači su utvrdili da žene ispod 40 godina imaju više problema sa zgrušavanjm krvi od žena istih godina koje nisu trudne i ne uzimaju pilulu. Grudvice krvi mogu da se stvore u površinskim ili dubinskim krvnim sudovima, a zatim da nastave put u pluća izazivajući emboliju, ili u mozak gde se manifestuju napadima. Bilo je slučajeva kada je mnoštvo sićušnih grudvica zaustavilo cirkulaciju krvi u srcu ili trbušnim arterijama.

Mozak i oči

Visok krvni pritisak uslovljava povećanu opasnost od napada tromboembolije i hemoragije - prskanja krvnih sudova. Ovakvi napadi su nepoznati kod žena mlađih od četrdeset godina, ali je bilo desetak slučajeva godišnje kod pacijentkinja istih godina koje su uzimale pilulu...Kod nekih je došlo do oštećenja vida ili slepila, što se javilo kao posledica stvaranja grudvica u sićušnim kapilarima mrežnjače.

Kako je migrena rezultat proširenja kapilara ispod same površine lobanje i to se može pripisati uticaju pilule na krvne sudove. Lekari zbog toga nikad ne prepisuju pilulu pacijentkinjama koje su patile ili pate od migrene, a ne dozvoljavaju uzimanje ako se žena prvi puta požali na glavobolju.

...Nema razloga verovanju da pilula izaziva dijabetes, ali ona može, u nekim slučajevima, da ubrza početak bolesti.

RAK

...Dva istraživača, dr Hiliard Dabron i Miron Mclamed, tri godine su ispitivali 35.000 žena na klinici u Manhatanu. Njihov izveštaj nije objavljen, ali izvesne delove ove studije izneli su u javnost protivnici pilule. Tako, na primer, kod žena koje su uzimale pilule lekari su ustanovili dva puta više promena na ćelijskom tkivu, nego kod žena koje su upotrebljavale dijafragmu kao kontraceptivno sredstvo. Oni nazivaju ove promene "carcinom in situ", (rak koji se ne širi), ili prekancerozne promene, koje ne moraju uvek da dovedu do raka..."

('Feljton", 123.)

Opaska; Sve ovo što smo čuli je turobni nastavak i zastrašujući poziv na uzbunu. Cijela serija bolesti koja se nabraja, završava s prijetnjom bolesti raka, a kao slaba utjeha zvuči napomena "da ne mora uvijek doći do toga" Jedno opet upada u oči, da se tu radi opet o cijelom nizu liječnika i znanstvenih ustanova, dok za pilulu pledirajú oni - koji nemaju ništa s medicinom.

Depresija i kontracepcija

Već se dosta pisalo o međusobnom odnosu psihičkog stanja žene i kontraceptiva koje uzima. Postoje različita mišljenja, no najnoviji radovi dr Hectora Warnesa (Univ OTTAVA) i Carol Fitzpatrick (St. Patrick's Hospital, Dublin), govore na osnovu praćenja 790 žena tokom šest godina uzimanja kontraceptivnih pilula, da uzimanje takvih preparata, osobito onih koji sadrže dosta progesterona, a malo estrogena kroz dulje vrijeme, često uzrokuju depresiju i gubitak libida.

("Vikend", 13. VII 1979. - Dr Mirjana Marković - Glamočak)

Opaska: U svim dosadašnjim izjavama stručnjaka čuli smo o bolesti tijela kod žena koje uzimaju pilulu, počevši od glavobolje, embolije, bolesti srca, pa sve do raka. Dva znanstvenika sa uglednih ustanova govore o psihi žene. I ostali spominju kao usput utjecaj na psihički život žene, ali ovdje se radi o pravom znanstvenom radu a specijalno u tom području. Crna slika o piluli se time zaokružuje još jednim podatkom.

Pilula i nikotin

London (AP) - Kontracepcijska pilula i pušenje su uzročnici migrene tvrdi dr Ellen Grant iz londonske klinike za migrenu. "Među ženama koje boluju od kronične migrene gotovo 80 posto uzima već više godina kontracepcijske pilule", kaže dr Grant.

Tablete

"Osim neželjenih posljedica od tablete kao što su zgrušavanje krvi u nogama, plućima, mozgu, srcu i ostalim organima, krvarenja u mozgu zbog pucanja krvnih sudova, tumora jetre, poremećaja u novorođenčeta u žena koje uzimaju tablete ne znajući da su trudne i visokog krvnog pritiska, američka uprava za hranu i lijekove ističe, na osnovi opsežnih istraživanja, da su i u zdravih žena koje upotrebljavaju tablete za kontracepciju opasnoti od srčanog udara dva puta veće nego u žena koje ih ne koriste.

("Vjesnik", 26. I 1978.)

Opaska: Ovaj članak zapravo nosi natpis sa sadržajem o štetnosti pilule i cigaretama. No, nakon kratke napomene da su kombinacija cigarete i pilule opasne opet podugački opis cijelog niza bolesti koje kontrahiraju žene ako uzimaju pilule.

Pilula izaziva emboliju?

Stockholm (AFP) - Pilula za kontracepciju ponovno se nalazi pred sudom - ovoga puta u jednom od predgrađa Stockholma. Tužbu su podnijele tri obitelji u kojima su žene u razdoblju od 1967. do 1971. godine umrle od embolije, izazvane prema navodima optužnice upotrebom pilule.

Pilule za kontracepciju koje su izazvale smrt tri žene proizvela je švedska farmaceutska tvrtka "Astra" i sadržavale su estrogene čija je upotreba zabranjena danas u Švedskoj.

Očekuje se da će taj sudski proces trajati nekoliko mjeseci.

Pilula

Tokio - Jedan američki ginekolog izjavio je da žene pušači i one koje su prešle 40 godina ne bi trebale uzimati oralnu pilulu za kontracepciju, izvještava japanska agencija Kjodo.

Profesor sveučilišta južne Kalifornije E. Quiligan saopćio je na 9 kongresu ginekologa koji je održan u Tokiju da starije žene i žene pušači izlažu se opasnosti da obole od krvotoka ako uzimaju pilulu.

On je istakao da pilula, ukoliko se uzima duže vremena, može izazvati smanjenje proteina i povećanje krvnog pritiska, razine masti u krvi i trombozu.

("Vjesnik", 25. X 1979.)

Opaska: I ova novinska vijest sa sastanka ginekologa, obiluje opasnostima, koje po sudu liječnika čekaju žene koje se služe pilulama. Zanimljivo je da se lista bolesti poklapa s onima koje su već navedene od drugih liječnika, a koje su tako i citirane u već donesenim izjavama stručnjaka.

ANTI-BEBI PILULE

U rubrici liječnik vam savjetuje', dr Davor Zanella ginekolog, među ostalim piše o delikatnosti problema uzimanja pilule. Tako navodi:

"Žene ispod 30 godina života, ako puše, dobro bi bilo da prekinu s pušenjem jer tako, uzimajući i dalje anti-bebi pilule, smanjuju opasnost od bolesti srca i žila.

Žene u dobi od 30 do 35 godina, moraju bezuvjetno ostaviti ili pilule ili pušenje.

Žene starije od 35 godina, treba da znaju da u toj dobi naglo raste opasnost od težih srčanih bolesti osobito kada je riječ o pušačici koja pet godina i dulje uzima anti-bebi pilule. To je izuzetan rizik. Čini se, naime, da oralnim kontraceptivima treba dulje vremena nekoliko godina, da izazovu smetnje i oštećenje krvožilnog sistema. Takvim ženama preporučujemo, to je u stvari nužno, da prestanu uzimati anti bebi pilule. Općenito je vrlo neoprezno kada žene, osobito djevojke uzimaju oralna kontracepcijska sredstva na svoju ruku, bez prethodnog konzultiranja ginekologa i bez ikakve kontrole. Kod bolesti bubrega, jetre, proširenih žila i nekih drugih bolesti, uzimanje anti-bebi pilula je opasno i kontraindicirano.

Opaska: Ovaj se članak se ne razlikuje mnogo od ostalih njemu sličnih, no ovdje bismo mogli samo dodati ovo: - Koliko je žena, obzirom na dob ili naobrazbu ili prisutnost liječnika sposobno da u tom čudovišnom spletu mogućih,

poznatih i nepoznatih pilula postavi sve stvari na svoje mjesto. Zato - preostaje samo jedno, ostaviti takova opasna sredstva.

ANTI-BEBI PILULE ŠTETE VIDU?

Opet jedan članak s velikim slovima - kao da se radi o nekoj senzaciji.

Bitolj, 17. listopada - Specijalisti Medicinskog centra u Bitolju dr Petar Bojajevski, dr Dimitar Konjakovski i dr Ljiljana Naumova, na nedavno održanom desetom kongresu liječnika Makedonije iznijeli su rezultate svojih istraživanja. Oni su ustvrdili da anti-bebi pilule štete vidu. Do tog rezultata došli su na osnovi ispitivanja koja su u Očnom dijelu Medicinskog centra u Bitolju proveli nad pacijentima koji duže vremena upotrebljavaju ove pilule.

- Imali smo četiri slučaja djelimičnog gubljenja vida nakon upotrebe anti-bebi pilula - kaže dr Ljiljana Naumova i utvrđuje točno koliko i kakva sve oštećenja nanose vidu te pilule."

Evo još jedne ozbiljne opomene iz naših krajeva. Ove godine su naše novine ("Vjesnik"), donijele sličnu takovu obavijest, dakle punih osam godina nakon navedenog izvještaja makedonskih liječnika. Još jedan razlog za ozbiljno razmišljanje.

Priraštaj u Irskoj

Dublin (UPI) - Papa Ivan Pavao II i zastoj u irskim poštama mogli bi biti uzrok mnogih beba u Irskoj. Službene zdravstvene vlasti najavile su, naime, da bi potkraj ove godine i slijedećeg ljeta trebalo očekivati mnogo više beba nego što je to uobičajeno i to zbog četveromjesečnog štrajka na poštama u prvim mjesecima godine i nedavnog posjeta Irskoj poglavara rimske Katoličke crkve.

Prodaja kontraceptivnih sredstava zabranjena je u Irskoj, ali ne i njihove pošiljke, a ni njihova upotreba. Irkinje su upotrebljavale kontraceptivna sredstva koja su im slana iz drugih zemalja. Kako se zastoj u poštanskim službama odužio, mnogi parovi iscrpli su sve svoje zalihe pilula, a posljedice se uskoro mogu očekivati. Što se tiče drugog uzroka 'bebi-buma', došao je sasvim spontano. U vrijeme posjeta pape Irskoj, naglo je pao posjet žena neslužbenim centrima za planiranje obitelji kakovh je u Irskoj osam. Tek posljednjeg tjedna situacija se normalizirala, ali su mnoge žene koje su sada posjetile liječnike izjavile da su nastojale zatrudniti u vrijeme papina posjeta, kako bi na ljeto, kada dobiju dijete, mogle nazvati njegovim imenom.

Opaska: Ovdje se može lijepo primjeniti ona evanđeoska: "Po rodovima ćete ih njihovim poznati". Kao i cjelokupno djelovanje Crkve, tako i jedan posjet poglavara Crkve donosi potpuno različite plodove jednoj nacionalnoj zajednici. Za razliku od teških posljedica od uzimanja pilula o kojima se toliko piše, evo jednog učinka posve drugog karaktera. Možda bi se neko od onih koji i u pitanju pobačaja i kontracepcije uvijek zagrizaju u 'konzervatizam' Crkve, možda bi mogao razjasniti štetu koja je od toga proizašla za Irsku konkretno, ili bilo koga drugog općenito.

Nedonoščad i anti-bebi pilule

"Relativno su anti-bebi pilule bezopasne, ali imaju svoje određeno nuzdjelovanje, jer postoji mogućnost stvaranja tromboze, odnosno oštećenja jetre i zato se ne preporučuju ženama koje su prije ili sada boluju od jetre ili su sklone trombozi.

Nema najbolje i najmanje štetne kontracepcije. Postoje medikamentozna i mehanička - tablete i spirala.. Za tablete je najbolje da imaju najmanju dozu estrogena kod kojeg problem kanceroznog djelovanja u dugotrajnoj primjeni nije potpuno raščišćen. S druge strane spirala postavljena u uterusu može izazivati bolove u križima i donjem trbuhu, krvarenje unutar ciklusa, bolne menzese i obilna krvarenja.

("Arena", 8. veljače 1981.)

Opaska: Uz izjavu u gornjem dijelu članka, da su "kontraceptivne pilule relativno bezopasne, sve ono u nastavku djeluje upravo frapantno, i obzirom na sve one koji ne smiju uzimati uopće pilule, i na cijelu seriju bolesti koje prijete potrošačima pilule, počevši od oštećenja jetre, pa sve do "mogućeg kanceroznog djelovanja" Treba dodati, da kontraceptijska pilula ne sprečava uvijek začeće, nego nekad prouzrokuje abortus, dok spirala uvijek djeluje abortivno, kako ćemo vidjeti pri kraju ovog poglavlja. (op.Ž.P.)

SEDAM ŠTETNIH VRSTA PILULA PROTIV ZAČEĆA

Opasni hormoni iz pilule

Spomenute pilule sadrže gestageni sintetski hormon "megestol - acetat", koji je nakon višegodišnjih ispitivanja pokazao određena kancerogena svojstva. Tako na naslovnoj stranici "Arene" i na cijeloj stranici u bojama, naslovi napisani najvećim slovima, alarmiraju čitaoce o jednoj opasnosti o kojoj se govori od početka.

"Uzbuna u Evropi: iz prodaje se povlači sedam vrsta pilula protiv začeća "

Saopćenje zapadnonjemačkog Saveznog zavoda za zdravlje, izdano ovih dana, munjevitom je brzinom obišlo naš planet: iz prodaje se povlači sedam vrsta pilula protiv začeća, sredstva koje je nedavno 'proslavilo' petnaest godina upotrebe. Razlog povlačenja: na laboratorijskim životinjama, je upotreba velikih doza hormona što ga sadrži sedam vrsta popularnih anti-bebi pilula, izazvala rak dojke. Slične su zabrane uslijedile ili će tek uslijediti u još nekim evropskih zamljama.

U SR Njemačkoj su iz prodaje povučene pilule "niagestin", "planovin", "kombiquens", "menoquens", "tri-ervonum" i "oraconal", koje proizvodi nekoliko zapadnjonjemačkih tvrtki, a uzima ih oko 300.000 žena ili 15 posto svih koje upotrebljavaju pilulu. Spomenute pilule sadrže gestageni sintetski hormon "megastrol-acetat" koji je nakon višegodišnjih laboratorijskih ispitivanja pokazao određena kancerogena svojstva. Naime, laboratorijskim psima pasmine "bigl" (simpatičnim klempama koje još nazivaju i detektivskim psima zbog dobrog njuha) sedam je godina davan "magestrol acetat" u velikim dozama, mnogo većim od količina sadržane u anti-bebi pilulama. Kao što je poznato, psi "bigl" se, zajedno s majmunima rhesus (rezus), najčešće koriste u laboratorijskim ispitivanjima madikamenata, jer im je kromosomska struktura najsličnija ljudskoj, pa je vrlo vjerojatno da će se reakcije koje se javljaju na njima pojaviti i na čovjeku. Nakon dugog primanja "megestol-acetata" na velikim laboratorijskim psima razvili su se zloćudni tumori na dojkama, pa je to bio dovoljan razlog da se s tržišta povuku sve vrste pilula koje sadrže taj hormon.

50 milijuna žena uzima pilule

Kako su saopćili pretstavnici zapadnonjemačke udružene industrije, slični pokusi s laboratorijskim životinjama obavljaju se sa svim sastojcima što ih sadrže sve postojeće vrste pilula protiv začeća. Takvi pokusi obavljaju se u čitavom svijetu rutinski, još od stavljanja pilule u upotrebu 1960. godine.

("Arena" 26. XII 1975)

Opaska: U cijeloj toj priči djeluje jedna činjenica upravo tragikomično; kroz sve to vrijeme kroz koje su se vršila ispitivanja na "simpatičnim klemponjama", psima i majmunima, te iste hormone su uzimale stotine tisuća žena. I još djeluje mnogo tragičnije i ne bez crnog humora, zaključak toga članka: Ne liječnici, nego nestručnjaci, unatoč bombastičnim i alarmantnim naslovima, te upozorenjima da se to piše i radi naših koji su zaposleni u Njemačkoj - ovako glasi završetak:

"Pronalaskom pilule je žena postala sigurnije i samostalnija. Bez bojazni od začeća mogla je odbaciti veo hipokrizije prebačen preko njene polovice udjela u spolnim odnosima. Mnogi, bilo opterećeni zastarjelim shvaćanjima, bilo religijom...nisu se mogli nikako pomiriti s pilulom, valjajući na nju drvlje i kamenje..."

Mi ćemo završiti ovako: "U dolje navedenom članku "Pilula ne oslobađa", a koji je štampan punih osam godina iza tek navedenog ističe se trudnoća žene kao simbol 'normalnosti' i ispravne aktivnosti vlastitog tela, kao ostvarenje svoje ženstvenosti. Za njih kontracepcija pretstavlja izvesnu vrstu kastracije". To su riječni stručnjaka iz medicinskog časopisa. To je odgovor onim 'pozvanim', koji tvrde da se pilulom žena oslobodila "bojazni začeća" i "hipokrizije", koja je svakako učinak zaostalosti, koja je plod religije. Što se pak tiče 'samostalnosti' žena i djevojaka sociolozi iznose baš suprotno, da je pilula jedan od uzroka seksualnog promiskuiteta, bračne nevjere, te konsekventno kriva za rapidno širenje spolnih bolesti i raspada brakova, jer ih lišava "neželjene" trudnoće i valjda "hipokrizije", koja ovdje naglašeno označava moralno poštenje. I taj je članak klasični primjer kako se zlorabe očite činjenice, da se izmanipulira obratno od onoga što same činjenice donose. Ovaj puta - rezultati znanosti na jednoj strani i vrbovanje za pilulu na drugoj strani.

PILULA NE OSLOBAĐA - KONTRACEPCIJA -"Zdravlje" 3/1983.

"Mnoge žene podsvesno žele trudnoću kao simbol 'normalnosti' i ispravne aktivnosti vlastitog tela, kao ostvarenje svoje ženstvenosti. Za njih kontracepcija pretstavlja izvesnu vrstu kastracije."

Nikako da prestanemo govoriti o kontracepciji. Već smo mislili da nam je ušla u naviku, a danas žene sve više počinju da sumnjaju u modernu metodu sprečavanja začeća.

Dok s jedne strane žene u svim zemljama sveta sve više odbijaju ova sredstva ...govori se o novim pilulama...

"Na području istraživanja govori se o inovacijama (novim vrstama pilula - op. Ž.P.) a na područjima svakidašnje potrošnje zapaža se veliko potcenjivanje ženskih potreba i želja. Do naučnika u njihovim hermetički zatvorenim laboratorijama sigurno ne dopire glas žena" (Ovdje moramo istaknuti da ti naučnici ne pripadaju medicini koja štiti zdravlje žene i ističe opasnost od pilula, nego kemijskoj industriji, koja je već više puta bila na optuženičkoj klupi. I te osuđene pilule su stvorili takovi 'naučnici'). Što bi one (žene) htele", nastavlja se u članku. Ništa drugo nego efikasnu i prirodnu kontracepciju, koja im ne bi ugrožavala zdravlje.

Pilula zavodnica

U početku je izgledalo da je "anti-bebi pilula" zaista revolucionarno otkriće. (Baš taj izraz upotrebljava pisac u gore navedenom članku: "Ne treba zaboraviti da se piluli pripisuje prava mala revolucija..."(op.Ž.P.) - "Svakog dana uzeti po jednu pilulu", izgledalo je potpuno jednostavno, nevino i utešno. Tada je pilula smatrana pravim čudom. Nema više straha od trudnoće, izvojevana je puna sloboda i došlo je do procvata životnih radosti. Kako je onda moglo doći do toga da 'korisnice' sada odbijaju ovo toliko efikasno sredstvo?

Činjenica je da u mnogim zemljama gledaju na pilulu s nepoverenjem prvenstveno iz zdravstvenih razloga. Francuska je bila jedna od prvih zemalja koja je to i priznala (pripisuje se piluli krivica za 500 smrti godišnje). U Japanu, trećem po veličini proizvođaču farmaceutskih proizvoda na svetu, zabranjena je prodaja pilula u apotekama. Lekari propisuju pilule samo u krajnjim slučajevima kada nema drugog načina. U Sovjetskom Savezu veoma su škrti. U Nemačkoj pilulu napušta sve više žena, u Velikoj Britaniji uzimalo je pilulu samo 26 odsto udatih

žena mlađih od 44 godine, a u SAD 22 odsto. Od tada se ovaj broj još više smanjio.

Izmene nakon 1976. godine

Godina 1976. bila je odlučujuća u celom nizu zemalja. U SAD su proizvođači kontracepcijskih pilula opremili kutijice spiskom kontraindikacija (napomene za koga su pilule opasne - op.Ž P.), i opasnosti, i potrošnja tableta počela je očito padati. U Kanadi je ministarstvo za zdravstvo preporučilo lekarima da ove tablete ne propisuju ženama starijim od 35 godina. Istog načela držali su se i u Velikoj Britaniji, smatrajući da "pilula prouzrokuje probleme sa srcem i trombozu moždanih arterija". Danas postaje sve jasnijom činjenica da pilula može prouzrokovati bolesti srca i krvnih sudova. Ako žena puši opasnost je još veća.

Francuskinje sve više i same odbacuju pilulu, a neobično je to što se ne odriču zbog toga što ih mnogi lekari već dugo upozoravaju na nuspojave koje štete zdravlju, nego je razlog u nečem drugom.

Sprečavanje začeća mehaničkim i hemijskim sredstvima, a naročito hormonalnim tabletama, moralo je pogoditi najdublje korene čovekovog bića: njegovu polnost, strast, želju za rađanjem potomstva, čovekove predodžbe o ljubavi između muškarca i žene, o braku, porodici, veri, sreći.

Sve to veoma je dobro opisao poznati švajcarski psihijatar svojim zaključkom: "Mnoge žene podsvesno žele trudnoću kao simbol svoje "normalnosti" i prave aktivnosti vlastitog tela, kao ostvarenje svoje ženstvenosti. Za njih kontracepcija pretstavlja simboličnu kastraciju."

Ovo tumačenje potvrđuju i mnoge iskrene izjave žena:

"Činilo mi se kao da svakog dana uzimam 'lek', koji mi kao ženi nešto uzima. Pilule sam jedva gutala i često su mi zastajale u grlu.

Savremena žena ima prema trudnoći protivrečan odnos. Možda joj razum govori da se štiti, a u podsvesti materinski nagon od nje traži nešto sasvim suprotno. O tome slikovito govori jedna od junakinja poznate autorke stripa Claire Bretscher, koja kaže: "Bilo bi idealno da dobijem dete, a da to ne učinim namerno!"

Razmislimo o tome!

Pristalice modrenih metoda, koji su verovali u procvat polnosti su na kraju krajeva razočarani. Istina je da kontracepcija omogućuje rane polne odnose, ali ginekolozi već dvadeset godina opažaju da ljudi imaju sve više problema s polnim životom.

"Pilula nije oslobodila ženski svet", piše dr Gilberte Stog, "nego je oslobodila muškarce dodatnog tereta koji se svalio na ženska ramena" (Neko i napisa da su pilulu izmislili muškarci - na teret žena, - kao što i drugi netko reče, da bestidnu modu izmisliše muškarci - opet sebi u korist a ženi na štetu - op;Ž.P.)

Usmerena tehnika

Kontracepcija proživljava težak period. Mnogi parovi ne podnose teret današnjih kontraceptiva. U toku godina kontraindikacije su postale sve jasnije, i žene sve više traže prirodnu kontracepciju. Nije nikakva slučajnost da se u 1983. godini u SAD više uopšte ne govori o piluli. Poznato je da je štetna i postoji masovni povratak usmerenim metodama. utvrđivanja plodnih i neplodnih dana.

Isto se događa i u Francuskoj. Da li to znači korak unazad - povratak zastarelim sredstvima? Želimo da primjenjujemo bezopasne i efikasne metode i žene su u toj želji jedinstvene.

Utvrdivši da treba ponovno govoriti o metodama utvrđivanja plodnih i neplodnih dana, to činimo zbog toga, što one nisu više u početnoj fazi, nego njihovu važnost potvrđuju iskustva, 'korisnice' i lekari. Žena može promatranjem svog tela i njegovih funkcija utvrditi kada ima ovulaciju koju će prepoznati po određenim znacima: do sada je to najčešće bila povišena temperatura, a danas mu se pridružuje još jedan koji su afirmisala dva australijska lekara John i Evelin Bilings to je promena sluzi koju izlučuje grlić maternice. Ako istovremeno utvrdimo oba znaka možemo bolje izračunati plodne i neplodne dane. Sigurnost ove metode, naravno ako se ispravno primenjuje, dokazale se međunarodne ankete, a među njima i istraživanja univerziteta Faifield.

Kako koristiti kompjuter za plodnost?

Bilingsovoj metodi prigovara se naročito jedna nezgodna stvar: kako naterati par da se za vreme plodnih dana odrekne polnih odnosa. Neki stručnjaci smatraju da ovo prinudno uzdržavanje nije nešto strašno, jer 'obnavlja želju'. Pilula ili spirala mogu s vremenom prerasti u dosadu: ljubavni akt možemo imati u svako doba, kad god poželimo, i ljubav s vremenom može postati nešto obično i svakidašnje.

Suprotna teza: "Suzdržavanje razbija spontanost". Da li je spontanost, odnosno trenutno odziv na nagonski biološki poziv zaista tolika blagodat?

Nije li upravo atmosfera međusobnog razumevanja, poštovanja i nežnosti i u polnosti prvi ženski zahtev?

Elektronika i informatika pripremaju novi aparat koji će bez greške beležiti temperaturnu krivulju, a istraživanje sluznice i sluzi idu u drugom pravcu: traženju reagensa koji bi pokazao da li je žena u plodnom razdoblju ili nije.

Dr Haugel kaže: "Kad bi se desetina novca namenjenog istraživanju pilula dala za istraživanja na području prirodnih metoda kontracepcije, napredovali bismo mnogo brže."

Sigurno će laboratorije, čije komercijalne ciljeve ne treba potcjenjivati pokušati da uvere 'korisnice' u to da je pilula najbolja. Sigurno je i to da će je neki ginekolozi hvaliti i ignorisati njene slabe strane. Ali žene koje odbace pilulu ili spiralu, mogu u prirodnim metodama pronaći ono što u svojoj podsvesti žele: metodu koja

ostavlja slobodni izbor, poštuje telesne funkcije i ne šteti zdravlju. O tome valja razmisliti.

Ponekad testove posmatranja nazivaju 'preživelim metodama'. Dr Hauguel kaže "da u stvari ništa ne zastareva tako brzo kao ono što je moderno. Piluli i spirali će odzvoniti, a traženju saznanja o funckionisanju vlastitog tela nikad, jer se to zasniva na nečem trajnom - na prirodi. Budućnost metoda posmatranja je upravo u njihovoj prirodnosti, jer poštuje telesne zakone i iskonske želje žene i muškarca. Zbog toga ih smatram boljima od drugih i prikladnijim za ispunjavanje onog kvaliteta života koji zovem ljubav."

"Zdravlje", 3/83. (Preuzeto iz "Sante")

Opaska: I francuski časopis iz kojeg je članak preuzet nosi isto ime kao i ovaj koji se tiska u nas - "Zdravlje". Vrlo znakovito, da o piluli piše "Zdravlje", a radi se o zdravlju žene u itekako važnom vidu.

U čemu je štetnost pilule, prema pisanju zdravstvenog časopisa?

1.) Za mnoge žene pilula pretstavlja izvjesnu vrstu kastracije - jer: "Mnoge žene podsvjesno žele trudnoću kao simbol "normalnosti" i ispravne aktivnosti tijela" - prema mišljenju stručnjaka - pilula to onemogućava, ona ženu osakaćuje.

2.) Oni koji u laboratorijima stvaraju nove pilule (naglašava se komercijalni momonat što je vrlo nečasno) - u "velikoj mjeri potcjenjuju ženske potrebe i želje".

3.) U mnogim zemljama "gleda se na pilulu s nepovjerenjem prvenstveno iz zdravstvenih razloga". (Govori se o stotinama smrtnih slučajeva krivnjom pilule - Francuska.)

4.) Neke su zemlje čak zabranile potpuno (Japan) ili djelomično (SSSR) prodaju pilula u apotekama.

5.) U SAD sve kutijice s pilulama opremljene su popisom bolesti koje mogu prouzrokovati pilule. Kanada i Engleska, preko svojih ministarstava određuju također neke restrikcije za prepisivanje pilula sa strane liječnika.

6.) Sprečavanje začeća (pilula, spirala), naročito hormnoskim pilulama "moralo je pogoditi najdublje korjene čovjekovog bića: njegovu spolnost, libido, želju za rađanjem potomstva, čovjekove predodžbe o ljubavi između muža i žene, o braku, porodici, vjeri, sreći.

7.) Pilula tobože štiti ženu, no: "materinski nagon od nje traži nešto sasvim suprotno"

8.) Pristalice metoda kontracepcije su razočarani, jer: "ginekolozi već dvadeset godina zapažaju da ljudi imaju sve više problema sa spolnim životom".

Ovaj popis koji na zastrašujući način govori o kontracepciji koja razara čovjekovo zdravlje, nosi u ovom članku nešto daleko više nego što je to strah za zdravlje čovjeka - u fiziološkom smislu, kako se to obično shvaća. Očito je da se tu radi o razaranju čovjeka kao takvog. Kastracija, abnormalnost, uništenje ženstvenosti jednom riječju, kako se i navodi, razaranje najdubljih korijena ljudskog bića, sve je to rezultat znanstvenih istraživanja učenjaka pojedinaca, univerziteta i priznatih zdravstvenih foruma. Mislim da bi tu mogli završiti riječima dra Hauguela: "O tome valja razmisliti!"

Dodajmo koju riječ o metodi utvrđivanja plodnih i neplodnih dana. Učenjaci - protivnici pilule neprestano naglašavaju štetnost pilule radi njezine protivnosti prirodi žene. Ova se, pak, metoda i zove prirodna. U članku čitamo: "Sigurnost ove metode, naravno ako se primjenjuje, dokazale su međunarodne ankete, a među njima i istraživanja univerziteta Faifield. "Govori se i o"masovnom povratku usmjerenim metodama utvrđivanja plodnih i neplodnih dana." - "Želimo da primjenjujemo bezopasne i efikasne metode i žene su u toj želji jedinstvne." Obzirom na obavezno odricanje u plodne dane, stručnjaci iznose svoje mišljenje: "Prirodno uzdržavanje nije nešto strašno jer 'obnavlja želju' (Neki su to već pred nekoliko desetaka godina uspoređivali s postom,koji mnogostruko koristi organizmu op.Ž P.). "Pilula ili spirala mogu s vremenom prerasti u dosadu: ljubavni akt se može imati u svako doba, kad god se poželi, i ljubav može s vremenom postati nešto obično i svakidašnje. Nije li upravo atmosfera međusobnog razumijevanja, poštovanje i nježnost i u spolnosti prvi ženski zahtjev?" - Završimo ovim lijepim mislima. **Ako se danas toliko ne naglašava rađanje djece kao prva svrha braka, zar baš ta međusobna ljubav, kao i u tolikim drugim bračnim zbivanjima, i u spolnom životu ne zahtjeva odricanja, koja su uvijek temelj najplemenitijih emocija i sigurnosti braka.**

S A D – SUMRAK SPIRALA

Spirala, intrauterini pesar, takozvano kontracepcijsko sredstvo, koje ne spreča-va začeće nego izaziva smrt djeteta nekoliko dana nakon začeća, kao da doživljava svoj zalaz, bar u SAD.

Kako javlja Newsweek od 10. veljače ove godine G.D.Searle i Co., koja je namicala 90% od svih prodavanih spirala, prekinula je nedavno proizvodnju tog produkta. Proizvodnja je obustavljena zbog toga što sve više korisnica spirale putem suda traže odštetu za pretrpljene bolesti, uključujući i neplodnost, koje je prouzrokovala poraba spirale. Prošle je godine Searle i Co. potrošio milijun i pol američkih dolara za troškove sudskih sporova te vrsti, a još je u tijeku preko 300 odštetnih zahtjeva.

Prestankom proizvodnje spirale u toj tvrtki proizvođačem spirala ostaje u USA samo još Alza Corp. iz Californije, jer je prije stanovitog vremena A.H.Robins C. treći proizvođač spirala, pokrenuo stečajni postupak pod pritiskom odštetnih zahtjeva, sličnih onima koje su navele Searle i Co. da prekine proizvodnju.

Poznato je da spirala osim što ubija nerođenu djecu (računa se dva do tri djeteta godišnje) također prouzročuje ženi krvarenja, zdjelične upale, probijanje maternice, neplodnost. U nekim je slučajevima zbog komplikacija prouzročenih porabom spirale potreban i kirurški zahvat, nakon kojega ponekad uslijedi i smrt. U jednoj publikaciji navedena je 31 moguća štetna posljedica spirale za ženu. M.Ž.

"Glas Koncila", 16. veljače 1986.

Mala obitelj

Modernizacija, urbanizacija, promjena morala - natalitet se širom svijeta smanjuje drastično, pa je ugroženo i prirodno obnavljanje stanovništva.

..."Nov način života i izmjenjeni moralni principi zapravo su toliko drastično smanjili plodnost širom Evrope da je broj rođenih ispod razine obnavljanja stanovništva. Takav pad natiliteta zabirnuo je neke vlade i ponukao ih na to da pokušaju, obrnuti taj trend.

U Sjedinjenim Dražavama prirodni priraštaj pao je sa 3,5 djeteta po ženi u kasnim pedesetim godinama, na 1,8 u posljednjem desetljeću...

"Smanjenje nataliteta već je čvrsto utemeljeno, brzo je i štetno djeluje na velik dio svjetskog stanovništva", rekao je dr Leon Tabah, direktor odjela za stanovništvo Ujedinjenih naroda, na skupu oko 600 specijalista iz 53 zemlje...

Posljedice

Pokazalo se da se više parova vjenčava kasnije i da se služe različitim načinima za sprečavanje začeća te da povećanje broja zaposlenih žena utječe na smanjenje nataliteta...

No, trenda smanjivanja nataliteta može u Evropi, imati dalekosežnih ekonomskih i industrijskih posljedica. Moglo bi se dogoditi da naglo ponestane radnika - sve manje zaposlenih, morat će plaćati sve veće doprinose za rastuću populaciju umirovljenika. "Srušio se cijeli sustav što je djelovao u prilog rađanja", riječi su profesora Miloša Macure iz Jugoslavije, direktora projekta u Odjelu za stanovništvo pri Ujedinjenim narodima. "Industrijska revolucija, individualizam, potrošački mentalitet i u Zapadnoj i u Istočnoj Evropi, bez obzira na politički sistem ili vladu, ukidaju tradicionalne pritiske što su pogodovali obitelji.

Promjena različito pogađa evropske zemlje. U Zapadnoj Evropi najgore je u SR Njemačkoj, gdje je prosječni broj porođaja po ženi 1,4 a 2,2 je minimum da se održi sadašnje pučanstvo. U Zapadnoj Evropi priraštaj manji od razine obnavljanja imaju Austrija, Belgija, Velika Britanija, Danska, Finska, Francuska, Italija, Nizozemska, Norveška, Švedska i Švicarska."

("Izbor", 2/1982. - Srvis Herald Tribune)

Opaska: Postoji, kako vidimo, više razloga za opadanje prirodnog priraštaja u gotovo cijeloj Evropi, i to u zemljama koje najbolje stoje u ekonomskom pogledu. Što bi zapravo bio glavni uzrok 'bijegu od potomstva'. Mogli bismo izlučiti kao očite i po moralnoj ocjeni najniže uzroke: promjena (pad) morala, potrošački mentalitet i individualizam (mogli bismo reći ponajprije u tom smislu da svatko sebi 'kroji vlastiti moral') Djeluje upravo smješno, kada se, kao i u brojnim drugim izvještajima, spominje kriza radne snage. Propast nacije i gubitak idealizma kao i paralelno s tim kriza braka i uopće morala, kao da nije uopće od važnosti.

RAĐANJE DJECE U 'KASNIJIM GODINAMA'
Zar dijete u četrdesetoj?
HONEY
Roditeljski pečat

Danas nije više neobično roditeljstvo u zrelijim godinama. U SR Njemačkoj svake godine oko 10.000 žena iznad 35 godina rađa svoje prvo dijete. U Sjedinjenim Državama broj prvorodstva u žena između 35 i 39 godina sedamdesetih se godina povećao za trećinu.

Ta djeca rastu uz roditelje koji su prosvjećeniji, boljeg imovnog stanja, iskusniji, ali i nešto polaganiji i konzervativniji. Kako se time obilježava ličnost i djetetov pogled na svijet? Vjerojatno su stabilnija od svojih vršnjaka, jer i ona nose u sebi konzervativan stav svojih roditelja. Osim toga, ona su i duhovno uravnoteženija, jer je mnoge ljude spoznaja o duhovno-emotivnim problemima u mlađim godinama potaknula na kasno rađanje.

Na primjeru sada 54-godišnjeg psihologa Thomasa Greeninga iz Los Angelesa, koji je sa 40 godina postao prvi put otac. Pokazalo se kako važnu ulogu pri odluci o kasnom roditeljstvu ima zdravo psihičko stanje. Zbog čega je tako dugo čekao? "Roditelji prenose svoje neuroze na djecu", kaže on. "U djetinjstvu sam bio često ogorčen i napet, i to sam htio preovladati. Kao mlad čovjek još nisam prevlado svoju prošlost. Tek sa 40 osjećao sam se tako sigurnim, slobodnim i duhovno bogatim, da sam mogao preuzeti odgovornost za nekoga drugog."

Greeningove dvije kćeri za njega su radost njegova života i on drži da se njegovo čekanje zbog njih isplatilo. "Djevojke su rasle, vjerujem, u vrlo pogodnoj atmosferi", kaže on. "Moja žena i ja uživamo u svojim kćerima. Kad se promatra kako su otvorene, s koliko mašte i vedrine prilaze svemu u životu, čovjek se vraća samom sebi.

Neki parovi iz financijskih razloga čekaju s roditeljstvom. Oni ne bi htjeli svojoj djeci pružiti manje nego što su imali sami...

"Većina starijih žena donose na svijet zdravu djecu. Kad se u parku ili na ulici promatraju zreliji roditelji i kad se vidi s kakvim se smješkom obraćaju svojim potomcima, onda se osjeća da se oni svojoj djeci raduju na posve osobit način. Ona su vrhunac njihova života za kojim su dugo čeznuli, ljubav radi koje su zamalo prevarili sami sebe. Oduprli su se napasti da se posve zaviju u čahuru i sada je tu dijete, s licem poput kaplje boje kasna ljeta na jesenskom polju."

Tako o tom problemu strani časopis. Biblija propovijeda o Josipu sinu patrijarha Jakova, koji je, iako jedanaesto dijete u oca, i moralno i intelektualno nadmašio svoju braću, da ne govorimo o njegovu pradjedu Abrahamu, koji je dao život Izaku u stotoj godini. U tekstu smo već naveli obitelji s brojnom djecom iz kojih su se rađali i sveci i intelektualci, mada su bili u nizu djece među zadnjima.

Nedavno je bila u posjetama jedna bivša župljanka. Povela je sa sobom svojeg mališana od tri godine. Dijete zrači vedrinom, energijom i brzim reakcijama i bistroumnošću. Majka spominje da je već nakon navršene druge godine s braćom na neki način 'raspravljao' o Kainu i Abelu i drugim pojmovima iz Biblije. Rado ide

svaki dan u crkvu i majci postavlja iznenađujuća pitanja. Rodio se nakon gotovo desetogodišnjeg razmaka kao četvrto dijete u roditelja. Majka ga promatra kako skakuće po sobi i s toplinom u glasu veli: "Veoma sam radosna što sam se odlučila da ga rodim u četrdesetoj. On je moje veselje. Ostali će ubrzo otići, a on će još dugo biti moj."

U jednoj drugoj župi, u jednoj maloj uličici, tri su žene, sve oko četrdesete godine rodile u jednoj godini. Promatrao sam ih za vrijeme krštenja. Prve sjede kose su im davale posebno dostojanstvo žene i majke. Sva zloguka nagovještanja o malformaciji, i drzoviti napadaji da djecu 'uklone' radi 'kasnije dobi', razbila su se u njihovoj vjerom nadahnutoj želji za još jednim djetetom. Svaka od njih je imala barem četvero djece, a jednoj je bilo novorođenče sedmo dijete. Sada već sjede u školskim klupama i nikakove razlike između njih i djece 'mladih roditelja'.

IMA HRANE ZA SVE LJUDE

"Za svega 700 godina ljudi će na zemlji moći još samo stajati! To su nedavno izračunali stručnjaci koji se bave proučavanjem napučenosti našeg planeta. Hoće li Zemlja doista postati premalena? Zar će naša unučad biti osuđena da gladuju? Neće! Zemlja može prehraniti 65, a možda čak i 650 milijardi ljudi."

Tako godine 1960. piše zagrebački "Vjesnik". Neke su prognoze i 'proročanstva' već ispunjena, kao na primjer ovo: "Južna Amerika imati će 1984. godine više stanovnika nego što ih danas imaju SAD i Kanada zajedno."...

U korist toga mišljenja da Zemlja može prehraniti mnogo veći broj stanovnika no što to 'laici' na tom području misle, navodi se slijedeće:

- Samo 10 posto Zemljine površine intenzivno se obrađuje za ljudsku prehranu.
- 70 posto poljoprivrednika na svijetu pozna samo motiku i drveni plug.
- Zbog nedovoljno uspješne borbe protiv štetočina svake se godine na Zemlji uništi količina riže, koja bi mogla prehraniti 150 milijuna ljudi."...

Na Zemlji ima mjesta za 65 milijardi ljudi.

Profesor Baade sa sveučilišta u Kielu, inače stručnjak za ishranu smatra, da je zadatak tehnike ukloniti glad na zemlji i da to suvremenoj tehnici neće zadavati teškoća. Prema njegovim proračunima morat će se povećati proizvodnja živežnih namirnica u svijetu do godine 2000. - za pet posto. To znači da će se proizvoditi više nego što može potrošiti 8 milijarda ljudi.

Profesor Baade izračunao je dalje da Zemlja može ishraniti okruglo 65 milijardi stanovnika. Ali u tom slučaju jedna polovica Zemljine kugle morala bi biti tako gusto naseljena kao što su danas New York ili Tokio, dok bi druga polovica morala služiti za najintenzivniju proizvodnju. A kad bi se za prehranu koristile i neke vrste algi, moglo bi se prema mišljenju profesora Baadea ishraniti čak 650 milijardi ljudi.

("Vjesnik" - iz 1960. godine)

ZEMLJA RASPOLAŽE IZVORIMA HRANE ZA 13 TRILIJUNA LJUDI

"Broj stanovnika našeg planeta rapidno raste. Dok je on 1850. godine iznosio 545 milijuna ljudi, 1900. već je porastao na 1,5 milijardu, a sada (1963.) iznosi preko 3 milijarde. Ukoliko broj stanovnika bude rastao i dalje istim tempom, a pretpostavlja se da će rasti i brže, sovjetski učenjaci predviđaju da će 2050. godine Zemlju naseljavati 8 do 10 milijardi ljudi. Pa ipak, nasuprot mnogim teorijama po kojima, kao prema Malthusovoj (Maltus) npr. broj stanovnika raste geometrijskom progresijom, a sredstva za njegovo održavanje, tj. hrana, aritmetičkom progresijom, sovjetski učenjak K M. Malin tvrdi da su izvori hrane na Zemlji neiscrpni. Po njemu se čovjek nikad , baš nikad neće naći u situaciji da je iscrpio sve moguće izvore za svoju ishranu pa prema tomu i svoj opstanak na Zemlji. Jer, kaže M.Malin, nauka ide takvim tempom naprijed da će automatizacija u poljoprivredi, primjena kemijskih supstancija, iskorištavanje ogromnog bogatstva u hrani mora i ocana bilo dovoljno za ishranu blizu 300 milijardi ljudi. A fotosintezom bit će moguće jednog dana dobiti toliko hrane da će ova biti dovoljna za trilijune ljudi. Kad bi se uzele u obzir sve ove i druge mogućnosti da se dođe do hrane, onda bi ove bilo dovoljno za otprilike 13 trilijuna ljudi - iznosi u svojoj studiji "Izvori života za čovječanstvo" sovjetski učenjak K.M.Malin.

"Glas Slavonije", 2. IV 1963.

Opaska: Kolike su mogućnosti Zemlje obzirom na izvore hrane, o tome mogu govoriti samo stručnjaci. No, ova dva podatka iz dnevnog tiska, jasno govore protiv neprestanog nastojanja oko smanjivanja nataliteta, radi "prevelikog broja pučanstva za koje se ne može naći dovoljno hrane." Ako svim navedenim mogućnostima, o kojima govore dva navedena stručnjaka, dodamo i činjenicu da se na dan troši na naoružanje milijarda dolara, da Raul Folerau borac za bolesnike od gube nije mogao dobiti niti vrijednost jednog ratnog aviona, onda je očito gdje treba nešto učiniti. Svakako sve prije nego kontracepcijom i pobačajem "regulirati" broj novorođenih u pojedinim zemljama ili u cijelom svijetu.

Na završetku donosimo još dva vida borbe za porast nataliteta, i to u nedavnoj prošlosti:

Moskva: Djeca i po direktivi

Povećanje nataliteta u Sovjetskom Savezu na neki način postaje partijski zadatak. Dakako, ne u bukvalnom smislu te riječi, ali o malom postotku rađanja sve više se govori kao o ozbiljnom društvenom problemu. Demografi upozoravaju da bi Sovjetski Savez mogao doći u vrlo tešku situaciju ako se nastavi trend pada nataliteta koji je zabilježen u posljednje dvije godine. To se može odraziti u budućnosti na pomanjkanje radne snage.

Za posljednjih deset godina u SSSR-u se o natalitetu često govori, prave se analize koje trebaju da pomognu da se utvrde problemi i razlozi zašto se rađa malo djece.

"Vjesnik", 24 veljače 1986.

I ovaj najnoviji članak, kao i svi ostali koji govore o tom problemu, ističe zabrinutost političkih rukovodilaca radi malog postotka novorođene djece, najozbiljnije se traže razlozi kao i rješenja, s ozbiljnom konstatacijom, "da bi SSSR mogao doći u vrlo tešku situaciju ako se nastavi trend pada nataliteta." Toj brizi političkih rukovodilaca pridružuju se i demografi, koji ističu da se pad nataliteta "može odraziti u budućnosti na pomanjkanje radne snage." Čuli smo slične pozive i drugih državnika, a ovaj zadnji izgleda daleko ispod najozbiljnijeg razloga, a to je opasnost od izumiranja naroda, što je za svaki narod najveća i šteta i žalost.(op. Ž P)

Iz domovine: Djeca po evanđelju

Župa Donje Viljevo, kao i mnoge druge župe uz Dravu, godinama je pokazivala veoma ozbiljan pad nataliteta. Godine 1981. rodilo su u župi 12 djece (iz matice krštenih - rođenih u župi) Umrlo je te godine tridesetak župljana. Slijedeće dvije godine: 1982. i 1983. nije bilo većih promjena. Godine 1984. rodilo se je u župi 23. djece, a 1985. gotovo trideset, tako da je osiguran ne baš mali prirast. Kroz četiri godine održane su misije, misijske obnove, razne devetnice preko godine, o toj temi se često govorilo u propovijedima, desetak puta preko godine su dolazili strani ispovjednici - iz redovničkih kuća, najviše oo. Isusovci, redovno se održavao kroz četiri mjeseca vjeronauk za muževe i žene (u zimskim mjesecima). Pojedine obitelji su prihvatile treće ili četvrto dijete, ponekad i sa razmakom od 10 i 15 godina. O tome je fenomenu bilo govora pred različitim forumima, te je župnik u više navrata primio od pretstavnika svjetovnih (posebno medicinskih) radnika višekratna priznanja. Sigurno ta promjena mentaliteta i poimanja svojstvenog Slavoniji, ne može se nikako drugačije protumačiti, nego prihvaćanjem riječi Božje i žrtava koje vjera traži od roditelja koji vole svoj narod i Božje kraljevstvo. Župa Viljevo broji oko 1500 duša.

Zašto reći 'ne' pobačaju?

Zato što je pobačaj ubojstvo nerođenog djeteta, a zapovijed Božja glasi. Ne ubij!

Nema sumnje da Bog zabranjuje ubojstvo čovjeka.. Suvremena znanost tvrdi da ljudski život počinje u trenutku začeća, spajanja muške i ženske spolne stanice. Već u tom trenutku prisutni su svi elementi koji određuju ljudska svojstva. U zametku je već određena boja očiju, kose, veličina stopala itd. Kad se udruže kromozomi majke i oca, nastaje novo, jedinstveno i neponovljivo ljudsko biće. Od tog trenutka nadalje sva buduća oblikovanja samo su stvar razvoja, rasta i sazrijevanja. Čovjek je dakle čovjek od trenutka začeća.

Trećeg tjedna nakon začeća čovjek je velik samo 2,5 mm. Ali već ima srce koje kuca i tjera kroz nježno tijelo krv koja je drugačija nego što je majčina. Majka još i ne zna da je zatrudnjela.

Sa šest tjedana ono već izvodi pokrete tijela, a majka će ih osjetiti tek nakon punih 12 tjedana. Na mozgu se elektroencefalogramom (EEG) već mogu registrirati električne aktivnosti.

Sa osam tjedana dijete može stisnuti šaku , sisati palac, štucati, buditi se i spavati.

U desetom tjednu ljudsko je tijelo već potpuno oblikovano, oblikovani su i otisci prstiju.

Kad navrši jedanaest tjedana, dijete je veliko oko 7,5 cm. Kroz pupčanu vrpcu svake mu minute prođe 2 dl krvi. Funkcioniraju mu već svi organski sistemi. Oči su mu zatvorene sve do 7. mjeseca. No ono u maternici već pliva u tekućini, guta tekućinu, mokri. Kad majka spava, i ono spava. Kad majka silazi niza stube, ili se pojavi buka, dijete se budi. Ono ima vlastite bubrege, koji kontroliraju obujam amnionske tekućine.

Dr Liley je pokazao da u to vrijeme dijete osjeća bol, da je osjetljivo na dodir, svjetlo, vrućinu i buku. U nekoliko preciznih pokusa, u kojima se poslužio TV kamerom, on je pokazao da se dijete s 11 tjedana trgne od bola kad ga ubode igla. Ako mu se prije uboda iglom puštaju zvučni signali, i to ponovi nekoliko puta, nježno dijete nauči da nakon zvuka dolazi ubod i počne se trzati već na sami zvučni signal.

S osamnaest tjedana dijete je već vrlo živahno, energično, stišće mišiće i koprca se. Neke žene misle da dijete oživi tek kad one osjete njegovo micanje, ali dijete se doista pomiče znatno ranije, a živo je od sama začeća.

Djetetov život nije majčin život, nego njegov vlastiti život. I dijete ima pravo na svoj život jednako kao što majka ima pravo na svoj, kao što svaka osoba bez obzira na dob ima pravo na život. Stoga Crkva u skladu s Božjom zapovijedi i rezultatima najsuvremenije znanosti tvrdi da je razaranje ljudskog života u bilo kojem trenutku njegova razvoja zločin protiv čovjeka i protiv Boga. Uz to se ne smije zaboraviti da svaki pobačaj ozbiljno narušava fizičko i psihičko zdravlje žene.

Dr Mijo Marijanić, liječnik
"Glas koncila", 16. lipnja 1985

Zašto reći 'ne' piluli

Pilula protiv trudnoće je sredstvo koje se sastoji od umjetnih hormona. Postoje tzv. kombinirane pilule, koje sadrže i estrogen i gestagen u različitim odnosima i dozama, te tzv. 'mini-pilule', koje sadrže samo umjetni gestageni hormon.

Kako pilula djeluje?

1. Hormoni kombinirane pilule često nastoje spriječiti oslobađanje jajne stanice (ovulaciju), pa tako i oplodnju, ali to svakako ne postižu uvijek.

2. Mijenjaju cervikalnu sluz tako da ona postaje teže prohodna za spermije.

3. Sluznicu maternice oštećuju na taj način da ona ne može prihvatiti novi život kad stigne do nje (spračava usađivanja, implantacije novog života)

Može li pilula biti abortivno sredstvo? Da. Dr John Peel i dr Malcolm Potts navode u svojoj knjizi "Priručnik kontracepcijske prakse" da se kod kombiniranih pilula koje su se proizvodile krajem šezdesetih godina, i koje su imale veću količinu hormona nego današnje, oslobađanje jajne stanice ipak događalo u 2-10% ciklusa. Kod današnjih pilula s nižim količinama hormona ovulacija se događa vjerojatno još i češće. Kad se ta oslobođena jajna stanica oplodi, nastaje novi, jedinstveni i neponovljivi ljudski život, koji putuje prema maternici, ali se u njenu sluznicu ne može ugnijezditi kao što je to potrebno, nego umire. Pilula je izmijenila tu sluznicu i onemogućila implantaciju. To je rani abortus!

Za vrijeme upotrebe pilula koje sadrže samo gestagene hormone, do abortusa dolazi još i češće, jer one vrlo rijetko spriječe ovulaciju.

Mogu li pilule oštetiti ženino zdravlje?

Da. One prouzročuju poremećaje zgrušavanja krvi, upale vena, embolije pluća (krvni ugrušci koji zapnu u plućima, mogu biti smrtonosni), moždane udare, srčane napadaje, debljinu, slabljenje vida.

Žena koja poštuje ljudski život od začeća neće upotrebljavati pilulu; također ni ona koja vodi računa o svojoj savjesti i o svom zdravlju. Takve žene neće primijeniti ni sredstva koja se daju nakon začeća da bi se prekinula trudnoća.

Kako onda planirati obitelj? U posljednje vrijeme usavršene su prirodne metode planiranja obitelji, prema kojima žena lako prepoznaje svoje plodne i neplodne dane. Npr. simpto-termička metoda, ovulacijska (Billingsova) metoda itd. One su vrlo sigurne (sigurnije od spirale) i prihvatljive za sve žene, bez obzira na moguće nepravilnosti ciklusa. Kalendarska Ogino-Knausova metoda smatra se zastarjelom i nesigurnom. Informacije o simpto-termičkoj metodi možete naći npr. u knjizi dr Roetzera: "Prirodna regulacija poroda", koju je izdala "Kršćanska sadašnjost", Marulićev trg 14, Zagreb, a o Billingsovoj metodi npr. u knjižici koju je izdao Ž.U. Slav. Brod II, Kumičićeva 16, Slav. Brod.

Dr Mijo Marijanić, liječnik
"Glas koncila", 23. lipnja 1985.

Ovdje smo čuli potresni podatak a antibebi pilule osim što škode ženi koja ih guta mogu također nekada djelovati abortivno i to kad ne uspiju spriječiti začeće djeteta. Žena niti ne primjeti da je u toku uzimanja tableta možda zatrudnjela i da su joj pilule zapravo tada ubile njeno dijete koje je bilo staro svega par dana i nije se još niti ugnijezdilo u maternicu.

Neki su pretpostavljali da do abortivnog djelovanja pri uzimanju anti bebi pilula niti ne dolazi unatoč toga što se nekad oslobodi jajna stanica, jer pilule izmijene cervikalnu sluz (sluz u grliću maternice) tako da kroz nju muške spolne stanice možda ne bi mogle i proći, pa niti oploditi jajnu stanicu. Međutim dr med. Alfred Haussler u svojoj knjizi Die Pille dass drohende Unheil citira knjigu prof. dr med. Hallera sa Univerziteta u Gottingenu "Inhibiranje ovulacije pomoću hormona" u kojoj na str. 54 piše: "Ovaj mehanizam cervikalnog faktora međutim izgleda da nije uvijek prisutan, jer su drugi istraživači za vrijeme terapije sa inhibitorima ovulacije u kombinaciji estrogena i gestagena dokazali spermije i u gornjem dijelu cerviksa i u unutrašnjosti maternice. ". (Ovu knjigu prof. dr Hallera je izdala kuća Georg-Thieme, Stuttgart, 1971. - treće izdanje). Dakle vidi se da pri uzimanju kombiniranih pilula spermiji ipak uspijevaju prodrijeti kroz cervikalnu sluz u maternicu prema jajnoj stanici. Sluz grlića maternice, iako bude izmijenjena ne uspijeva ih zaustaviti.

Što se pak tiče pilula koje sadrže samo gestageni hormon jasno je da i u toku njihove primjene spermiji mogu proći kroz izmijenjenu sluz grlića maternice, jer kako drugačije objasniti rečenicu: ". U posljednje se vrijeme 'mini' tablete izgubile na svojoj vrijednosti pogotovo zbog povećane pojave ektopičnih trudnoća."

(dr sc. Lj. Randić, dr sc. Lidija Andolšek i sur. 'Planiranje obitelji', Otokar Keršovani - Rijeka, 1984 str. 171)

Ektopična je ona trudnoća koja se razvija npr. u jajovodu, na jajniku ili u trbušnoj šupljini umjesto normalno u maternici. No bez obzira gdje se dijete razvijalo, ipak je do njegovog začeća došlo, dakle spermiji su ipak uspjeli proći kroz sluz grlića maternice iako je ona bila izmijenjana zbog djelovanja hormona 'mini' pilule. Ako je to začeto djetešce međutim stiglo do maternice i pokušalo se u nju ugnijezditi jasno je da mu to najčešće nije uspjelo nego je umrlo već u prvim danima svoga života, jer su hormoni 'mini' pilule onemogućili usađivanje (implantaciju, nidaciju) u sluznicu maternice. Food and Drug Administration je izjavila o mini pilulama da one oštećuju cervikalnu sluz ali da idu i za tim da postignu progesteronske efekte na endometriju, te ometaju implantaciju a kod nekih žena sprečavaju ovulaciju.

Utjecaj na oštećenje sluznice maternice (endometrija) je objasnio Dr Daniel R. Mishell s medicinskog fakulteta Univerziteta Južne Kalifornije u knjizi "Clinical Obstetrics and Gynecology" 1976. kad kaže: ". Osim toga (kombinirane pilule) oštećuju sluznicu maternice (endometrium) tako da žlijezde smanjeno proizvode glikogen i na raspolaganju bude premalo energije da bi blastocysta (ljudski život u početku razvoja) mogla preživjeti u unutrašnjosti maternice". Glikogen naime predstavlja hranu za djetešce u početku njegovog života koju dobija iz sluznice maternice. Kako dakle zbog kombiniranih pilula ne bude dovoljno glikogena za ishranu djeteta, ono praktički umire od gladi ako se začelo u toku uzimanja pilula i ako je do maternice siglo. To bi se moglo ilustrirati i slikom čovjeka koji se našao sam u moru daleko od obale doživjevši brodolom, te pliva prema otoku kojeg je ugledao. Kad je međutim do njega stigao, na njemu nije našao niti vode niti hrane i umro je na njemu od gladi i žeđi.

Evo još nekih podataka koji govore o abortivnom djelovanju pilula i to baš u jednom zapadnonjemačkom časopisu, u zemlji gdje je antibebi pilula nažalost i te kako proširena.

"Rano abortivno djelovanje pilula"

Dr Martin Jost je u posljednjem poglavlju svoje knjige "Plädoyer fur Ungeborenen" (factum-Taschenbuch, Berneck 1984) zauzeo svoj stav u vezi planiranja obitelji. On je tu ustao protiv upotrebe spirala (intrauterinih pesara) slično kao ranije Walter Nitsche u factum 1/2 (1982) s. 12 f. "Glavno djelovanje spirale nastupa nakon oplodnje i na taj način je to isto što i rani pobačaj" (str. 307). U slijedećem prilogu želim obratiti pažnju na činjenicu koja je čak i među medicinarima slabo poznata, a koju spominje dr Jost u svojoj knjizi na str. 314, da i obična 'pilula' ima potencijalno abortivno djelovanje (ne samo 'minipilula' i postkoitna 'pilula poslije'), jer ona u određenom postotku slučajeva ne spriječi ovulaciju (oslobađanje jajne stanice) nego spriječi usađivanje oplođenog jajašca (začetog djeteta) u maternicu (7-12 dana nakon oplodnje).

Slijedećih osam točaka trebaju ovu činjenicu pobliže objasniti:

1. Direktor II Univerzitetske ženske klinike u Munchenu, prof. Fikentscher, rekao je već 1967. godine na jednom znanstvenom liječničkom kongresu, govoreći o ispitivanjima Goldzieher-a, Mears-a i Guala, da tzv. inhibitori ovulacije (antibaby pilule,op. prev.) imaju do 7 % neuspjeha u sprečavanju ovulacije. Time se ne spriječi ni moguća oplodnja. Budući da u pravilu ne dolazi do nidacije oplođene jajne stanice, inhibitori ovulacije dakle potecijalno sprečavaju nidaciju (t.j. oni potencijalno sprečavaju usađivanje začetog djeteta u maternicu, op. prev.).

2. Isto tako je već 1967. godine zastupnik jedne velike tvrtke koja proizvodi hormone priznao na jednom liječničkom skupu da kod inhibitora ovulacije u do 7% slučajeva ipak do ovulacije dolazi. Oplodnja je stoga zacijelo moguća, ali se u pravilu sprečava smještaj (implantacija) začetog djeteta u maternicu.

3. Poznati švicarski ginekolog prof. André Hauser ukazao je 1974. godine na jednom predavanju na to da izraz "inhibitori ovulacije" s obzirom na 7% mogućih ovulacija "nije sasvim precizan izraz".

4. Isto tako prof. Haller (univerzitet Göttingen) dolazi do zaključka da je "korištenje pojma substancije koje ometaju ovulaciju" za u trgovini uobičajene preparate striktno uzevši krivo, budući da je ovulacija moguća unatoč uzimanja pilula.

5. I prof. Mall - Haefeli (Univerzitetska ženska klinika u Baselu) i prof Ludwig (šef anatomskog instituta na univerzitetu u Baselu) potvrdili su u zbirci "Hormonalna kontracepcija" da su i kod uzimanja tzv. inhibitora ovulacije moguće.

U jajnicima žena opazili su unatoč uzimanja pilula "svježe prsnute folikle (tzv. jajašca, W. N.), Corpora lutea (tzv. žuta tijela, W. N.) i luteinizacije za vrijeme uzimanja inhibitora ovulacije."

6. Prof. Beller (direktor univerzitetske ženske klinike u Münsteru)potvrdio je 1979/80. abortivno djelovanje pilule kao i intrauterinih pesara i ukazao na to da se oni mogu nazvati rana abortivna sredstva. Da bi to spriječili, velika ginekološka

društva SAD-a Velike Britanije, Francuske i SR Njemačke definirali su šezdesetih godina nidaciju (implantaciju), kao početak trudnoće (umjesto kako je to dotada bilo uobičajeno za začeće). Zbog ove medicinske i biološke posve neopravdane nove jezične prakse, zamaskiralo se abortivno djelovanje pilule i spirale!

7. Osim ovih gore navedenih autoriteta, još su i dr J. Guillebaud, dr K. Hume, dr J. C. Willke, prof. B Glass, dr E. Sievers, dr J. Rötzer, dr J. Vilar, Savezna centrala za zdravstvena pitanja (Köln) kao i Schering - AG koji je jedan od najvećih proizvođača pilula na svijetu potvrdili, da tzv. inhibitori ovulacije mogu spriječiti nidaciju (smještaj) već oplođenog jajašca, pa tako djeluju potencijalno rano-abortivno.

8. Rano abortivno djelovanje pilule je u posljednjih 15 godina znatno poraslo. Dok se krajem 60-tih godina prema postojećim podacima u do 7% slučajeva moralo računati s ovulacijom unatoč uzimanja pilule, danas se kod u trgovini uobičajenih preparata samo u 50% slučajeva sprečava ovulacija prema prof. Hilgersu (prof. ginekologije na St. Louis - univerzitetu, SAD). Razlog za veliko povećanje mogućih ovulacija leži u tome da se posljednjih godina količina estrogena (koji treba spriječiti ovulaciju) jako smanjila kako bi se na taj način smanjila za zdravlje znatno štetna popratna djelovanja pilule.

Što je dakle manja štetnost za zdravlje pilule (ona je naravno još uvijek vrlo velika), to je veće njeno abortivno djelovanje!

Prema prof. P. Marxu (Washington) prouzrokuju se samo u SAD 'godišnje milijuni neprimjećenih prekida trudnoće' pilulom i intrauterinim pesarima (spiralama) - 'mnogostruki broj od onih koji se obave u bolnicama i klinikama'.

Zbog ovog alarmantnog nalaza krajnje je vrijeme da se vrlo neinformirana javnost pouči o potajnom pobačaju pilulom i spiralom. Naročito bi za kršćane trebali gore navedeni znanstveni podaci biti povod za pokoru. Zastrašujuće mnogo kršćana zarazilo se od danas vrlo proširenog kontracepcijskog mentaliteta, te poseglo za umjetnim sredstvima kontracepcije, koja u pogledu (mogućeg) rađanja nasilno razaraju, od Božje stvaralačke mudrosti složen, sklad ljubavne zajednice. Duboko je potresno da mnogi kršćani, pa makar i iz neznanja, upotrebljavajući pilulu i spiralu ubijaju vlastitu djecu i prema tome ne smijemo biti ravnodušni. Bilo bi dobro za vjernike svih konfesija da poslušaju encikliku Pape Pavla VI "Humanae Vitae" o kojoj se mnogo raspravljalo, jer odbacivanje umjetnih kontracepcijskih tehnika o čemu govori ova enciklika nije samo neko rimokatoličko specijalno naučavanje, već odgovara 1. biblijskoj predodžbi o stvaranju svijeta, začeću, plodnosi i braku, i 2. odgovara jedinstvenoj etičkoj tradiciji svih konfesija, do početka ovog stoljeća, koja je tek u protestantizmu 20. stoljeća naišla na otpor.

Werner Neuer, "Medizin und Ideologie", August 1985. Ulm

Zašto reći "ne" spirali?

- Spirala ne sprečava začeće, nego ubija već začeto dijete!

Ljudski život počinje u trenutku začeća, tj. u trenutku spajanja muške i ženske spolne stanice. Do toga najčešće dolazi u jajovodu, odakle dijete (blastocysta) putuje prema maternici. Kad u nju dođe, umjesto da naiđe na sredinu koja će ga prihvatiti i omogućiti mu daljnji razvoj, djetešce stigne do spirale, koja mu onemogućava usađivanje u sluznicu maternice, pa zato umire. To je rani abortus. Spirala dakle nije kontracepcijsko sredstvo (sredstvo protiv začeća), nego abortivno sredstvo. Dr Markus Seppala s Univerzitetske bolnice u Helsinkiju ustanovio je da kod žena koje nose unutarmaterične pesare (spirale) i žive prosječni bračni život, do trudnoće dođe u 12-44% ciklusa. Međutim, te trudnoće spirala vrlo brzo prekine, pa ih žena niti ne zapazi. Kako to spirala postiže? Ona izaziva kontrakcije maternice, kronične upale, proizvodi antitijela koja doslovno mogu razoriti novi život kad on dođe u maternicu. Ponekad se dijete ugnijezdi u maternici i razvija se unatoč tome što je prisutna spirala. U tom slučaju rodit će se normalno dijete. Spirala može kod žena također izazvati ozbiljne komplikacije, kao što su krvarenja, zdjelične upale, probijanje maternice itd.

Svaka žena koja drži do života djeteta od samog njegovog začeća, do svog zdravlja i do svoje čiste savjesti, neće nositi spiralu.

Dr Mijo Marijanić, liječnik
"Glas Koncila ", 9. lipnja 1985

Sprečavanje nidacije (usađivanja u maternicu) je pobačaj koji se događa u prvih 12 dana

Registrirano društvo protiv sprečavanja nidacije, D-7918 Illertisen, Amselweg 4, objavilo je 12. 10. 1976. najnovije istraživačke rezultate američkog ginekologa dr Hilgersa. Dr Hilgers je govorio na "Internacionalnom simpoziju o planiranju obitelji" u St. John Univerzitetu u Collegeville, Minnesota, u lipnju 1976.

On je spomenuo novi HCG-test pomoću kojega se može 5 - 7 dana nakon oplodnje ustanoviti trudnoća. Testirano je bilo oko 100 žena sa postavljenim intrauterinim pesarima (spiralama). Većinom su te žene ipak zanijele,. Kod mnogih žena koje su u maternici nosile spiralu, ustanovljena je oko šestog dana nakon posljednjeg bračnog odnosa oplodnja i trudnoća. Spirale međutim nisu dozvoljavale da dođe do smještaja već stvorenog čovjeka u sluznicu maternice".

Dr A. Häussler, "Die Pille das drohende Unheil ", Jestetten, 1976.

Iz spomenutih članaka se jasno vidi kako žene zanesu unatoč toga što nose spiralu, i to prosječno nekoliko puta godišnje, možda čak i svaki mjesec, ali spirala onemogućava razvoj djeteta u prvim danima njegovog života, dakle ubija ga. Apsurdno je dakle svrstavati spiralu u kontracepcijska sredstva jer ona ne sprečava začeće nego usađivanje djetešca starog par dana u maternicu majke. Tako materni-

ca majke ne bude sigurnost i zaštita za dijete, već njegov grob.

Kako žena koja nosi spiralu reagira kad sazna pravu istinu o njenom djelovanju vidimo u slijedećem članku:

"Probuđena svijest "

Znam, bila je Božja volja da se sa školskih praznika, provedenih u Njemačkoj ne vraćam autobusom, kako sam planirala, nego me je sa sobom povela mlada žena koja je automobilom putovala u Ljubljanu.

Kako to žene znaju, brzo smo se zaplele u ugodan razgovor, koji je malo - pomalo postajao sve osobniji. Saznala sam da ona ima 27 godina, da je u cjelini zadovoljna životom, da ima razumnog muža, dvoje zdrave i drage djece, da nije baš čvrst vjernik, ali da vjeruje u Krista i vječni život i da nastoji živjeti pošteno. U razgovoru smo dotakle mnoge životne probleme. Pričale smo između ostalog i o abortusu i složile se da je to zločin gori od ubojstva odrasla čovjeka, jer je on u slučaju nasilja barem sposoban braniti se, a to mlado biće može samo drhtati u iščekivanju samilosti; jer i ono ima pravo gledati sunce, uživati u njegovoj toplini i diviti se njegovom izlasku i zalasku.

Žena je zatim rekla da se zbog manjeg zla odlučila za kontracepciju, i to za "spiralu", jer smatra da ona nije štetna za njezino zdravlje, a pored toga, dosta sigurno sprečava trudnoću. Prekinula sam je: "Trudnoću da, ali ne začeće, a prema tome ni abortus!" Pogledala me nesigurno i s nerazumijevanjem. Shvatila sam da joj mnoge stvari koje bi trebala znati nisu jasne, pa najvjerojatnije i to da njezino tijelo možda svaki mjesec izbacuje već začeti novi život. Počela sam joj na najjednostavniji način govoriti o djelovanju spirale. Objasnila sam joj da spirala djeluje na principu promjene nekih biokemijskih svojstava u sluzokoži maternice, te zbog toga maternica nije sposobna prihvatiti biće - čovjeka, kad iz jajovoda (gdje je došlo do oplodnje) dospije u maternicu, i već u prvoj oplođenoj stanici zapisane su sve neponovljive osobine čovjeka, njegovi talenti, njegova priroda, visina, boja očiju, kose.

Slušala me je bez riječi, a njezino lice je postajalo sve mračnije i zabrinutije. Govorila sam kao da ne primjećujem te promjene. Nisam joj dala povoda da osjeti da je osuđujem, jer zaista i nisam osuđivala. Ali osjetila sam da se osuđuje sama i da je u tom trenutku možda zamrzila samu sebe.

Kad smo prešle granicu, stale smo, jer žena više nije bila sposobna za vožnju. Popile smo čaj. Osjetila sam da je ta spoznaja za nju bila teška i gruba Ali znala sam da će se dići, da će se "ponovno roditi", te iznova početi. Jer u njenim je očima pored tuge bila molba i želja za istinom i dobrotom.

Ja ću se truditi da bude što više žena s probuđenom sviješću. I pozivam sve vas koji imate isto mišljenje: pomozite mi!

Sabina, "MI" - list mladih, travanj 1986.

Kako sretna može biti žena koja je shvatila kakovo je zlo činila i koja se skrušeno i valjano ispovijedila i odrekla se svega zla. A dobri, milosrdni Bog oprašta čovjeku kroz valjanju ispovijed potpuno i njegovi grijesi budu tako daleko kao što je istok daleko od zapada. Budimo radosni što imamo Krista Spasitelja, ali ne smijemo se zato odlučivati za grijeh, pa misliti kako ćemo se nekad poslije ispovijediti a Bog će nam to već oprostiti. Ne poigravajmo se s Božjim milosrđem!

"Začeće u epruveti"

" Želim naglasiti da se oplodnja u epruveti ne smije prihvatiti niti kad bračni par ne znam koliko jako želi dijete a ne može na prirodan način postići trudnoću. Prilikom začeća u epruveti postigne se začeće po pet i više djece, nakon čega se vrši odabiranje te se neka od njih pokušavaju usaditi u maternicu žene. Najčešće se ne prihvati nijedno dijete, no nekad ih se prihvati i nekoliko odjednom. Ostala začeta djeca, koja se nisu usađivala u maternicu, ostavljaju se umrijeti ili se bace. Ako međutim ustanova koja se bavi začećem u epruveti ima na raspolaganju naročit hladnjak, stavlja ih u nj. Ako se od prethodnog usađivanja djece u maternicu nije usadilo nijedno, onda se ostala djeca vade iz hladnjaka i ponovno se pokušava usađivanje. Da bi se na taj način postiglo rođenje jednog djeteta, silni broj začete djece izgubi život. Budući da je čovjek čovjek od samog trenutka začeća, (oplodnje), ne smije se ubijati nikada, pa makar još ne bio usađen u maternicu žene.

Danas se sve više ubojstava nerođene djece vrši baš u tom periodu života prije usađivanja u maternicu, jer uz slučajeve kod začeća u epruveti, tako djeluju još i spirale, pa čak u određenom postotku i antibeby pilula. Po nekim proračunima u Americi se godišnje ubije više nerođene djece spiralom i pilulom prije usađivanja u maternicu nego što se ubije kirurškim metodama abortusa.

Treba dakle zaštititi čovjeka od ubojstva u svim trenucima njegova života, sve od začeća, i kada ga majka želi i kada ga ne želi roditi."

"Glas koncila, 30. ožujka, Uskrs 1986.

Kako vidimo što zapravo znači začeće u epruveti, onda ćemo radije usvojiti neko dijete i nadomjestiti mu ljubav koja mu je uskraćena jer su ga roditelji možda napustili.

Smije li se pobaciti neizlječivo bolesno dijete?

Imam troje djece od kojih je jedno bolesno od Down sindroma (mongoloid). Opet sam trudna. Imam 30 godina. Liječnik mi kaže neka odmah pođem na pregled koji se zove amniocenteza, jer da se tako može ustanoviti da li će ovo dijete biti bolesno, no isto tako znam da ga neću pobaciti, jer je pobačaj ubojstvo. Iako je naša djevojčica bolesna, mi je volimo kao i zdravu djecu i ne bismo je se nikad odrekli.

Zabrinuta majka

Amniocenteza je postupak u kojem se iglom vadi amnijska tekućina u kojoj se nalazi dijete. Ispitivanjem sadržaja te tekućine može se još prije rođenja s određenom vjerojatnošću odrediti spol djeteta, te razne urođene bolesti, od kojih i Down sindrom.

Ima nekih slučajeva gdje utvrđivanje oboljenja prije rođenja može pomoći ranijem liječenju bolesnog djeteta, odnosno većoj pažnji pri porođaju. Nažalost, netko se podvrgava ovoj pretrazi s odlukom da će abortusom usmrtiti nerođeno dijete ako je ono bolesno.

Nema nikakove sumnje da je čovjek čovjek od samog trenutka začeća, a nakon toga on se samo razvija i raste. Nitko ne može poreći da je novorođenče čovjek, a ipak će se ono i dalje razvijati, rasti, mijenjati. Bez obzira da li je začeto dijete zdravo ili bolesno, ono ima pravo na život, a oduzeti mu život nema pravo ni otac, ni majka, ni bilo koji drugi čovjek.

Korist amniocenteze u vašem slučaju sastojala bi se samo u tome da već sada znate da dijete koje nosite nema neke bolesti. Ali, trebate znati da amniocenteza nije neki bezopasan postupak. Njene komplikacije mogu biti smrt djeteta zbog uboda iglom, oštećenja maternice, posteljice, ili ovojnice čeda, potrbušnice, infekcije amnijske tekućine s pobačajem čeda, probijanje tankog crijeva majke itd. Utvrđivanje eventualne bolesti Down sindroma prije rođenja ne može pridonijeti ranijem liječenju te bolesti, jer se radi o za sada neizlječivoj bolesti. Vrlo je velika vjerojatnost da će dijete koje nosite biti zdravo. Za utjehu Vam mogu reći da na jedno dijete koje ima Down sindrom žene vaših godina rode preko tisuću djece koja nemaju tu bolest.

Preporučujem vam dakle da mirno dalje nosite ovo dijete, i najvjerojatnije da će s njime biti sve u redu. Nije potrebno da pođete na navedeni pregled.

Usput želim izraziti svoju radost što dijete koje nosite ima tako divne roditelje. Koliko će ono biti sretno zbog vaše nesebične ljubavi kad mu budete mogli reći: "Dijete moje, tvoj otac i ja smo te toliko voljeli još prije tvog rođenja da smo te odlučili prihvatiti pa makar se rodilo i bolesno!"

Dr Mijo Marijanović, liječnik
"Glas koncila", 22. rujna 1985.

Fetus je čovjek!

Danas kad se abortusima vrši pravi genocid (kod nas godišnje 180 tisuća iznad petog mjeseca trudnoće) i obavlja mnoštvo manipulacija i eksperimenata s nerođenima, ultrazvučna dijagnostika potvrđuje nauku Crkve u tim pitanjima. Poljuljan je dojučerašnji 'napredan' stav tolikih da je 'abić' običan zahvat 'čišćenja'. Već se govori o "fetusu žrtvi", "fetusu pacijentu", "fetusu osobi". O tome čitamo u DANAS-u (25. II):

"Kinezi već tisućljećima vjeruju da je čovjek pri rođenju star devet mjeseci. Nama u Evropi - kaže prof. dr Asim Kurjak naš najpoznatiji stručnjak na području ultrazvuka iz Zagreba, - trebalo je mnogo duže da shvatimo da život ne počinje rađanjem, već da je rođenje važan, ali nikako presudan trenutak čovjekovog života. Život ploda u maternici majke bio je donedavna velika nepoznanica, ali ultrazvuč-

na dijagnostika omogućila je spoznaju da fetus u majčinoj utrobi svojim razvojem poprima sve osobine i osjetila čovjeka. Na ekranu suvremenog elektronskog aparata vidi se da je fetus potpuno ljudsko biće - ono diše, osjeća, smije se, plaće."

Tragično je što je ovaj korak naprijed plaćen nedužnom krvlju milijuna nerođenih!

Preuzeto iz MI - Lista mladih, travanj 1986.

"Embriji su konačno pokopani"

"Iz govora predsjednika SAD Ronalda Regana saznaje se da je u nedjelju u East Los Angeles-u, u jednom nereligioznom sprovodu, privrdena kraju sudbina 16433 embrija. Ta malena abortirana dječica su u veljači 1982. godine nađena zatvorena u jednom čeličnom buretu laboratorija koji je izučavao embrije."

Frankfurter Allgemeine, 8. 10. 1985.
Preuzeto iz Medizin und Ideologie, listopad 1985.

Zašto reći "ne" kontracepciji?

Papa Ivan Pavao II naglašava od svoga nastupa kod svih generalnih audijencija i na svim svojim putovanjima u sve dijelove svijeta vrijednost i obvezatnost enciklike "Humanae vitae" s odlučnom formulacijom da svaki bračni odnos "mora biti otvoren prema djetetu". Nauka je Crkve da svako privremeno ili trajno obesplođivanje znači isključivanje Boga iz najnutarnjijih ljudskih odnosa između muža i žene. Isključenje Stvoritelja i samovoljno mijenjanje njegovog stvoriteljskog reda sa strane čovjeka ne odgovara Božjoj volji nego čovjekovu htijenju. Takovo ponašanje uvijek je grijeh, tj. pobuna čovjeka protiv Boga i njegovog plana.

Dr Alfred Haussler, "Prirodno planiranje obitelji kao temelj za kršćanski život", Miriam Verlag, Jestetten

Zašto se toliko naglašava prirodno planiranje obitelji?

"... Mi smo sasvim sigurni da je prirodno planiranje obitelji kako ga mi zovemo dio Božjeg odgovora na cijeli spektar zločina protivnika života. Nije slučajnost da nauka daje spektakularna otkrića metode prirodnog planiranja djece upravo kada čovječanstvo krivo upravlja svojom reprodukcijom. Bog otkriva ljudima svoj plan. Danas je moguća svakom plodnom bračnom paru da izbjegne ili postigne trudnoću sa sigurnošću koja se približava stopostotnom procentu, koristeći se samo prirodnim metodama. S prirodnim planiranjem bračni parovi mogu lagano uvidjeti da je njihova plodnost blagoslov, prilika za suradnju u ljubavi i dublju intimnost, a ne da je to prokletstvo ili bračno bojno polje. Prirodno planiranje dopušta ljudima da žive u skladu s prirodnim ciklusom. Time se postiže da se mentalitet protiv djece i protiv života razvije u samom svom izvoru. U tridesetak godina rada s oženjenima parovima daleko su najsretniji bili parovi s prirodnim planiranjem obitelji. I nije čudo da su našli načina da prihvate svoju djecu, što je prirodno, drago, ljudski, pošteno. Prirodno planiranje obitelji uključuje muškarca i ženu, ne zahtijeva lijekove ni sredstva, ne prekida bračni odnos, ne oštećuje buduću plodnost niti izaziva druge medicinske opasnosti, ne stoji ništa, njeguje dublju ljubav i duh samoodricanja i prihvatljivo je svim religijama. Mnogi parovi otkrivaju da takav način života povećava romansu u njihovom braku, i produbljuje njigovu duhovnost. Među pravim brakovima koji primjenjuju prirodno planiranje rastava braka gotovo je nečuvena stvar.

Iz intervjua s benediktincem o. Paulom Marxom objavljenom u Veritasu 1984.g.

S A D R Ž A J

DODATAK